

ДЖОН ГРИЙН

ВИНАТА В НАШИТЕ ЗВЕЗДИ

Превод от английски: Анна Стоева, 2012

chitanka.info

БЛАГОДАРНОСТИ

Авторът би желал да изкаже своята благодарност на следните хора:

В тази книга болестта и нейното лечение не отговарят на действителността. Така например, медикаментът „Фаланксифор“ не съществува. Той е плод на въображението ми, но ми се иска да беше истински. Всеки, който се интересува от реалната история на рака, би трябвало да прочете „Императорът на всички болести“ от Сидхарта Мукхерджи. Задължен съм също и на „Биология на рака“ от Робърт А. Уайнбърг, както и на Джош Сандкуист, Маршал Урист и Йонеке Холандерс заради споделеното време и професионален опит по всички медицински въпроси, които с радост пренебрегвах, когато това отговаряше на прищевките ми.

На Естър Ърл, чийто живот беше дар за мен и за мнозина други. Благодарен съм също и на семейство Ърл — Лори, Уейн, Аби, Анджи, Грант и Ейб — за тяхното великодушие и приятелство. Вдъхновени от Естър, семейство Ърл създават в нейна памет фондацията с нестопанска цел „Тази звезда няма да угасне“. Можете да научите повече на tswgo.org.

На Холандската литературна фондация за предоставените два месеца в Амстердам, за да работя по книгата. Специални благодарности на Флор ван Копен, Жан Кристоф Боел ван Хенсбрук, Жанет де Уит, Карлайн ван Равенстейн, Марге Схепсма и на Холандското общество за борба с грубото отношение.

На редактора и издателя си Джули Строс-Гейбъл, останала твърдо зад тази история, въпреки дългите години на обрати и резки завои, същото важи и за невероятния екип на Penguin. Специални благодарности на Розан Лауър, Дебора Каплан, Лиза Каплан, Стив Мелцер, Нова Рен Сума и Ирене Вандерфорт.

На Айлин Купър, която е мой ментор и кръстница.

На агента ми, Джоди Риймър, чиито мъдри съвети ме спасиха от множество катастрофи.

На противниците на грубото отношение, които бяха страхотни.

На „Катитюд“ за това, че повече от всичко искат да превърнат света в не чак толкова гадно място.

На брат ми Ханк, който е най-добрият ми приятел и съмишленик.

На жена ми Сара, която освен жената на живота ми, е и моят първи и най-доверен читател. А също така и на бебето Хенри, на което тя даде живот. На родителите ми, Майк и Сидни Грийн, и на родителите на жена ми, Кони и Маршал Урист.

На приятелите ми, Крис и Марина Уотър, които ми помогнаха за книгата в критични моменти, също като Джойлин Хослър, Шанън Джеймс, Ви Харт, Карън Кавет с брилянтните си познания за Диаграмата на Вен, Роузиана Холс Рохас и Джон Дарнел.

ПЪРВА ГЛАВА

В късната зима на седемнайсетата ми година майка ми си науми, че страдам от депресия вероятно защото рядко излизах от вкъщи, прекарвах доста време в леглото, препрочитах все една и съща книга, хранех се нередовно и посвещавах голяма част от изобилното си свободно време на мисли за смъртта.

Когато четеш брошура, уебсайт или нещо друго на тема рак, неминуемо ще срещнеш депресията в списъка на страничните ефекти. Но всъщност депресията не е страничен ефект на рака. Депресията е страничен ефект на смъртта. (Ракът също е страничен ефект на смъртта.) Всъщност това важи почти за всичко. Майка ми обаче смяташе, че се нуждае от лечение, и затова ме заведе на преглед при моя личен доктор Джим, който потвърди, че действително представлявам ясен случай на парализираща клинична депресия и следователно дозите на лекарствата ми трябвало да бъдат коригирани, а аз трябвало веднъж седмично да посещавам някаква група за взаимопомощ.

Групата за взаимопомощ включваше променлив състав от персонажи в различен стадий на причинено от тумор заболяване. Защо беше променлив съставът ли? Отново страничен ефект на смъртта.

Групата за взаимопомощ беше, разбира се, истинска депресия. Събираше се всяка сряда в мазето на една епископална църква с каменни стени, построена под формата на кръст. Всички сядохме в кръг точно в средата на този кръст — там, където би трябвало да се пресичат раменете му, където би трябвало да се намира сърцето на Исус.

Знаех това, защото Патрик, ръководителят на групата за взаимопомощ и единственият човек над осемнайсет години в стаята, на всяка проклета сбирка говореше за сърцето на Исус и за това как всички ние, млади хора, борещи се с рака, седим в самото дълбоко свещено Исусово сърце или нещо такова.

Ето как минаваше времето в Божието сърце: всеки от шестимата, седмината или десетимата влизаше или ходейки, или седейки в количка, след което всички похапвахме от жалкия асортимент от сладки с лимонада, сядахме в кръга на доверието и слушахме, докато Патрик ни разправяше за стотен път ужасно депресиращата история на живота си — как имал рак на топките и всички смятали, че ще умре, но уви, не умрял, и ето че сега стои пред нас — един напълно съзрял възрастен в мазето на една църква в 137-ия по хубост град в Америка, разведен, пристрастен към видеоигрите, почти без приятели, едва успяващ да свърже двата края, използвайки миналото си на раковоболен, домогващ се бавно към една магистърска степен, която няма да подобри изгледите му за кариера, живеещ, подобно на всички нас, в очакване Дамоклевият меч^[1] да му даде покой, от който се бе изплъзвал години наред, когато ракът бе отнел и двете му топки, но бе пощадил това, което само най-великодушните биха нарекли негов живот.

„Вие също можете да извадите този късмен!“

После започвахме да се представяме. Име. Възраст. Диагноза. И как се чувстваме през този ден. Казвам се Хейзъл, започвах аз, щом стигнеха до мен. На шестнайсет. Първоначално с рак на щитовидната жлеза, а сега с внушителна колония от разсейки, настанили се отдавна в белите ми дробове. Днес се чувствам добре.

След като описвахме пълен кръг, Патрик винаги питаше дали не искаме да споделим нещо с групата. И тогава започваше истинската скука, която наричахме взаимопомощ: всеки от нас говореше за борба, за битки, за победи, за свиване и сканиране. Но трябва да призная, че Патрик ни разрешаваше да говорим също и за смъртта. Всъщност повечето от тях не бяха заплашени от смърт. Повечето дори щяха да доживеят до зряла възраст, също като Патрик.

(А това ще рече, че в групата имаше съревнование, тъй като всеки искаше не само да надвие рака, но и другите хора в стаята. Осъзнавам, че е глупаво, но когато научиш, че шансовете ти да останеш жив през следващите пет години са равни на, да речем, 20 процента, тогава е въпрос на математика да пресметнеш, че това е едно

на пет... така че се оглеждаш наоколо и като всеки нормален човек си казваш: ще трябва да надживея четири от тези копелета.)

Единственото хубаво нещо в групата за взаимопомощ беше онова хлапе на име Исак — кльощаво момче с издължено лице и права руса коса, падаща над едното му око.

Тъкмо в очите му беше проблемът. Имаше някакъв фантастично невероятен рак на очите. Бяха извадили едното му око, когато бил малък, и сега носеше такива едни плътни очила, от които очите му (както истинското, така и стъкленото) изглеждаха неестествено големи, сякаш цялата му глава бе заета от едно изкуствено и едно истинско око, ококорено в теб. Съдейки по-малкото, което успях да науча в редките случаи, в които Исак споделяше с групата, оцелялото му око се намирало в смъртна опасност поради рецидив.

Двамата с Исак общувахме помежду си почти само с въздишки. Всеки път, когато някой подхващаше темата за една или друга антиракова диета, за смъркането на стрита на прах перка от акула и какво ли не още, той хвърляше поглед към мен и въздишаше едва доловимо. Аз пък отвърщах с микроскопично поклащане на главата и също въздишах.

Така че групата за взаимопомощ беше пълна скука и само след няколко седмици започнах да се инатя, вдигайки врява до бога. Всъщност в срядата, в която се запознах с Огъстъс Уотърс, положих неимоверни усилия да се отърва от групата за взаимопомощ, докато седяхме заедно с майка ми на дивана по време на третия етап от дванайсетчасов марафон на предишния сезон на „Следващият топ модел на Америка“, който, да си призная, бях гледала, но какво от това.

Аз: Няма да посещавам групата за взаимопомощ.

Мама: Един от симптомите на депресията е нежеланието за участие, в каквито и да е дейности.

Аз: Моля те, остави ме да гледам „Следващият топ модел на Америка“. Това също е дейност.

Мама: Телевизията е бездействие.

Аз: Уф, мамо, моля те.

Мама: Хейзъл, ти си тийнейджърка. Вече не си малко дете. Трябва да имаш приятели, да излизаш навън и да водиш истински

живот.

Аз: Ако искаш да бъда тийнейджърка, тогава не ме карай да ходя в групата за взаимопомощ. Купи ми фалшива лична карта, за да мога да обикалям клубовете, да пия водка и да взимам марихуана.

Мама: Първо на първо, марихуаната не се взима.

Аз: Ето, видя ли? Щях да знам това, ако имах фалшива лична карта.

Мама: Продължаваш да посещаваш групата за взаимопомощ.

Аз: Уфффффффффф.

Мама: Хейзъл, заслужаваш да имаш истински живот.

Това ме накара да млъкна, въпреки че не виждах как посещенията на групата за взаимопомощ се припокриваха с определението за „живот“. Независимо от това се съгласих да продължа — но едва след като си извоювах правото да записвам епизодите от СТМА, които щях да пропускам.

Посещавах групата за взаимопомощ по същата причина, поради която навремето позволявах на медицински сестри с едно нищо и никакво осемнайсетмесечно образование да ме тровят с химикали, носещи екзотични имена: исках да зарадвам родителите си. На този свят има само едно нещо, което е по-гадно от това да умреш от рак, когато си на шестнайсет, и то е да имаш дете, което умира от рак.

Мама спря на кръглата алея пред църквата в 4,56. За да убия времето, се престорих, че оправям кислородната си бутилка.

— Искаш ли аз да я нося?

— Не, няма нужда — отвърнах аз. Зеленият резервоар с цилиндрична форма тежеше само около два-три килограма и освен това разполагах с една малка стоманена количка, която ми позволяваше да го влача навсякъде подире си. Резервоарът подаваше по два литра кислород на минута посредством канюла — прозрачна тръбичка, която се разделяше на две точно под брадичката ми, извиваше се зад ушите ми и накрая се събираше отново в ноздрите ми.

Тази машинария ми беше необходима, тъй като белите ми дробове не ги биваше особено в това да си вършат работата.

— Обичам те — каза ми тя, щом слязох от колата.

— И аз те обичам, мамо. Ще се видим в шест.

— Да си намериш приятели! — додаде тя през спуснатия прозорец, докато се отдалечавах.

Не исках да използвам асансьора, тъй като в групата за взаимопомощ използването на асансьора се смяташе за мярка, към която прибегваш едва в Последните дни, така че се качих по стълбите. После си взех бисквитка, сипах си лимонада в една хартиена чаша и се обърнах.

Едно момче се взираше втренчено в мен.

Сигурна бях, че никога досега не съм го виждала. Под високото му, жилаво и мускулесто тяло пластмасовото детско столче, на което седеше, изглеждаше миниатюрно. Коса с цвят на махагон, права и къса. На възраст беше колкото мен, вероятно с една година по-голям, и седеше, опрял опашната си кост на ръба на стола, с ужасно неправилна стойка, пъхнал ръка в джоба на тъмните си джинси.

Извърнах очи от него, внезапно дала си сметка за собствените си неизчерпаеми несъвършенства. Носех стари джинси, преди време стегнати, но сега провиснали на най-различни странни места, а също и жълта тениска с името на група, която вече дори не харесвах. А и тази моя коса: бях с прическа тип паница, дори не си бях направила труда да се среща. Освен това бузите ми бяха нелепо издути като на катерица — страничен ефект от лечението. Имах тяло с нормални пропорции, което обаче завършваше с балон вместо глава. Да не говорим за дебелиите ми глезени. При все това, когато хвърлих поглед към него, очите му бяха все така приковани в мен.

Тогава ми хрумна защо се наричаше *контакт* с очи.

Пристъпих в кръга и седнах до Исак, на две места от момчето. Отново се обърнах към него. Продължаваше да ме гледа.

Е, ще го кажа направо: беше готин. Когато някое неготино момче се взира неумолимо в теб, в най-добрия случай е просто неловко, а в най-лошия — форма на обида. Но когато момчето е готино... хм.

Извадих телефона си и клигнах, за да се покаже часът: 4,59. Кръгът се изпълни със злощастните тийнейджъри и тогава Патрик откри сбирката с молитвата за смирение: „Боже, дай ми смирението да приема нещата, които не мога да променя, куража да променя нещата, които мога, и мъдростта да различавам едните от другите“^[2]. Момчето продължаваше да ме зяпа. Усетих, че се изчервявам.

Накрая реших, че най-правилната стратегия ще бъде да отвърна на втрещения му поглед. Все пак момчетата нямат монопол върху *зяпането*. Така че аз се обърнах към него и докато Патрик разказваше за пореден път как се е простил с топките си, виждането премина в състезание по надзяпване. След известно време момчето се усмихна и отмести встрани сините си очи. А щом ме погледна отново, аз повдигнах вежди с изражението „Печеля!“.

Той сви рамене. Патрик продължаваше да говори, но накрая дойде време всички да се представим.

— Исак, може би днес искаш да започнем с теб. Знам, че се намиращ в труден период.

— Да — отвърна Исак. — Казвам се Исак. На седемнайсет. И както изглежда, след няколко седмици ми предстои операция, след която ще остана напълно сляп. Не искам да се оплаквам, защото знам, че мнозина от нас са в много по-тежко положение, но все пак да останеш сляп, е доста гадничко. Въпреки че имам подкрепата на гаджето си. И на приятели като Огъстъс. — Той кимна към момчето, което вече имаше име. — Така че — продължи Исак, вперил поглед в ръцете си, които държеше свити една в друга, подобно на върха на индианска шатра. — Няма какво да се прави.

— Ние сме с теб, Исак — отвърна Патрик. — Хайде, нека го чуе от всички ни.

— Ние сме с теб, Исак — повторихме ние с монотонен глас.

После дойде ред на Майкъл. Той беше на дванайсет. Имаше левкемия. Винаги е имал левкемия. И се чувстваше добре. (Или поне на думи. Беше използвал асансьора.)

Лайда беше на шестнайсет и достатъчно хубава, за да привлече вниманието на готиното момче. Тя беше от редовните членове на групата и се намираше в дълъг период на ремисия от рак на апендикса, какъвто преди време дори не знаех, че съществува. Като всеки друг път, откакто посещавах групата за взаимопомощ, тя додаде, че се чувствала *силна* — което ми прозвуча като перчене, докато накрайниците, през които се процеждаше кислородът, гъделичкаха ноздрите ми.

Изслушахме още пет деца, преди да стигнем до него. Той се усмихна едва-едва, щом редът му дойде. Гласът му беше нисък, дрезгав и адски секси.

Казвам се Огъстърс Уотърс — каза той. — На седемнайсет. Преди година и половина прекарах остеосарком^[3] в лека форма, но сега съм тук по молба на Исак.

— И как се чувстваш? — попита Патрик.

— О, жестоко. — Огъстърс Уотърс се усмихна накриво. — Друже, возя се на скоростно влакче, което върви само нагоре.

Щом дойде моят ред, аз казах:

— Казвам се Хейзъл. На шестнайсет. Рак на щитовидната жлеза с метастази в белите дробове. Чувствам се добре.

Часът измина бързо: изброени бяха победите — спечелените битки в разгара на обречени на провал войни; надеждата беше сграбчена; семействата бяха възхвалявани и осъждани; постигнато беше всеобщо съгласие, че приятелите просто нищо не разбират; предложена беше утеха. Но ние двамата с Огъстърс Уотърс не обелихме нито дума, докато Патрик не каза:

— Огъстърс, сигурно искаш да споделиш страховете си с групата.

— Страхове ли?

— Да.

— Страх ме е да не бъда забравен — отвърна той без никакво колебание. — Както слепецът се страхува от тъмното.

— И това ще стане скоро — обади се Исак с нервна усмивка.

— Безчувствено ли прозвучах? — попита Огъстърс. — Понякога съм напълно сляп за чувствата на другите.

Исак се засмя, но Патрик вдигна предупредително показалец и каза:

— Огъстърс, моля те. Сега говорим за *теб* и за *твоите* битки. Спомена, че се боиш да не бъдеш забравен?

— Точно така — отвърна Огъстърс.

— Някой, въобще, някой иска ли да говори за това? — попита объркано Патрик.

От три години не съм била на училище в пълния смисъл на думата. Най-добрите ми приятели бяха родителите ми. Както и един писател, който не знаеше за моето съществуване. Така че бях доста срамежлива — и определено не бях от хората, които ще вдигнат ръка.

Въпреки това този път реших да говоря. Вдигнах неуверено ръка и Патрик ме подкани с нескрито задоволство:

— Хейзъл! — Сигурно смяташе, че излизам от черупката си. Че съм на път да стана част от групата.

Тогава се обърнах към Огъстъс Уотърс, който също отвърна на погледа ми. Очите му бяха толкова сини, че беше почти възможно да надникнеш през тях.

— Ще дойде момент — започнах аз, — когато всички ще бъдем мъртви. Всички ние. Ще дойде момент, когато на земята няма да има човешки същества, които да си спомнят за нечие съществуване и че видът ни изобщо е постигнал нещо. Няма да има кой да си спомня за Аристотел и Клеопатра, какво остава за теб. Всичко направено, построено, написано, измислено и открито ще бъде забравено, а всичко това — описвах широк жест с ръка — ще отиде на вятъра. Този момент може да настъпи съвсем скоро или след милиони години, но дори да оцелеем след унищожаването на нашето слънце, човечеството пак няма да живее вечно. Както е имало време, преди организмите да развият разум, така ще има време и след това. И ако неизбежността на човешката заборава те тревожи, съветвам те да го преодолееш. Както правят всички останали.

Научила бях това от третия си най-добър приятел, Питър ван Хутен, отчуждения автор на „Всевластна скръб“ — книгата, която повече от всички други се бе превърнала в моя библия. Скромният ми опит показваше, че Питър ван Хутен е единственият човек, който очевидно: а) разбира какво значи да умираш; и б) не е мъртъв.

Когато приключих, настъпи дълга тишина и тогава забелязах, че на лицето на Огъстъс плъзва усмивка — но не кривата усмивка на момчето, което се стараеше да изглежда секси, докато ме зяпаше, а истинската му усмивка, прекалено голяма за лицето му.

— Дявол да го вземе — изрече тихо Огъстъс. — Май не си като другите.

През останалото време и двамата не обелихме нито дума повече. Накрая всички се хванахме за ръце и Патрик ни поведе в молитва.

— Исус Христос, събрали сме се тук, в Твоето сърце, буквално в Твоето сърце, защото се борим с рака. Само Ти и никой друг не ни познава така, както се познаваме самите ние. Посочи ни пътя в тези трудни времена на изпитание. Отправляме молитва за очите на Исак, за кръвта на Майкъл и Джейми, за костите на Огъстъс, за белите дробове на Хейзъл, за гърлото на Джеймс. Молим те за изцеление, да ни дариш

с Твоята любов и Твоя мир, които никой ум не може да обозре. В сърцата ни завинаги ще останат запечатани онези, които познавахме и обичахме и които прибра обратно при себе си: Мария и Кейт, Джоузеф и Хейли, Абигейл и Анджелина, Тейлър и Габриел...

Списъкът беше дълъг. По света има много починали хора. Докато Патрик продължаваше да чете монотонно списъка от лист хартия, тъй като беше прекалено дълъг, за да се наизусти, а всички останали бяха престанали да слушат, аз стоях със затворени очи, като се опитвах да се настроя молитвено, но всъщност си представях деня, в който името ми ще влезе в този списък.

Щом Патрик приключи, всички изрекохме заедно онази глупава мантра — „ДА ЖИВЕЕМ ПЪЛНОЦЕННО ДНЕС“ — което беше краят на сбирката. Огъстъс Уотърс се надигна от стола си и се приближи към мен. Походката му беше крива, също като усмивката. Той се надвеси над мен, оставайки обаче на разстояние, така че не се наложи да извивам врат, за да мога да го погледна в очите.

— Как се казваш? — попита той.

— Хейзъл.

— Не, цялото ти име.

— Ами, Хейзъл Грейс Ланкастър.

Тъкмо се канеше да добави още нещо, но тогава към нас се приближи Исак.

— Един момент — каза Огъстъс, вдигайки показалец, и се обърна към Исак: — В интерес на истината, беше по-зле, отколкото го описа.

— Казах ти, че е кофти.

— Защо изобщо си губиш времето с това?

— Не знам. Може би все пак помага.

Огъстъс се наведе към него, като смяташе, че така не го чувам.

— Тя редовно ли идва?

Не успях да чуя коментара на Исак, а само отговора на Огъстъс:

— Съгласен. — Той стисна Исак за раменете и се отдръпна на половин крачка от него. — Разкажи на Хейзъл за клиниката.

Исак се опря с ръка на сервизната маса и фокусира върху мен огромното си око.

— Значи, отивам тази сутрин в клиниката и казвам на хирурга, че предпочитам да остана глух, отколкото сляп. Тогава той ми вика: „Не

става по този начин“, а аз му отговарям: „Да, знам, че не става така. Казвам само, че бих предпочел да бъда глух, отколкото сляп, ако имах право на избор, но знам, че нямам“. И тогава той ми казва: „Добрата новина е, че няма да оглушееш“, а аз му отговарям: „Хубаво е да знам, че няма да оглушея от рака на очите. Чувствам се голям късметлия, след като ще имам честта да бъда опериран от такъв интелектуален колос като вас“.

— Истински щастливец — отвърнах аз. — Ще се постарая и аз да пипна рак на очите, за да мога да се запозная с този тип.

— Желая ти успех. Е, ще тръгвам. Моника ме чака. Има много да я гледам, докато все още мога.

— „Каунтьринсърджънс“ утре? — попита Огъстъс.

— Дадено. — Исак се обърна и хукна нагоре по стълбите, взимайки ги по две наведнъж.

Това Огъстъс се завъртя към мен.

— Буквално, а? — попита той.

— Моля? — не разбрах аз.

— Намираме се буквално в сърцето на Исус — каза той. — Мислех, че това е мазето на църквата, а то се оказа буквалното сърце на Исус.

— Някой трябва да му каже — отвърнах аз. — Все пак сигурно е опасно да държат в сърцето ти деца, болни от рак.

— Бих Му предал лично — каза Огъстъс, — но за жалост буквално съм заседнал в сърцето Му, така че едва ли ще може да ме чуе. — Аз се засмях. А той само поклати глава, впери очи в мен.

— Какво? — попитах аз.

— Нищо — отвърна той.

— Защо ме гледаш така?

Огъстъс се усмихна едва доловимо.

— Защото си красива. Харесва ми да съзерцавам красиви хора и неотдавна реших да не се лишавам от простите удоволствия на живота.

— Последва кратка неловка тишина. Накрая Огъстъс наруши мълчанието: — Особено след като изтъкна по такъв възхитителен начин, че всичко около нас ще свърши в забвение.

В отговор на това аз се засмях, въздъхнах или пък издишах малко дрезгаво, след което казах:

— Не съм кра...

— Приличаш на една малко футуристична Натали Портман. Каквато беше във „В като вендета“.

— Не съм го гледала — отвърнах аз.

— Наистина ли? — попита той. — Страхотно момиче с обръсната глава, което изпитва ненавист към властта и което накрая се влюбва в едно момче, за което знае, че ще й навлече само неприятности. Това е твоята автобиография, струва ми се.

Всяка негова сричка издаваше флирт. Честно казано, това ме изпълваше с възнание. А дори не знаех, че момчетата могат да ме развълнуват — не и в истинския живот.

Край нас мина едно по-малко момиче.

— Как я караш, Алиса? — попита той.

Тя се усмихна и измърмори:

— Здравей, Огъстъс.

— Позната от „Мемориъл“ — обясни той. „Мемориъл“ беше голямата болница за медицински изследвания. — А ти къде ходиш на прегледи?

— В детската — отвърнах аз доста по-тихо, отколкото очаквах. Той кимна. Изглежда, това беше краят на разговора. — Е — кимнах неопределено към стъпалата, които извеждаха вън от Буквалното сърце на Исус. Тогава хванах количката и тръгнах. Той запристъпва до мен с накуцваща походка. — Ами, ще се видим следващия път, предполагам — изрекох аз.

— Трябва да го гледаш — каза той. — Имам предвид „В като вендета“.

— Добре — отвърнах аз. — Ще го потърся.

— Не. Заедно с мен. У дома — каза той. — Сега.

В този миг спрях.

— Но аз почти не те познавам, Огъстъс Уотърс. Може да си опасен убиец.

Той кимна.

— Имаш право, Хейзъл Грейс. — Той продължи напред с рамене, изпълващи зеленото плетено поло, с изправен гръб и ритмична походка с тежест, изнесена леко надясно, като стъпваше сигурно и уверено, както предположих тогава, на замествания с протеза крак.

Поех по стъпалата и се за изкачвах бавно нагоре, изоставайки от него, тъй като стълбите бяха непосилно изпитание за белите ми

дробове.

Накрая напуснахме Сърцето на Исус и излязохме на паркинга, където пролетният въздух беше съвършено студен, а светлината на късния следобед — болезнено красива.

Мама още я нямаше — нещо необичайно за нея, тъй като имаше навика да подранява. Огледах се наоколо и забелязах една висока брюнетка с пищни форми, която бе приклепила Исак към каменната стена на църквата и го целуваше доста настойчиво. Тъй като се намираха достатъчно наблизко, долавях странните звуци, които издаваха притиснатите им устни, и чувах Исак да казва:

— Завинаги.

А после и отговора на момичето:

— Завинаги.

Неочаквано застаналият до мен Огъстъс подхвърли полушепнешком:

— Двамата са горещи привърженици на джобните компютри.

— Защо все повтарят „завинаги“?

Долитащото от тях мляскане се засили.

— „Завинаги“ е нещо като тяхна парола. Двамата *завинаги* ще се обичат и така нататък. По моя скромна преценка през миналата година са си разменили четири милиона есемеса с текст „завинаги“.

Пристигнаха още две коли, които отведоха Майкъл и Алиса. Накрая останахме само двамата с Огъстъс, вперили погледи в Исак и Моника, които продължаваха с разгорещеното си занимание, сякаш сградата, на която се облягаха, не беше никаква църква. Той посегна към едната ѝ гърда през блузата и я стисна — движение, при което участваха само пръстите му, докато дланта му оставаше неподвижна. Запитах се дали усещането е приятно. Не изглеждаше да е така, но все пак реших да простя на Исак поради факта, че щеше да остане сляп. Докато все още има глад, сетивата трябва да пируват, или нещо такова.

— Представи си как шофираш за последно на път за болницата — обадих се тихо аз. — Последният път, когато караш кола.

Без да ме поглежда, Огъстъс отвърна:

— Хейзъл Грейс, разваляш ми удоволствието. Опитвам се да наблюдавам една млада любов в нейната невероятно прелестна непохватност.

— Мисля, че от това гърдата я боли — отбелязах аз.

— Да, трудно е да се прецени дали се опитва да я възбуди, или да извърши медицински преглед на гърдите ѝ. — Тогава Огъстъс Уотърс бръкна с ръка в джоба си и извади оттам не какво да е, а пакет цигари. Повдигна капачето с палец и пхна една цигара в устата си.

— Ама ти *сериозно* ли? — попитах аз. — Смяташ, че е много яко ли? Боже, наистина успя всичко да развалиш.

— Кое всичко? — попита той, обръщайки се към мен. Цигарата висеше незапалена от устата му.

— Всичко, което може да се случи, когато едно момче, на което не му липсва привлекателност, интелект или пък нещо друго, първо ме зяпа втрещено, а после отбелязва неправилната употреба на буквализма, сравнява ме с разни актриси и ме кани в дома си, за да гледаме заедно някакъв филм. Но, разбира се, всеки си има своята хамартия и, божичко, ето каква е твоята, ИМАЛ си такъв ужасен рак и въпреки това даваш пари на една компания в замяна на шанса да се сдобиеш с С ОЩЕ ЕДИН ВИД РАК. Боже. Знаеш ли какво е да не можеш да дишаш? ГАДОСТ. Пълна отврат. Наистина пълна.

— *Хамартия* ли? — попита той, все още с цигара в устата. Заради нея беше стиснал челюсти. За беда, формата на челюстта му беше страхотна.

— Фатален недостатък — обясних аз и му обърнах гръб. Пристъпих към тротоара, изоставяйки Огъстъс Уотърс сам, и тогава чух да се пали моторът на една кола надолу по улицата. Това беше мама. Чакала с настрани, за да мога да се сприятеля.

Тогава усетих вътре в мен да се надига онази странна смесица от разочарование и гняв. Дори не знам какво беше това чувство, а само, че беше силно и че ми идеше да зашлевя шамар на Огъстъс Уотърс и да подменя белите си дробове с други, на които не им е писнало да бъдат бели дробове. Бях застанала на ръба на бордюра с моите кецове „Чък Тейлър“ и кислородната бутилка, която ме държеше прикована към количката до мен, но точно когато мама спираше, усетих, че някой ме хваща за ръката.

Дръпнах ръката си, но въпреки това се обърнах към него.

— Не могат да те убият, освен ако не ги запалиш — каза той, щом мама отби до тротоара. — А аз никога не съм палил. Това е само метафора: поставяш нещо смъртоносно между зъбите си, но не му даваш властта да те убие.

— Метафора ли? — политах аз с недоверие. Мама седеше и чакаше.

— Да, метафора — отвърна той.

— Поведението ти се определя въз основа на метафоричен отглас на цигарите... — заключих аз.

— Ами, да. — Той се усмихна. С неговата широка и глуповата, искрена усмивка. — Метафорите са много важни за мен, Хейзъл Грейс.

Обърнах се към колата. Почуках на прозореца. Той се спусна надолу.

— Ще гледам филм заедно с Огъстъс Уотърс — казах аз. — Моля те, запиши следващите няколко епизода от маратона на СТМА.

[1] Мечът, който сиракузкият тиранин Дионисий Старши заповядал по време на пир да окачат да виси на конски косъм над главата на завиждащия му Дамокъл, за да му покаже постоянните опасности, на които той като владетел е изложен. — Б.ред. ↑

[2] Смята се, че тази известна молитва за смирение е написана от американския теолог от немски произход Рейнхолд Нибур(1892–1971), чиито трудове за връзката между християнството и съвременната политика намират широк отглас в САЩ в средата на миналия век. — Б.ред. ↑

[3] Рак на костите, който най често засяга бедрената кост и другите дълги кости и в повечето случаи се среща при мъже на възраст между 10 и 30 години. — Б.ред. ↑

ВТОРА ГЛАВА

Огъстъс Уотърс шофираше ужасяващо. Независимо от това дали спираше, или тръгваше, всяко действие беше съпроводено от страховито *друсане*. Всеки път щом натискаше спирачките, политах напред, опъвайки предпазния колан на неговия джип „Тойота“, а всеки път щом настъпваше газта, вратът ми се извиваше назад. Сигурно съм била нервна — все пак седях в колата на едно напълно непознато момче на път за дома му, давайки си ясна сметка, че скапаните ми бели дробове възпрепятстват усилията ми да отблъсквам всякакви нежелани аванси — ала шофирането му беше толкова невъобразимо зле, че не можех да мисля за нищо друго.

След като изминахме повече от километър в неловко мълчание, накрая Огъстъс каза:

— Три пъти ме късаха на шофьорския изпит.

— Без майтап?

Той се засмя и кимна утвърдително.

— Не усещам никакъв натиск със старата протеза и още не мога да свикна да шофирам с левия крак.

Лекарите ми казват, че повечето хора с ампутации шофират безпроблемно, обаче... не и аз. Но както и да е, когато се явих за четвърти път на изпит, всичко вървеше постарому, също като сега. — На половин километър пред нас светофарът светна в червено. Тогава Огъстъс скочи на спирачките, запращайки ме в триъгълната прегръдка на предпазния колан. — Съжалявам. Кълна се, че се старая да бъда внимателен. И така, към края на изпита, когато бях напълно убеден, че пак ще ме скъсат, инструкторът ми каза: „Шофирането ти не е никак приятно, но от техническа гледна точка е безопасно“.

— Не съм сигурна в това — отвърнах аз. — Подозирам, че става дума за *болнични облаги*.

Болничните облаги са дребните неща, които децата, болни от рак, получават, за разлика от обикновените деца: баскетболни топки с

автограф от спортни знаменитости, отстъпки за закъснели домашни, незаслужени шофьорски книжки и много други.

— Сигурно — отвърна той. Светофарът светна в зелено. Хванах се здраво. Огъстър натисна рязко педала за газа.

— Нали знаеш, че има ръчни лостове за хора, които не могат да използват краката си? — изтъкнах аз.

— Да — отвърна той. — Може би някой ден. — Начинът, по който въздъхна, ме накара да се замисля дали не се съмнява в съществуването на този *някой ден*. Знаех, че остеосаркомът до голяма степен е лечим, и все пак.

Има редица начини да разбереш в общи линии какви очаквания за оцеляването си храни един човек, без да се налага да го *пита*ш. Реших да използвам класическия.

— Ходиш ли на училище? — В повечето случаи родителите спират детето от училище, когато положението е безнадеждно.

— Да — отвърна той. — Уча в „Норт Сентръл“. Въпреки че изоставам с една година — в девети клас съм. Ами ти?

Замислих се дали да не излъжа. Все пак никой няма да си падне по един жив труп. Но накрая му казах истината.

— Нашите ме спряха от училище преди три години.

— Три години ли? — възкликна тон учудено.

Разказах на Огъстър в общи линии историята на моята драма: на тринайсет бях диагностицирана с рак на щитовидната жлеза в четвърти стадий. (Не му казах обаче, че научих диагнозата три месеца след първия си цикъл. Беше нещо такова: „Честито! Вече си жена. А сега умри“.) Обясниха ни, че болестта е нелечима.

Направиха ми операция, наречена *радикална шийна дисекция*, която е толкова приятна, колкото и звучи. После облъчване. След това опитаха с химиотерапия заради туморите в белите ми дробове. Туморите първо се свиха, а после нараснаха отново. Тогава бях на четиринайсет. Белите ми дробове започнаха да се пълнят с вода. Приличах на жив труп — ръцете и краката ми бяха силно отекли, кожата ми беше напукана, а устните ми бяха перманентно сини. Тогава измислиха онова лекарство, което ти помага да се чувстваш не чак толкова ужасен от факта, че не можеш да дишаш, и от което ми вляха в огромно количество през един ПВЦК^[1], както и повече от дузина други лекарства. И все пак има известна непривлекателност в

чувството за даване, особено предвид факта, че се повтаря на всеки няколко месеца. Помня, че накрая се озовах в Интензивното отделение заедно с майка ми, която, коленичила до леглото, ме попита: „Добре ли си, скъпа?“, при което аз ѝ отвърнах, че съм готова, а баща ми не спираше да повтаря, че ме обича, с глас, който беше не просто сподавен, а направо задавен, и аз също му казвах, че го обичам; всички се държахме за ръце, а аз просто не можех да си поема дъх, белите ми дробове се бореха отчаяно, задъхвах се, надигах се в леглото, опитвайки се да заема такова положение, при което да мога да си поема поне малко въздух, бях смутена от това отчаяно упорство, от отказа им да се предадат, и помня, че тогава мама ми каза, че всичко било наред, че всичко с мен било и щяло да бъде наред, а баща ми се стараеше с все сили да не изхлипа, но когато не успяваше да се овладее, което се случваше доста често, чувството беше, сякаш става земетресение. Помня също, че не исках да съм будна.

Всички смятаха, че с мен е свършено, но тогава онкологът ми, доктор Мария, успя да изтегли част от течността в белите ми дробове и скоро след това антибиотиците, които пиех за пневмонията, дадоха ефект.

Накрая дойдох в съзнание и скоро след това бях подложена на едно от онези експериментални лечения, известни в Републиката на раковоболните като неефикасни. Лекарството се нарича „Фаланксифор“ — молекула, създадена по такъв начин, че да се прикрепя към раковите клетки и да забавя растежа им. Не действаше при 70 процента от пациентите. Но при мен подейства. Туморите се свиха.

И запазиха размерите си. Ура, „Фаланксифор“! През последните осемнайсет месеца метастазите почти не бяха нараснали, в резултат на което разполагах с бели дробове, на които, вярно, беше им писнало да се държат като такива, но поне давах най-доброто от себе си с помощта на вливания кислород и ежедневните дози „Фаланксифор“.

Но както може да се очаква, това Чудо успя да ми спечели само още малко време. (Все още не знаех колко точно беше това малко.) Когато разказвах на Огъстъс Уотърс за него, обрисовах нещата в най-розови краски, разкроявайки допълнително чудодейните аспекти на моето чудо.

— Значи, тръгваш пак на училище — предположи той.

— Не, всъщност *не мога* — отвърнах аз, — защото вече имам диплома за основно образование. В момента посещавам лекции в МКК — това беше нашият държавен колеж.

— Колежанка, значи — подхвърли той, кимайки с глава. — Това обяснява аурата на най-висша изтънченост. — Той се ухили. А аз го цапнах закачливо по горната част на ръката. Усетих мускула под кожата, толкова стегнат и удивителен.

Взехме завоя със свистящи гуми и навлязохме в един квартал с триметрови стени, покрити с декоративна мазилка. Неговата къща беше първата отляво. Двуетажна, в колониален стил. Спряхме рязко на алеята.

Последвах го вътре. В преддверието на дървена табелка бяха гравирани с наклонен шрифт думите „Домът е там, където е сърцето“, а после открих, че цялата къща е окичена с подобни сентенции. „Трудно е да намериш добри приятели и невъзможно — да ги забравиш“, гласеше една илюстрация над закачалката. „Истинската любов се ражда в трудни времена“, пишеше на една бродирана възглавничка в обзаведената със старинна мебелировка дневна стая. Огъстъс забеляза, че чета надписа.

— Нашите им викат лозунги за кураж — обясни той. — Има ги из цялата къща.

Родителите му го наричаха Гас. Те приготвиха енчилади^[2] в кухнята (на парче рисувано стъкло до умивалника пишеше „Семейството е завинаги“). Майка му поставяше пилешко върху тортилите, а баща му ги завиваше и нареждаше в стъклена тавичка. Не изглеждаха особено изненадани от появата ми, в което нямаше нищо чудно: това, че Огъстъс ме караше да се *чувствам* специална, не ме правеше непременно такава. Може би всяка вечер водеше вкъщи различно момиче, за да й покаже някой филм и да й пуска ръце.

— Това е Хейзъл Грейс — представи ме той.

— Просто Хейзъл — обадох се аз.

— Как я караш, Хейзъл? — попита баща му, който беше висок почти колкото Гас и кльоцав по един твърде нетипичен за родителите на възраст начин.

— Добре — отвърнах аз.

— Как беше в групата за взаимопомощ на Исак?

— Просто невероятно — отвърна Гас.

— Такова мрънкало си — каза майка му. — Хейзъл, на теб харесва ли ти?

Замислих се за момент, опитвайки се да реша дали отговорът ми трябва да е такъв, че да се хареса на Огъстъс, или на родителите му.

— Повечето от хората са наистина мили — отвърнах накрая аз.

— Такива бяха и другите семейства в „Мемориъл“, когато бяхме в най-тежкия период от лечението на Гас — каза баща му. — Всички бяха толкова мили. И силни. В моменти на големи изпитания Господ те събира с най-добрите хора.

— Бързо, някой да ми даде декоративна възглавничка и конец, защото това заслужава да бъде превърнато в лозунг за кураж — каза Огъстъс, с което ядоса баща си, но тогава Гас уви дългата си ръка около врата му и додаде: — Шегувам се, татко. Дори харесвам проклетите лозунги. Наистина ги харесвам. Но не мога да го призная, защото съм тийнейджър. — Баща му подбели очи.

— Ще останеш за вечеря, нали? — попита майка му. Тя беше дребна брюнетка с леко миши черти.

— Предполагам — отвърнах аз. — Но трябва да се прибера до десет. Освен това аз, въъ, не ям месо.

— Няма проблем. Ще направим част от енчиладите вегетариански — каза тя.

— Животните са прекалено сладки, затова ли? — попита Гас.

— Искам да сведа до минимум броя на убийствата по моя вина — отвърнах аз.

Гас понечи да каже нещо, но се отказа.

Тогава майка му запълни настъпилото мълчание:

— Мисля, че това е чудесно.

Известно време разговаряха с мен за това, че енчиладите всъщност били „Известните енчилади на семейство. Уотърс“ и не били за изпускане, че вечерният час на Гас също бил десет и че нямали никаква вяра на хора, които давали на децата си вечерен час, различен от десет, за това дали ходя на училище („Тя учи в колеж“, подхвърли Огъстъс), за това, че времето било напълно и невероятно изумително за месец март, как през пролетта всичко се възраждало, и нито веднъж

не ме попитаха за кислорода и за диагнозата, което беше странно и чудесно, а накрая Огъстъс каза:

— С Хейзъл ще гледаме „В като вендета“, за да може да види филмовата си двойничка, Натали Портман от бъдещето.

— Телевизорът в дневната е на ваше разположение — отвърна баща му весело.

— Всъщност мислех да го гледаме в мазето.

— Добър опит — засмя се баща му. — В дневната.

— Искам да покажа на Хейзъл Грейс мазето — възрази Огъстъс.

— Просто Хейзъл — обадох се аз.

— Добре, нека Просто Хейзъл да разгледа мазето — отвърна баща му, — след което ще се качите горе и ще гледате филма в дневната.

Огъстъс изпуфтя силно, пренесе тежестта на крака си и се завъртя, пристъпвайки напред с протезата.

— Добре — измърмори той.

Последвах го надолу по застланото с килим стълбище в просторна спалня на приземния етаж на къщата. На нивото на очите ми имаше рафт, който опасваше цялата стая и беше претъпкан с баскетболни трофеи: дузини награди с човечета от златиста пластмаса, застинали по време на стрелба, дрибъл или изпълнение на забивка в невидим кош. Имаше също и много топки с автографи и маратонки.

— Преди време играех баскетбол — обясни той.

— Явно си бил доста добър.

— Не бях зле, но всички тези обувки и топки са болнични облаги. — Той се отправи към телевизора, където имаше цял куп с дивидита и видеоигри, подредени в нещо, което смътно напомняше за пирамида. Наведе се напред и издърпа от камарата „В като вендета“. — Представявах първообраза на белокожия баскетболист — продължи той. — Давах всичко от себе си, за да възкреса забравеното изкуство на средно добрия скачач, но един ден, както се упражнявах в свободна стрелба — просто стоях на фал линията в салона на „Норт Сентръл“ и хвърлях топка след топка. Изведнъж се запитах какво ме караше така методично да мятам един сферичен предмет в друг с формата на окръжност. Стори ми се, че няма нищо по-глупаво от това.

Замислих се как малките деца могат да провират месеци наред един цилиндър през кръгла дупка, преди да си дадат сметка за това, и

тогава осъзнах, че баскетболът е просто един малко по-аеробен вариант на същото това упражнение. Така че продължих да хвърлям топката — никога не съм го правил толкова дълго. Вкарах осемдесет последователни коша — най-доброто ми постижение, — но с всяко следващо хвърляне се чувствах все повече и повече като двегодишен. И тогава по някаква причина се сетих за хърделистите. Добре ли си?

Приседнала бях на ъгъла на неоправеното му легло. Но в това нямаше нищо непристойно; просто се изморявам, когато се налага да стоя дълго на крак. Първо стоенето в дневната, после стълбите и накрая още стоене — цялото това стоене беше прекалено много за мен и освен това се страхувах да не припадна. Имах склонност към губене на съзнание също като дамите от Викторианската епоха.

— Добре съм — казах му аз. — Просто слушах. Сетил си се за хърделистите?

— Точно така. Не знам защо. Представях си ги как се надбягват по време на техните хърделистки състезания и прескачат онези напълно произволни предмети, поставени предварително на пътя им. Чудех се дали не си казват понякога: „Ще става много по-бързо, ако се отървем от препятствията“.

— Това, преди да ти поставят диагнозата ли беше? — попитах аз.

— Да, това също го имаше. — Той се усмихна накриво. — Денят на свободната стрелба, изпълнена с екзистенциален смисъл, по-чиста случайност беше и последният ден на съществуването ми като двукрако същество. От момента, в който насрочиха ампутацията, до нейното осъществяване имаше само един уикенд. Моят личен скромнен опит в това, което Исак преживява сега.

Кимнах. Огъстъс Уотърс ми харесваше. Наистина, наистина, наистина ми харесваше. Хареса ми как завърши разказа си, споменавайки някой друг. Харесвах гласа му. Харесваше ми идеята за свободната стрелба, изпълнена с екзистенциален смисъл. Харесваше ми това, че беше щатен професор в Катедрата по-криви усмивки с паралелна служба в Катедрата на надарените с глас, който караше кожата ми да се чувства почти като истинска кожа. Харесваше ми и това, че имаше две имена. Винаги съм харесвала хората с две имена, защото трябва да направиш избор как да ги наричаш: Гас или Огъстъс? Ами аз, аз винаги съм била просто Хейзъл, едновалентната Хейзъл.

— Имаш ли братя и сестри? — попитах аз.

— Какво? — отвърна той разсеяно.

— Спомена нещо за играещи хлапета.

— Да, вярно. Но имам само племенници от полусестрите ми. Те са по-големи от мен. *Нещо като: Татко, на колко години са Джули и Марта?*

— На двайсет и осем!

— Наистина изглеждат на толкова. Живеят в Чикаго. И двете са омъжени за преуспели адвокати. Или бяха банкери. Не си спомням. Ами ти, имаш ли братя и сестри?

Поклатих отрицателно глава.

— Е, каква е твоята история? — попита той, сядайки на леглото на безопасно разстояние от мен.

— Вече ти я разказах. Поставиха ми диагнозата, когато...

— Не, нямам предвид историята на болестта ти. А твоята лична история. Интереси, хобита, страсти, смахнати фетиши и прочее.

— Ами... — затрудних се аз.

— Не ми казвай, че си от хората, които се отъждествяват с болестта си. Познавам много такива. Толкова е депресиращо. Сякаш ракът е завладял целия ти живот. Но ти едва ли си му позволила да направи кариера от това.

А може би бях позволила, помислих си аз. Чудех се каква точно самореклама да си направя и кои свои страсти да изтъкна пред Огъстъс Уотърс, но в последвалата тишина изведнъж ми хрумна, че не бях особено интересен човек.

— Аз съм напълно обикновена.

— Отказвам да го повярвам. Помисли какво обичаш да правиш. Кое е първото, което ти хрумва?

— Ами, да чета.

— Какво четеш?

— Всичко. От ужасни романтични истории до претенциозна литература и поезия. Каквото и да е.

— Ами ти пишеш ли поезия?

— Не, не пиша.

— Ето, видя ли! — почти изкрещя той. — Хейзъл Грейс, та ти си единствената тийнейджърка в Америка, която предпочита да чете поезия пред това да я пише. Това говори толкова много за теб. Четеш много велики книги с главно В, нали?

— Така мисля.

— Коя с любимата ти?

— Ами — запънах се аз.

Любимата ми книга без всякакво съмнение беше „Всевластна скръб“, но не обичах да споделям това с други хора. Понякога четеш някоя книга и тя те изпълва с такова едно странно божествено чувство, че накрая стигаш до убеждението, че разбитият на парчета свят никога няма да върне целостта си, докато всяко живо човешко същество не прочете тази книга. От друга страна обаче, има книги като „Всевластна скръб“, за които не можеш да споделиш с никого — книги, толкова специални, необикновени и твои, че да обявиш пред някого увлечението си, би било равносилно на предателство.

Не че книгата беше чак толкова добра. Въпросът беше в това, че авторът, Питър ван Хутен, изглежда, ме разбираше по един толкова странен и невероятен начин. „Всевластна скръб“ беше *моята* книга, така както тялото и мислите ми бяха моето тяло и моите мисли.

Въпреки това споделих с Огъстъс Уотърс.

— Предполагам, че любимата ми книга е „Всевластна скръб“ — казах аз.

— В нея има ли зомбита? — попита той.

— Не — отвърнах аз.

— Ами клонинги?

Поклатих отрицателно глава.

— Не е такава книга.

Той се усмихна.

— Ще прочета тази ужасна книга с адски скучно заглавие, в която няма никакви клонинги — зарече се той, а аз веднага съжалих, че му казах за нея. Огъстъс се завъртя към купчината книги, наредените под масичката до леглото му. Взе една с меки корици и една химикалка. А след като надраска набързо нещо на заглавната страница, додаде: — В замяна на това ще те помоля само да прочетеш тази брилянтна и завладяваща романизация на любимата ми видеоигра. — Тогава той вдигна книгата, на която пишеше „Цената на зората“. Аз се засмях и я взех. Пръстите ни се преплетоха за миг и ръката ми се оказа в неговата. — Студена е — каза той и притисна пръст към бледата ми китка.

— Не, просто е слабо окислена — обясних аз.

— Харесва ми, когато ми говориш на медицински език — отвърна той, след което се изправи, повдигайки и мен заедно със себе си, без да пуска ръката ми чак докато стигнахме до стълбите.

Докато гледахме филма, седяхме на дивана на педя един от друг. Постъпих като типична ученичка, когато поставих ръката си помежду ни, с което му давах да разбере, че нямам нищо против да я вземе в своята, но той не направи дори опит. Около час след началото на филма влязоха родителите на Огъстъс и сервираха енчиладите, които изядохме на дивана. Оказаха се доста вкусни.

Във филма се разказваше за един героичен тип с маска, който умира героично заради Натали Портман, която е много бойна, страшно готина и няма нищо общо с моето подпухнало стероидно лице.

Когато тръгнаха финалните надписи, Огъстъс каза:

— Супер е, нали?

— Да, супер е — съгласих се аз, въпреки че не беше съвсем вярно. В известен смисъл това беше филм за момчета. Не ми е ясно защо момчетата очакват от нас да харесваме такива филми. Нали ние не очакваме от тях да харесват филми за момичета. — Трябва да се прибирам. Сутринта имам часове — казах аз.

Останах на дивана, докато Огъстъс търсеше ключовете си. Тогава майка му приседна до мен и каза:

— Чудесна е нали? — Сигурно съм гледала към лозунга над телевизора — рисунка на ангел със следния надпис „Как ще познаем радостта, ако няма болка?“.

(Това е отколен аргумент в полето на размислите за страданието, а неговата глуповатост и липса на изтънченост е била изпитвана векове наред, макар че е достатъчно да се каже, че съществуването на броколите по никакъв начин не променя вкуса на шоколада.)

— Да — отвърнах аз. — Чудесна мисъл.

На път за къщи аз карах колата на Огъстъс, който беше принуден да се вози до мен. Пусна ми няколко песни на група на име *The Hectic Glow* и мисля, че не бяха никак лоши, но тъй като ги чувах за първи път, за мен те не бяха чак толкова добри, колкото за него. Не можех да откъсна очи от крака му или по-скоро от мястото, където би

трябвало да се намира, като се мъчех да си представя как изглежда изкуственият му крайник. Не исках това да ме притеснява и все пак не можех да се овладеем напълно. Вероятно той също се притесняваше от кислородната ми бутилка. Болестта отблъсква. Отдавна бях достигнала до този извод и предполагам, че същото важеше и за Огъстъс.

Щом спрях пред нашата къща, той изключи радиото. Вероятно обмисляше идеята дали да не ме целуне, която определено занимаваше и мен самата. Запитах се дали го искам. Целувала бях други момчета, но това беше отдавна. Преди моето Чудо.

Паркирах колата и погледнах към него. Наистина беше хубав. Знам, че обикновено момчетата не отговарят на това определение, но не и той.

— Хейзъл Грейс — каза той, като накара името ми да прозвучи по един нов и по-хубав начин. — За мен беше истинско удоволствие да се запознаем.

— За мен също, мистър Уотърс — отвърнах аз. Стеснявах се да го гледам. Не можех да издържа на силата на неговите морскосини очи.

— Може ли да те видя отново? — попита той. В гласа му се долавяше трогателно безпокойство.

— Разбира се — усмихнах се аз.

— Утре? — предложи той.

— Търпение, бързако — посъветвах го аз. — Нали не искаш да изглеждаш прекалено припрян.

— Правилно, точно затова предложих утре — отвърна той. — Искам да те видя още тази вечер. Само че съм готов да чакам *цяла нощ, както и през голяма част от утрешния ден.*

Аз подбелих очи.

— *Сериозно* ти говоря — добави той.

— Дори не ме познаваш — казах аз. След което взех книгата от предното табло. — Какво ще кажеш да ти звънна, когато я прочета?

— Но ти нямаш номера ми — изтъкна той.

— Подозирам, че си го написал в книгата.

На лицето му се изписа същата онази глуповата усмивка.

— А ти твърдиш, че не се познаваме.

[1] Периферно въведен централен катетър. — Б.пр. ↑

[2] Царевични питки с пълнеж и сос, типични за мексиканската кухня. — Б.ред. [↑](#)

ТРЕТА ГЛАВА

И тази вечер останах будна до късно, погълната от „Цената на зората“. (Жокер: цената на зората с кръвта.) Не беше „Всевластна скръб“, но главният герой, старши сержант Макс Менхем, беше доста привлекателен, въпреки че убиваше, по мои сметки, не по-малко от 118 души за 284 страници.

Затова на следващата сутрин — четвъртък — станах късно. Политиката на мама беше никога да не ме буди, тъй като едно от изискванията в длъжностната характеристика на професионално боледуващите е да спят по-много, така че отначало бях доста обърквана, когато тя ме събуди, разтърсвайки ме за раменете.

— Почти десет е — каза тя.

— Сънят е част от борбата с рака — отвърнах аз. — Снощи четох до късно.

— Някакъв роман ли? — попита тя, след което коленичи до леглото ми и ме откачи от големия правоъгълен кислороден концентратор, който наричах Филип по-простата причина, че приличаше на някого с това име.

След това мама ме свърза с една преносима бутилка и ми напомни, че имам часове.

— От онова момче ли го имаш? — попита тя ни в клин, ни в ръкав.

— Кой, за херпес ли говориш?

— Прекаляваш — отвърна мама. — Романът, Хейзъл. Говоря за романа.

— Да, от него.

— Личи си, че го харесваш — заяви тя, повдигайки вежди, сякаш това наблюдение изискваше да притежаваш някакъв изключителен майчински инстинкт. Аз свих рамене. — Казах ти, че групата за взаимопомощ не е губене на време.

— През цялото време ли си чакала отвън?

— Да. Бях си донесла малко работа. Но както и да е, време е за ставане, млада госпожице.

— Мамо. Сън. Рак. Борба.

— Знам, скъпа, но имаш часове. Освен това днес е... — Радостта в гласа на майка ми беше повече от явна.

— Четвъртък?

— Наистина ли си забравила?

— Може би.

— Днес е четвъртък, двайсет и девети март! — буквално изкрещя тя със залепнала на лицето ѝ налудничава усмивка.

— Май много се вълнуваш, че знаеш коя е датата! — писнах и аз в отговор.

— Хейзъл! Днес е твоят трийсет и трети полурожден ден!

— Охxxxxxxx — възкликнах аз. Мама наистина беше педант на тема празници. *Днес е денят на залесяването! Хайде да прегръщаме дърветата и да ядем торта!* А днес Колумб донесъл едрата шарка на местното население — *ще отбележим случая с пикник!* И така нататък. — Е, тогава нека ми е честит трийсет и третият полурожден ден — казах аз.

— Какво искаш да правим на този толкова специален ден?

— Да се прибера след училище и да счупя световния рекорд за най-много епизоди от „Топ Шеф“^[1], гледани наведнъж.

Мама се пресегна към полицата над леглото ми и взе Блуи, синьото мече, което имах от бебе — възраст, на която беше приемливо от социална гледна точка да кръстят така някой твой приятел заради цвета му.

— Не искаш ли да отидеш на кино с Кейтлин, Мат или някой друг? — това бяха мои приятели.

Това беше идея.

— Защо не — отвърнах аз. — Ще пиша на Кейтлин дали не иска да отидем до мола след училище.

Мама се усмихна, прегърнала плътно мечето.

— Все още ли е яко да ходиш в мола? — попита тя.

— Много се гордея с това, че нямам представа кое е яко и кое не
— отвърнах аз.

Писах на Кейтлин, взех си душ, облякох се и накрая мама ме закара на училище. Имах час по американска литература, изнесоха ни лекция за Фредерик Дъглас^[2] в една почти празна аудитория и ми беше невероятно трудно да остана будна. На четирийсетата минута от деветдесетминутната лекция Кейтлин ми писа в отговор.

„Бомбастично. Честит полурожден ден. Касълтън В 3,32?“

Кейтлин води доста натоварен социален живот, който трябва да бъде разграбен до последната минута. Отговорът ми беше:

„Става. (Ще те чакам В района на закусвалните).“

След училище мама ме закара направо пред книжарницата до мола, откъдето си купих „Среднощна зора“ и „Реквием за Мейхем“ — първите две книги от поредицата, предшестващи „Цената на зората“, след което отидох в просторния район на закусвалните и си взех диетична кола. Беше 3,21.

Докато четях, от време на време наблюдавах хлапетата, които играеха на пиратския кораб в детския кът. Имаше един тунел, през който две от децата пълзяха отново и отново без дори следа от умора, което ме накара да се замисля за Огъстъс Уотърс и за неговата свободна стрелба, изпълнена с екзистенциален смисъл.

Мама също беше в района на закусвалните — седеше сама в един ъгъл, където смяташе, че не мога да я видя, ядеше сандвич с телешко и разтопено сирене и четеше някакви книжа. Вероятно медицински бумажки. Работата ѝ нямаше край.

Точно в 3,32 забелязах Кейтлин, която минаваше с уверена походка покрай „Уок Хаус“. Щом вдигнах ръка, тя ме видя, удостои ме с усмивка, разкриваща изключително белите ѝ и наскоро изправени зъби, и се отправи към мен.

Носеше дълго до коленете пепелявосиво палто, което ѝ стоеше безупречно, и слънчеви очила, заемащи по-голямата част от лицето ѝ. Тя ги вдигна отгоре на главата си и се наведе да ме прегърне.

— Скъпа — подхвана с едва доловим британски акцент. — Как си? — Хората около нея не намираха този акцент за странен или неприятен. По-чиста случайност Кейтлин беше изключително изтънчена двацет и пет годишна дама от британския хайлайф,

впримчена в тялото на шестнайсет годишна тийнейджърка от Индианаполис. И всички приемаха този факт.

— Добре съм. Ами ти?

— Дори нямам представа. Диетична ли е? — Аз кимнах и ѝ подадох колата. Тя отпи от сламката. — Ще ми се напоследък да беше на училище. Някои от момчетата са станали съвършено *ядивни*.

— Нима? И кой например? — попитах аз, при което тя изреди имената на пет момчета, с които бяхме учили заедно в началното училище, а после и в прогимназията, но не можах да си спомня как изглежда никое от тях.

— Отскоро излизам с Дерек Уелингтън — продължи тя, — но едва ли ще останем заедно още дълго. Той е такъв хлапак. Но стига толкова за мен. Какво ново в Хейзълленд?

— Абсолютно нищо — отвърнах аз.

— Здравето е добре?

— Все същото, струва ми се.

— „Фаланксифор“! — възкликна разпалено тя и се усмихна. — Значи, ще живееш вечно?

— Е, може би не чак толкова дълго — отвърнах аз.

— Но в общи линии — заключи тя. — И все пак какво ново?

Замислих се дали да не ѝ кажа, че аз също се срещам с едно момче или поне, че сме гледали филм заедно, просто защото знаех, че ще бъде учудена и смаяна, че такова чорлаво, стеснително и недоразвито същество като мен би могло да спечели, макар и за кратко, симпатиите на едно момче. Но тъй като нямаше с какво толкова да се похваля, просто свих рамене.

— Това пък какво е? — попита Кейтлин, сочейки към книгата.

— О, сай-фай. Просто ми стана интересно. Поредица е.

— Вече съм разтревожена. Ще пазаруваме ли?

Влязохме в един магазин за обувки. Докато пазарувахме, Кейтлин постоянно избираше за мен най-различни равни обувки, отворени на пръстите, и казваше:

— На *теб* ще ти стоят много сладко — което ми напомни, че Кейтлин никога не носеше отворени на пръстите обувки, тъй като мразеше краката си, защото смяташе, че вторите им пръсти са прекалено дълги, сякаш представляват прозорец към душата на човека

или кой знае какво. Затова, когато ѝ показах чифт сандали, които щяха да паснат на тена на кожата ѝ, реакцията ѝ беше:

— Да, но... — като въпросното „но“ означаваше: „Но така ще бъдат изложени на показ пред обществото ужасните ми втори пръсти“.

— Кейтлин, ти си единственият човек, когото познавам, страдащ от дисморфия на пръстите на краката — отвърнах ѝ аз.

— Това пък какво е? — попита тя.

— Ами, когато се погледнеш в огледалото и онова, което виждаш, не се припокрива с реалността.

— Я, виж — каза тя. — Тези харесват ли ти? — Тя вдигна чифт сладки, но с нищо незабележими обувки тип Мери Джейн, при което аз кимнах, а тя намери своя размер и щом ги обу, закрачи напред-назад по пътеката, изучавайки краката си в поставените под ъгъл огледала с височина до коляното. После грабна чифт ексцентрични обувки с каишки и каза: — Възможно ли е изобщо да се ходи с подобни обувки? Направо ще *умра*, ако... — но спря по средата на изречението и ме погледна виновно, сякаш беше престъпление да споменаваш смъртта пред умиращите. — Трябва да ги пробваш — додаде Кейтлин, опитвайки се да замаже положението.

— По-скоро бих умряла — уверих я аз.

Накрая си избрах чифт джапанки, колкото да купя нещо, и седнах на пейките срещу един от стелажите с обувки, наблюдавайки как Кейтлин криволичи по пътеките и пазарува с такава целенасоченост и концентрация, каквато обикновено се свързва с професионалния шах. Искаше ми се да извадя „Среднощна зора“ и да почета, но си дадох сметка, че ще изглежда твърде грубо, и затова просто продължих да наблюдавам Кейтлин. От време на време тя се връщаше обратно при мен, стискайки в ръце поредната затворена на пръстите плячка, и казваше: „Ами тези?“, при което аз се опитвах да измисля някой остроумен коментар за обувките, така че в крайна сметка тя купи три чифта, а аз само джапанките, след което тя предложи развълнувано:

— „Антрополоджи“?

— Всъщност трябва да се прибирам — отвърнах аз. — Изморих се.

— Добре, разбира се — каза тя. — Трябва да се виждаме често, скъпа. — Тя постави ръце на раменете ми, целуна ме по двете

бузи и тръгна с отривиста походка, поклащайки тесните си бедра.

Аз обаче не се прибрах у дома. Казала бях на мама да ме прибере в шест и въпреки подозренията ми, че се намираше някъде в мола или на паркинга, все пак исках да разполагам със следващите два часа само за себе си.

Харесвах майка си, но нейната постоянна близост понякога ме изпълваше със странна нервност. Харесвах също и Кейтлин. Наистина я харесвах. Но тъй като вече три години съм била изолирана от нормалните ежедневни контакти с връстниците си в училище, усещах някаква непреодолима дистанция помежду ни. Струва ми се, че съучениците ми отначало искаха да ми помогнат да победя рака, но с течение на времето установиха, че не е по силите им. Едно нещо беше сигурно — *победа* не можеше да има.

Така че болката и преумората ми послужиха като повод за извинение, което се бе случвало често през последните няколко години, когато се виждах с Кейтлин и с някого от другите си приятели. В интерес на истината винаги беше болезнено. Винаги беше болезнено да не можеш да дишаш като нормален човек, да подканяш непрекъснато белите си дробове да се държат като такива, да се насилваш да приемаш неумолимата болка от липсата на кислород, която те сграбчва и разкъсва от вътре навън. С други думи, това не беше точно лъжа. А леко лавиране с истината.

Намерих една пейка, намираща се между ирландски сувенирен магазин, фонтана „Пен Емпориум“ и аутлет за бейзболни шапки — кътче от мола, където Кейтлин никога не би пазарувала — и започнах да чета „Среднощна зора“.

Съотношението между брой изречения и трупове в книгата беше почти 1:1 и аз поглъщах страниците една след друга, без да вдигам поглед от нея. Въпреки че не беше особено техничен, харесвах старши сержант Макс Мейхем най-вече заради това, че приключенията му не спираха да се случват. Винаги имаше купища лоши типове за убиване и добри хора за спасяване. Започваха нови войни, преди още старите да бъдат спечелени. От малка не бях чела истинска поредица, каквато беше тази, и за мен беше вълнуващо да заживея отново в безкрайната фикция.

Двайсет страници преди края на „Среднощна зора“ положението на Мейхем взе да придобива доста мрачен уклон, когато сержантът

беше прострелян седемнайсет пъти, докато се опитваше да избави една (руса американска) заложенца от врага. Но като читател аз не потънах в отчаяние. Войната щеше да продължи и без него. Вероятно щеше да има продължения с участието на хората от неговия отряд: специалист Мани Локо, редник Джаспър Джакс и всички останали.

Малко преди да стигна до края, пред мен се изправи едно малко момиченце с пристегнати с шноли плитки и каза:

— Какво имаш в носа?

— Ами, нарича се канюла. По тези тръбички получавам кислород и ми помагат да дишам.

Тогава майка ѝ се спусна към нас и я скастри неодобрително:

— Джаки!

— Не, няма нищо — отвърнах аз, защото наистина беше така.

— А на мен ще ми помогнат ли да дишам?

— Не знам. Да проверим. — Извадих канюлата и накарах Джаки да я постави в носа и да вдиша.

— Гъделичка ме.

— Да, мен също.

— Мисля, че така дишам по-добре — каза тя.

— Наистина ли?

— Наистина.

— Ами, ще ми се да можех да ти я дам, но наистина се нуждаю от нея. — Вече усещах липсата ѝ. Концентрирах се върху дишането си, докато Джаки ми подаваше обратно тръбичките. Избърсах ги набързо с тениската си, закрепих ги зад ушите си и поставих накрайниците в ноздрите си.

— Благодаря, че ми позволи да я пробвам — каза момиченцето.

— Няма защо.

— Джаки — повика я отново майка ѝ и този път не се възпротивих.

Върнах се обратно към книгата и към старши сержант Мейхем, който съжаляваше, че има само един живот, който да пожертва за родината си, но въпреки това продължих да си мисля за малкото момиченце, което бях харесала толкова много.

Другият проблем с Кейтлин е, че с нея никога вече няма да можем да разговаряме напълно непринудено. Всички опити за симулиране на нормални социални отношения бяха толкова

депресиращи, защото хората, с които предстои да разговарям до края на живота си, в мое присъствие ще се чувстват неловко и ще мерят всяка своя дума, с изключение може би на деца като Джаки, които все още бяха наивни.

Но поне обичах да бъда сама. Харесваше ми да бъда сама със старши сержант Макс Мейхем, който — хайде стига, нали няма да оцелее с тези седемнайсет огнестрелни рани? (Жокер: той оцелява.)

[1] Американско кулинарно предаване. — Б.пр. ↑

[2] Американски писател, редактор и оратор от XIXв. — Б.пр. ↑

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Тази вечер си легнах рано, обличайки боксерки и тениска, преди да се мушна под завивките на голямото, отрупано с възглавници легло, което беше едно от най-любимите ми места в целия свят. А след това за милион и първи път започнах да чета „Всевластна скръб“.

В романа става дума за едно момиче на име Анна (която разказва историята) и нейната едноока майка — обсебена от лалетата професионална градинарка, — които водят нормален живот на хора от ниската прослойка на средната класа в малко градче в Централна Калифорния, докато Анна не се разболява от рядко срещана форма на рак на кръвта.

Но това не е книга за рака, защото книгите за рака не струват. В повечето от тях болният от рак започва благотворителна кампания за набиране на средства за борба с рака, нали така? Този благотворителен ангажимент връща болния от рак към изначалния смисъл на понятието човештина и му помага да усети любовта и подкрепата на околните, защото след себе си ще остави завещание за борба с рака. Във ВС обаче Анна решава, че болните от рак, които започват благотворителни кампании за борба с рака, всъщност постъпват доста нарцистично, и затова тя се впуска в кампания на име „Фондацията на Анна за болните от рак, които търсят лекарство за холера“.

Освен това никой друг не си позволява да говори така откровено, както самата Анна: в целия роман тя се самоопределя като *страничен ефект*, което е самата истина. Болните от рак деца по същество представляват страничен ефект на безмилостната мутация, създала условия за многообразието на живота на земята. С разplitане на историята, състоянието на Анна се влошава, като методите на лечение и болестта се надпреварват да отнемат живота ѝ, а майка ѝ се влюбва в един търговец на лалета от Холандия, когото Анна нарича Мъжът от страната на лалетата. Мъжа от страната на лалетата разполага с купища пари и ексцентрични идеи за лечението на рака, но Анна подозира, че той е измамник и най-вероятно не е никакъв холандец, и

тогава, тъкмо когато мнимият холандец и майката ѝ се канят да се оженят, а на Анна ѝ предстои да започне една налудничава нова лечебна програма, включваща троскот и малки количества арсеник, книгата завършва точно по средата на едно.

Осъзнавам, че най-вероятно става дума за *литературен* похват, а и може би това е една от причините да харесвам толкова много тази книга, но все пак е нормално една история да има *завършек*. Но дори да не може да бъде завършена, тогава трябва да се превърне в безкрайна поредица, също като приключенията на взвода на старши сержант Макс Мейхем.

Давах си сметка, че историята завършва, защото Анна умира, или защото влошеното здраве не ѝ позволява да пише, и това незавършено последно изречение отразява внезапния завършек на живота, но освен Анна в романа има и други персонажи и ми се струва някак нечестно, че никога няма да разбера какво се е случило с тях. Написала съм дузина писма до Питър ван Хутен с посредничеството на издателството, във всяко от които се интересувам какво се случва след края на историята: дали. Мъжът от страната на лалетата е измамник, дали майката на Анна се омъжва за него, какво става с глупавия хамстер на Анна (който майка ѝ мрази), дали приятелите на Анна успяват да се дипломират и други подобни неща. Ала той не отговори на нито едно от тези писма.

ВС е единствената книга, написана от Питър ван Хутен, и както изглежда, за него не се знаеше нищо повече от това, че след излизането на романа писателят се е преместил от Съединените щати в Холандия и е станал доста саможив. Предполагам, че пише продължение на книгата с развиващо се в Холандия действие — може би майката на Анна и Мъжа от страната на лалетата се преместват там, опитвайки се да започнат нов живот. Но от излизането на „Всевластна скръб“ бяха изминали цели десет години, а оттогава Питър ван Хутен не бе публикувал дори съобщение в някой блог. Не можех да чакам вечно.

Докато препрочитам книгата тази вечер, постоянно се разсейвах, представяйки си как Огъстъс Уотърс чете същите тези думи. Питам се дали ще му хареса, или ще я квалифицира като претенциозна. Но тогава се сетих за обещанието си да му се обадя, след като прочета „Цената на зората“, така че намерих номера на титулната страница и му писах.

„Стената на зората — ревю: Твърде много трупове.
Недостатъчно прилагателни. Как е ВС?“

Отговори ми след една минута:

„Доколкото си спомням, обеща да звъннеш, щом прочетеш книгата, не да пишеш.“

Така че му звъннах.

— Хейзъл Грейс — каза той, щом вдигна слушалката.

— Е, прочете ли я?

— Не съм още. Има цели шестстотин петдесет и една страници, а аз разполагах само с дваайсет и четири часа.

— Докъде си стигнал?

— Четиристотин петдесет и трета.

— И?

— Ще се въздържа от мнение, докато не стигна до края. Но да си призная, чувствам се малко неудобно, че ти дадох „Цената на зората“.

— Недей. В момента съм на „Реквием за Мейхем“.

— Блестящо продължение на поредицата. И все пак, холандецът мошеник ли се оказва? Имам лошо предчувствие за него.

— Нищо няма да издам — отвърнах аз.

— Ако не се окаже истински джентълмен, ще му избода и двете очи.

— Значи, ти харесва.

— Въздържах се от мнение! Кога ще се видим?

— Не и преди да прочетеш „Всевластна скръб“. — Доставяше ми удоволствие да бъда уклончива.

— Тогава по-добре да затварям и да продължавам да чета.

— Така е — отвърнах аз и линията замлъкна.

Флиртуването беше нещо ново за мен, но ми харесваше.

На другата сутрин имах „Американска поезия от XX в“ в колежа. Възрастната жена, която изнасяше лекцията, съумя да говори деветдесет минути за Силвия Плат, без нито веднъж да цитира поне една дума от нея.

Когато излязох от час, мама стоеше на тротоара пред сградата.

— През цялото време ли беше тук? — попитах я, щом се завтече към мен, за да ми помогне да натоваря количката и бутилката в колата.

— Не, отбих се да взема дрехите от химическото, а след това и до пощата.

— А после?

— Четох книга — отвърна тя.

— И твърдиш, че аз съм човекът без социален живот. — Усмивнах се, а тя се опита да ми отвърне със същото, ала в усмивката ѝ се долавяше някакво колебание. След миг продължих: — Искаш ли да отидем на кино?

— Добре. Има ли нещо, което искаш да гледаш?

— Предлагам да отидем и да проверим кой е първият филм, който започва. — Тя затвори вратата ми и заобиколи от страната на шофьора. Отидохме в кино „Касълтън“ и гледахме 3D филм за говорещи джержили. Всъщност беше доста забавен.

Когато излязохме от киното, бях получила четири съобщения от Огъстъс.

„Каж ми, че на моя екземпляр му липсват последните двайсет страници.“

„Хейзъл Грейс, кажи ми, че това не е краят на книгата.“

„БОЖЕ, ОЖЕНИХА ЛИ СЕ, ИЛИ НЕ, ТРЯБВА ДА ЗНАМ.“

„Сигурно Анна е умряла и затова свършва така?“

„ЖЕСТОКО. Обади ми се, когато можеш. Надявам се, че си добре.“

Така че щом се прибрах у дома, отидох в задния двор, седнах на един ръждясал градински стол на дупки и му звъннах. Беше облачен, типичен за Индиана ден, който те кара да се чувстваш потиснат. По-голямата част от неголемия заден двор беше зает от детските люлки, които изглеждаха съвсем прогизнали и жалки.

Огъстъс вдигна на третото позвъняване.

— Хейзъл Грейс — каза той.

— Е, вече познаваш сладката агония на това да четеш „Всевластна скръб“... — замълчах, щом чух силните ридания в другия край на линията. — Добре ли си? — попитах аз.

— Великолепно — отвърна Огъстъс. — Само че съм с Исак, който всеки момент ще се разпадне. — Тогава се разнесе нова порция рев, който приличаше на предсмъртните крясъци на ранено животно. Гас насочи вниманието си към Исак. — Хей, приятел. Искаш ли да чуеш Хейзъл от групата за взаимопомощ? Исак. Погледни ме. — След минута Гас се обърна към мен: — Искаш ли да се срещнем у нас след, да речем, двайсет минути.

— Добре — съгласих се аз и затворих.

Ако караш по-права линия от нашата до къщата на Огъстъс, ще стигнеш само за пет минути, само че не можеш да караш по-права линия, защото точно по средата се простира Холидей Парк.

Въпреки че представляваше неудобство от географска гледна точка, всъщност харесвах Холидей Парк. Като малка обичах да нагазвам заедно с татко в бялата река и тогава идваше онзи страхотен момент, в който той ме хвърляше във въздуха, просто ме мятеше нагоре, при което аз протягах ръце към него, а той към мен, и тогава и двамата осъзнавахме, че ръцете ни няма как да се срещнат, че няма кой да ме хване, и в този миг и двамата изтръпнахме от ужас в най-добрия смисъл на думата, след което аз цопвах във водата, махайки с крака, и накрая изскачах невредима на повърхността да си поема въздух, течението ме отнасяше обратно при него и аз започвах да викам: „Отново, татко, отново!“.

Спрях на алеята до една стара черна тойота, която предположих, че е на Исак. Приближих към предната врата, влачейки бутилката подире си. Почуках. Отвори ми бащата на Гас.

— Просто Хейзъл — рече той. — Радвам се да те видя.

— Огъстъс каза, че мога да се отбия.

— Разбира се, двамата с Исак са в мазето. — В този миг отдолу проехтя нов рев. — Това сигурно е Исак — каза бащата на Гас, поклащайки бавно глава. — Синди излезе да се разходи с колата. Всички тези звуци... — не довърши той. — Но както и да е, предполагам, че им трябваш долу. Да взема ли аз бутилката? — предложи той.

— Не, няма нужда. Но все пак благодаря, господин Уотърс.

— Марк — поправи ме той.

Малко ме беше страх да сляза долу. Да слушам как някой вие окаяно, не е сред любимите ми занимания. Но все пак отидох.

— Хейзъл Грейс — обади се Огъстъс, щом чу стъпките ми. — Исак, това е Хейзъл от групата за взаимопомощ. Хейзъл, само да ти напомня, в момента Исак преживява нервна криза.

Огъстъс и Исак седяха на пода в два геймърски стола с мързеливата форма на буквата L, вдигнали очи към грамаден телевизор. Екранът беше разделен между гледната точка на Исак отляво и гледната точка на Огъстъс отдясно. Двата бяха войници, сражаващи се в пострадал от бомбардировка модерен град. Разпознах мястото от „Цената на зората“. Когато се приближих, не забелязах нищо необичайно: просто две момчета, потопени в светлината на огромен телевизор и наужким убиващи хора.

Едва когато се изравних с тях, зърнах лицето на Исак. Позачервените му страни се стичаше неспирен поток от сълзи, а лицето му беше сковано от болка. Взираше се в екрана, без дори да поглежда към мен, като виеше и не спираше да блъска по панела за управление.

— Как си Хейзъл? — попита Огъстъс.

— Добре — отвърнах аз. — Исак? — Никакъв отговор. Нито намек, че е наясно с присъствието ми. Само сълзите продължаваха да се стичат от лицето по-черната му тениска.

Огъстъс отклони за миг поглед от екрана и рече:

— Изглеждаш добре. — Носех рокля с дължина малко под коленете, която имах, откакто се помня. — Момичетата смятат, че е прието да се обличат рокли само по официални поводи, но аз лично предпочитам жените, които си казват: „Отивам да видя момче, което

преживява нервен срыв, момче, което е чувствително на тема зрение, и проклета да съм, но заради него ще облека рокля“.

— И все пак — отвърнах аз — Исак изобщо не би ме погледнал. Та той е лудо влюбен в Моника — но думите ми бяха последвани от сърцераздирателно хлипане.

— Това е малко деликатен въпрос — обясни Огъстъс. — Не знам за теб, Исак, но на мен ми се струва, че ни приклешиха по фланга. — След това се обърна към мен: — Исак и Моника вече не са печеливша комбинация, но сега не му се говори за това. В момента иска само да се нареве и да играе „Каунтъринсърджънс 2: Цената на зората“.

— Не мога да го виня — отвърнах аз.

— Исак, позицията ни започва да ме притеснява. Ако нямаш нищо против, поемим към онази електроцентрала, а аз ще те прикривам. — Исак хукна към една неопределена на вид сграда, докато Огъстъс търчеше подире му и стреляше наляво и надясно с автомата си в поредица от бързи откоси.

— И все пак — обърна се Огъстъс към мен — това не пречи да му говориш. Ако можеш да му дадеш някакъв мъдър женски съвет.

— Всъщност според мен реакцията му е правилна — отвърнах аз, когато внезапната стрелба, произведена от Исак, видя сметката на вражески войник, осмелил се да надигне глава над изгорелия капак на един пикап.

Огъстъс кимна към екрана и рече:

— Болката трябва да бъде изпитана докрай — което беше цитат от „Всевластна скръб“. — Сигурен ли си, че няма никой зад нас? — обърна се към Исак. Няколко мига по-късно над главите им започнаха да свистят трасиращи снаряди. — По дяволите, Исак — извика Огъстъс. — Не искам да те упреквам в този тежък за теб момент, но си допуснал да бъдем обкръжени по фланга и сега няма никого между терористите и училището. — Героят на Исак се спусна по посока на стрелбата, криволичейки на зигзаг по-тясната уличка.

— Може да преминете по моста и после да заобиколите отзад — предложих аз една тактика, която бях научила от „Цената на зората“.

— За жалост — въздъхна Огъстъс, — мостът вече се намира под контрола на метежниците поради съмнителната стратегия на жалкия ми съмишленик.

— Аз ли? — попита глухо Исак. — Аз?! Нали точно ти предложи да се скрием в проклетата електроцентра.

Гас извърна лице за миг от екрана и се усмихна накриво на Исак.

— Знаех си, че можеш да говориш, приятел — каза той. — А сега, хайде да спасим група измислени деца.

Двамата се втурнаха заедно по тясната уличка, като стреляха и се криеха в най-подходящите за това моменти, докато накрая не се озоваха пред едноетажната и едностайна сграда на училището. Прикриха се зад една стена от другата страна на улицата и започнаха да отстраняват враговете един по един.

— Защо искат да проникнат в училището? — попитах аз.

— За да вземат децата за заложници — отвърна Огъстъс, превил рамене над контролния панел, като бяхтеше по копчетата с напрегнати предмишници и изпъкнали вени. Исак се приведе напред към екрана, докато контролният панел танцуваше под фините пръсти на ръцете му. — Дръж го, дръж го, дръж го — избълва Огъстъс. Двамата с Исак обезвреждаха непресекващите вълни от терористи със смайващо прецизна стрелба, която не биваше да засегне самото училище.

— Граната! Граната! — нададе вик Огъстъс, когато някакъв предмет прелетя в дъга през екрана, падна на входната алея и се търкулна към вратата на училището.

Исак захвърли разочаровано контролния панел.

— Ако не успеят да вземат заложници, копелетата просто ги убиват, а после нахисват нас.

— Прикривай ме! — извика Огъстъс, след което изскочи от прикритието на стената и се втурна към училището. Исак откри пипнешком контролния панел, след което започна да стреля, докато дъжд от куршуми заливаше Огъстъс, който беше прострелян първо веднъж, а после и втори път, но въпреки това продължи да тича, крещейки: „*Не можете да убиеете Макс Мейхем!*“ И с една последна трескава комбинация от бутони той се хвърли върху гранатата, която избухна под него. Разчлененото му тяло експлодира като гейзер и екранът целият почервения. Един басов глас обяви: „*Мисията провалена*“, ала Огъстъс, който се усмихна на останките си на екрана, явно беше на друго мнение. Той бръкна в джоба си, извади оттам една цигара и я пяхна между зъбите си. — Децата са спасени — заключи той.

— Временно — отбелязах аз.

— Всяко спасение е временно — възрази Огъстъс. — Спечелих им минута време. Може би тази минута ще им спечели един час, а този час — една година. Никой не е в състояние да им спечели цяла вечност, Хейзъл Грейс, но аз им спечелих тази минута. И това е нещо.

— Добре де, добре — отвърнах аз. — Все пак става дума за пиксели.

Но той сви рамене, сякаш вярваше, че играта може да е наистина. Исак хълцаше отново. Огъстъс се обърна рязко към него:

— Да опитаме още веднъж, ефрейтор?

Исак поклати отрицателно глава. Той се наведе над Огъстъс, погледна ме и с опънати гласни струни каза:

— Каза, че не искала да го прави после.

— Не е искала да зареже слепец — отвърнах аз. А сълзите му продължиха да се стичат упорито и безкрайно като метроном.

— Нямало да се справи — каза ми той. — Аз съм човекът, който ще изгуби зрението си, а тя нямало да може да се справи.

Замислих се за значението на думата „справям се“ и за всички невъобразими неща, с които все пак успяваме да се справим.

— Съжалявам — отвърнах аз.

Той избърса мокрото си лице с ръкав. Зад стъклата на очилата очите на Исак изглеждаха толкова големи, че всички останали черти на лицето му се размиваха и накрая оставаха само тези безплътни очи, вперени в мен — едното истинско, а другото стъклено.

— Не мога да го приема — каза ми той. — Просто не мога да го приема.

— Е, честно казано — започнах аз, — може пък наистина да не знае как да се справи с това. Същото важи и за теб, само че тя изобщо не е длъжна да се справя с това. За разлика от теб.

— Цял ден й повтарях „завинаги“ — „завинаги, завинаги, завинаги“, а тя не спираше да бръцолечи разни неща, но без да го каже нито веднъж. Сякаш вече ме нямаше. Това „завинаги“ беше като клетва! Как можеш просто ей така да нарушиш дадената клетва?

— Понякога хората не си дават сметка точно в какво се заклеват — отвърнах аз.

Исак ме стрелна с поглед.

— Така е, разбира се. Но въпреки това държиш на думата си. Точно *това* е любовта. Любовта е да държиш на дадената дума въпреки всичко. Не вярваш ли в истинската любов?

Не отговорих. Не знаех какъв е отговорът на този въпрос. Но си помислих, че ако истинска любов съществува, това би трябвало да е дефиницията за нея.

— Аз обаче вярвам в истинската любов — каза Исак. — Обичам я. А тя ми обеща. Обеща ми да е завинаги. — Той се изправи и пристъпи към мен. Аз също направих крачка напред, като смятах, че иска да го прегърна, но тогава той се завъртя, сякаш не можеше да си спомни какво го е накарало да се изправи, и в този миг двамата с Огъстъс забелязахме как лицето му се изопва от ярост.

— Исак — обади се Гас.

— Какво?

— Изглеждаш малко... Извини ме за подтекста, приятелю, но в погледа ти има нещо тревожно.

Изведнъж Исак започна да рита като обезумял геймърския стол, който се прекатури назад към леглото на Гас.

— Започва се — обади се Огъстъс, а Исак се втурна след стола и го изрита отново. — Ха така — възкликна Огъстъс. — Хайде! Дай му да разбере на проклетия стол! — Исак изрита още веднъж стола, който се блъсна в леглото, след което докопа една възглавница и взе да налага с нея стената между леглото и полицата с трофеите над него.

Огъстъс погледна към мен и се усмихна, все така захапал цигарата.

— Онази книга не ми излиза от главата.

— На мен ли го казваш?

— Изобщо не пише какво става с другите герои.

— Така е — отвърнах аз. Исак продължаваше да бърка с възглавницата по стената. — Преместил се е да живее в Амстердам, което ме навежда на мисълта, че може би пише продължение с участието на Мъжа от страната на лалетата, но засега няма нищо публикувано. Не е дал нито едно интервю. Очевидно не се появява и онлайн. Написах му цял куп писма с въпроси какво става с всички останали, но още не ми е отговорил. И... толкоз. — Млъкнах, защото имах чувството, че Огъстъс не ме слуша. Вместо това наблюдаваше Исак с присвити очи.

— Почакай — измърмори ми той, след което се приближи към Исак и го улови за раменете. — Хей, готин, възглавниците не се чупят. Опитай с нещо чупливо.

Тогава Исак грабна един баскетболен трофей от полицата над леглото и го вдигна над главата си, сякаш чакаше да получи разрешение.

— Да — каза Огъстъс. — Да! — Трофеят се разби на пода, при което ръката на баскетболиста, стискаща топката, се отчупи. Исак започна да го тъпче с крака. — Да! — извика Огъстъс. — Точно така!

След това се обърна към мен и додаде:

— Отдавна търся начин да обясня на баща си, че мразя баскетбола, и мисля, че най-сетне го открих.

Трофеите един по един се озоваваха на пода, а Исак скачаше отгоре им с крясъци, докато ние двамата с Огъстъс стояхме на няколко крачки разстояние от него просто като свидетели на тази лудост. Покритият с килим под на стаята беше осеян с натрошените тела на бедните пластмасови баскетболисти: тук откъсната ръка, стискаща топка; там чифт отделени от тялото крака, готови за скок. Исак продължаваше да напада трофеите, като скачаше върху тях с цялата си тежест и крещеше, останал без дъх, потен, докато накрая не се срина върху назъбените им останки.

Огъстъс пристъпи към него и го погледна.

— По-добре ли си?

— Не — измърмори Исак задъхано.

— Тъкмо това е проблемът с болката — каза Огъстъс, след което погледна към мен. — Трябва да бъде изпитана докрай.

ПЕТА ГЛАВА

От около седмица не бях разговаряла с Огъстъс. В Нощта на изпотрошените трофеи се бях обадила аз, така че по традиция сега той трябваше да ми звънне. Само че не го направи. Не че по цял ден стисках телефона в потната си ръка, без да откъсвам очи от него, облечена в жълтата рокля за специални случаи, очакваща търпеливо своят кавалер да оправдае това си прозвище. Така че се върнах към обичайното си ежедневие: един следобед се срещнах на кафе с Кейтлин и нейния (сладък, но не колкото Огъстъс) приятел; пиех редовно, предписаните дневни дози „Фаланксифор“; три пъти седмично имах сутрешни часове в колежа; и всяка вечер сядах на масата заедно с мама и татко.

В неделя вечеряхме пица със зелени чушки и броколи. Когато телефонът ми започна да звъни, седяхме около малката кръгла маса в кухнята, ала нямаше как да вдигна, тъй като имахме строгото правило да не говорим по телефона по време на вечеря.

Затова аз хапнах мъничко, докато мама и татко обсъждаха земетресението, случило се току-що в Папуа Нова Гвинея. Двамата се срещнали в „Корпуса на мира“ в Папуа Нова Гвинея и затова когато там се случеше нещо, дори да беше нещо ужасно, изведнъж родителите ми преставаха да бъдат улегналите възрастни и се превръщаха в младите, идеалистични, самодостатъчни и дрипави същества, които са били навремето — изпадаха в такъв възторг, че изобщо не ме забелязваха, докато аз се тъпчех по-бързо, откогато и да било, прехвърляйки парчета храна от чинията в устата си с такава скорост и настървение, че оставах без дъх, и което, разбира се, ме караше да се притеснявам, че белите ми дробове отново ще плуват в басейн от надигаща се течност. Забраних си да мисля за това. След няколко седмици имах насрочено изследване с ПЕТ-скенер^[1]. Съвсем скоро щях да разбера, ако нещо не беше наред. Така че междувременно беше напълно безсмислено да се тревожа.

И въпреки това се тревожех. Харесваше ми да бъде жива. И исках това да си остане така. Тревогата беше поредният страничен ефект на смъртта.

Когато най-сетне приключих и попитах: „Ще ме извините ли?“, родителите ми почти не прекъснаха разговора си за силните и слабите страни на гвинейската инфраструктура. Тогава извадих телефона от портмонето си на кухненския шкаф и прегледах последните входящи обаждания. *Огъстъс Уотърс*.

Излязох през задната врата във вечерния здрач. Различавах люлките на двора и ми хрумна да отида да се полюлея, докато говоря по телефона, но разстоянието ми се стори прекалено голямо, като се има предвид умората от *яденето*.

Вместо това легнах на тревата в близкия край на двора, загледах се в Орион, единственото съзвездие, което познавах, и му звъннах:

— Хейзъл Грейс — каза той.

— Здравсти — отвърнах аз. — Как си?

— Страхотно — каза той. — Едва се сдържах да не ти звънна порано, само че исках първо да си съставя адекватно мнение *in re*^[2] „Всевластна скръб“. (Той каза *in re*. Наистина го каза. Ах, това момче.)

— И? — попитах аз.

— Мисля, че... Докато я четях, имах чувството, че... че...

— Че? — подразних го аз.

— Че е нещо като подарък? — отвърна той въпросително. — Сякаш съм получил от теб нещо важно.

— О — възкликнах аз тихо.

— Сигурно звучи претенциозно — каза той. — Съжалявам.

— Недей — отвърнах аз. — Не се извинявай.

— И няма никакъв край.

— Да, така е — казах.

— Направо ще се побъркам. Въпреки че причината ми е ясна — ясно ми е, че тя умира или нещо такова.

— Да, и аз мисля така.

— Но дори да е така, нали между всеки писател и читател има едно такова негласно споразумение и мисля, че да оставиш книгата без завършек, означава да нарушиш това споразумение.

— Не знам — отвърнах аз в защита на Питър ван Хутен. — Бих казала, че това е едно от нещата, които харесвам в книгата. Смъртта е

описана достоверно. Човек умира по средата на живота, по средата на едно изречение. Но въпреки това ми се иска, боже, наистина ми се иска да разбере какво става с всички останали. Точно за това го питам в писмата си. Но той така и не ми отговори.

— Нали каза, че живеел уединено?

— Именно.

— И е невъзможно да бъде открит.

— Именно.

— В пълна неизвестност.

— Да, за съжаление.

— „Уважаеми, господин Уотърс“ — подхвана той. — „Бих искал да Ви благодаря за електронната кореспонденция, получена чрез госпожа Флихентхарт на шести април от Съединените американски щати, доколкото понятието география би могло да съществува в триумфално дигитализираното съвремие.“

— Огъстъс, какво е това, по дяволите?

— Има си асистентка — отвърна Огъстъс. — Лидевай Флихентхарт. Открих я. Писах ѝ. Тя му предаде имейла. А той ми отговори от нейната електронна поща.

— Добре, добре. Чети нататък.

— „Отговорът ми е написан с мастило върху хартия във великата традиция на нашите предци, а после транскрибиран от госпожа Флихентхарт в поредици от единици и нули, за да може да пътува през бездушното пространство на мрежата, напоследък впримчила цялото човечество, така че се извинявам за всички грешки и пропуски, допуснати в резултат на това.

Като се има предвид развлекателната вакханалия, напълно достъпна за младите мъже и жени от вашето поколение, не мога да не изпитвам признателност към всеки един човек, отделил нужния брой часове, за да прочете книгата ми. Но това, за което съм Ви задължен най-вече, са хубавите думи за «Всевластна скръб» и за това, че сте си направили труда да споделите с мен, че книгата, и тук ще Ви цитирам, «означаваше наистина много» за Вас.

Но няма как да не се запitam следното: защо «означаваше»? Като се има предвид крайното безплодие на усилията ни, каква полза от мимолетното чувство на остойностяване, което ни дава изкуството? Или пък единствената полза е да прекараме даден отрязък от време

възможно най-приятно? Какво трябва да е предназначението на една история, Огъстъс? Да предизвика тревога? Да призове към реални действия? Да послужи като лечебна доза морфин? Разбира се, подобно на всички екзистенциални проблеми, тези няколко въпроса неизбежно ни карат да се запитаме какво означава да бъдеш човек и — ще взаимствам един израз от склонните към черногледство шестнайсетгодишни, по чийто адрес несъмнено злословите — дали «в това има и логика».

Боя се, че няма, приятелю, и не бива да възлагате твърде големи надежди, че можете да я откриете в сетнешни срещи с моето писане. Но все пак да отговоря на въпроса Ви: не, не съм написал нищо друго, нито пък ще напиша.

Да продължа да споделям мислите си с читателите, няма да бъде от полза нито за тях, нито за мен. Още веднъж Ви благодаря за великодушния имейл.

Искрено Ваш, Питър ван Хутен, чрез Лидевай Флихентхарт.“

— Леле — възкликнах аз. — Да не си го измислил ти?

— Хейзъл Грейс, как бих могъл с оскъдните си интелектуални способности да съчиня писмо от Питър ван Хутен, включващо изрази като „триумфално дигитализирано съвремие“?

— Вярно, не би могъл — отстъпих аз. — Може ли, може ли да ми дадеш имейла му?

— Разбира се — отвърна простишко Огъстъс, сякаш това не беше най-страхотният подарък, който човек може да си представи.

Следващите два часа прекарах в писане на имейл до Питър ван Хутен. Очевидно ставаше все по-зле всеки път, щом го редактирах, но просто не можех да спра.

„Уважаеми господин Питър Ван Хутен
(чрез Лидевай Флихентхарт),

Казвам се Хейзъл Грейс Ланкастър. Приятелят ми Огъстъс Уотърс, който прочете «Всевластна скръб» по моя препоръка, току-що получи от Вас имейл от този адрес.

Дано нямате нищо против, че Огъстъс сподели с мен този имейл.

Господин Ван Хутен, от вашия имейл до Огъстъс става ясно, че нямате намерение да публикувате повече книги. Изпитвам едновременно разочарование и облекчение, защото по този начин няма да се тревожа дали следващата Ви книга ще повтори смайващото съвършенство на първата. Като човек, който от три години живее с рак в четвърти стадий, мога да Ви уверя, че всеки ред от книгата отговаря на истината. Или поне що се отнася до мен. По някакъв начин научавам от книгата Ви какво изпитвам, още преди да съм го изпитала, и затова съм я препрочитала стотици пъти.

Въпреки това се чудя дали бихте отговорили на няколко мои въпроса за това, което се случва след края на книгата. Разбирам, че книгата завършва, тъй като Анна умира или състоянието ѝ се влошава дотолкова, че вече не може да пише, но наистина бих искала да знам какво става с майката на Анна — омъжва ли се за Мъжа от страната на лалетата, след време има ли второ дете, продължава ли да живее на «У. Темпъл» 917 и т.н., А също Мъжа от страната на лалетата измамник ли е, или обичта му е искрена? Какво се случва с приятелите на Анна — и по-специално с Клеър и Джейк? Остават ли заедно? И накрая — сигурна съм, че винаги сте се надявали някой от читателите Ви да зададе този прозорлив и дълбокомислен въпрос — какво става с хамстера Сизиф? Тези въпроси не ми дават мира години наред и не съм сигурна дали ще имам достатъчно време, за да дочакам отговорите.

Давам си сметка, че това не са, важни литературни въпроси, с каквито книгата Ви безспорно е пълна, но наистина държа да науча тези отговори.

И, разбира се, ако някой ден решите да напишете нещо, за мен ще бъде несравнимо удоволствие да го прочета, даже да не искате да го публикувате. Честно казано, бих чела дори списъците с покупки Ви.

С огромно Възхищение,

Ваша Хейзъл Грейс Ланкастър (на 16 години)“

След като го изпратих, се обадох отново на Огъстъс и двамата с него разговаряхме до късно за „Всевластна скръб“, прочетох му стихотворението на Емили Дикинсън, което Ван Хутен беше използвал като заглавие на книгата си, и той каза, че съм имала хубав глас за четене, че не съм правела твърде големи паузи между стиховете и също, че „Гласът на кръвта“, шестата книга от поредицата за „Цената на зората“, започвала с цитат от стихотворение. След като търси книгата цяла минута, най-сетне ми прочете цитата: „Ще кажеш, че животът ти е пропилян. За последен път целувала си / истински преди години“^[3].

— Не е зле — отвърнах аз. — Само малко претенциозно. Предполагам, че Макс Мейхем би го определил като „сладникави дрънканици“.

— Да, и то през стиснати зъби. Мен ако питаш, Мейхем прекалява със стискането на зъби в тия книги. Определено ще си докара ДТС^[4], в случай че оцелее след всички тия битки. — След кратка пауза Гас попита: — Кога беше последната ти истинска целувка?

Замислих се. Всичките ми целувки — отпреди диагнозата, разбира се — бяха неловки и лигави, сякаш сме били хлапета, които си играят на възрастни. Но това беше отдавна.

— Преди години — отвърнах накрая. — Ами твоята?

— Имах няколко истински целувки с бившата ми приятелка Каролин Метърс.

— Преди години ли?

— Последната беше преди по-малко от година.

— Какво стана?

— По време на целувката ли?

— Не, между вас двамата с Каролин.

— Ами — започна той и след кратка пауза допълни: — Каролин вече не страда от житейска индивидуалност.

— О — възкликнах аз.

— Да.

— Съжалявам — казах аз. Разбира се, познавах много починали хора. Но не и сред гаджетата ми. Изобщо не можех да си представя какво е чувството.

— Нямах вина за това, Хейзъл Грейс. Нали и бездруго всички сме странични ефекти.

— Ракообразни, полепнали по корпуса на съзнанието — отвърнах аз с цитат от ВС.

— Добре — каза той. — Трябва да си лягам. Наближава един.

— Добре — съгласих се аз.

— Добре — отвърна той.

Тогава се изкисках и казах:

— Добре.

Тогава линията замлъкна, но без да прекъсва. Имах чувството, че той е тук заедно с мен, а което беше още по-хубаво, чувствах се сякаш не съм в стаята си, нито пък той в своята, сякаш двамата с него се намирахме в някакво невидимо и недоловимо трето измерение, което можеше да бъде посетено само по телефона.

— Добре — отвърна той след цяла вечност. — Може би това ще е нашето „завинаги“.

— Добре — казах аз.

Огъстъс затвори пръв.

Питър ван Хутен бе отговорил на имейла на Огъстъс четири часа след като той му беше писал, но четири дни по-късно аз все още нямах нищо от писателя. Огъстъс започна да ме успокоява, че имейлът ми изисквал добре обмислен отговор, тъй като бил по-добър от неговия, че Ван Хутен бил зает да отговаря на въпросите ми и че блестящата проза искала време. И все пак бях обезпокоена.

В сряда в часа по Американска поезия за начинаещи получих съобщение от Огъстъс:

„Исак излезе от операция. Мина успешно. Вече официално е БСР.“

БСР означаваше „без следа от рак“. Няколко секунди по-късно получих второ съобщение:

„Тоест, сляп. За нещастие.“

Същия следобед мама се съгласи да ми заеме колата и аз отидох до „Мемориъл“, за да видя Исак.

Стигнах до стаята му на петия етаж и почуках на вратата, въпреки че беше отворена, а отвътре се обади женски глас:

— Влез. — Беше някаква сестра, която оправяше превръзката на очите на Исак.

— Здравей, Исак — казах аз.

— Мон? — попита той.

— О, не. Извинявай. Това съм аз, тъъ, Хейзъл. Тъъ, Хейзъл от групата за взаимопомощ. И от Нощта на изпотрошените трофеи.

— О — каза той. — Всички ми повтарят, че останалите ми сетива ще се изострят, за да компенсират загубата, но това ОЩЕ НЕ Е станало. Здравей, Хейзъл от групата за взаимопомощ. Приблужи се насам, за да мога да проуча лицето ти с пръсти и да надникна по-надълбоко в душата, отколкото би могъл всеки един зрящ човек.

— Шегува се — обади се сестрата.

— Да — отвърнах аз. — Разбрах.

Пристъпих няколко крачки към леглото. Придърпах си един стол, седнах и поех ръката му.

— Здравей — казах му.

— Здравей — отвърна ми той, след което настъпи кратко мълчание.

— Как се чувстваш? — попитах го.

— Добре — отвърна той. — Всъщност не знам.

— Какво не знаеш? — попитах аз и сведох очи към ръката му, защото не исках да гледам лицето му с превръзката на очите. Беше си гризал ноктите и по кожичките на няколко от тях се виждаше засъхнала кръв.

— Дори не дойде да ме види — каза той. — Все пак бяхме заедно четиринайсет месеца. Четиринайсет месеца са много време. Боже, наистина боли. — Исак пусна ръката ми, за да потърси помпата,

през която получаваше доза болкоуспокояващо при натискане на бутона.

Щом приключи със смяната на превръзката, сестрата отстъпи назад и каза с леко снизходителен тон:

— Исак, минал е само един ден. Нужно е време, за да почувстваш облекчение. И освен това четиринайсет месеца не са чак толкова много, не и от гледна точка на Божия замисъл. Скъпи, животът едва сега започва. Ще видиш.

След това сестрата излезе.

— Тръгна ли си?

Аз кимнах, но моментално осъзнах, че той не е в състояние да види жеста ми.

— Да — отвърнах му.

— Щял съм да видя. Нима? Наистина ли го каза?

— Качества, които трябва да притежава всяка добра сестра. Давай — казах аз.

— Едно: Не изтъква недъга ти — отвърна Исак.

— Две: Успява да ти вземе кръв от първия път — казах аз.

— Шегата настрана. Все пак това е ръката ми, а не някаква проклета мишена за стрелички. Три: Никакъв снизходителен тон.

— Как се чувстваш, миличък? — попитах го със сладникав глас.

— Ей сега ще те боцна с една игличка. Може да има мъничко „ох“.

— Да не ми е боуно маукото ми зайче? — отвърна той. А после додаде: — Всъщност повечето са свестни. Просто искам да се махна от тук.

— От болницата ли имаш предвид?

— Да, от болницата също — отвърна той. Устата му се изопна. Виждах ясно болката му. — Честно казано, за Моника мисля много повече, отколкото за очите си. Звучи налудничаво, нали?

— Да, звучи малко налудничаво — съгласих се аз.

— Само че аз вярвам в истинската любов. Не вярвам, че всеки може да запази очите си или да не се разболе, или нещо такова, но вярвам, че всеки трябва да има истинска любов и че тя трябва да продължи най-малко до края на живота ти.

— Да — измърморих аз.

— Понякога ми се иска това да не се беше случвало. Това с рака. — Говорът му се забавяше. Лекарството започваше да действа.

— Съжалявам — отвърнах аз.

— Гас беше тук малко по-рано. Беше тук, когато се събудих. Не отишъл на училище. Той... — извърна глава леко на една страна. — Така е по-добре.

— Болката ли? — попитах аз и той кимна. — Добре. — А след това, нали си бях кучка, додадох: — Искаше да кажеш нещо за Гас? — Но той беше заспал.

Слязох до малкия сувенирен магазин без прозорци и попитах грохналата доброволка, седнала зад касовия апарат, кои цветя излъчват най-силен аромат.

— Всичките миришат еднакво. Пръскат ги със „Супер Сент“ — обясни ми жената.

— Наистина ли?

— Да, просто ги напояват леко.

Отворих хладилния шкаф отляво и помирисах прибраните вътре дузина рози, след което се наведох над карамфилите. Един и същ аромат, при това доста силен. Тъй като карамфилите бяха по-евтини, грабнах една дузина от жълтите. Излязоха четиринайсет долара. След това се върнах в стаята на Исак. Там беше майка му и държеше ръката му. Изглеждаше млада и много красива.

— Негова приятелка ли си? — попита ме тя, при което ме свари неподготвена с този непреднамерено двусмислен и коварен въпрос.

— Тъъ, да — отвърнах аз. — Познаваме се от групата за взаимопомощ. Цветята са за него.

Тя ги взе и ги постави в скута си.

— Познаваш ли Моника? — попита тя.

Поклатих отрицателно глава.

— Най-сетне заспа — каза тя.

— Да. Докато сменяха превръзката, успяхме да си поприказваме.

— Не исках да го оставям сам, но трябваше да взема Греъм от училище — каза тя.

— Мина добре — успокоих я аз и тя кимна. — Ще го оставя да поспи. — Тя кимна отново и аз си тръгнах.

На другата сутрин се събудих рано и побързах да проверя имейла си, lidewij.vliegentharc@gmail.com най-сетне бе отговорила.

„Уважаема госпожице Ланкастър,

Боя се, че доверието Ви не е оправдано — но това е често срещано явление. Не мога да отговоря на Въпросите Ви, във Всеки случай не и В писмена форма, формулирането на писмени отговори би било равносилно на продължение на «Всевластна скръб», което се опасявам, че може да публикувате или разпространите в мрежата, ограбваща интелекта на Вашето поколение.

Телефонът също е вариант, но тогава има опасност да запишете разговора. Не че не Ви вярвам, разбира се, и все пак не ви вярвам. Уви, драга Хейзъл, на тези въпроси бих отговорил само на четири очи, но ето че вие сте там, а аз съм тук.

При все това трябва да призная, че пристигането на тази неочаквана кореспонденция посредством госпожа Флихентхарт ми достави радост: чудесно е да знам, че съм сторил за Вас нещо полезно.

Въпреки че напоследък тази книга ми се струва толкова чужда, сякаш е била писана от съвсем различен човек. (Авторът на този роман беше толкова крехък, чувствителен и сравнително оптимистичен човек.)

И ако все пак един ден се окажете в Амстердам, ще се радвам да ме посетите. Обикновено си стоя у дома. Дори съм склонен да ви позволя да хвърлите един поглед на списъка с покупкиите ми.

Искрено Ваш,
Питър Ван Хутен

(чрез Лидевай Флихентхарт)“

— *Какво?! —* извиках на глас. — *Що за късмет е това?*

Мама влетя в стаята.

— *Какво има?*

— *Нищо —* настоях аз.

С нескрито безпокойство мама коленичи до Филип, за да се увери дали кондензира правилно кислорода. Представих си как седя в едно окъпано от слънцето кафене заедно с Питър ван Хутен, който е

седнал приведен напред, облегнал лакти на масата, и говори с нисък глас, така че никой друг да не научи истината за героите, чиято съдба години наред не ми даваше мира. Беше написал, че може да ми каже само *на четири очи*, а после ме беше поканил в *Амстердам*. Разказах всичко това на мама и накрая заключих:

— Трябва да отида.

— Хейзъл, знаеш, че те обичам и че бих направила всичко за теб, но ние нямаме — наистина нямаме — пари за пътувания в чужбина, да не говорим за разходите за медицинско оборудване, скъпа, това е просто...

— Да, знам — прекъснах я аз, осъзнавайки колко глупаво е дори да си го мисля. — Не го взимай присърце. — Но въпреки това видът ѝ беше разтревожен.

— Това май е наистина важно за теб? — попита тя и седна до мен, поставяйки ръка на крака ми.

— Би било направо невероятно — казах аз — да съм единственият човек, освен него, който знае какво се е случило.

— Наистина би било невероятно — отвърна тя. — Ще поговоря с баща ти.

— Не, недей — спрях я аз. — Не бива да харчиш пари за това. Все ще измисля нещо.

Знаех много добре, че аз съм причината родителите ми да нямат пари. Разходите за „Фаланксифор“ бяха пресушили семейните спестявания, а мама не можеше да работи, тъй като грижите ѝ за мен бяха занятие на пълен работен ден. Не исках да ги въвличам в още по-големи дългове.

Накрая, за да я накарам да излезе от стаята, казах на мама, че трябва да се обадя на Огъстъс, тъй като не можех да понеса нещастната ѝ физиономия от сорта „не мога да сбъдна мечтите на дъщеря си“.

Прочетох му писмото вместо поздрав в стил Огъстъс Уотърс.

— Брей — смая се той.

— Да, знам — отвърнах аз. — И сега как ще стигна до Амстердам?

— Имаш ли право на Желание? — Имаше предвид онази фондация „Джини“, която се занимава с това да изпълнява по едно желание на всяко болно дете.

— Не — отвърнах аз. — Вече го използвах.

— За какво си го използвала?

Въздъхнах шумно.

— Тогава бях на *тринайсет* — оправдах се аз.

— Не и „Дисни“.

Мълчание.

— Не ми казвай, че си отишла в „Дисни Уърлд“.

Мълчание.

— Хейзъл Грейс! — изкрещя той. — Не мога да повярвам, че си пропиляла *единственото* си предсмъртно Желание, за да отидеш в „Дисни Уърлд“ заедно с родителите си.

— И в увеселителен парк „Епкот“ — смотолевих аз.

— Боже мили — възкликна Огъстъс. — Не е за вярване, че съм хлътнал по момиче с такива тривиални желания.

— Бях на тринайсет — настоях аз, въпреки че наум не спирах да си повтарям „хлътнал хлътнал хлътнал хлътнал“. Бях поласкана и все пак тутакси смених темата. — Не трябваше ли да си на училище?

— Чупих се от часовете, за да се помотая с Исак, само че той спи и аз слязох в чакалнята да уча по геометрия.

— Как е той? — попитах аз.

— Не знам дали просто не е готов да приеме жестоката истина за недъга си, или действително му пука повече за това, че Моника го е зарязала, но не говори за нищо друго.

— Колко време ще остане в болницата? — попитах аз.

— Няколко дни. После започва рехабилитация или нещо такова, но мисля, че ще си спи в къщи.

— Гадост — отвърнах аз.

— Майка му идва. Трябва да затварям.

— Добре — казах.

— Добре — повтори той. Кривата му усмивка се долавяше в гласа му.

В събота с мама и татко отидохме на фермерския пазар в Броуд Рипъл. Денят беше слънчев — нещо нетипично за Индиана през април — и всички бяха по-къс ръкав, въпреки че температурата не даваше особени основания за това. Ние, хузиърси, сме големи оптимисти за

лятото. Двете с майка ми седяхме на пейката срещу един производител на сапун от козя мас — мъж в работни дрехи, който трябваше да обяснява на всеки минувач без изключение, че, да, това бяха неговите кози, и, не, сапунът не миришеше на кози. По едно време телефонът ми звънна.

— Кой е? — попита мама.

— Не знам — отвърнах аз.

Оказа се Гас.

— Вкъщи ли си? — чух гласа му от отсрещната страна.

— Ъ, не — отвърнах аз.

— Това беше подвеждащ въпрос. Знам отговора, защото в момента съм у вас.

— Ами, добре. Ъъъ. Ние също се прибираме след малко, струва ми се.

— Супер. Тогава до скоро.

Когато спряхме на алеята, Огъстъс Уотърс седеше на стъпалото пред вратата. Държеше букет яркооранжеви лалета, които всеки момент щяха да цъфнат, и носеше фланелка на „Индиана Пейсърс“^[5] под анорака си — избор на дрехи, който изобщо не беше в негов стил, но въпреки това му отиваше. Той се изправи, подаде ми лалетата и попита:

— Искаш ли да отидем на пикник?

Аз кимнах и взех цветята.

Татко се появи зад мен и се здрависа с Гас.

— Фланелката да не е на Рик Смитс? — попита татко.

— Негова е.

— Боже, обожавах този тип — отвърна татко, след което двамата незабавно бяха погълнати от разговор за баскетбола, в който не можех (нито пък исках) да взема участие, така че реших да внеса лалетата вътре.

— Да ги сложа ли във ваза? — попита мама с широка усмивка на лицето, щом влязох.

— Не, няма нужда — отвърнах аз. Ако ги бяхме поставили във ваза във всекидневната, тогава цветята щяха да бъдат на всички. А аз ги исках само за себе си.

Отидох в стаята си, но не се преоблякох. Сресах си косата, измий си зъбите и сложих гланц за устни и съвсем мъничко парфюм. Не откъсвах очи от цветята. Цветът беше толкова агресивен, едва ли не прекалено оранжев, за да са хубави. Тъй като нямах ваза, извадих четката си за зъби от чашата, напълних я наполовина с вода и оставих цветята в банята.

Когато се върнах в стаята си и чух гласове, приседнах на ръба на леглото и се заслушах през кухата материя на вратата:

Татко: Значи, с Хейзъл се познавате от групата за взаимопомощ.

Огъстъс: Да, сър. Имате чудесна къща. Харесва ми как сте я декорирали.

Мама: Благодаря ти, Огъстъс.

Татко: Тогава, значи, и ти си бил болен?

Огъстъс: Да, така е. Все пак този проклетник не го отрязаха само заради удоволствието, въпреки че това се оказа отличен начин за отслабване. Краката са доста тежички!

Татко: А сега как си?

Огъстъс: БСР от четиринайсет месеца.

Мама: Това е чудесно. Възможностите за лечение днес са направо забележителни.

Огъстъс: Да, знам. Извадих късмет.

Татко: Но не бива да забравяш, че Хейзъл е още болна и това ще бъде така до края на живота ѝ. Ще ѝ се иска да бъде като теб, но дробовете ѝ...

Ала в този момент влязох в стаята и той млъкна.

— Е, къде ще ходите? — попита мама.

Огъстъс се изправи, наведе се към нея, подшушна ѝ отговора и сложи показалец на устните си.

— Шшт. Това е тайна.

Мама се усмихна.

— Телефонът в теб ли е? — попита ме тя. Вместо отговор аз ѝ показах апарата, след което наклоних количката на предните колела и тръгнах. Огъстъс се втурна към мен и ми предложи ръката си, която приех. Обвих пръсти около бицепса му.

Но за жалост, настоя да шофира той, за да можело изненадата да остане изненада. Докато пътувахме с изопнати нерви към въпросното място, аз се обадох:

— Мисля, че успя да вземеш акъла на майка ми.

— Да, и за късмет, баща ти се оказа фен на Смитс. Смяташ ли, че ме харесаха?

— Сто процента. Но на кого изобщо му пука? Та те са само родители.

— *Твоите* родители — отвърна той и ме погледна. — Освен това обичам да ме харесват. Откачено ли ти звучи?

— Е, във всеки случай няма да ти се наложи постоянно да търчиш да ми отваряш вратата или да ме задушаваш с комплименти, за да ме накараш да те харесам. — Той натисна рязко спирачките и аз полетях напред с такава сила, че дишането ми стана насечено и затруднено. Замислих се за ПЕТ-скенера. „Спокойно. Няма смисъл от притеснения.“ И все пак се тревожех.

Със свирене на гуми свихме вляво от знака стоп и навлязохме в неоправдаващия името си Грандвю^[6] (с изглед към едно голф игрище, но нищо величествено). Единственото, за което се сецах в тази посока, беше гробището. Огъстъс се пресегна към предното табло, отвори пълния пакет цигари и си взе една.

— Някога изобщо хвърляш ли ги? — попитах го аз.

— Едно от безбройните предимства на това да не пушиш е, че можеш да караш на практика вечно с един-единствен пакет цигари — отвърна той. — Този го имам от почти цяла година. Част от цигарите са скъсани на филтъра, но мисля, че спокойно мога да изкарам с този пакет до осемнайсетия си рожден ден. — Той задържа филтъра между пръстите си, след което го захвапа с уста. — И така. Кажи няколко неща, които не можеш да видиш в Индианаполис.

— Тъъ, кльоцави възрастни — отвърнах аз.

Той се засмя.

— Добре. Продължавай.

— Ами, плажове. Семейни ресторанти. Топография.

— Все отлични примери за неща, които нямаме. Но също и култура.

— Да, наистина страдаме от дефицит на култура — отвърнах аз, проумявайки изведнъж къде ме води. — В музея ли отиваме?

— В известен смисъл.

— Тогава може би в парка?

Изражението на Гас леко посърна.

— Да, отиваме в парка — отвърна той. — Вече знаеш, нали?
— Какво да знам?
— Нищо.

Зад музея имаше парк, в който група артисти бяха издигнали големи скулптури. Чувала бях за тях, но никога не ги бях виждала. Свихме покрай музея и паркирахме до едно баскетболно игрище, осяяно с огромни синьо-червени стоманени арки, заради които пътеката приличаше на подскачаща топка.

Спуснахме се по нещо, което в Индианаполис минава за хълм, й излязохме на откритото пространство, където децата се катереха по гигантската скулптура на скелет. Всяка от костите беше с дължина половин човешки ръст, а бедрената беше по-висока от мен. Приличаше на детска рисунка на скелет, надигащ се от земята.

Рамото ме болеше. Боях се, че ракът от белите ми дробове е плъзнал навсякъде. Представих си как туморът е пуснал метастази в собствените ми кости, пробивайки дупки в скелета ми като хлъзгава змиорка с коварни намерения.

— „Странните кости“ — изрече Огъстъс. — Създадена от Юп ван Ансхут.

— Звучи холандско.

— Такова е — отвърна Гас. — Също като Рик Смитс. И лалетата. — Гас спря по средата на поляната, точно пред костите, и изхлузи раницата първо от едното си рамо, а после и от другото. След това я разкопча и извади отвътре оранжево одеяло, половин литър портокалов сок и няколко сандвича с изрязани корички, завити в найлон.

— Какво те е прихванало с това оранжево? — попитах аз, като се боях дори да допусна, че всичко това може да води към Амстердам.

— Това е националният цвят на Холандия, разбира се. Нали знаеш за Вилхелм Орански?

— Нямаше го на матурите. — Усмихнах се, опитвайки се да сдържа въодушевлението си.

— Сандвич? — попита той.

— Нека позная.

— С холандско сирене. И домат. Но доматиите са от Мексико. За което съжалявам.

— Какво *разочарование*, Огъстъс. Не можа ли да намериш поне оранжеви домати?

Той се засмя, след което изядохме сандвичите си мълчаливо, наблюдавайки играещите на скулптурата деца. Не можех да го попитам *направо* и затова просто си седях там, заобиколена от всички тези холандски неща, изпълнена с притеснение и надежда.

А в далечината, окъпани в чистата слънчева светлина, толкова нетипична и ценна за родния ни град, група хлапета бяха превърнали скелета в детска площадка, като подскачаха насам-натам сред изкуствените кости.

— В тази скулптура харесвам две неща — каза Огъстъс, докато държеше с пръсти незапалената цигара и я потупваше лекичко, сякаш да изтръска пепелта. Накрая я пхна обратно в устата си. — Първо, костите са разположени на достатъчно разстояние една от друга, така че, ако си дете, *да не можеш да устоиш на изкушението* да подскачаш върху тях. Защото просто *трябва* да скочиш от гръдния кош на черепа. От което неминуемо следва и второто — скулптурата по своето същество *приканва децата да играят на кости*. Така че, Хейзъл Грейс, могат да се направят безкрайни символични връзки.

— Май си падаш по символите — отвърнах аз с надеждата да насоча разговора отново към многобройните холандски символи, свързани с пикника.

— За това си права. Сигурно се чудиш защо трябва да ядеш този ужасен сандвич със сирене и да пиеш портокалов сок и защо съм облякъл фланелката на холандец, играещ спорт, който намирам за противен.

— Да, хрумна ми да попитам — отвърнах аз.

— Хейзъл Грейс, подобно на много други деца — казвам го с най-добри чувства, — ти също си пропиляла Желанието си прибързано, без изобщо да се замисляш за евентуалните последици. Старицата с косата те е погледнала в очите и страхът, че ще умреш, без да си използвала Желанието си, те е накарал да сграбчиш първата идея, която ти е хрумнала, и подобно на много други, ти също си избрала бездушните и фалшиви удоволствия на увеселителния парк.

— Всъщност си прекарах доста добре на това пътуване. Срегнах Гуфи и Мин...

— Още не съм свършил с монолога си! Предварително го написах и научих наизуст и ако ме прекъснеш, всичко ще отиде по дяволите — каза Огъстъс. — Така че просто си яж сандвича и слушай.

Сандвичът беше ужасно сух, но въпреки това аз се усмихнах и отхапах от него.

— Докъде бях стигнал?

— До фалшивите удоволствия.

Той прибра цигарата в пакета и продължи:

— Точно така, бездушните и фалшиви удоволствия на увеселителния парк. Смея да твърдя, че истинските герои на Фабриката за желания са младите мъже и жени, които чакат търпеливо, така както Владимир и Естрагон чакат Годо, а добрите християнски момичета очакват брака. Тези млади герои чакат стоически и без да се оплакват тяхното едничко истинско Желание да се сбъдне. Разбира се, това може никога да не се случи, но поне ще могат спокойно да почиват в мир със съзнанието, че са дали своя малък принос за запазване на идеята за Желанието в нейната непокътната цялост.

Но може и да се сбъдне: един ден може да осъзнаеш, че твоето едничко и истинско Желание е да посетиш блестящия Питър ван Хутен в неговия амстердамски затвор, и тогава ще бъдеш щастлива, че си съхранила своето Желание.

Огъстъс направи дълга пауза и аз реших, че монологът сигурно е приключил.

— Само че аз не запазих Желанието си.

— Ха — възкликна той, а после, след преднамерена пауза, добави: — Аз обаче запазих своето.

— Наистина ли? — Учудих се, че Огъстъс също има право на Желание, тъй като продължаваше да ходи на училище, а болестта му беше в ремисия от цяла година. Трябва да си доста зле, за да бъдеш подходящ кандидат за Желание.

— Получих го в замяна на крака — обясни той. Силната светлина падаше право в лицето му; за да ме погледне, трябваше да присвие очи, при което носът му се сбърчи очарователно. — Но да знаеш, че нямам никакво намерение да ти *отстъпя* Желанието си. От друга страна обаче, държа да се срещна с Питър ван Хутен, но няма

логика да го правя без момичето, благодарение на което научих за книгата му.

— Наистина няма логика — отвърнах аз.

— Така че говорих с хората от фондация „Джини“ и те са напълно съгласни с мен. Казаха, че Амстердам бил прекрасен в началото на май. Предложиха да заминем на трети май и да се върнем на седми.

— Наистина ли, Огъстъс?

Когато се наведе към мен и докосна бузата ми, за миг си помислих, че може да ме целуне. Тялото ми се напрегна, което, струва ми се, не убягна от вниманието му, защото веднага отдръпна ръката си.

— Огъстъс — започнах аз. — Не си длъжен да го правиш.

— Напротив — отговори той. — Защото открих своето Желание.

— Боже, ти си страхотен — казах му аз.

— Обзалагам се, че го казваш на всички момчета, които се съгласяват да финансират пътешествията ти в чужбина — отвърна той.

[1] Позитронно-емисионна томография — метод за образна диагностика на тумора. — Б.пр. ↑

[2] Относно. — Б.пр. ↑

[3] Откъс от стихотворението „Degrees of Gray in Philipsburg“ на американския поет Ричард Хюго(1923 — 1982). — Б.ред. ↑

[4] Дисфункция на темперомандибуларната става. — Б.пр. ↑

[5] Баскетболен отбор от щата Индиана. — Б.пр. ↑

[6] В превод от английски „Величествена гледка“. — Б.пр. ↑

ШЕСТА ГЛАВА

Когато се прибрах у дома, мама сгъваше прането ми и гледаше телевизия. Разказах ѝ, че причината за лалетата, холандския артист и всичко останало е намерението на Огъстъс да използва Желанието си, за да ме заведе в Амстердам.

— Но това е прекалено — отсъди тя, поклащайки глава. — Не можем да приемем такова нещо от един непознат.

— Но той не е непознат. Дори може да се каже, че е вторият ми най-добър приятел.

— След Кейтлин ли?

— След теб. — Не че не беше вярно, но причината да го кажа беше желанието ми да отида в Амстердам.

— Ще попитам доктор Мария — отвърна след миг мама.

Доктор Мария каза, че не мога да отида в Амстердам, без да бъда придружена от достатъчно добре запознат със случая ми възрастен, което, общо взето, стесняваше избора до мама и до самата доктор Мария. (Баща ми разбираше рака ми, колкото и аз: по същия смътен и повърхностен начин, по който хората разбират електрическите вериги и океанските приливи и отливи. Мама знаеше много повече за специфичния карцином на щитовидната жлеза при подрастващите в сравнение с голяма част от онколозите.)

— Значи, идваш с нас — заявих аз. — От фондацията ще платят и за теб. Нали са фразкани с пари.

— Ами баща ти — отвърна тя. — Ще му бъде мъчно за нас. Ще бъде нечестно спрямо него, а той не може да си вземе отпуск.

— Шегуваш ли се? Искаш да кажеш, че няма да му хареса няколко дни да гледа телевизионни предавания, нямащи нищо общо с амбициозни модели, и всяка вечер да си поръчва пица, която ще яде от картонени опаковки вместо от чинии, за да не му се налага после да ги мие?

Мама се засмя. Накрая тя също се въодушеви и започна да записва задачи в телефона си: да се обади на родителите на Гас и да говори с хората от фондацията за медицинските ми нужди, дали вече са избрали хотела, кои са най-добрите пътеводители, да направим предварително проучване, щом ще разполагаме само с три дни, и така нататък. Но тъй като ме заболя главата, изпих два таблетки адвил и реших да подремна.

Но вместо това просто се излежавах в леглото, пресъздавайки във въображението си целия пикник с Огъстъс. Не можех да изтрия от съзнанието си краткия миг, в който той ме докосна и тялото ми се напрегна. Бях усетила нещо нередно в този нежен неподправен жест. Може би защото всичко беше предварително режисирано: Огъстъс се представи невероятно, но всичко това беше прекалено, като започнем от метафоричната символика на сандвичите, които бяха ужасни на вкус, и стигнем до наизустения монолог, предотвратил всяка възможност за разговор. На пръв поглед изглеждаше романтично, но всъщност не беше.

Истината е, че изобщо не исках да ме целува, не и по начина, по който обикновено си го представяш. Всъщност той беше страхотен. Привличаше ме. Мислех за него по оня начин, да заема този израз от гимназиалния жаргон. Но реалното докосване, осъзнатото докосване... то ми се струваше някак нередно.

Тогава си дадох сметка, че се тревожа, че за да отида в Амстердам, ще *трябва* да легна с него, а това е едно от онези неща, за които не би искал да си мислиш, защото; а) *въпросът* не беше в това дали искам да го целуна; и б) да целунеш някого, за да се уредиш с безплатно пътешествие, е нещо опасно близко до чистото проституиране, а трябва да си призная, че дори да не се смятах за особено добър човек, никога не съм допускала, че първото ми истинско сексуално преживяване ще е свързано с блудството.

От друга страна обаче, той дори не се бе опитал да ме целуне; само беше докоснал лицето ми, в което нямаше нищо *сексуално*. Жестът му не целеше да предизвика възбуда, но определено беше целенасочен, защото Огъстъс Уотърс не беше импровизатор. Но какво се беше опитал да изрази с него? И защо бях отказала да го приема?

Изведнъж осъзнах, че правя разбор на срещата ни в стил Кейтлин, и затова реших да ѝ пиша, за да поискам съвет. Тя се обади

незабавно.

— Имам проблем с момче — казах ѝ аз.

— ПИКАНТНО — отвърна Кейтлин, след което ѝ разказах всичко, включително и за смуцаващото докосване на лицето, като премълчах единствено историята с Амстердам и името на Огъстъс. — Сигурна ли си, че е готин? — попита тя, щом приключих.

— Напълно — отвърнах аз.

— И атлетичен?

— Да, играл е баскетбол за „Норт Сентръл“.

— Еха. Как се запозна с него?

— В онази противна група за взаимопомощ.

— Ха — възкликна Кейтлин. — От чисто любопитство, колко крака има този тип?

— Ами, един — отвърнах с усмивка. В Индиана баскетболистите бяха известни хора и въпреки че Кейтлин не учеше в „Норт Сентръл“, тя имаше неограничени социални контакти.

— Огъстъс Уотърс — отгатна тя.

— Ъ, може би.

— Боже мили. Виждала съм го на различни партита. Какви неща бих му направила! Е, сега вече не, след като знам, че се интересува от него. Но, божичко, бих яздила това еднокрако пони по целия манеж.

— Кейтлин! — срязах я аз.

— Извинявай. Искаш ти да го яздиш ли?

— Кейтлин.

— За какво говорехме? А да, за теб и за Огъстъс Уотърс. Освен ако... не си обратна.

— Не, не мисля. Защото определено го харесвам.

— Да няма грозни ръце? Понякога красивите хора имат грозни ръце.

— Не, има прекрасни ръце.

— Хм — изсумтя тя.

— Хм — отвърнах и аз.

След миг Кейтлин додаде:

— Помниш ли Дерек? Миналата седмица ме заряза, защото беше решил, че характерите ни са дълбоко несъвместими и че ако останем заедно, ще се нараним още повече. Нарече го *превантивно скъсване*.

Значи, получавах предчувствие за тази фундаментална несъвместимост и тогава предначертавах предначертаното.

— Хм — повторих аз.

— Просто си мисля на глас.

— Съжалявам за Дерек.

— О, вече го превъзмогнах. За тази цел ми бяха необходими пакет скаутски ментови бисквити и четирийсет минути.

— Благодаря ти, Кейтлин — засмях се аз.

— В случай че се вземете, искам всички мръсни подробности.

— И още как — отвърнах аз, след което Кейтлин ми прати въздушна целувка по телефона. — Чао — казах и тя затвори.

Докато слушах Кейтлин, осъзнах, че няхах предчувствие за това, че мога да го нараня. Имах следчувствие.

Извадих лаптопа си и направих справка за Каролин Метърс. Физическите прилики бяха поразителни: същото валчесто заради хормоните лице, същият нос, приблизително същите форми на тялото. Само очите ѝ бяха тъмнокафяви (моите са зелени), а тенът на кожата — доста по-смугъл, сякаш е с италиански произход.

Хиляди хора — буквално хиляди — бяха оставили съболезнователни съобщения заради смъртта ѝ. Списъкът от тъгуващи за нея хора беше безкраен — толкова дълъг, че трябваше цял час да кликам с мишката, докато прегледам постовете със съдържание „Мъчно ми е за теб“ и стигна до обещанията „Ще се моля за теб“. Беше умряла преди една година от мозъчен тумор. Имах достъп до част от снимките ѝ. Огъстъс присъстваше на няколко от по-старите: сочещ с вдигнати палци назъбения белег, пресичащ голото ѝ теме; хванати ръка за ръка на детската площадка на болница „Мемориъл“, обърнати с гръб към фотоапарата; погълнати в целувка, докато Каролин държи фотоапарата, така че на снимката се виждат единствено носовете и затворените им очи.

Всички най-нови снимки бяха от времето преди болестта, когато е била още здрава — качени посмъртно от приятели: красиво момиче с широк ханш и приятно закръглена фигура, с дълга, права гарвановочерна коса, падаща на лицето ѝ. Моето здраво аз почти не приличаше на нейното. Но в резултат на рака спокойно можехме да

минем за сестри. Нищо чудно, че Огъстъс ме зяпаше с отворена уста, когато ме видя за първи път.

Постоянно се връщах на един пост, написан на стената ѝ от неин приятел преди два месеца, тоест девет месеца след смъртта ѝ:

„На всички ужасно ни липсваш. Болката просто не спира. Сякаш всички бяхме ранени в твоята борба. Липсваш ми, Каролин. Обичам те.“

Малко по-късно мама и татко обявиха, че е време за вечеря. Въпреки че затворих компютъра и се изправих, този пост просто не ми излизаше от главата и по някаква причина ме изпълваше с чувство на безпокойство и липса на апетит.

Все още се притеснявах за рамото, което ме болеше, а също и за главоболието, но то се дължеше най-вероятно на това, че мислех за едно момиче, починало от мозъчен тумор. Опитвах се да прилагам методите на разделното мислене, да бъда тук и сега на кръглата маса (може би прекалено голяма за трима души, а за двама — със сигурност) с тези лигави броколи и бургери с черен боб, които всичкият кетчуп на света не би могъл да освежи. Тогава си казах, че мисълта за една нова метастаза в мозъка или рамото ми няма да окаже въздействие върху невидимите процеси, протичащи вътре в тялото ми, и затова всички тези мисли представляват пропилені моменти от един живот, съставен от безкрайно кратка поредица от такива моменти. Опитах се дори да си внуша, че трябва да живея за мига.

От доста време насам вече не можех да си обясня защо нещо, написано в интернет от един на друг (болен) непознат, ме притеснява толкова много и ме кара да се тревожа, че в мозъка ми има нещо — нещо, от което боли, въпреки че от дългогодишен опит знаех, че болката представлява едно доста неясно и неопределено средство за диагноза.

Тъй като днес нямаше земетресение в Папуа Нова Гвинея, цялото внимание на родителите ми беше фокусирано върху мен и затова не можах да скрия завладялото ме безпокойство.

— Всичко наред ли е? — попита мама, докато се хранех.

— Аха — отвърнах аз и отхапах от бургера. Преглътнах. След това се опитах да измисля нещо, което би казал един нормален човек, чийто мозък не се дави в паника: — В бургерите има ли броколи?

— Малко — отвърна татко. — Сигурно се вълнуваш заради пътуването до Амстердам.

— Да. — Стараех се да не мисля за думата „ранени“, което обаче е един от начините да мислиш за нея.

— Хейзъл — обади се мама. — Имам чувството, че не си тук.

— Бях се замислила — отвърнах аз.

— Главозамаяна — рече татко с усмивка.

— Не съм зайче, нито съм влюбена в Гас Уотърс или в някой друг — отвърнах аз твърде отбранително. „Ранени“. Сякаш Каролин Метърс е била бомба и когато избухнала накрая, всички наоколо били засегнати от шрапнелите.

Татко ме попита дали не ме притеснява някое домашно.

— Имам ужасно трудно домашно по алгебра — отвърнах аз. — Толкова трудно, че няма как да го обясня на един лаик.

— А как е приятелят ти Исак?

— Сляп.

— Днес се държиш като типична тийнейджърка — каза мама с явно раздражение.

— Не искаше ли точно това, мамо? Да бъда типична тийнейджърка.

— Е, не точно *такава* тийнейджърка, но с баща ти, разбира се, сме доволни, като виждаме, че се превръщаш в млада жена, че имаш нови приятели и излизаш на срещи.

— Не излизам на никакви срещи — отвърнах аз. — С никой не искам да се срещам. Всичко това беше ужасна идея, огромна загуба на време и...

— Скъпа — прекъсна ме мама. — Какво не е наред?

— Мамо, аз съм като... като... аз съм като граната. Аз съм гранатата, която в определен момент ще избухне, и затова искам да сведа жертвите до минимум, разбрахте ли?

Татко наклони глава на една страна, досущ като смъмрено пале.

— Аз съм граната — изрекох отново. — Единственото, което искам, е да стоя далече от другите, да чета книги, да мисля и да бъда около вас, тъй като вас няма как да не ви нараня; вие сте прекалено

въвлечени, така че просто ме оставете да го направя, става ли? Не съм депресирана. Но вече нямам нужда да излизам навън. И не мога да бъда нормална тийнейджърка, защото съм граната.

— Хейзъл — обади се татко, но гласът му се задави. Той плачеше често, моят баща.

— Отивам си в стаята и смятам да почета, става ли? Добре съм. Наистина съм добре. Просто искам малко да почета.

Опитах се да чета един роман, който ми бяха дали, но тъй като живеем в къща с отчайващо тънки стени, чувах голяма част от водения шепнешком разговор, който последва.

— Това ме убива — каза татко.

— Точно това не трябва да го чува — отвърна мама.

— Съжалявам, но...

— Не се ли чувстваш благодарен? — попита мама.

— Боже, разбира се, че съм благодарен.

Полагах усилия да вникна в историята, но просто не можех да спра да ги чувам.

Реших да пусна компютъра, за да послушам музика, и на фона на любимата група на Огъстърс, *The Hectic Glow*, влязох отново в страницата, създадена в памет на Каролин Метърс, и започнах да чета за водената от нея героична борба, за огромната празнина, оставила след себе си. За това, че е отишла на по-хубаво място, че ще живее вечно в паметта им и че всички, които са я познавали — наистина всички, — са съкрушени от нейната смърт.

Може би се предполага, че би трябвало да мразя Каролин Метърс, понеже е била с Огъстърс, само че аз не я мразех. Образът ѝ се развиваше сред всички тези постове в нейна памет, но въпреки това не намирах причина за омраза — изглежда, също като мен, е била професионално боледуваща, което ме караше да се тревожа, че когато умра, хората ще могат да кажат за мен само, че съм водила героична борба, като че ли единственото постижение в живота ми е да се разболея от рак.

Накрая започнах да чета кратките бележки на Каролин Метърс, писани най-вече от родителите ѝ, предполагам, защото мозъчният ѝ тумор е бил от онзи вид, който първо отнема същността ти, а после и живота.

Гласеше нещо такова:

„Каролин все още има поведенчески проблеми. Бори се с гнева и объркването от това, че не може да говори (ние също се чувстваме разстроени, но за разлика от нея разполагаме с по-приемливи от социална гледна точка начини за справяне с гнева).

Гас започна да я нарича Мачкация Хълк, което допадна на докторите. На никого от нас не му е лесно, но въпреки това се шегуваме винаги когато можем. Надяваме се в четвъртък да си бъдем у дома. Ще ви държим в течение...”

Няма нужда да споменавам, че в четвъртък не се е прибрала в къщи.

Ето защо се бях напрегнала, когато той ме докосна. Да бъда с него, означаваше неминуемо да го нараня. Тъкмо това бях изпитала, когато протегна ръка към мен — че извършвам акт на насилие срещу него, защото наистина беше така.

Реших да му пиша. Предпочитах да избегна разговора на тази тема.

„Здрасти. Не знам дали ще разбереш, но не мога да те целуна. Може и да нямаш желание да го правиш, но исках да знаеш, че аз не мога.

Когато те гледам по този начин, виждам само през какво ще трябва да минеш заради мен. Сигурно не ме разбираш.

Но все едно, съжалявам.“

Отговорът му дойде след няколко минути.

„Добре.“

Писах му отново.

„Добре.“

А той отговори:

„Боже мой, престани да флиртуваш с мен!“

А аз отвърнах само:

„Добре.“

След няколко секунди телефонът ми завибрира.

„Шегувам се, Хейзъл Грейс. Разбирам те. (Но и двамата знаем, че думата «добре» е много секси. Направо ПРАЦИ от чувственост.)“

Искушавах се отново да напиша „добре“, но тогава си го представих на погребението ми и това ме накара да отговоря благоприлично:

„Съжалявам.“

Опитах се да заспя, както си бях със слушалките, но тогава родителите ми влязоха в стаята, след което мама взе Блуи от рафта и го притисна към гърдите си, а баща ми седна на стола пред бюрото ми и без изобщо да заплаче, се обърна към мен:

— Ти не си граната, не и за нас. Мисълта, че може да умреш, Хейзъл, ни натъжава, но това не значи, че си граната. Напротив, ти си невероятна. Няма как да знаеш това, скъпа, защото нямаш дете, превърнало се в прекрасна млада любителка на книгите с досадно

влечение към ужасни телевизионни предавания, но радостта, която ни носиш, е много повече от тъгата, която изпитваме заради болестта ти.

— Добре — отвърнах аз.

— Вярно е — продължи татко. — Никога не бих те лъгал за това. Ако ни носеше повече неприятности, отколкото радости, тогава щяхме просто да те изхвърлим на улицата.

— Не се разнеждаме лесно — додаде мама с безизразно лице. — Така че щяхме да те зарежем в някое сиропиталище със закачена на пижамата бележка.

Аз се засмях.

— Не си длъжна да посещаваш групата за взаимопомощ — добави мама. — Не си длъжна да правиш каквото и да е. Освен да ходиш на училище — заключи тя и ми подаде мечето.

— Мисля, че тази нощ Блуи може да спи на рафта. — Не забравяй, че вече съм на повече от трийсет и три полугодини.

— Нека тази нощ остане при теб — отвърна тя.

— Мамо — възразих аз.

— Но той е *самотен*.

— Ама и ти си една, мамо — отвърнах аз, но въпреки това взех глупавия Блуи и го гушнах, докато се унасях в сън.

А когато се събудих малко след четири сутринта с убийствена болка, която идваше от непристъпния център на главата ми, все още прегръщах Блуи с една ръка.

СЕДМА ГЛАВА

Изкрещях, за да събудя родителите си, и те нахлуха на пожар в стаята ми, но не можеха да направят нищо, за да угасят супер болката, избухнала в мозъка ми като безкрайна поредица от вътрешночерепни експлозии, които ме накараха да повярвам, че този път наистина си отивам, и тогава си казах — както много пъти досега, — че тялото само се изключва, щом болката стане непоносима, че съзнанието е нещо временно и че всичко това ще премине. Но също като преди, усещането не премина. Бях изхвърлена на брега, а вълните продължаваха да ме заливат, без да могат да ме удавят.

Татко шофираше и говореше по телефона с болницата, докато аз лежах на задната седалка с глава в скута на мама. Не можех да направя нищо друго — викането само влошаваше още повече положението ми. Всъщност това важеше за всичко.

Единственото решение беше да се пренесе назад във времето преди сътворението на света, когато всичко е тънело в мрак и тишина, без ни една жива твар, да се върна чак в онзи миг преди Големия взрив, в началото, когато е съществувало само Словото, и да заживея в този безжизнен вакуум заедно със Словото.

Хората все говорят за куража на болните от рак пациенти и аз не отричам този кураж. Години наред съм търпяла да ме дупчат, бодат и тровят, но въпреки това продължавах напред. Но не си правете илюзии: в онзи момент от все сърце исках да умра.

Събудих се в Интензивното отделение. Познах, че съм в Интензивното по това, че няхах собствена стая, по цялото това бибиждане наоколо и по това, че бях сама — в Интензивното отделение на Детската болница не е разрешено на близките да стоят по цял ден при теб заради риска от инфекции. От коридора се носеше плач. Нечие дете бе умряло. Бях сама. Натиснах червения спешен бутон.

След няколко секунди се появи една сестра.

— Здравей — казах аз.

— Здравей, Хейзъл. Аз съм Алисън, твоята сестра — отвърна: тя.

— Здравей, Алисън Моята Сестра.

В този миг отново се почувствах страшно изморена. Успях да се поразсъня едва когато дойдоха родителите ми, които плачеха и обсипваха лицето ми с целувки, опитах се да хвана ръцете им, но от усилието болка прониза цялото ми тяло и тогава мама и татко ми казаха, че съм нямала мозъчен тумор и че главоболието се дължало на слаб приток на кислород, което пък се дължало на огромното количество течност в белите ми дробове, литър и половина (!!!!), която била успешно източена — факт, поради който вероятно съм изпитвала лек дискомфорт от едната страна, където — *хей, какво е това* — една тръбичка, излизаща от гръдния ми кош, водеше към найлонова кесия, до половината пълна с течност, която изглеждаше досущ като любимата кехлибареножълта бира на татко. Мама ме увери, че съм щяла да се прибера в къщи и това била самата истина и че трябвало само от време на време да ми правят дренажи и да се включа на АИБВ^[1], онази машина, която нощно време караше въздуха да влиза и да излиза от скапаните ми бели дробове. Разбрах също, че още първата нощ в болницата са ми направили ПЕТ — скенер на цялото тяло и новините били добри: не се наблюдавал растеж на туморите. Нито пък нови тумори. А болката в рамото се дължала на недостига на кислород. И на учестената сърдечна дейност.

— Сутринта доктор Мария каза, че продължава да бъде оптимист — заяви татко. Харесвах доктор Мария, която никога не те залъгва с глупости, така че бях обнадеждена.

— Хейзъл, това е нещо, с което бихме могли да живеем — каза мама.

Аз кимнах и тогава Алисън Моята Сестра ги накара учтиво да си тръгнат. След това ме попита дали не искам ледени стърготини и щом кимнах отново, тя седна на леглото до мен и ми даде с лъжица в устата.

— Значи, през последните два дни те нямаше — каза Алисън. — Да видим какво си пропуснала... Една известна личност, която се дрогира. Политически разногласия. Друга известна личност по бикини, разкриващи физически несъвършенства. Победа за един отбор

и загуба за друг. — Аз се усмихнах. — Хейзъл, не бива да изчезваш просто ей така. Изпусках прекалено много.

— Още? — попитах аз, кимайки с глава към бялата пластмасова чаша в ръката ѝ.

— По принцип не бива — отвърна тя, — но нали съм бунтарка. — Подаде ми още една лъжица натрошен лед. В отговор измърморих едно благодаря. Слава на бога за добрите сестри. — Уморена ли си? — Кимнах. — Опитай се да поспиш — каза тя. — А аз ще се постарая през следващите няколко часа никой да не те безпокои за проверка на жизнените показатели и други подобни. — Благодарих ѝ още веднъж. В болниците често се налага да казваш благодаря. Опитах се да се настаня по-удобно в леглото. — Няма ли да попиташ за приятеля си?

— Нямам такъв — отвърнах аз.

— Да, но има един хлапак, който почти не е напускал чакалнята, откакто си тук — обясни тя.

— Нали не ме е виждал в това състояние?

— Не. Само родителите ти.

Аз кимнах, след което потънах в неспокоен сън.

Преди да се прибера у дома, изминаха цели шест дни — шест ужасни дни, прекарани в зяпане на облицования с плочки акустичен таван и гледане на телевизия, в редуващи се сън и болка и в копнежи времето да тече по-бързо. Виждах само родителите си, но не и Огъстъс, нито пък някой друг. Косата ми приличаше на птиче гнездо, а с онази тътреща се походка можех да мина за пациент с деменция. И все пак с всеки изминал ден се чувствах все по-добре: всеки сън ме доближаваше все повече до моето обичайно аз.

— Сънят е част от борбата с рака — каза ми не за първи път моят личен доктор Джим, докато една сутрин се суетеше около мен, заобиколен от свита студенти по медицина.

— В такъв случай не съм нищо друго, освен машина за борба с рака — отвърнах аз.

— Само така, Хейзъл. Продължавай да си почиваш и да се надяваме, че скоро ще можем да те изпратим у дома.

Във вторник ми казаха, че в сряда се прибирам у дома. В сряда двама студенти по медицина отстраниха под минимален надзор тръбата от гръдния ми кош, при което се почувствах, сякаш ме пронизват от вътре навън, така че процедурата не мина много добре и решиха да ме задържат до четвъртък. Накрая започнах да си мисля, че съм обект на някакъв екзистенциален експеримент за безкрайно отлагано удовлетворение, когато доктор Мария се появи в петък сутринта, повъртя се за кратко около мен и заключи, че мога да си вървя.

Тогава мама разтвори огромната си дамска чанта и стана ясно, че през цялото време е носила със себе си дрехите ми за изписване. После влезе една сестра, която отстрани интравенозната система от ръката ми. Почувствах се като отвързана, въпреки че отново щях да разнасям навсякъде кислородната бутилка. Влязох в банята, взех си душ за първи път през последната седмица, облякох се, а когато излязох, бях толкова изморена, че се наложи да легна, за да си поема въздух.

— Искаш ли да видиш Огъстъс? — попита мама.

— Мисля, че да — отвърнах след минута. Изправих се и се замъкнах до един от наредените край стената пластмасови столове, като мушнах кислородната бутилка отдолу. Всичко това ме изтощи.

След няколко минути татко се върна заедно с Огъстъс. Косата му, която падаше на лицето, беше пълна бъркотия. Щом ме видя, на лицето му разцъфна неподражаемата глуповата усмивка, запазена марка на Огъстъс Уотърс, при което не се сдържах и аз също се усмихнах. Той седна в синьото кресло от изкуствена кожа до стола ми. После се приведе към мен, явно неспособен да потисне усмивката си.

Мама и татко ни оставиха насаме, което беше някак неловко. Опитах се да срещна погледа му, въпреки че беше трудно да го гледаш в очите.

— Липсваше ми — каза Огъстъс.

Гласът ми прозвуча доста по-глухо, отколкото ми се искаше, когато казах:

— Благодаря ти, че не настояваше да ме видиш, когато изглеждах ужасно.

— Честно казано, и сега изглеждаш доста зле.

— Ти също ми липсваше — засмях се аз. — Просто не искам да ме виждаш... така. Искam само... Всъщност няма значение. Човек

невинаги получава, каквото иска.

— Наистина ли? — възкликна той. — А пък аз си мислех, че животът е фабрика за желания.

— Излиза, че не е така — отвърнах аз. Беше толкова красив. Тогава той посегна да вземе ръката ми, но аз поклатих глава. — Недей — изрекох тихо. — Ако ще продължаваме да се виждаме, не трябва да е по този начин.

— Добре — отстъпи той. — Имам една добра и една лоша новина от фабриката за желания.

— Добре?

— Лошата новина е, че както изглежда, не можем да заминем за Амстердам, преди да се оправим. Но когато това стане, от фондацията са готови да сътворят своето добре известно чудо.

— Това добрата новина ли е?

— Не, добрата новина е, че докато ти спеше, Питър ван Хутен благоволи да сподели с нас още една малка част от блестящите си мисли.

Той посегна отново към ръката ми, ала този път само за да пхне вътре плътно сгънат лист хартия, представляващ бланка за писма, на която с печатни букви беше написано: „Питър ван Хутен, писател в пенсия“.

Реших да го прочета едва когато се прибрах у дома, разположена в своето голямо празно легло, без опасност от прекъсване по медицински съображения. Отне ми цяла вечност да разшифровам силно наклонения небрежен почерк на Ван Хутен.

„Уважаеми господин Уотърс,

След като получих електронното Ви писмо от 14-и април, останах дълбоко впечатлен от Шекспировата заплетеност на Вашата трагедия. Всеки в тази история има своята непоклатима хамартия: нейната, че е толкова болна; а Вашата, че сте толкова здрав. Но само да беше тя по-добре или Вие по-зле, тогава звездите нямаше да са така ужасно неблагоприятни, но нали това е в природата на

звездите, а колкото до Шекспир, той никога не е грешал повече от мига, в който е накарал Касий да отбележи: «Не е в нашите звезди вината, драги Бруте, а в нас самите». Лесно е да се каже, когато си римски благородник (или пък Шекспир!), ала сред нашите звезди грешките не са оскъдни.

И тъй като стана дума за недостатъците на стария Уил, Вашето описание на младата Хейзъл ме подсети за петдесет и петия сонет на Барда, който, разбира се, започва ето така:

«И този мрамор, Въплътил царе,/ и той преди спавта на стиховете/ и твоя траен спомен ще умре/ потънал цял в сметта на вековете».

(Леко отклонение от темата: каква мръсница е времето. Може всекиго да изиграе.) хубава поезия, но с лъжливо съдържание: наистина помним шекспировия вечен стих, но какво си спомняме за лицето, което възпява? Нищо. Със сигурност става дума за мъж; ала всичко останало са догадки. Шекспир не споменава почти нищо за мъжа, когото погребва в своя лингвистичен саркофаг.

(Забележете също така, че за литературата говорим в сегашно време. Уви, по отношение на мъртвите не сме така вежливи.) Не можеш да обезсмъртиш погубените, като пишеш за тях.

Езикът погребва, но не възкресява. (Подсказка: не съм първият, достигнал до това заключение.

За сравнение, стихотворението на Маклийш «Ни мрамор, ни гробниците позлатени на царете», съдържащо следния заветен стих; «Щом смъртта те приюти, хората ще те забравят».)

Вярно че се отклонявам, но ето каква е истината: мъртвите са обозрими само за ужасното немигащо око на спомените. А живите, слава богу, притежават способността да учудват и разочароват. Уотърс, тази Ваша Хейзъл е жива, а Вие не бива да влияете върху нечие решение, особено ако това решение е взето след сериозен размисъл. Тя иска да Ви спести болката и Вие трябва да уважите това.

Може би логиката на младата Хейзъл Ви се струва неубедителна, но тъй като съм газил през това море от сълзи доста по-дълго от Вас, и от позицията на страничен човек бих казал, че лунатикът не е тя.

Искрено Ваш,
Питър Ван Хутен“

Наистина беше написано от него. Когато облизах пръста си и намокрих леко хартията, мастилото мъничко се размаза, което означаваше, че писмото е истинско.

— Мамо — повиках я аз. Казах го, без да повишавам глас, защото не беше необходимо. Мама винаги беше нащрек. В следващия миг тя подаде глава през вратата.

— Добре ли си, скъпа?

— Ще се обадиш ли на доктор Мария да я питаш дали едно пътуване в чужбина може да ме убие?

[1] Апарат за изкуствена белодробна вентилация. — Б.пр. ↑

ОСМА ГЛАВА

След два дни се проведе важна среща на лекуващия екип. От време на време около голямата кръгла маса в една конферентна зала се събираше група лекари, социални работници, физиотерапевти и не знам още какви и обсъждаше ситуацията ми. (Но не ситуацията с Огъстъс Уотърс или пък тази с Амстердам. А ситуацията с рака.)

Срещата се ръководеше от доктор Мария. Когато се присъединих към тях, тя ме прегърна. Това ѝ беше навик.

Предполагам, че се чувствах малко по-добре. Тъй като нощно време спях включена към АИБВ, усещах белите си дробове почти нормални, въпреки че едва ли помня какво е да имаш нормални бели дробове.

Още с влизането си всички присъстващи започнаха най-демонстративно да изключват пейджери и прочее, като даваха да се разбере, че са се събрали тук само заради мен, след което доктор Мария заяви:

— Добрата новина е, че с помощта на „Фаланксифор“ продължаваме да контролираме растежа на тумора, но както изглежда, имаме сериозен проблем със събирането на течност в белите дробове. Така че въпросът е какво да предприемем?

В този миг тя ме погледна, сякаш очакваше да получи отговора от мен.

— Ами — започнах аз, — боя се, че по този въпрос аз не съм най-квалифицираното лице в тази стая.

— Разбира се — усмихна се тя. — Въпросът ми беше към доктор Саймънс. Доктор Саймънс? — Той също беше някакъв вид онколог.

— Ами от опита ни с други пациенти знаем, че повечето тумори в крайна сметка намират начин да се развият, въпреки употребата на „Фаланксифор“, но ако имаше такъв проблем, той щеше да проличи на скенера. Следователно случаят не е такъв.

„Да“, зарадвах се аз.

Доктор Саймънс започна да почуква с показалец по масата и добави:

— Това ни навежда на мисълта, че е възможно „Фаланксифор“ да влошава белодробния оток, но ако преустановим употребата му, ще бъдем изправени пред далеч по-сериозни проблеми.

— Истината е, че все още не знаем нищо за дългосрочния ефект от лечението с „Фаланксифор“ — добави доктор Мария. — Много малко хора го приемат, откакто и ти самата.

— Значи, няма да предприемем нищо?

— Продължаваме както досега — заяви доктор Мария, — но трябва да вземем допълнителни мерки, за да предотвратим нарастване на отока. — По някаква причина ми стана лошо, сякаш всеки миг щях да повърна. По принцип ненавиждах срещите на лекуващия екип, а в частност ненавиждах тази. — Хейзъл, туморът ти не изчезва. Но сме виждали хора, живели дълго време с рак в същия стадий на развитие. — (Не попитах какво разбират под дълго време. Преди бях допускала тази грешка.) — Може да не ми повярваш, тъй като наскоро излезе от Интензивното отделение, но засега проблемът с отока е под контрол.

— Не може ли да получа белодробна трансплантация? — попитах аз.

Доктор Мария прехапа устни и каза:

— За съжаление, ще бъдеш оценена като неподходящ кандидат за трансплантация.

Разбрах какво има предвид: безсмислено е да се похабяват здрави бели дробове за такъв безнадежден случай. Кимнах, опитвайки се да скрия, че ме е заболяло. Татко заплака тихичко. Не погледнах към него, но тъй като дълго време никой не се обади, приглушеното му хълцане беше единственият звук, който се чуваше в стаята.

Не исках да страда. През повечето време не мислех за това, но ето коя беше жестоката истина: вероятно родителите ми се радваха да бъда около тях, но аз бях алфата и омегата на тяхното страдание.

Малко преди да се случи Чудото, докато бях още в Интензивното отделение и по всичко личеше, че ще умра, а мама ми казваше да се откажа и аз също исках да се откажа, само че дробовете ми продължаваха да се борят за въздух, чух мама да проплаква нещо,

заровила глава в гърдите на татко — нещо, което ми се ще да не бях чувала и което, надявам се, тя никога няма да научи, че съм чула. Чух я да казва:

— Вече няма да бъда майка.

Заболя ме ужасно.

Тези думи не ми даваха мира през цялото време, докато траеше срещата на лекарския екип. Не можех да си го избия от главата — начина, по който ги изрече, сякаш никога вече няма да е щастлива, което може би беше вярно.

В крайна сметка решихме да продължим постарому, само че с по-чести белодробни дренажи. После попитах дали мога да замина за Амстердам, при което доктор Саймънс буквално се изсмя, но тогава доктор Мария каза:

— Защо не?

— Защо не ли? — попита изумено доктор Саймънс.

— Да, не виждам защо не. Нали в самолетите има кислород — отвърна доктор Мария.

— И ще трябва да носят със себе си АИБВ? — изтъкна доктор Саймънс.

— Да, или там ще я чака друг апарат — предложи доктор Мария.

— Да изпратиш пациентка, която е един от най-надеждните случаи на „Фаланксифор“, на цели осем часа път със самолет от единствените лекари, запознати отблизо с болестта ѝ? Ето това е рецепта за сигурна катастрофа.

Доктор Мария сви рамене.

— Да, със сигурност има риск — отвърна тя, след което се обърна към мен. — Но все пак това си е твоят живот.

Което не беше съвсем вярно. На път за вкъщи родителите ми взеха решение: изключено беше да замина за Амстердам без медицинска гаранция, че е безопасно.

Огъстъс ми позвъни след вечеря. Вече бях в леглото — по онова време си лягах веднага след вечеря — подпряна на цял куп възглавници с Блуи до мен и лаптопа в скута ми.

— Лоши новини — обяви, още щом вдигнах.

— Проклятие. Казвай?

— Не мога да замина за Амстердам. Един от лекарите ми не е съгласен.

Той замълча за миг, след което каза:

— Боже. Трябваше сам да поема разноските. От „Странните кости“ трябваше да те заведа направо в Амстердам.

— Но в Амстердам щях да получа фатален пристъп на хипоксия и тогава щяха да върнат тялото ми у дома в товарния отсек на някой самолет — казах аз.

— Права си — съгласи се той. — Но преди това с този страшно романтичен жест щях да те вкарам в леглото си.

Разсмях се толкова силно, че усетих остра болка на мястото, където доскоро се намираше белодробната тръба.

— Смейш се, защото е вярно — каза той.

Засмях се отново.

— Вярно е, нали!

— Не, не мисля — отвърнах аз, след което продължих: — Макар че човек никога не знае.

— Ще си умра девственик — проплака нещастно той.

— Ти си девствен? — смях се аз.

— Хейзъл Грейс — каза той, — имаш ли писалка и хартия? — Отвърнах, че имам. — Добре, моля те, нарисуй окръжност. — Направих го. — А сега в първата окръжност нарисуй втора, по-малка. — Направих и това. — Голямата окръжност представлява девствениците. А малката — седемнайсетгодишните еднокраки типове.

Засмях се отново и му казах, че когато повечето социални ангажименти на един човек са свързани с Детската болница, това също не е предпоставка за безразборно сексуално поведение, след което разговаряхме за изумително находчивата забележка на Питър ван Хутен, че времето е мръсница, и въпреки че аз бях в леглото си, а Гас в своето мазе, чувството беше сякаш наистина се намираме в онова несъществуващо трето измерение — място, което обичах да посещавам заедно с него.

Щом затворих телефона, мама и татко дойдоха в стаята ми и въпреки че леглото не беше достатъчно голямо за тримата, те легнаха

от двете ми страни и гледахме заедно СТМА на малкия телевизор. В този епизод изритаха момичето, което не харесвах, и по някаква причина това не ме накара да се почувствам наистина щастлива. После Мама ме включи към АИБВ и ме зави, след което татко ме целуна по челото с наболата си брада и аз затворих очи.

АИБВ, общо взето, поемаше контрол върху дишането ми, независимо от самата мен, което беше наистина дразнещо, а хубавото бяха всички онези звуци, които издаваше, като боботеше при всяко вдишване и бръмчеше, когато издишвах. Все си мислех, че звучи като дракон, който диша в синхрон с мен, сякаш си имах домашен дракон, който спеше свит до леглото ми и се стараеше да нагоди дишането си към моето. Такива мисли ме занимаваха, преди да потъна в сън.

На другата сутрин станах късно. След като погледах телевизия от леглото и проверих електронната си поща, започнах да съчинявам имейл до Питър ван Хутен, в който пишех, че не мога да замина за Амстердам, но се кълнях в живота на майка си, че за нищо на света не бих споделила с никого каквато и да е информация за героите, че дори не желая да го правя, защото съм ужасен егоист, и ще бъде ли така добър да ми каже дали Мъжа от страната на лалетата е истински, дали майката на Анна се омъжва за него, а също и какво се случва с хамстера Сизиф.

Само че не го изпратих. Би било прекалено жалка постъпка дори за човек в моето положение.

Към три часа, когато предполагах, че Огъстъс трябва да се е върнал от училище, отидох в задния двор и набрах номера му. Докато телефонът звънеше, аз седнах на избуялата и осеяна с глухарчета трева. Люлките стърчаха на старото си място, а плитката яма, която бях изровила като малка, изтласквайки се с крака все по-нависоко, беше обрасла с бурени. Помня, че татко беше донесъл люлките от „Тойс Ар Ес“, след което я бе сглобил на задния двор с помощта на един съсед. Настоял беше да я изпробва пръв, при което проклетото нещо едва не се строши.

Небето беше сиво и натежало от дъжд, но все още не валеше. Щом се включи гласовата поща на Огъстъс, затворих и оставих телефона на земята до мен, като през цялото време не откъсвах очи от

люлките и си мислех, че бих заменила всичките болни дни, които ми оставаха, за няколко здрави. Опитах се да си внуша, че можеше да бъде и по-зле, че животът не е фабрика за желания, че само живея с рака, но не умирам от рак, че не бива да позволявам на болестта да ме погуби, преди наистина да го е сторила, и тогава взех да си повтарям на тих глас „глупачка глупачка глупачка глупачка глупачка“, докато накрая думата не изгуби смисъл. Все още я повтарях, когато той се обади.

— Здравсти.

— Хейзъл Грейс — отвърна той.

— Здравсти — казах отново.

— Хейзъл Грейс, да не би да плачеш?

— Нещо такова.

— И защо? — попита той.

— Защото... защото искам да отида в Амстердам, искам да разбера какво се случва след края на книгата и защото не искам този живот, защото небето ме потиска, както и тези стари люлки в задния двор, които татко сглоби, когато бях малка.

— Трябва незабавно да видя тези окаяни стари люлки — каза той. — След двайсет минути съм при теб.

Останах в задния двор, защото винаги когато плачех, а това не се случваше често, мама започваше да се суети загрижена около мен, и освен това знаех, че ще иска да говорим и да обсъдим въпроса дали не е наложително да коригираме дозите на лекарствата, а от мисълта за целия този разговор направо ми се повдигаше.

Не че таях в себе си някакъв дълбоко трогателен ярък спомен как един здрав баща люлее здравото си дете, а то повтаря „по-високо по-високо по-високо“ или пък друга случка, предизвикваща подобен метафоричен отклик. Съоръжението стърчеше там, изоставено, докато двете малки люлки висяха притихнали и унили от посивялото дървено скеле, а силуетът на седалките напомняше за усмивки от детска рисунка.

Тогава чух плъзгащата се стъклена врата зад мен да се отваря. Обърнах се. Беше Огъстъс, облякъл панталони в цвят как и риза с къс ръкав. Изтрих лицето си с ръкав и се усмигнах.

— Здравсти — казах му аз.

След секунда седеше на земята до мен с изкривено в гримаса лице, след като се бе приземил без всякакъв финес по задник.

— Здравсти — отвърна най-сетне той. Обърнах се да го погледна. Беше извил очи към задния двор. — Напълно съм съгласен с теб — заяви той и уви ръка около раменете ми. — По-тъжни люлки от тези не съм виждал.

Зарових глава в свивката на шията му и казах:

— Благодаря, че намина.

— Явно си разбрала, че колкото и да се опитваш да ме държиш настрана, това няма да намали чувствата ми към теб — каза той.

— Може би — отвърнах аз.

— Всичките ти усилия да ме предпазиш от себе си са обречени на провал.

— Но защо? Защо изобщо ме харесваш? Не ти ли е дошло до гуша от всичко това? — попитах го, мислейки си за Каролин Метърс.

Гас не отговори. Просто ме държеше здраво, сключил пръсти около лявата ми ръка.

— Трябва да направим нещо с тия проклети люлки — каза той. — Мен ако питаш, това е деветдесет процента от проблема.

Щом се съвзех, влязохме вътре и седнахме един до друг на дивана заедно с лаптопа, поставен наполовина в неговия, наполовина в моя скют.

— Пари — казах за дъното на лаптопа.

— Да — усмихна се той, след което зареди онзи сайт за стоки втора употреба „Безплатно, без уловка“ и заедно съчинихме обява.

— Заглавие? — попита той.

— „Детска люлка търси нов дом“.

— „Ужасно самотна детска люлка търси любящ дом“.

— „Самотна детска люлка с леко педофилски наклонности търси детски дупенца“ — предложих аз.

— Ето защо — засмя се той.

— Какво? — попитах аз.

— Ето защо те обичам. Даваш ли си сметка колко е трудно да срещнеш готино момиче, което може да образува прилагателно от думата „педофил“? Ти винаги си такава, каквато си, и изобщо не забелязваш колко уникално неповторима си.

Поех дълбоко дъх през носа. Винаги изпитвах недостиг на въздух, но този път липсата му беше особено осезаема.

Написахме обявата с общи усилия, като взаимно се редактирахме. Накрая се спряхме на следното:

УЖАСНО САМОТНА ДЕТСКА ЛЮЛКА ТЪРСИ ЛЮБЯЩ ДОМ

„Доста износена, но технически здрава детска люлка търси нов дом. Създайте общи спомени с детето или децата си и когато един ден то или пък те надникнат в задния двор, да изпитат болката от носталгията, също като мен този следобед. Скъпи читателю, всичко е безкрайно преходно и мимолетно, но с тази люлка детето или децата ти ще се запознаят по един деликатен и безопасен начин с върховете и спадовете в човешкия живот и вероятно ще научат най-важния от всички житейски уроци: няма значение колко силно ще се оттласнеш или колко високо ще стигнеш, защото винаги се връщаш обратно.

В момента люлката пребивава близо до ъгъла на Осемдесет и трета улица и «Спринг Мил».“

След това пуснахме телевизора, но тъй като не открихме нищо интересно за гледане, аз отидох да взема „Всевластна скръб“ от масичката до леглото си и когато се върнах във всекидневната, Огъстъс Уотърс започна да ми чете, докато мама приготвяше обяда и също слушаше.

— „Стъкленото око на мама се завъртя навътре“ — подхвана Огъстъс. Докато четеше, започнах да се влюбвам така, както потъваш в сън: първо постепенно, а после изведнъж.

След един час, когато проверих имейла си, открих, че имаме множество кандидати, сред които да избираме. Накрая се спряхме на един тип на име Даниел Алварес, който беше приложил снимка на трите си деца, играещи на видеоигра, със следния коментар: „Просто искам да излязат навън“. Тогава му писах, че може да вземе люлката, когато пожелае.

Огъстъс ме попита дали не искам да отидем заедно на сбирката на групата за взаимопомощ, но аз отказах, тъй като бях изтощена от натовареното ежедневие на раковоболна. Както си седяхме един до друг, той се надигна да си върви, но после се тръшна обратно на дивана и ме целуна крадешком.

— Огъстъс! — скастрих го аз.

— Чисто приятелски — отвърна той, след което се изправи отново, като този път остана на крака и пристъпи към мама. За мен беше удоволствие, както винаги. — Мама разтвори обятия да го прегърне, при което Огъстъс се наведе напред и я целуна по бузата. После се обърна към мен: Ето, видя ли?

Легнах си веднага след вечеря, а АИБВ поглъщаше всички останали шумове извън стаята ми.

През този ден за последен път видях люлката.

Тази нощ спях дълго, десет часа — сигурно защото възстановяването ставаше бавно, или защото сънят беше част от борбата с рака, или пък защото нямах задължителен час за ставане. Все още не бях укрепнала достатъчно, за да се върна на училище в МКК. Когато най-сетне реших да стана от леглото, извадих приставката на АИБВ от носа си, на нейно място поставих кислородните накрайници, включих ги и накрая взех лаптопа, който предишната вечер бях пхнала под леглото.

Имаше имейл от Лидевай Флихентхарт.

„Скъпа Хейзъл,

Получих съобщение от фондация «Джини», че пристигаш в Амстердам на 4-и май заедно с Огъстъс Уотърс и твоята майка. Дотогава има само една седмица! Дватамата с Питър много се зарадвахме и нямаме търпение да се запознаем с теб. Хотелът ви, «Философ», е само на една пресечка от дома на Питър. Какво ще кажеш да ви дадем един ден да свикнете с часовата разлика?

Така че, ако ви е удобно, сутринта на 5-и май, да кажем, в десет часа ще ви чакаме в дома на Питър, за да

пием кафе и да получиш отговор на въпросите, които те интересуват във връзка с книгата му.

А после бихме могли да посетим някой музей, например къщата музей на Анне Франк.

С най-добри пожелания,
Лидевай Флихентхарт, главен асистент на г-н Питър
Ван Хутен“

— Мамо — казах аз, но отговор не последва. — *Мамо!* — извиках. Отново нищо. Извиках по-силно: — *Мамо!*

Тя влетя леко паникьосана в стаята, увита в захабена розова хавлиена кърпа, а от нея капеше вода.

— Какво е станало?

— Нищо. Извинявай, не знаех, че си под душа — казах аз.

— Бях във ваната. Искях просто... — Тя затвори очи. — Искях за малко да се топна във ваната. Извинявай. Какво има?

— Би ли се обадила на фондацията, че пътуването се отменя? Току-що получих имейл от асистентката на Питър ван Хутен. Тя смята, че отиваме.

Мама сви устни и присви очи встрани.

— Какво? — попитах аз.

— Не бива да ти казвам, преди баща ти да се прибере.

— Какво? — попитах отново.

— Заминаваме — обяви тя накрая. — Доктор Мария се обади снощи и беше доста убедителна как трябвало да изживееш жи...

— *Мамо, толкова те обичам!* — извиках аз, след което тя се приближи до леглото и ме прегърна.

Написах съобщение на Огъстъс, защото знаех, че е на училище:

„Още ли си свободен на трети май?“

Отговори ми веднага:

„Пак извади късмет, Уотърс.“

Трябваше да остана жива само още една седмица и щях да науча неписаните тайни, свързани с майката на Анна и Мъжа от страната на лалетата. Погледнах надолу към гърдите си.

— Дръжте се на положение — прошепнах на белите си дробове.

ДЕВЕТА ГЛАВА

В деня, преди да заминем за Амстердам, посетих групата за взаимопомощ за първи път, откакто бях срещнала Огъстъс. А там, в Буквалното сърце на Исус, беше настъпила лека промяна в състава на групата. Пристигнах достатъчно рано, така че намиращата се в период на дълга ремисия от рак на апендикса Лайда успя да ме осведоми за всички, докато аз стоях облегната на масата с десертите и похапвах бисквити с парченца шоколад от бакалията.

Дванайсетгодишният Майкъл, боледувал от левкемия, беше починал. Борил се бил упорито, обясни ми Лайда, сякаш имаше друг начин за водене на борба. Всички останали засега бяха налице. След лъчетерапия Кен беше БСР. Болестта на Лукас се беше върнала и тя го съобщи с такава тъжна усмивка и леко свиване на раменете, сякаш казваше, че алкохолик се е върнал към порока си.

Тогава към масата се приближи едно сладко бузесто момиче, което каза здрасти на Лайда, а на мен се представи като Сюзън. Не знам какво ѝ имаше, но отстрани на носа ѝ личеше белег, който се спускаше към устата и пресичаше бузата ѝ. Покрила беше белега с грим, който го подчертаваше само още повече. От цялото това стоене на крак се чувствах малко задъхана и затова казах:

— Мисля да поседна. — В този миг вратата на асансьора се отвори и отвътре излязоха Исак и майка му. Той носеше слънчеви очила и с едната ръка се държеше за лакътя на майка си, а в другата стискаше бастун.

— Хейзъл от групата за взаимопомощ, а не Моника — подхвърлих аз, щом се приближи.

— Хей, Хейзъл — усмихна се той. — Как я караш?

— Добре. Изглеждам *много секси*, откакто си спял.

— Обзалагам се, че е така — отвърна той. Майка му го придружи до един стол и го целуна по главата, след което затътри крака обратно към асансьора. Исак напипа с ръка стола и седна. А аз заех мястото до него.

— Е, как си?

— Добре. Радвам се, че вече съм вкъщи. Гас ми каза, че си била в Интензивното?

— Да — отвърнах аз.

— Гадост.

— Вече съм по-добре. Утре заминавам за Амстердам заедно с Гас.

— Да, знам. Осведомен съм доста добре за живота ти, тъй като Гас *не говори за нищо друго*.

Усмихнах се. Тогава Патрик се прокашля и каза:

— Може ли всички да седнем? — После улови погледа ми и додаде: — Хейзъл! Много се радвам да те видя отново!

Всички заеха местата си и Патрик подхвана отново историята как се е простил с топките си, а аз бързо си припомних рутината в групата за взаимопомощ: общуването със знаци с Исак, съчувствието към всички в стаята, а също и извън нея, абстрахирането от разговора, за да се фокусирам върху затрудненото си дишане и болката. Животът си течеше постарому, дори без пълното ми участие, и аз не излязох от този унес, докато някой не ме повика по име.

Този някой беше Лайда Борбената. Лайда, която беше в ремисия. Русата, здрава, непоклатима Лайда, която беше в отбора по плуване на гимназията. Лайда, която се бе простила единствено с апендикса си и изричаше името ми, казвайки следното:

— За мен Хейзъл е истинско вдъхновение. Да, така е. Ден след ден се бори упорито с рака, всяка сутрин се събужда и продължава да се бори, без изобщо да се оплаква. Тя е толкова силна. Много по-силна е от мен. Ще ми се да имах нейната сила.

— Хейзъл? — подкани ме Патрик. — Какво ще кажеш за това?

Аз свих рамене и се обърнах към Лайда.

— Давам ти силата си в замяна на твоята ремисия — изпитах вина в мига, в който го изрекох.

— Мисля, че Лайда нямаше предвид това — обади се Патрик. — Мисля, че тя... — Но аз спрях да слушам.

След молитвите за живите и безкрайния помен на починалите (завършващ с името на Майкъл) ние се хванахме за ръце и изрекохме в хор: „Да живеем пълноценно днес!“.

Лайда мигновено се спусна към мен, нетърпелива да поднесе своите извинения и обяснения, само че аз я спрях:

— Не, недей. Всичко е наред — махнах с ръка аз, след което се обърнах към Исак: — Искаш ли да ме придружиш до горе?

Той се хвана за ръката ми и двамата поехме заедно към асансьора, а аз се радвах, че имам повод да не използвам стълбите. Почти бяхме стигнали до асансьора, когато зърнах майка му, застанала в един ъгъл на Сърцето на Исус.

— Тук съм — рече тя на Исак, който се прехвърли от моята на нейната ръка. После тя се обърна към мен: — Искаш ли да се отбиеш у дома?

— Разбира се — отвърнах аз. Беше ми жал за него. Въпреки че ненавиждах съчувствието, което хората проявяваха към мен, не можех да не изпитам същото към него.

Исак живееше в малко ранчо в Меридиан Хилс, близо до онова модно частно училище. Майка му отиде в кухнята, за да приготви вечерята, а ние двамата останахме в дневната и Исак предложи да играем на електронна игра.

— Разбира се — съгласих се аз и той помоли за дистанционното. Щом му го дадох, той включи телевизора, а след това и свързания с него компютър. Екранът на телевизора остана черен, но след няколко секунди от него се разнесе дълбок глас:

— Измама — изрече гласът. — Един играч или двама?

— Двама — отвърна Исак. — Пауза. — После се обърна към мен: — С Гас постоянно играем на тази игра, въпреки че направо ме вбесява, защото е пълен видео геймър самоубиец. Побъркан е на тема спасяване на цивилни и тям подобни.

— Така е — отвърнах аз, припомняйки си Нощта на изпотрошените трофеи.

— Продължи.

— Първи играч, представи се.

— Това е секси гласът на първи играч — отвърна Исак.

— Втори играч, идентифицирай се.

— Предполагам, че това съм аз — отвърнах.

„Старши сержант Макс Мейхем и редник Джаспър Джакс се събуждат в тъмна празна стая с размери приблизително един квадратен метър.“

Исак посочи към телевизора, сякаш от мен се очакваше Да говоря с него.

— Ъ — заекнах аз. — Има ли електрически ключ?

„Не.“

— Има ли врата?

„Редник Джакс открива вратата. Заключена е.“

— Върху рамката на вратата има ключ — обади се Исак.

„Да, ето го.“

— Мейхем отваря вратата.

„Все още цари непрогледен мрак.“

— Извади ножа — каза Исак.

— Извади ножа — повторих аз.

От кухнята влетя един хлапак — братът на Исак, предположих аз. Може би десетгодишен, жилав и кипящ от енергия, той прекоси стаята на подскоци и имитирайки безпогрешно гласа на Исак, изкрещя:

— САМОУБИЙ СЕ.

Сержант Мейхем опира ножа във врата си. Сигурен ли СИ, че...?

— Не — отвърна Исак. — Пауза. Греъм, не ме карай да ти сритам задника. — Греъм се изкиска доволно и заподскача надолу по коридора.

В ролите на Мейхем и Джакс, двамата с Исак продължихме опипом напред, докато накрая не се сблъскахме с някакъв тип, когото намушкахме, след като го принудихме да ни каже, че се намираме в украинска пещера затворени на два километра под земята. После продължихме напред под съпровод от най-различни звукови ефекти — громоляща подземна река, гласове, говорещи на украински и на развален английски — но в тази игра нямаше нищо за гледане. След едночасова игра най-сетне започнахме да долавяме отчаяните викове на един затворник, който се молеше: „Помогни ми, боже. Помогни ми, боже“.

— Пауза — обади се Исак. — В този момент Гас винаги започва да настоява да открием затворника, въпреки че това ти пречи да спечелиш играта, а единственият начин да *освободиш* затворника, е да спечелиш играта.

— Аха, той приема видеоигрите прекалено насериозно — отвърнах аз. — Той е луд по метафорите.

— Харесваш ли го? — попита ме Исак.
— Разбира се, че го харесвам. Та той е страхотен.
— Но не искаш да ходиш с него.
— Не е толкова просто — свих рамене аз.
— Знам защо го правиш. Не искаш да му даваш нещо, което не е по силите му. Не искаш той да се превърне в твоята Моника — каза Исак.
— Нещо такова — отвърнах аз. Но не беше това. Всъщност не исках той да се превърне във втори Исак. — В интерес на истината — додадох аз, — ти също постъпи гадно с Моника.
— И как по-точно? — попита той отбранително.
— Нали знаеш, като остана сляп и прочее.
— Но аз не съм виновен за това — отвърна Исак.
— Не казвам, че си *виновен*. А само, че беше *гадно*.

ДЕСЕТА ГЛАВА

Щяхме да вземем само един куфар. Тъй като аз не можех да нося нито един, а майка ми изтъкна, че не може да носи два, щеше да се наложи да хвърляме чоп за място в черния куфар, който родителите ми бяха получили като сватбен подарък преди цяло хилядолетие — куфар, чието предназначение беше да странства из най-различни екзотични места, но в крайна сметка се задоволи със съдбата да снове напред-назад между Индианаполис и Дейгън, където „Морис Пропърти Инк“ имаше представителство, посещавано често от баща ми.

Настоявах пред мама, че заслужавам да заема малко повече от половината куфар, тъй като ако не бяхме аз и ракът ми, сега изобщо нямаше да заминаваме за Амстердам. Мама обаче възрази, че тъй като била два пъти по-едра от мен и следователно, в името на благоприличието, се нуждаела от повече плат, трябвало да получи две трети от куфара.

Накрая и двете загубихме. Такъв е животът.

Въпреки че самолетът излиташе чак на обяд, мама ме събуди в пет и трийсет, като включи осветлението и нададе вик: „Амстердам!“. След това цяла сутрин търча напред-назад, уверявайки се, че имаме електрически адаптери, проверявайки на четири пъти дали разполагаме с точния брой кислородни бутилки, необходими да стигна до там, дали всички те са пълни и така нататък, докато в това време аз само се изтърколих от леглото и облякох предвидените за полета до Амстердам дрехи (джинси, розов потник и черна жилетка, в случай че в самолета беше студено).

В шест и петнайсет колата беше натоварена и тогава мама настоя да закусим заедно с татко, въпреки че аз възразих да се храня преди зазоряване, тъй като не съм руски селянин от деветнайсети век, който има нужда да се подкрепи преди усилен трудов ден сред полята. При все това се опитах да хапна малко яйца, докато мама и татко се заситиха с удоволствие с домашно приготвения вариант на любимите им макмъфини с яйца.

— Кой казва кои храни стават за закуска? — обадох се аз. — Например защо да не ядем кърри за закуска?

— Хейзъл, яж.

— Но *защо*? — настоях аз. — Говоря напълно сериозно: да няма някакво постановление, че бъркани яйца се ядат само за закуска? Спокойно можеш да сложиш бекон в сандвича си, без никой да каже „гък“. Но щом в сандвича ти има яйце, хоп, значи е сандвич за закуска.

Татко отговори с пълна уста:

— Когато се върнеш, ще си направим закуска за вечеря. Става ли?

— Не искам „закуска за вечеря“ — отвърнах аз, кръстосвайки вилищата и ножа си върху почти пълната чиния. — Искам просто да вечерям бъркани яйца без това смехотворно правило, че щом едно ястие съдържа бъркани яйца, значи, е *закуска*, дори да е поднесено на вечеря.

— Хейзъл, не е лошо да подбиращ каузите, за които да се бориш — каза мама. — Но ако това е битката, която искаш да спечелиш, тогава заставаме зад теб.

— Ама доста зад теб — додаде татко и мама се засмя.

Давах си сметка, че е глупаво, но ми беше наистина кофти заради бърканите яйца.

Татко изми чиниите, след което ни изпрати до колата. В този момент, разбира се, се разплака и ме целуна по бузата с наболата си брада. Той притисна нос към лицето ми и прошепна:

— Обичам те. Толкова се гордея с теб.

(За какво, запитах се аз.)

— Благодаря, татко.

— Ще се видим след няколко дни, нали, скъпа? Много те обичам.

— И аз те обичам, татко. — Усмихнах се. — Все пак са само три дни.

Махах му през цялото време, докато излизахме на заден ход от алеята. Той също ми махаше и плачеше. Сигурно си мислеше, хрумна ми тогава, че може никога повече да не ме види — мисъл, с която най-вероятно всеки делничен ден тръгваше за работа, което си беше гадно.

Щом стигнахме до дома на Огъстъс, мама настоя да остана в колата да си почивам, но въпреки това аз я придружих до предната

врата. Когато наближихме къщата, чух, че някой плаче вътре. Отначало реших, че не може да е Гас, защото нямаше нищо общо с ниското боботене на гласа му, но тогава чух нещо, което звучеше като негова изкривена версия:

— ЗАЩОТО ЖИВОТЪТ СИ Е МОЙ, МАМО. ЛИЧНО МОЙ.

Мама обгърна веднага раменете ми с ръка, завъртя ме към колата и двете бързо поехме обратно.

— Мамо, какво става?

— Не бива да подслушваме, Хейзъл — отвърна тя.

Щом се върнахме в колата, аз писах на Огъстъс, че сме отвън и го чакаме, когато е готов.

Известно време седяхме, втренчили очи в къщата. Странното на повечето къщи беше, че почти винаги изглеждаха сякаш вътре нищо не се случва, въпреки че в тях протичаше по-голямата част от живота ни. Запитах се дали именно в това не беше смисълът на архитектурата.

— Предполагам, че сме подранили — обади се мама след малко.

— Да не искаш да кажеш, че е било излишно да ставам в пет и половина? — подхвърлих аз. Мама се пресегна към конзолата помежду ни, взе чашата с кафе и отпи една глътка. Телефонът ми забръмча. Съобщение от Огъстъс.

„Просто не мога да реша какво да облека. Как ме харесваш повече: с поло или с риза?“

Отговорих му:

„С риза.“

След трийсет секунди предната врата се отвори и отвътре се показва един усмихнат Огъстъс, повлякъл подире си пътническа чанта на колелца. Носеше грижливо изгладена небесносиня риза, затъкната в панталоните му. На устните му висеше цигара „Кемъл Лайт“. Мама излезе от колата, за да го посрещне. Той махна цигарата на мига и заговори с уверения глас, с който бях свикнала:

— Както винаги, за мен е истинско удоволствие, госпожо.

Наблюдавах ги в огледалото за обратно виждане, докато накрая мама не отвори багажника. След няколко секунди една от вратите зад мен се отвори и Огъстъс се впусна в нелеката задача да се качи на задната седалка на кола, въоръжен с един-единствен крак.

— Да ти потърся ли пушка? — попитах го аз.

— За нищо на света — отвърна той. — И здравей, Хейзъл Грейс.

— Здравсти — отвърнах аз. — Така добре ли е?

— Добре е.

— Добре.

Мама също се качи и затвори вратата.

— Следваща спирка — Амстердам — обяви тя.

Кое то не беше съвсем вярно. Следващата ни спирка беше на паркинга на летището, откъдето ни откараха до терминала с автобус, а после един открит електромобил ни остави в зоната за проверка на сигурността. Служителят от „Администрацията по безопасност на транспорта“ крещеше закани, че било в наш интерес багажът ни да не съдържа експлозиви, огнестрелно оръжие или течни вещества с тегло над половин литър, при което аз подхвърлих на Огъстъс:

— Едно наблюдение: принудителното чакане в редица е форма на потисничество.

— Сериозно?

Пред опцията да бъда претърсена с ръце, предпочетох да мина през детектора за метал без количката, без кислородната бутилка и дори без пластмасовите накрайници в носа ми. Преминаването ми през рентгеновия апарат означаваше първата крачка, която предприемах без кислород от няколко месеца насам, сякаш преминавах Рубикон, а тишината на машината потвърди, че макар и за кратко, бях неметализирано същество. Изпитах невероятното чувство за необремененост.

Обзе ме усещането за физическа свобода, което не бих могла да опиша по-друг начин, освен с чувството на безтегловност, което ме връхлиташе като дете, щом свалях от раменете си тежката раница, след като цял ден я бях мъкнала навсякъде, натъпкана с всичките ми учебници.

След десетина секунди усещах дробовете си, сякаш се свиват навътре, като цветя, които по мръкнало затварят чашките си. Седнах на сивата пейка до машината, като се опитвах да си поема въздух с кашлица, сякаш барабанеше дъжд. И се чувствах наистина жалка, докато накрая не пъхнах накрайниците обратно в носа си.

Дори и тогава болеше. Болката беше винаги там, разкъсваше ме отвътре, настояваше да бъде изпитана. А когато нещо от външния свят изискваше моето внимание или коментар, чувството беше сякаш изплувам от болката. Мама ме гледаше с тревога в очите. Току-що бе казала нещо. Но какво беше то? Тогава си спомних — Беше попитала какво ми е.

— Нищо — отвърнах аз.

— Амстердам! — полуизкрещя тя.

— Амстердам — усмихнах се аз. Тогава тя ме хвана с две ръце и ми помогна да се изправа.

Бяхме на изхода един час преди обявеното време за качване на борда на самолета.

— Госпожо Ланкастър, вие сте впечатляващо точен човек — каза Огъстъс, щом седна до мен в почти празния салон за чакащи пътници.

— Това се дължи на факта, че не съм особено заета — отвърна мама.

— Напротив — възразих аз, но тогава ми хрумна, че основната работа на мама се свеждаше до мен. Другата ѝ работа беше да е омъжена за татко, но в това отношение той тънеше в пълно невежество, тъй като нямаше понятие от банки, наемане на водопроводчици, готвене и всичко останало, различно от това да работиш за „Морис Пропърти Инк“. И все пак основният ѝ ангажимент бях аз. Смисълът на нейния живот и смисълът на моя живот бяха преплетени в едно неразривно цяло.

Когато местата край изхода започнаха постепенно да се запълват, Огъстъс каза:

— Отивам да си взема един хамбургер, преди да излетим. Да взема ли нещо и за вас?

— Не — отвърнах аз, — но наистина оценявам отказа ти да робуваш на общоприетите схващания за същността на закуската.

Тон наведе глава към мен и ме погледна объркано.

— Хейзъл е тръгнала на кръстоносен поход срещу догмите в консумацията на бърканите яйца — обясни мама.

— Не мога да се примиря с факта, че бърканите яйца се приемат сякаш като нещо, което ядеш на закуска.

— Държа да продължим този разговор — отвърна Огъстъс. — Само че умирам от глад. Ей сега се връщам.

Но когато след двамазет минути Огъстъс все още го нямаше, накрая попитах мама дали не смята, че нещо не е наред, а тя вдигна поглед от ужасното си списание само за да отбележи:

— Може да е отишъл до тоалетната.

Тогава се появи една служителка на летището, която подмени кислородната ми бутилка с друга, предоставена от авиокомпанията. Чувствах се неловко с тази дама, коленичила пред мен под погледите на всички няколко, и затова реших да напиша съобщение на Огъстъс.

Но той не отговори. Мама изглеждаше напълно равнодушна, но аз си представях всевъзможни сценарии за проваляне на пътуването до Амстердам (арест, злополука, нервен срив) и усещах едно неприятно чувство в гърдите, нямашо нищо общо с рака, докато минутите се низеха една подир друга.

И в мига, в който жената зад гишето за билети обяви, че започват да качват на борда хората, които може да се нуждаят от повече време за настаняване, и всички погледи се обърнаха към мен, изведнъж забелязах Огъстъс, който накуцваше забързано към нас с книжна кесия от Макдоналдс в едната ръка и праметнал раницата си през рамо.

— Къде беше? — попитах го.

— Имаше опашка, съжалявам — отвърна той и ми подаде ръка. След като се хванах за него, двамата тръгнахме заедно към изхода.

Усещах, че всички ни зяпат. Сигурно се питаха какво ли има и дали не е смъртоносно и се чудеха на куража на мама. Понякога това беше най-гадната последица от рака: физическото доказателство за болестта, което те разграничава от всички останали. Бяхме неприемливо различни и това никога не беше проличавало по-ясно от момента, в който тримата прекосяхме празната пътека, докато стюардесата кимаше съчувствено към нас и ни насочваше към местата

ни в задната част на самолета. Седнах по средата на нашия триместен ред, Огъстъс се настани до прозореца, а мама зае мястото до пътеката. Чувствах се леко притеснена от мама и затова се обърнах към Огъстъс. Намирахме се точно зад крилото на самолета. Той разгъна кесията и извади бургера.

— Според мен проблемът с яйцата — подхвана той — е превръщането им в атрибут на закуската, в което има нещо елкрилно, не мислиш ли? Например бекон и сирене чедар можеш да си сложиш във всичко и по всяко време, от тако до сандвичи за закуска и грил, но бърканите яйца — те са наистина важни.

— Глупости — отвърнах аз. Самолетът бе започнал да се изпълва с хора. Тъй като не исках да гледам към тях, извърнах очи встрани, а встрани означаваше към Огъстъс.

— Искам само да кажа, че бърканите яйца може наистина да са догматизирани, но в същото време те са много специални. Имат отредено място и време, също като църквата.

— Ужасно много грешиш — отвърнах аз. — Започваш да се поддаваш на сантименталностите, избродирани върху декоративните възглавнички на родителите ти. Твърдиш) че крехкото и рядкото е прекрасно само защото е крехко и рядко. Но много добре знаеш, че това е лъжа.

— Човек не може лесно да те утеши — отвърна Огъстъс.

— Лесната утеха не е никаква утеха — възразих аз. — Преди малко ти също приличаше на крехко и деликатно цвете. Помниш ли?

В първия момент той не отговори.

— Определено знаеш как да ми затвориш устата, Хейзъл Грейс.

— Чувствам това за своя привилегия и отговорност — отвърнах аз.

Преди да извърна очи от него, той каза:

— Слушай, извинявай, че избягах от зоната за чакащи пътници. Всъщност опашката в „Мақдоналдс“ не беше чак толкова дълга; просто... просто не исках да седя там, заобиколен от всички онези хора, които ни зяпаха втренчено.

— Те зяпаха най-вече мен — отвърнах аз. На Гас не му личеше от пръв поглед, че някога е бил болен, докато аз носех болестта си, изложена на показ, което беше основната причина да се превърна в

такъв домошар. — Огъстъс Уотърс, човек със завидна харизма, се срамува да седи до момиче с кислородна бутилка.

— Не се срамувам — отвърна той. — Просто понякога ми идва до гуша. Но точно днес нямам никакво желание това да се случва. — После той бръкна в джоба си и извади отвътре пакета цигари.

След около девет секунди към нас се завтече една стюардеса и каза:

— Сър, в този самолет не се пуши. Нито в който и да е друг.

— Не пуша — отвърна той, а цигарата подскочаше в устата му, докато говореше.

— Но...

— Това е метафора — обясних аз. — Поставяш нещо смъртоносно между зъбите си, но не му даваш властта да те убие.

Смущението на стюардесата продължи само миг:

— Е, на днешния полет тази метафора е забранена — отвърна тя. Гас кимна и прибра цигарата в пакета.

Насочихме се бавно към пистата и пилотът каза: „Уважаеми пътници, пригответе се за излитане“, след което двата огромни реактивни двигателя забучаха и ние започнахме да набираме скорост.

— Чувството да се возиш в една кола с теб е абсолютно същото — казах аз, при което той се усмихна, като не спираше да стиска зъби. — Добре ли си?

Докато продължавахме да се засилваме, изведнъж ръката на Гас сграбчи страничната облегалка, а очите му се разшириха и тогава аз поставих ръка върху неговата:

— Добре ли си? — Вместо да отговори, той само ме гледаше втренчено с широко отворени очи. — Страх ли те е да летиш?

— Ще ти отговоря след минута — отвърна той. Носът на самолета се вдигна нагоре и ние се отделихме от земята. Докато Гас се взираше през прозореца и наблюдаваше смаляващата се отдолу планета, усетих как ръката му, свита под моята, се отпуска. Той ме погледна, след което извърна очи към прозореца. — Ние летим — обяви той.

— Досега никога ли не си летял със самолет? — попитах го.

Той поклати глава.

— *Виж!* — почти изкрещя той, като сочеше към прозореца.

— Да — отвърнах аз. — Да, виждам. Изглежда, се намираме в самолет.

— *Нищо не е изглеждало така през цялата история на човечеството* — отвърна той. Ентусиазмът му беше възхитителен. Не можах да се сдържа и го целунах по бузата.

— Нали не си забравила, че съм тук? — подхвърли мама. — Седя точно до теб. Майка ти. Която те държеше за ръката, докато правеше първите си стъпки.

— Беше приятелска целувка — отбелязах, след което се обърнах и целунах и нея по бузата.

— Аз нямах такова чувство — измърмори Гас достатъчно високо, та да мога да го чуя. Когато от склонния на грандиозни метафорични жестове Огъстъс се пръкна един учуден, развълнуван и невинен Гас, буквално не се сдържах.

След кратък полет до Детройт слязохме от самолета и малкият електромобил, който ни посрещна, ни закара до изхода за Амстердам. В този самолет на гърба на всяка седалка имаше телевизор и щом се издигнахме над облаците, двамата с Огъстъс настроихме телевизорите си така, че да гледаме едновременно една и съща романтична комедия, всеки на своя екран. Но въпреки че натиснахме бутона „Play“ в съвършен синхрон, неговият филм тръгна няколко секунди по-рано, така че на всеки забавен момент той вече се смееше, преди още да съм чула каква е шегата.

Според плановете на мама трябваше да поспим през последните няколко часа от полета, така че щом се приземим в осем часа сутринта, да тръгнем на разходка из града, готови да извлечем максимална полза от пътуването. Затова щом филмът свърши, тримата взехме приспивателни. Мама се отнесе за броени секунди, но ние с Огъстъс останахме будни, за да погледаме през прозореца. Денят беше ясен и въпреки че не виждахме самото залязващо слънце, можехме да съзерцаваме неговите отблясъци върху небето.

— Боже, каква красота! — казах по-скоро на себе си.

— „Изгряващото слънце грееше твърде ярко в гаснещите й очи“
— отвърна той с цитат от „Всевластна скръб“.

— Но сега не е изгрев-слънце — казах аз.

— Все някъде е — отвърна той, а след кратко мълчание додаде:
— Едно наблюдение: би било страшно яко да летиш със супербърз самолет, който може да преследва изгрева около земята.

— Така щях да живея по-дълго — заявих аз, а той ме погледна накриво. — Нали знаеш, заради относителността или каквото беше там. — Все още изглеждаше объркан. — Понеже остаряваме по-бавно, когато се движим бързо, а не когато стоим на едно място. Така че в този момент за нас времето тече по-бавно, отколкото за хората на земята.

— Колежанки — изсумтя той. — Винаги са толкова умни.

Подбелих очи. Той побутна крака ми с коляно (истинското) и в отговор аз побутнах неговия.

— Спи ли ти се? — попитах го.

— Никак даже — отвърна той.

— На мен също — отговорих аз. Приспивателните и наркотичните вещества при мен нямаха същото въздействие, както при нормалните хора.

— Искаш ли пак да гледаме филм? — попита той. — Имат филм с Натали Портман от нейния хейзълски период.

— Избери нещо, което не си гледал.

В крайна сметка гледахме „300“ — военен филм за 300 спартанци, които защитават Спарта срещу нахлуващата персийска армия, наброяваща над един милион мъже. Филмът на Огъстъс отново започна преди моя и всеки път, когато го чувах да казва „Проклятие!“ или „Фатална грешка!“, някой биваше убит по-особено гаден начин, така че накрая се наведох над страничната облегалка и поставих глава на рамото му, за да виждам неговия екран и този път да гледаме филма заедно.

Тъй като в „300“ участваха внушителен брой голи до кръста, обилно намазани с олио мускулести млади мъже, гледката беше приятна за очите, но иначе действието се изразяваше в поголовно размахване на мечове без кой знае какъв художествен ефект. Докато купищата трупове на персийци и спартанци растяха, не можех да си обясня защо персийците бяха толкова зли, а спартанците — толкова

готини. „Съвремението — ако трябва да цитирам ВС — има предпочитание към онези битки, в които хората не губят нищо ценно, освен своя живот.“ Същото важеше и за тези воюващи титани.

В края на филма, когато почти всички са избити, идва онзи откачен момент, в който спартанците започват да трупат телата на мъртвите едно върху друго, за да издигнат стена от трупове. Мъртвите се превръщат в масивна блокада, препречваща пътя на персийците към Спарта. При вида на това безсмислено насилие аз извърнах очи за миг и попитах Огъстъс:

— Колко хора мислиш, че са умрели?

Но той ми направи знак да мълча.

— Шшт, шшт. Идва най-хубавото.

Персийците се втурнаха в атака, но докато се изкачат по стената на смъртта, спартанците успяха да заемат високите позиции на върха на планината от трупове и тъй като телата не спираха да ваят, стената от мъченици ставаше все по-висока и трудна за изкачване, като през цялото време всички размахваха мечове и пускаха стрели, а от планината на смъртта се лееха реки от кръв и прочее.

Накрая вдигнах глава от рамото му, за да си поема въздух от тази поголовна сеч, и започнах да го наблюдавам, докато гледаше филма. Не можеше да сдържи глуповатата си усмивка. Тогава присвих очи към собствения си екран и загледах как планината от персийски и спартански тела растеше. А когато персийците най-сетне надвиха спартанците, хвърлих поглед към Огъстъс. Въпреки че добрите току-що бяха изгубили, той изглеждаше искрено щастлив. После отново се сгуших в него, но останах със затворени очи, докато битката не приключи.

Щом тръгнаха финалните надписи, той махна слушалките от главата си и каза:

— Извинявай, бях погълнат от благородството на саможертвата. Какво каза преди малко?

— Колко хора мислиш, че са умрели?

— Искаш да кажеш колко измислени хора са загинали в този измислен филм? Не достатъчно — пошегува се той.

— Не, имам предвид изобщо. Колко хора мислиш, че са умрели въобще?

— Случайно знам отговора на този въпрос — отвърна той. — В момента има седем милиарда живи хора и около деветдесет и осем милиарда умрели.

— О! — учудих се аз. Смятах, че живите са много повече от умрелите, след като населението на земята растеше с такива големи темпове.

— На всеки жив се падат по четиринайсет мъртви — обясни той. Надписите продължаваха да текат. Предполагам, беше нужно време, за да се идентифицират всички трупове. Главата ми още лежеше на рамото му. — Преди няколко години направих проучване по въпроса — обясни Огъстъс. — Тогава се чудех дали е възможно всички да бъдат запомнени. Тоест, ако се организираме и починалите бъдат разпределени между живите, ще има ли достатъчно живи хора, за да бъдат помнени всички умрели?

— Е, има ли достатъчно?

— Разбира се, всеки може да назове по име четиринайсет покойници. Само че в ролята си на опечалени сме твърде дезорганизирани, в резултат на което купища хора помнят Шекспир, но никой не помни човека, за когото е написал Петдесет и пети сонет.

— Да — съгласих се аз.

След минутка мълчание Огъстъс попита:

— Чете ли ти се? — Отговорих утвърдително. Заради курса по поезия в момента четях онази дълга поема от Алън Гинсбърг, която се наричаше „Вой“, а Гас препрочиташе „Всевластна скръб“.

След малко той попита:

— Добра ли е?

— Поемата ли?

— Да.

— Да, страхотна е. Хората в тази поема се дрогират повече и от мен. Как е ВС?

— Все така супер — отвърна той. — Ще ми почетеш ли?

— Това не е от поемите, които можеш да прочетеш на глас до заспалата си майка. В нея става дума за содомия и ангелски прах — отвърнах аз.

— Току-що спомена две от любимите ми развлечения — каза той. — Тогава ми прочети нещо друго.

— Ами, не нося нищо друго — отвърнах аз.

— Жалко. В момента съм в настроение за поезия. Не помниш ли нещо наизуст?

— „Да вървим тогава ти и аз — подхванах нервно — на небето се е проснал вечерният час като пациент, упоен за операция.“

— По-бавно — каза той.

Обзе ме притеснение, също като първия път, когато му казах за „Всевластна скръб“.

— Ъ, добре. Добре. „Да вървим по-пусти улици, свърталища,/ мърморещи сиропиталища/ след безсънни нощи в едно нощните хотели дупки,/ в ресторантите, постлани с талаш и мидени черупки;/ улици, които следват като уморено прение/ с неопределено намерение,/ за да те докарат до един неудържим въпрос.../ О, недей ме пита: «Кой е той?»/ Да вървим с теб на посещение!“^[1]

— Влюбен съм в теб — изрече той тихо.

— Огъстъс.

— Вярно е — каза той. Беше приковал поглед в мен и аз виждах бръчиците в тъгълчетата на очите му. — Влюбен съм в теб и нямам навика да се лишавам от простото удоволствие да говоря каквото мисля. Влюбен съм в теб и знам, че любовта е като вик сред пустошта, че забравата тегне над всеки от нас, че всички сме обречени и един ден трудът ни ще стане на прах, знам също, че слънцето ще погълне единствената земя, която имаме, и знам, че съм влюбен в теб.

— Огъстъс — повторих аз, като не знаех какво друго да кажа. Усещах как в мен се надигат чувства и потъвам в една странно болезнена сладост, но не можех да изрека думите. Не можех да изрека каквото и да е. Двамата се взирахме така един в друг, докато накрая той не кимна, сви устни и след като се извърна, облегна глава на прозореца.

[1] Откъс от поемата „Любовната песен на Дж.Алфред Пруфрок“ от Т.С.Елиът по превода на Цветан Стоянов в: Томас Стърнс Елиът. Избрани стихове. С.?Народна култура, 1993. — Б.пр. ↑

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА

По някое време явно сме заспали. Аз поне със сигурност, но накрая се събудих от шума на спускащите се колесници. Имах ужасен вкус в устата и гледах да я държа затворена от страх да не отровя въздуха в самолета.

Погледнах към Огъстъс, който се взираше през прозореца, и когато се гмурнахме под ниските облаци, поизправих гръб, за да зърна Холандия. Земята изглеждаше, сякаш плуваше в океана, разграфена на малки зелени правоъгълници, опасани от всички страни с канали. Всъщност се приземихме успоредно на един канал, сякаш имаше две писти: една за нас и втора за водните птици.

След като взехме багажа си и минахме през митницата, тримата се натъпкахме в таксито на един плешив тип с месесто отпуснато лице, който говореше перфектен английски — едва ли не по-добър от моя.

— Хотел „Философ“? — казах аз.

— Американци ли сте? — попита той.

— Да — отвърна мама. — От *Индиана*.

— Индиана — повтори той. — Значи, крадат земята от индианците, но запазват името, така ли?

— Нещо такова — отвърна мама. Таксито се вля в трафика и се отправихме към една магистрала с множество сини табели, на които се виждаха двойни гласни: Оостхаузен, Харлем. От двете страни на магистралата в продължение на няколко километра се простираше равна незастроена земя, осеяна тук-там с огромните здания на корпоративни централи. Накратко казано, Холандия приличаше много на Индианаполис, само че с по-малки автомобили.

— Това ли е Амстердам? — попитах шофьора.

— И да, и не — отвърна той. — Амстердам е като пръстените на дървото: с приближаване към центъра става все по-стар.

Всичко стана изведнъж: в мига, а който напуснахме магистралата, пред нас се откриха залепените една за друга еднотипни къщи от моето въображение, надвиснали несигурно над близките

канали, вездесъщите велосипеди и кафенета с рекламни надписи ГОЛЯМА ПУШАЛНЯ. Когато пресичахме един канал, от най-високата част на моста успях да зърна дузини къщи лодки, акостирали по брега. Нямаше нищо общо с Америка. Приличаше на стара картина, само че истинска — на сутрешната светлина пейзажът наоколо изглеждаше болезнено идиличен — и тогава ми хрумна колко прекрасно и странно би било да живееш на място, където почти всичко е построено от мъртвите.

— Тези къщи много ли са стари? — попита мама.

— Голяма част от къщите по протежение на каналите са от Златния век, седемнайсети век — обясни шофьорът. — Градът ни има богата история, въпреки че повечето туристи искат да посетят единствено Квартала на червените фенери. — Той направи пауза. — Някои туристи смятат Амстердам за град на греха, но всъщност той е град на свободата. Но в тази свобода повечето хора виждат греха.

Всички стаи в хотел „Философ“ носеха имената на различни философи: двете с мама бяхме настанени на приземния етаж в „Киркегор“, Огъстъс беше на горния етаж в „Хайдегер“. Стаята ни беше малка: двойно легло, сбутано до стената, а до него АИБВ машината, кислородният концентратор и една дузина кислородни бутилки за многократна употреба. До медицинското ми оборудване имаше прашно старо кресло с изтърбушена седалка и писалище, а над леглото — полица със събраните съчинения на Съорен Киркегор. На писалището намерихме плетена кошница с подаръци от фондацията: дървени обувки, оранжева холандска тениска, шоколади и най-различни други лакомства.

„Философ“ се намираше непосредствено до „Фонделпарк“, най-прочутия парк в Амстердам. Мама искаше да излезе на разходка, но тъй като се чувствах страшно изморена, тя включи АИБВ и постави приставката на носа ми. Мразех да говоря с това нещо на лицето ми, но все пак казах:

— Ти върви в парка, а аз ще ти се обадя, щом се събудя.

— Добре, скъпа — отвърна тя. — Хубаво да се наспиш.

Но когато се събудих няколко часа по-късно, тя седеше в древното кресло в ъгъла и четеше някакъв пътеводител.

— Добро утро — казах аз.

— Всъщност вече е късен следобед — отвърна тя и се надигна с въздишка от креслото. После се приближи към леглото, постави кислородна бутилка в количката и я закачи за тръбичката, докато аз извадих приставката на АИБВ и поставих накрайниците в носа си. Настрои го на 2,5 литра на минута — шест часа до следващата смяна — и тогава станах от леглото.

— Как се чувстваш? — попита тя.

— Добре — отвърнах. — Страхотно. Как беше разходката във „Фонделпарк“?

— Не отидох — каза мама. — Но изчетох всичко за него в пътеводителя.

— Мамо — сгълчах я аз, — нямаше нужда да стоиш тук.

— Знам — сви рамене тя. — Но предпочетох да остана. Обичам да те гледам как спиш.

— Звучиш откачено — казах аз и тя се засмя. — Просто искам да се забавляваш.

— Добре. Тази вечер ще се забавлявам. Ще се отдам на лудории, докато вие двамата с Огъстъс сте на вечеря.

— Сами ли? — попитах аз.

— Да, сами. Всъщност имате резервация на някакво място, което се нарича „Орание“ — каза тя. — Всичко е уредено от асистентката на господин Ван Хутен. Намира се в квартал на име „Йордан“. Много изтънчено място, според пътеводителя. Зад ъгъла има спирка на трамвая. Дала съм инструкции на Огъстъс. Можете да хапнете навън, да наблюдавате минаващите лодки. Ще бъде чудесно. И много романтично.

— Мамо.

— Какво толкова — отвърна тя. — Трябва да се обличаш. Може би роклята с презрамките?

Човек би могъл да зяпне от изумление в тази ненормална ситуация: майка изпраща шестнайсетгодишната си дъщеря на среща със седемнайсетгодишно момче в чужд град, известен със своята разпуснатост. Но това също беше страничен ефект от рака: не можех да тичам, да танцувам и да вкусвам храни, богати на азот, но в града на свободата бях един от най-либералните му жители.

Наистина облякох роклята с презрамките — на сини цветя и с дължина до коляното от „Форевър 21“ — с чорапогащи и чифт обувки

„Мери Джейнс“, тъй като предпочитам да съм доста по-ниска от него. Отидох в удивително тясната баня и разчорлих грижливо косата си, така че да придобия визия в стил Натали Портман от средата на новия век. Точно в шест часа (обедно време у дома) на вратата се почука.

— Да? — извиках през вратата. В хотел „Философ“ шпионки нямаше.

— Добре — отвърна Огъстъс. Можех да се обзаложа, че в устата му имаше цигара. Погледнах надолу към роклята. Огъстъс никога не бе виждал гръдния кош и шията ми, изложени на показ до такава степен. Не че изглеждах неприлично, но досега не бях разкривала толкова много кожа. (По този въпрос мама имаше определено мнение, с което бях съгласна: „Ланкастърови са против разголените коремци“.)

Отворих вратата. Огъстъс носеше черен костюм с тесни ревери и съвършена кройка, в комбинация със светлосиня риза и тънка черна вратовръзка. В единия ъгъл на сериозната му уста се мъдреше цигара.

— Хейзъл Грейс — каза той, — изглеждаш невероятно.

— Аз... — Смятах, че останалата част от изречението ще излезе сама заедно с въздуха, преминаващ през гласните ми струни, ала това не се случи. Накрая успях да кажа: — Чувствам се разсъблечена.

— И преди съм го чувал — отвърна той с усмивка.

— Огъстъс — обади се мама, — изглеждаш страшно хубав.

— Благодаря, госпожо — отвърна той. След това ми предложи ръката си. Аз го хванах под мишница и погледнах към мама.

— Ще се видим в единайсет — каза тя.

Докато чакахме трамвай номер едно на широкия оживен булевард, подхвърлих на Огъстъс:

— Това костюмът ти за погребения ли е?

— Всъщност не — отвърна той. — Онзи не е толкова хубав.

Щом синьо-белият трамвай пристигна, Огъстъс подаде картите на шофьора, който ни посочи един кръгъл сензор и обясни, че трябвало да ги размахаме пред него. Докато се провирахме сред пътниците в претъпкания трамвай, един старец ни отстъпи мястото си, за да можем да седнем един до друг, а когато се опитах да възразя, той махна настойчиво към седалката. Пътувахме с трамвая три спирки, а аз през цялото време седях приведена над Гас, за да гледаме заедно през прозореца.

Огъстъс посочи към дърветата и попита:

— Видя ли това?

Да, бях забелязала. По протежение на всички канали растяха брястове, от които се носеха едни такива малки семенца. Приличаха досущ на миниатюрни розови венчелистчета, избелели на слънцето. Тези бледи венчелистчета се носеха на вятъра като ято птици — бяха хиляди на брой, сякаш се извиваше пролетна снежна буря.

Възрастният мъж, който ни отстъпи мястото си, забеляза какво гледаме и каза на английски:

— Пролетният сняг на Амстердам. *Iepen* ^[1] приветстват пролетта, като хвърлят конфети.

Прекачихме се на друг трамвай и след още четири спирки пристигнахме на улица, пресечена от красив канал, в чиито води се мержелееше отражението на стария мост и живописните еднотипни къщи.

„Орание“ се намираше на не повече от няколко крачки от спирката на трамвая. Ресторантът беше от едната страна на улицата; откритата градина беше разположена от другата страна върху циментова площадка, стигаща до самия ръб на канала. Очите на управителката се оживиха в мига, в който двамата с Огъстъс се отправихме към нея.

— Господин и госпожа Уотърс?

— Да, струва ми се — отвърнах аз.

— Това е масата ви — посочи тя към една маса непосредствено до канала на отсрещната страна на улицата. — Шампанското е подарък от нас.

Двамата с Гас се спогледахме с усмивки. Щом пресякохме улицата, той дръпна назад стола и ми помогна да седна. И наистина върху постланата с бяла покривка маса имаше две чаши за шампанско. Слънцето компенсираше по един великолепен начин леката прохлада във въздуха. От едната ни страна се низеше върволица от велосипедисти — добре облечени мъже и жени, които се прибираха от работа, изумително привлекателни русокоси момичета, които се возеха странично на багажника на колелото на някой приятел, дребни дечица без каски, които подскачаха в пластмасовите седалки зад родителите си. А от другата ни страна водите на канала бяха покрити с „конфетите“ на милиони семенца. Край тухлените стени на канала се виждаха завързани малки лодки, пълни до половината с дъждовна

вода, някои от тях заплашващи да потънат. Малко по-надолу по канала зърнах няколко полюшващи се на понтони водни къщи, а в средата на канала към нас се носеше безгрижно една открита лодка с плоско дъно, на чиято палуба имаше градински столове и портативна стереоуредба. Огъстъс взе чашата си с шампанско и я вдигна. Аз също взех своята, въпреки че никога досега не бях опитвала алкохол, с изключение на няколко глътки от бирата на татко.

— Добре — каза той.

— Добре — отвърнах аз, след което се чукнахме. Отпих една глътка. Ситните мехурчета се стопиха в устата ми и поеха на север към мозъка ми. Сладко. Свежо. Вкусно. — Бива си го — казах аз. — Никога не съм пила шампанско.

В този миг се появи един добре сложен млад сервитьор с къдрава руса коса. Вероятно беше по-висок дори от Огъстъс.

— Знаете ли — започна той с приятен глас — какво е казал дом Периньон, щом измислил шампанското?

— Не — отвърнах аз.

— Той извикал на своите братя монаси: „Елате бързо! В момента вкусвам звездите“. Така че — добре дошли в Амстердам — Ще желаете ли меню, или ще се доверите на избора на главния готвач?

Двамата с Огъстъс се погледахме.

— Ще се доверим на избора на главния готвач, но Хейзъл е вегетарианка. — Бях споменала този факт пред Огъстъс точно веднъж, в деня, в който се запознахме.

— Няма никакъв проблем — отвърна сервитьорът.

— Страхотно. Ще може ли още малко от това? — попита Огъстъс за шампанското.

— Разбира се — отвърна сервитьорът. — Тази вечер, млади приятели, сме затворили в бутилки всички звезди. Ох, тези конфети! — възкликна той и махна леко едно венчелистче от голото ми рамо. — От години не е било толкова зле. Има ги навсякъде. Много неприятно.

Сервитьорът си тръгна. Наблюдавахме как от небето се сипе сняг от конфети, които вятърът подхващаше и навявяше в канала.

— Не мога да повярвам, че някой изобщо ги намира за неприятни — каза след малко Огъстъс.

— Хората привикват към красотата.

— Но аз още не съм свикнал с твоята — отвърна той с усмивка. Усетих, че се изчервявам. — Благодаря ти, че дойде в Амстердам.

— Аз ти благодаря, че ми позволи да открадна Желанието ти — отвърнах аз.

— Благодаря ти, че носиш тази рокля, която е просто... уау — каза той. Поклатих глава, полагайки усилия да не се усмихна. Не исках да се превръщам в граната. Но в края на краищата той знаеше какво прави, нали? Решението беше негово.

— Ей, как завършва онази поема? — попита той.

— Моля?

— Онази, която ми рецитира в самолета.

— А, „Пруфрок“ ли? Завършва така: „Ние ще бродим в залите, дълбоко под морето,/ сирените ще ни окичат с водорасли, червени и кафяви,/ додето ни събудят човешки гласове и се удавим“.

Огъстъс извади цигара от пакета и потупа филтъра на масата.

— Тъпите човешки гласове все развалят хубавите неща.

Сервитьорът се появи с още две чаши шампанско и с нещо, което нарече: „Белгийски бели аспержи, попарени в лавандула“.

— Аз също не бях опитвал шампанско — каза Огъстъс, щом сервитьорът си тръгна. — В случай че това те интересува. Не съм опитвал и бели аспержи.

Дъвчех първата хапка.

— Страхотни са — уверих го аз.

Той си взе малко и преглътна.

— Боже. Ако това е обичайният вкус на аспержите, аз също ще стана вегетарианец. Към нас се приближиха някои хора в лакирана дървена лодка, плаваща по канала отдолу. Един от пасажерите — жена с къдрава руса коса, може би трийсетинагодишна — отпи от бирата си, след което вдигна чаша към нас и извика нещо.

— Не говорим холандски — провикна се в отговор Гас.

Един от другите пасажери изкрещя превода:

— Каква красива двойка.

Храната беше толкова вкусна, че с всяко следващо ястие разговорът постепенно затихна до накъсани хвалебствия за превъзходния ѝ вкус: „Иска ми се това ризото с лилави моркови да се

превърне в човек, за да мога да го заведа в Лас Вегас и да се ожения за него“. „Този шербет от сладък грах е истински разкош. Щеше ми се да бях още по-гладна.“

След ньоките с пресен чесън и червени синапени листа сервитьорът обяви:

— Следва десерт. Още малко звезди преди това?

Аз поклатих глава. Две чаши ми стигаха. Шампанското не правеше изключение от високата поносимост, която имах към седативни вещества и болкоуспокояващи; усещах приятно затопляне, но не и замайване. Но все пак не исках да се напия. Не се случва често да преживееш такава вечер и затова исках да я запомня.

— Мммм — обадох се аз, след като сервитьорът си тръгна, а Огъстъс се усмихна накриво, зареял поглед нагоре по канала, докато аз гледах надолу. Тъй като имаше много неща за изучаване, настъпилата тишина не беше неловка, но аз исках вечерта да бъде свършена. И тя беше свършена, но в същото време имах чувството, че някой се бе потрудил да пресъздаде Амстердам, какъвто го виждах във въображението си, поради което не можех да забравя, че тази вечеря, както и самото пътуване, е само една болнична облага. Исках да си говорим и да се шегуваме най-непринудено, сякаш се намираме на дивана у дома, ала под повърхността се долавяше някакво напрежение.

— Това не е костюмът ми за погребения — обади се той след малко. — Когато научих, че съм болен, ми обясниха, че вероятността да се излекувам е равна на осемдесет и пет процента. Знам, че това са страхотни шансове, но въпреки това ми изглеждаше като игра на руска рулетка. Искам да кажа, че през следващите шест месеца или една година ми предстоеше да мина през самия ад и да изгубя крака си, като всичко можеше да се окаже напразно, нали разбираш?

— Да, разбирам — отвърнах аз, въпреки че не разбирах. Винаги съм била неизлечимо болна; и целта на лечението ми винаги е била да удължи живота ми, а не да премахне самия рак. Появата на „Фаланксифор“ внесе известна доза неяснота в историята на болестта ми, но въпреки това се различавах от Огъстъс: последната глава на живота ми беше написана заедно с диагнозата. Докато Гас, подобно на повечето хора в ремисия от рака, живееше в несигурност.

— Нали — отвърна той. — Така че минах през фазата, когато изпитваш нуждата да бъдеш готов. Купихме парцел в „Краун Хил“ и

един ден с баща ми се разходихме дотам, за да си избира място. Освен това планирах цялото погребение, а точно преди операцията помолих родителите си да ми купят костюм, някой наистина хубав костюм, в случай че се гътна. Но така и не се отвори случай да го облека. До тази вечер.

— Значи, това е костюмът за погребението ти.

— Точно така. Ти не си ли приготвила тоалета за своето?

— Да — отвърнах аз. — Една рокля, която купих за петнайсетия си рожден ден. Но не я нося на срещи.

Погледът му светна.

— Значи, това е среща? — попита той.

— Не ме притискай — отвърнах аз, свела очи притеснено.

И двамата бяхме преяли, но десертът — богат сочен крем, гарниран с маракуя — беше прекалено хубав, за да се пропусне, и затова се помотахме около него с надеждата да огладнеем отново. Слънцето беше като малчуган, който упорито отказва да отиде в леглото — минаваше осем и половина, а навън бе още светло.

— Вярваш ли в задгробния живот? — попита Огъстъс ни в клин, ни в ръкав.

— Мисля, че „завинаги“ е погрешно понятие — отвърнах аз.

— Ти си погрешно понятие — ухили ми се той.

— Да, знам. Точно затова излизам от обращение.

— Това не е смешно — отвърна той, извил очи към улицата. Оттам преминаха две момичета на колело, едното, от които се взеше странично на багажника.

— Хайде сега. Пошегувах се.

— На мен обаче мисълта за това да излезеш от обращение не ми се вижда смешна — отвърна той. — Сериозно, кажи: вярваш ли в задгробния живот?

— Не — отговорих аз, но после продължих: — Е, може би съвсем мъничко. Ами ти?

— Аз вярвам. — В гласа му звучеше увереност. — Без никакво съмнение. Но не точно в идеята за рай, където всички яздят еднорози, свирят на арфа и живеят в имения от облаци. Но иначе вярвам. Вярвам, че има нещо с главно Н.? Винаги съм вярвал.

— Наистина ли? — попитах аз. Бях изненадана. Честно казано, винаги съм свързвала вярата в съществуването на рая с някаква форма на интелектуална изостаналост. Само че Гас не беше тъй.

— Да — отвърна той тихо. — Вярвам в онази мисъл от „Всевластна скръб“: „Изгряващото слънце грееше твърде ярко в гаснещите й очи“. Мисля, че това е Бог — изгряващото слънце, ярката светлина, — а очите й са гаснещи, но не и угаснали. Не мисля, че после се завръщаме, за да преследваме или утешаваме живите, но мисля, че нещо се случва с нас.

— Но ти се боиш от забравата.

— Да, от земната забрава. Не искам да звуча като родителите си, но вярвам в съществуването на душата и в нейното безсмъртие. Страхът от забравата е нещо различно — това е страх, че няма да съм дал нищо в замяна на живота си. Ако човек не може да живее в служба на някое по-висше добро, тогава би могъл поне да умре за него. Това, от което ме е страх, е, че нито животът, нито смъртта ми ще имат някакво значение.

Аз поклатих глава.

— Какво? — попита той.

— Тази твоя мания да умреш за нещо или да живееш под знака на някакъв велик героизъм е малко странна.

— Всеки иска да води изключителен живот.

— Не всеки — отвърнах аз, неспособна да скрия раздразнението си.

— Да не си ми ядосана?

— Аз просто... — започнах, но не можах да довърша изречението. — Просто... — опитах отново. Между нас пламъчето на свещта премигна. — Беше много жестоко от твоя страна да кажеш, че смислен живот водят единствено хората, които живеят или умират в името на нещо. Наистина е жестоко да ми го кажеш точно на мен.

По някаква причина се почувствах като малко дете и тогава си взех малко от десерта, за да му покажа, че не съм чак толкова засегната.

— Съжалявам — каза той. — Нямах предвид това. Говорех само за себе си.

— Да, така е — отвърнах аз. Бях прекалено преяла, за да изям целия десерт. Страхувах се, че може да повърна, защото това ми се

случваше често след хранене. (Но нямам булимия, а просто рак.) Бутнах чинията с десерта си към Гас, но той поклати глава.

— Съжалявам — изрече той отново и се пресегна през масата да хване ръката ми. Позволих му да го направи. — Мога да бъда и по-лош.

— И как по-точно? — подразних го аз.

— Искам да кажа, над огледалото ми има един калиграфски надпис, който гласи следното: „Всеки ден се къпи в утехата на божие слово“. Така че, Хейзъл, мога да бъда и по-лош.

— Звучи нехигиенично — отбелязах аз.

— Мога да бъда и по-лош.

— Да, можеш да бъдеш и по-лош. — Усмихнах се. Настина ме харесваше. Сигурно бях истински нарцис, но в мига, в който го осъзнах там, в „Орание“, започнах да го харесвам дори още повече.

Тогава се появи сервитьорът, за да отнесе десерта, и каза:

— Вечерята ви беше платена от господин Питър ван Хутен.

Огъстъс се усмихна.

— Този Питър ван Хутен не бил толкова лош.

Докато вървахме край канала, започна да се смрачава. На една пресечка от „Орание“ спряхме на пейка в парка, заобиколена от всички страни от стари, ръждясали велосипеди, заключени за близката стойка или един за друг. Седнахме рамо до рамо с лице към канала и той ме прегърна.

Виждах отблясъците от светлините, идващи от Квартала на червените фенери. Но въпреки че се наричаше Квартала на червените фенери, идващото от там сияние изглеждаше призрачно зелено. Представях си стотици пияни туристи, които се олюляват и криволичат по-тесните улици.

— Не мога да повярвам, че утре ще ни каже — обадох се аз. — Питър ван Хутен ще сподели с нас прословутия ненаписан край на най-великата книга на всички времена.

— И то след като плати вечерята ни.

— Постоянно си представям как първо ще ни претърси за подслушвателни устройства. След това ще седне между нас на дивана

в дневната си и ще ни каже шепнешком дали майката на Анна се е омъжила за Мъжа от страната на лалетата.

— Не забравяй хамстера Сизиф — додаде Огъстъс.

— Разбира се, ще ни разкаже и каква съдба е спогодила хамстера Сизиф. — Наведох се напред, за да погледна канала. Там имаше толкова много бледи на цвят брястови венчелистчета, че изглеждаше чак нелепо. — Продължение измислено само за нас — заключих аз.

— Е, какво е твоето предположение? — попита ме той.

— Наистина не знам. Премисляла съм го стотици пъти. Но всеки път, когато препрочитам книгата, ми хрумва нещо различно. Нали разбираш? — Той кимна. — Ами ти, имаш ли теория?

— Да. Мисля, че Мъжа от страната на лалетата не е мошеник, но не е и богат, както ги кара да смятат. Мисля също, че след смъртта на Анна майка ѝ заминава за Холандия заедно с него, убедена, че ще живеят там завинаги, само че между тях не се получава, защото тя иска да е близо до местата, където е живяла дъщеря ѝ.

Изведнъж си дадох сметка колко много е мислил за книгата и че „Всевластна скръб“ беше важна за него, но не само заради мен.

Водата се плискаше глухо в каменните стени под нас; наблизко премина група приятели на велосипеди, които крещяха един през друг на скорострелен гърлен холандски; малките лодки на дължина не повече от самата мен, полупотънали в канала; мирисът на вода, останала неподвижна твърде дълго; ръката му, с която ме привличаше към себе си; истинският му крак, притиснат към моя по-цялата дължина от хълбока до стъпалото. Сгуших се още по-силно в него. Той потрепна.

— Извинявай, добре ли си?

Гас прошепна едно „да“, но очевидно изпитваше болка.

— Съжалявам — казах аз. — Имам ръбати рамене.

— Всичко е наред — отвърна той. — Дори е много приятно.

Седяхме така дълго време. Накрая той отмести ръка от рамото ми и я отпусна върху облегалката на пейката. Не правехме почти нищо друго, освен да съзерцаваме канала. Замислих се как е възможно това място да съществува, при положение, че би трябвало да се намира под водата.

И също, че за доктор Мария аз бях един вид Амстердам, застрашена от гибел аномалия, а това ме накара да се замисля за

смъртта.

— Имаш ли нещо против да поговорим за Каролин Метърс?

— А ти твърдиш, че нямало живот след смъртта? — отвърна той, без да ме поглежда. — Но, разбира се. Какво искаш да знаеш?

Исках да знам, че ще се справи, ако умра. Защото не исках да бъда граната, не исках да причинявам зло на хората, които обичах.

— Ами, просто какво се случи.

Той въздъхна, издишайки толкова продължително, че от гледна точка на моите скапани бели дробове, това си беше чисто перчене. След това пъкна нова цигара в устата си.

— Нали знаеш, че няма друго място, където да се играе по-малко от детската площадка на болницата? — Аз кимнах. — По онова време трябваше да остана в „Мемориъл“ около две-три седмици заради операцията на крака. Стаята ми беше на петия етаж с изглед към детската площадка, която беше винаги празна. Бях напълно завладян от метафоричното значение на безлюдната детска площадка в двора на болницата. Но тогава едно момиче започна да идва всеки ден на площадката и да се люлее на люлките съвсем само, както ще видиш по филмите. Накрая помолих една от по-милите сестри да събере информация за момичето, но вместо това тя го доведе при мен, доведе Каролин, и аз използвах огромната си харизма, за да я спечеля.

Той замълча и затова реших да се обадя.

— Не си чак толкова харизматичен — отбелязах аз. Той изсумтя невярващо. — Просто си готин.

Огъстъс се засмя.

— Проблемът с починалите — започна той, но се спря по средата на изречението. — Лошото е, че звучиш като пълен негодник, ако не ги идеализираш, но истината е... малко по-сложна. Ти също познаваш добре образа на силния духом човек, жертва на рака, който се бори стоически с болестта, полагайки нечовешки усилия, и никога не се оплаква и не спира да се усмихва дори в самия край и така нататък.

— Да, така е — отвърнах аз. — Това са едни чистосърдечни и благородни хора и всеки миг от живота им е вдъхновение за всички нас. Те са толкова силни! И толкова им се възхищаваме!

— Именно, но в действителност, като изключим тук присъстващите, е твърде малко вероятно от статистическа гледна точка болните от рак деца да са по-изключителни, състрадателни и

упорстващи от останалите. Каролин винаги беше унила и потисната, но на мен това ми харесваше. Харесваше ми да си мисля, че бях единственият човек на света, когото не мразеше, и двамата с нея постоянно тормозехме другите. Тормозехме сестрите, останалите деца в болницата, семействата си и изобщо всички. Но не съм сигурен дали за това беше виновна тя, или туморът. Веднъж една от сестрите ѝ ми каза, че туморът, който Каролин имала, е известен в медицинските среди като Гадния тумор, защото превръща болния в чудовище. Така че представи си едно момиче, простило се с една пета от мозъка си и преживяло наскоро завръщане на Гадния тумор, нали разбираш, че няма как да бъде пример за човек, борещ се стоически с рака? Тя беше... ако трябва да бъда честен, тя беше истинска кучка. Но това е нещо, което не бива да казваш, защото все пак е имала тумор и защото е мъртва. Да не говорим, че имаше достатъчно основателна причина за неприятния си характер.

Така беше.

— Нали се сещаш за онзи момент от „Всевластна скръб“, когато Анна прекосява футболното игрище на път за физкултурния салон и пада по очи на тревата, и как в този миг осъзнава, че ракт се е завърнал и отново пъпли в нервната ѝ система, как не може да се изправи и лежи с лице на няколко инча от тревата, не вижда нищо друго, освен тази трева и начина, по който светлината се отразява в нея... Не си спомням точните думи, но беше нещо от сорта, че Анна е споходена от Уитманово просветление и определението за човечност е способността да се удивляваш пред величието на сътворението. Помниш ли този момент?

— Да, помня го.

— Така че след това, докато разбиваха тялото ми с химиотерапия, по някаква причина реших, че не мога да живея без надежда. Не непременно надежда, че ще се излекувам, но изпитвах същото като Анна в книгата, едно чувство на въодушевление и благодарност за това, че съм способен да се удивлявам.

Междувременно Каролин се влошаваше с всеки изминал ден. След известно време тя се прибра у дома и понякога наистина си мислех, че бихме могли да имаме нормални отношения, но това беше невъзможно, защото при нея не съществуваше филтър между мислите и езика ѝ, което беше много тъжно и неприятно, а много често дори

болезнено. Не все пак не можеш да зарежеш едно момиче с мозъчен тумор. Освен това родителите ѝ ме харесваха, а и братчето ѝ беше наистина сладко хлапе. Искам да кажа, как бих могъл да я зарежа? Та тя умираше.

Това продължи цяла вечност. Цяла година излизах с това момиче, което изневиделица започваше да се смее, като сочеше протезата ми и ме наричаше Крачун.

— Не може да бъде — възкликнах аз.

— Да, но това беше туморът. Той просто изяждаше мозъка ѝ. А може би не беше заради него. Но няма как да съм сигурен, защото тя и туморът бяха едно неделимо цяло. А когато се влоши още повече, тя не спираше да разказва все едни и същи истории, като се смееше на собствените си забележки, дори да ставаше дума за нещо, което е повторила стотина пъти през този ден. Например седмици наред каканижеше все една и съща шега: „Гас има страхотни крака. Тоест, крак“. А след това се кискаше като побъркана.

— О, Гас — обадох се аз. — Това е толкова... — Само че не знаех какво да кажа. Той не гледаше към мен и ми се струваше някак натрапливо аз да го гледам. Усетих, че се навежда напред. Тогава той извади цигарата от устата си и се втренчи в нея, като я въртеше между палеца и показалеца си, след което я захапа отново.

— Е — каза той, — честно казано, наистина имам страхотен крак.

— Съжалявам — отвърнах аз. — Много съжалявам.

— Няма нищо, Хейзъл Грейс. Но трябва да ти призная, че когато видях призрака на Каролин Метърс в групата за взаимопомощ, не бях напълно щастлив. Зяпах, но не, без да ми текат лигите, ако разбираш какво имам предвид. — Той извади пакета от джоба си и прибра цигарата.

— Съжалявам — изрекох отново.

— Аз също — каза той.

— Не искам никога да ти причинявам такова нещо.

— Но аз нямам нищо против, Хейзъл Грейс. За мен би било привилегия точно ти да разбиеш сърцето ми.

[1] Йереп (хол.) — брястове. — Б.пр. ↑

ДВАНАДЕСЕТА ГЛАВА

Събудих се в четири часа сутринта, готова за новия ден. Тъй като повече не успях да заспя, останах да лежа в леглото, докато АИБВ изпомпваше въздуха навътре-навън, а аз слушах с удоволствие драконските звуци, въпреки че предпочитах да можех сама да контролирам дишането си.

Почетох от „Всевластна скръб“ до шест часа, когато мама се събуди и се обърна към мен. Тогава тя сгуши глава в стъвката на шията ми, което ми се стори неудобно и смътно ми напомни за Огъстъс.

От хотела донесоха закуската в стаята ни, която, за моя огромна радост, се състоеше от деликатесни меса, както и от много други изкушения, влизащи в разрез с принципите на американската закуска. Роклята, която първоначално смятах да облека за срещата с Питър ван Хутен, влезе в употреба за вечерята в „Орание“, затова, след като взех душ и успях да пригладя в значителна степен косата си, в продължение на трийсет минути обсъждах с мама различните преимущества и недостатъци на наличното облекло, когато в крайна сметка реших да се пременя като Анна от ВС: кецове „Чък Тейлър“ и тъмни джинси, каквито винаги носеше, плюс светлосиня тениска.

На тениската имаше ситопечат на една известна сюрреалистична творба на Рене Магрит^[1], представляваща рисунък на лула, под която бе изписано с курсив *Ceci n'est pas un pipe* („Това не е лула“).

— Не разбирам смисъла на тази картина — каза мама.

— Питър ван Хутен ще разбере, повярвай ми. Във „Всевластна скръб“ има стотици препратки към творбите на Магрит.

— Но това е лула.

— Не, не е — възразих аз. — Това е рисунка на лула. Разбираш ли? Всички изображения на един предмет са абстрактни по своята същност. Много находчиво.

— Кога успя да пораснеш толкова, че да разбираш неща, от които старата ти майка няма никакво понятие? — попита мама. —

Сякаш беше вчера, когато обяснявах на седемгодишната Хейзъл защо небето е синьо. Тогава ме смяташе за гений.

— И защо е синьо небето? — попитах аз.

— Ами... — запъна се тя. А аз се засмях.

Колкото по-малко време оставаше до десет, толкова по-нервна се чувствах: нервна от това, че ще видя Огъстъс; нервна заради срещата си с Питър ван Хутен; нервна, че облеклото ми не е подходящо; нервна, че няма да успеем да открием къщата, защото всички къщи в Амстердам си приличат; нервна, че ще се изгубим и няма да успеем да се върнем във „Философ“; нервна нервна нервна. Мама все още се опитваше да поддържа разговора, само че аз вече не я слушах. Тъкмо се канех да я помоля да се качи горе и да провери дали Огъстъс е станал, когато той почука на вратата.

Отворих му. Той погледна тениската ми и се усмихна.

— Смешно — каза той.

— Не наричай циците ми смешни — отвърнах аз.

— Още съм тук обади се мама зад нас. Но бях накарала Огъстъс да се изчерви и да се почувства несигурен, което ми даде сили най-сетне да го погледна.

— Сигурна ли си, че не искаш да дойдеш? — попитах мама.

— Днес смятам да посетя „Райксмузеум“ и да се разходя из „Фонделпарк“ — отвърна тя. — Освен това изобщо не разбирам тази книга. Не се сърдете. Благодарете му на него и на Лидевай от мое име, става ли?

— Добре — отвърнах аз. След това прегърнах мама, а тя ме целуна малко над ухото.

Бялата еднотипна къща на Питър ван Хутен се намираше точно зад ъгъла, на „Фонделстраат“, и гледаше към парка. Номер 158. Огъстъс ме хвана с едната ръка, вдигна количката с кислорода с другата, и двамата изкачихме заедно трите стъпала, водещи към синьо-черната лакирана входна врата. Главата ми пулсираше. Само една затворена врата ме делеше от отговорите, които копнеех да науча още от първия път, когато прочетох онази последна незавършена страница.

Отвътре се чуваше басов ритъм, бумтящ толкова силно, че прозорците вибрираха. Зачудих се дали Питър ван Хутен няма дете,

което си пада по рап музиката.

Хванах мандалото с форма на лъвска глава и почуках предпазливо. Ритъмът не спря.

— Вероятно не може да ни чуе заради музиката — предположи Огъстърс, след което хвана лъвската глава и почука по-силно.

Музиката спря и на нейно място се чуха приглушени стъпки. Резето изстърга. А след него и още едно. Вратата се откря с проскърцване. Един мъж с шкембе, оредяла коса, провиснала кожа на лицето и едноседмична брада примига на слънцето. Носеше бебешкосиня пижама като онези типове от старите филми. Лицето и шкембето му бяха толкова закръглени, а ръцете толкова кльощави, че приличаше на тестена топка с набучени в нея четири пръчици.

— Господин Ван Хутен? — попита Огъстърс с леко писклив глас.

Вратата се затръшна. От другата ѝ страна доловихме пелтечещ и пронизителен вик:

— ЛИ-ДЕ-ВАЙ! — (До този момент бях произнасяла името на асистентката като *Лид-видж*.)

През вратата се чуваше всичко:

— Дойдоха ли, Питър? — попита женски глас.

— Отвън, Лидевай, отвън на вратата има две млади привидения.

— Привидения ли? — попита жената с приятен холандски акцент.

Ван Хутен отвърна припряно:

— Духове, призраци, фантоми, химери, караконджули, *привидения*, Лидевай. Как е възможно човек, който се опитва да получи магистърска степен по американска литература, да демонстрира такива ужасни познания по английски език?

— Питър, това не са караконджули. Това са Огъстърс и Хейзъл, твоите млади почитатели, с които си кореспондираше.

— Те са... какво? Но аз... аз си мислех, че те са в Америка!

— Но нали ти ги покани тук, ще видиш, че ще си спомниш.

— Лидевай, знаеш ли защо напуснах Америка? За да съм сигурен, че никога вече няма да срещна американец.

— Но ти също си американец.

— За съжаление, това е непоправимо. Но колкото до тези американци, трябва да им кажеш незабавно да си тръгнат, тъй като е станало ужасно недоразумение, и че проклетият Ван Хутен е отправил

към тях риторична покана за среща, а не истинска, и че такива покани трябва да се тълкуват символично.

Имах чувството, че ще повърна. Хвърлих поглед към Огъстърс, който се взираше напрегнато във вратата, и забелязах, че раменете му се отпуснаха.

— Нищо подобно няма да сторя, Питър — отвърна Лидевай. — Ще *трябва* да ги приемеш. Наистина трябва. Имаш нужда от това. Имаш нужда да се убедиш в ефекта от работата си.

— Лидевай, умишлено ли ме подлъга да направя тази крачка?

Последва дълга тишина, след което вратата най-сетне се отвори. Все така присвил очи, той завъртя главата си като метроном от Огъстърс към мен.

— Кой от двамата ви е Огъстърс Уотърс? — попита той. Огъстърс вдигна предпазливо ръка. Ван Хутен кимна и каза: — Сложи ли край на връзката си с онази мацка?

Тогава за първи и последен път се сблъсках с един напълно онемял Огъстърс Уотърс.

— Аз — започна той, — ами аз, Хейзъл, ъ-ъ. Да.

— Изглежда, това момче е със забавено развитие — каза Питър ван Хутен на Лидевай.

— *Питър* — скастри го тя.

— Е, добре — отвърна Питър ван Хутен и протегна ръка към мен. — Във всеки случай за мен е голямо удоволствие да се запозная с такива онтологично нереални същества. — Аз стиснах ръката му, след което той се здрависа с Огъстърс. Чудех се какво означава „онтологично“. Но каквото и да беше, харесваше ми как звучи. Двамата с Огъстърс се оказахме членове на Клуба на нереалните същества: ние и птичечовката.

То се знае, бях се надявала, че Питър ван Хутен ще е с всичкия си, но нали животът не е фабрика за желания. Важното беше, че вратата беше отворена и аз прекрачвах прага, за да науча какво става след края на „Всевластна скръб“. Друго не исках. Последвахме ги вътре, покрай огромната дъбова трапезна маса само с два стола, в една зловещо стерилна всекидневна. Приличаше на музей, само дето на голите бели стени не се виждаха произведения на изкуството. С изключение на едно канапе и едно кресло с табуретка, и двете комбинация от стомана и черна естествена кожа, стаята изглеждаше

празна. Тогава зърнах зад дивана две огромни черни торби за смет, пълни и с усукан горен край.

— Боклук? — подшушнах на Огъстъс съвсем тихо, така че никой друг да не чуе.

— Писма от почитатели — отвърна Питър ван Хутен, щом се настани в креслото. — Събирани осемнайсет години. Но не мога да ги отворя. Изпитвам ужас от тях. Вашите са първите, на които отговарям, и вижте докъде ме доведе това. Честно казано, намирам мислите на читателите за съвършено несъблазнителни.

Това обясняваше защо не бе отговорил на писмата ми: просто не ги беше чел. Чудех се защо изобщо ги пази, при това в една празна и безлична всекидневна. Ван Хутен качи краката си на табуретката и кръстоса обутите си в чехли стъпала. Тогава махна с ръка към дивана. Двата с Огъстъс седнахме един до друг, но не прекалено близо.

— Да ви предложи нещо за закуска? — попита Лидевай.

Тъкмо се канех да кажа, че вече сме закусили, когато се обади Питър:

— Лидевай, много е рано за закуска.

— Те са от Америка, Питър, и според техния биологичен часовник вече минава пладне.

— Тогава е късно за закуска — отвърна той. — Но щом биологичният им часовник показва, че минава пладне, значи, е време за коктейл. Пиеш ли скоч? — попита ме той.

— Дали пия... ъ, не, няма нужда — отвърнах аз.

— Огъстъс Уотърс? — попита Ван Хутен и кимна към Гас.

— Не, благодаря.

— Лидевай, тогава само за мен. Скоч и вода, моля. — Питър се обърна към Гас и попита: — Знаеш ли как приготвяме скоч с вода в тази къща?

— Не, сър — отвърна Гас.

— Наливаме скоч в една чаша и извикваме в ума си представата за вода, след което смесваме истинския скоч с абстрактната идея за водата.

— Може би една лека закуска преди това, Питър — предложи Лидевай.

Той ни погледна и прошепна високо:

— Тя мисли, че имам проблем с алкохола.

— Освен това мисля, че слънцето е изгряло — отвърна Лидевай, но въпреки това се обърна към бара във всекидневната, взе бутилката със скоча и напълни наполовина една чаша. След това му я занесе. Питър ван Хутен отпи една глътка и изпъна гръб.

— Такова добро питие трябва да се пие в идеалната стойка — заяви той.

Това ме подсети за собствената ми стойка и аз поизправих леко рамене. Нагласих канюлата по-добре. Татко все казваше, че един човек се познава по отношението му към сервитьори и асистенти. По този критерий Питър ван Хутен най-вероятно беше най-големият кретен на света.

— Е, значи, харесваш книгата ми — обърна се той към Огъстъс след още една глътка.

— Да — отвърнах аз от името на Огъстъс. — Освен това ние — тоест, Огъстъс — използва Желанието си, за да можем да дойдем тук и да научим от Вас какво се случва след края на „Всевластна скръб“.

Ван Хутен не каза нищо, а само отпи голяма глътка от питието си.

След малко Огъстъс рече:

— В известен смисъл причината да сме заедно е книгата Ви.

— Но вие не сте заедно — изтъкна той, без да поглежда към мен.

— Тогава причината да бъдем на крачка от това да сме заедно — обадих се аз.

Този път той се обърна към мен:

— Нарочно ли се облече като нея?

— Като Анна ли? — попитах аз.

Но той само се взираше в мен.

— Донякъде — отвърнах аз.

Той отпи голяма глътка и направи гримаса.

— Нямам проблем с алкохола — обяви той ненужно високо. — Имам чърчиловски отношения с алкохола: мога да пускам шеги, да управлявам Англия и да правя каквото си пожелая. Освен да не пия. — Той се обърна към Лидевай и кимна към чашата си. Тя я взе и се върна при бара. — Само представата за водата, Лидевай — напомни той.

Пристигна и второто питие. Ван Хутен отново изпъна гръб от чувство на респект. Той изрита чехлите от краката си. Имаше наистина

грозни стъпала. Всичко това разваляше образа му на литературен гений. Но все пак разполагаше с отговори.

— Ние, тъъ — започнах аз, — искаме първо да ви благодарим за вечерята от снощи и...

— Вечеряли са за наша сметка? — Ван Хутен попита Лидевай.

— Да, в „Орание“.

— А, да. Трябва да ми повярвате, когато ви казвам, че няма нужда да благодарите на мен, а на Лидевай, която проявява изключителен нюх в харченето на парите ми.

— Удоволствието е мое — отвърна Лидевай.

— Въпреки всичко благодаря — обади се Огъстър. В гласа му се долавяше раздразнение.

— Е, целият съм на ваше разположение — каза след миг Ван Хутен. — Какви са въпросите ви?

— Тъъ — заекна Огъстър.

— В писмата звучеше толкова интелигентен — отбеляза Ван Хутен по отношение на Огъстър, обръщайки се към Лидевай. — Може би ракът е изтребил всички мозъчни клетки в главата му.

— Питър — възкликна Лидевай с обясним ужас.

Аз също бях ужасена, но въпреки това имаше нещо забавно в този човек, който беше толкова жалък, че не му хрумваше да ни третира различно от останалите.

— Наистина имаме няколко въпроса — обадох се аз. — Писах Ви за това в имейла си. Не знам дали помните.

— Не, не помня.

— Паметта му изневерява — обясни Лидевай.

— Ех, да беше така наистина — отвърна Ван Хутен.

— Е, ще ни отговорите ли? — попитах аз.

— Тя си служи с кралското ние — каза неопределено Питър. Още една глътка. Нямах представа какъв вкус има скочът, но ако приличаше поне малко на шампанското, не можех да си обясня как е възможно да пие толкова много, толкова бързо и толкова рано сутринта. — Запозната ли си с апорията на Зенон „Ахил и костенурката“? — попита ме той.

— Искаме да знаем какво се случва след края на книгата и най-вече какво става с майката на...

— Имаш погрешното схващане, че трябва да чуя въпроса, преди да мога да отговоря. Чувала ли си за философа Зенон? — Поклатих неохотно глава. — Уви. Зенон е античен философ от досократовия период, за когото се твърди, че е открил четирийсет парадокса във възгледите за света на Парменид — със сигурност знаеш кой е Парменид — каза той и аз кимнах утвърдително, въпреки че нямах представа кой е Парменид. — Слава богу — додаде той. — Зенон се специализира в разкриването на неточностите и прекомерното опростяване в идеите на Парменид, в което няма нищо трудно, тъй като Парменид е бил съвършено заблуден във всяко едно отношение. Парменид е полезен, доколкото е полезно да имаш познат, който на конни състезания винаги избира губещия кон. Но най-важното при Зенон, всъщност я ми кажи какво знаеш за шведския хип-хоп?

Не можех да преценя дали това не е някаква шега. В следващия миг Огъстъс отговори вместо мен.

— Много малко.

— Добре, но сигурно сте чували за албума *Flacken на Afasi och Filthy*.

— Не, не сме — отвърнах аз.

— Лидевай, пусни веднага *Bomfalleralla*. — Лидевай се приближи до МРЗ плейъра, завъртя леко диска и натисна един бутон. От всички страни гръмна някакво рап парче. Напълно нормална рап песен, като изключим това, че думите бяха на шведски.

Когато песента свърши, Питър ван Хутен ни погледна въпросително, а малките му очички се разшириха до краен предел.

— Е? — попита той. — Казвайте?

— Съжалявам, сър, но не говоря шведски — отвърнах аз.

— Разбира се, че не говориш шведски. Нито пък аз. Че кой по дяволите говори шведски? Въпросът не е в това какво означават думите, а какво чувство предават. Със сигурност знаеш, че съществуват само два вида емоции, любов и страх, и *Afasi och Filthy* лавират между тях с лекота, неприсъща за рап музиката извън Швеция. Искаш ли дал чуеш отново?

— Сигурно се шегувате? — обади се Гас.

— Моля?

— Това да не е някакво представление? — Той вдигна поглед към Лидевай и попита: — Така ли е?

— Боя се, че не — отвърна Лидевай. — Обикновено не е чак толкова... това е необичайно...

— О, млъквай, Лидевай. Рудолф Ото^[2] е казал, че не си се срещал с божественото, ако не си преживявал ирационална среща с *mysterium tremendum*, тогава работата му не е за теб. Аз пък ви казвам на вас, млади приятели, ако не успеете да доловите напереното отношение към страха на *Jjasi och Filthy*, тогава моята работа не е за вас.

Искам дебело да подчертая едно: това беше една напълно обикновена рап песен, само че на шведски.

— Тъъ — запънах се аз. — А какво ще кажете за „Всевластна скръб“? В края на книгата майката на Анна е на път да...

Ван Хутен ме прекъсна, като започна да почуква по чашата си, докато Лидевай най-сетне не я напълни.

— Всъщност Зенон е известен най-вече с парадокса за костенурката. Да предположим, че се състезаваш с костенурка. Костенурката стартира с преднина от десет метра. Докато успееш да пробягаш тези десет метра, костенурката вероятно ще е изминала още един. А докато успееш да преодолееш и това разстояние, костенурката ще е отишла още по-напред и така до безкрай. Въпреки че си по-бърза от костенурката, никога няма да можеш да я настигнеш, можеш само да стопиш преднината ѝ.

Разбира се, можеш просто да я задминеш, без да размишляваш как точно ще го направиш, но въпросът как е възможно това, е изключително сложен и никой не успява да намери отговор, докато най-сетне Кантор не доказва, че едни безкрайности са по-необятни от други.

— Хм — смотолевих аз.

— Предполагам, че това отговаря на въпроса ти — заяви уверено той, след което отпи щедра глътка от чашата си.

— Всъщност не — отвърнах аз. — Искяхме да знаем дали след края на книгата...

— Отричам се от всичко в този отвратителен роман — прекъсна ме Ван Хутен.

— Не — отсякох аз.

— Моля?

— Това не е отговор — казах аз. — Осъзнавам, че историята остава незавършена, защото Анна умира, или защото състоянието ѝ се влошава и вече не може да пише, но вие обещахте, че ще ни разкажете какво се случва с останалите герои — нали затова сме тук, имаме, аз имам нужда да знам.

Ван Хутен въздъхна. След още една чашка най-сетне каза:

— Е, добре. За кого искаш да знаеш?

— За майката на Анна, за Мъжа от страната на лалетата, за хамстера Сизиф и за всички останали.

Ван Хутен затвори очи, след което изду бузи, издиша и вдигна поглед към откритите дървени греди, пресичащи тавана.

— Хамстерът — каза той след малко. — Хамстерът е осиновен от Кристин. — Тя беше една от приятелките на Анна от времето, преди да се разболе. В това имаше логика. Помня няколко сцени, в които Кристин и Анна играеха със Сизиф. — Осиновен е от Кристин, живее няколко години след края на романа и умира спокойно в хамстерския си сън.

Това вече беше нещо.

— Супер — отвърнах аз. — Супер. А сега за Мъжа от страната на лалетата. Той мошеник ли е? И накрая жени ли се за майката на Анна?

Ван Хутен продължаваше да се взира в гредите на тавана. Отпи от скоча. Чашата му отново беше почти празна.

— Лидевай, не мога да го направя. Не мога. *Не мога.* — Той закова погледа си върху мен. — *Нищо* не се случва с лъжа от страната на лалетата. Въпросът не е в това дали е мошеник; защото той е Бог. Няма никакво съмнение, че той е метафоричното превъплъщение на Бог, и въпросът какво се случва с него, по своята глупост е съизмерим с въпроса какво става с очите на доктор Т.? Дж. Екълбърг от „Великият Гетсби“. Дали се е оженил за майката на Анна? Та това е роман, скъпо дете, а не исторически документ.

— Да, но сигурно сте размишлявали как продължава животът им като обикновени хора, независимо от метафоричната двузначност на образа им.

— Но те не са истински — отвърна той и отново взе да почуква по чашата си. — *Нищо* не се случва с тях.

— Но вие обещахте да ми кажете — заинатих се аз, напомняйки си, че трябва да бъде настояща. Не биваше да позволявам размътеният му разсъдък да кривне встрани от въпросите.

— Сигурно е така, само че тогава бях под въздействието на заблудата, че няма да издържиш едно презокеанско пътуване. Предполагам, че съм искал да... да ти предложи някаква утеха, но по-добре да не бях опитвал. Но ако трябва да бъде честен, тази детинска идея, че авторът на книгата може да вникне в същността на персонажите, е просто нелепа. Този роман, скъпа, се роди от несвързаните драсканици на една страница. А живеещите в него герои не съществуват извън тези драсканици. Какво се е случило с тях ли? Просто спират да съществуват в мига, в който романът завършва.

— Не — отвърнах аз и станах от дивана. — Разбирам това, но не може да не си представяте някакво бъдеще за тях. И точно вие сте човекът, който притежава всички качества, за да предвиди това бъдеще. Майката на Анна все някак е продължила живота си. Може би се е омъжила. Може би е заминала за Холандия заедно с Мъжа от страната на лалетата. Може би с имала и други деца. Трябва да знам какво се е случило с нея.

Ван Хутен сви устни.

— Съжалявам, че не мога да задоволя детинските ти прищевки, но нямам намерение да ти засвидетелствам съжалението, на което си свикнала.

— Не искам да ме съжалявате — отвърнах.

— Подобно на всички болни деца — заяви бездушно той, — твърдиш, че не искаш да получаващ съжаление, въпреки че целият ти живот се гради на него.

— Питър — обади се Лидевай, но той не й обърна внимание и продължи да говори, като думите му звучаха все по-заваляно заради изпития алкохол.

— Животът на болните деца неминуемо стига до задънена улица: до самия край те остават детето, което са били в момента на поставяне на диагнозата, детето, което вярва, че има живот след края на романа. А ние, възрастните, изпитваме съжаление към тях, плащаме за лечението им, за кислородните апарати. Даваме им храна и вода, въпреки че дните им са преброени...

— *Питър!* — извика Лидевай.

— Ти си само страничен ефект — продължи Ван Хутен — на един еволюционен процес, който не дава пукната пара за живота на отделния индивид. Ти си несполучлив експеримент на естествената мутация.

— *Напускам!* — изкрещя Лидевай. В очите ѝ имаше сълзи. За разлика от нея, аз не бях ядосана. Всъщност той търсеше най-болезнения начин, по който да каже истината, но аз вече я знаех. Тъй като години наред се бях взирала в тавана на стаята си, а също и на Интензивното отделение, отдавна бях открила най-болезнените начини, по които човек може да си представи болестта си. Накрая пристъпих към него.

— Слушай, негодник такъв — казах му аз, — не можеш да ми кажеш нищо ново за болестта. От теб искам едно-единствено нещо, преди да напусна живота ти завинаги: *Какво се случва с майката на Анна?*

Той повдигна към мен отпуснатата си брадичка и сви рамене.

— Не мога да ти кажа какво се случва с нея, така както не мога да ти кажа какво се случва с разказвача на Пруст, със сестрата на Холдън Колфийлд или с Хъкълбери Фин, след като отправя към териториите.

— *Глупости!* Това са пълни глупости. Просто ми кажи! Измисли нещо!

— Не, няма, и ще те помоля да не ругаеш в дома ми. Не подхожда на една дама.

Все още не бях ядосана, просто исках да получа онова, което ми бе обещано. Нещо вътре в мен се надигна и аз цапнах подпухналата ръка, която държеше чашата със скоча. Остатъкът от скоча се разплиска по-цялото му лице, а чашата отскочи от носа му, описа пирует във въздуха и се разби с трясък в старинния дървен под.

— Лидевай — каза спокойно Ван Хутен, — би ли ми донесла едно мартини? И само капчица вермут.

— Казах, че напускам — отвърна след миг Лидевай.

— Не говори глупости.

Не знаех какво да предприема. Опитах с добро — но не се получи. Опитах и с лошо — но пак не постигнах целта си. Нуждаех се от отговор. Стигнах чак дотук, заемайки Желанието на Огъстъс. Така че трябваше да получа отговор.

— Някога замисляла ли си се — каза той, заваляйки думите — защо държиш толкова много на глупавите си въпроси?

— *Вие обещахте!* — изкрещях аз, долавяйки безсилния вой на Исак, който отекваше в съзнанието ми от Нощта на изпотрошените трофеи. Но Ван Хутен не отговори.

Все още стоях надвесена над него, очаквайки някакъв отговор, когато усетих на рамото си ръката на Огъстъс. Той ме поведе към вратата, докато Ван Хутен говореше високопарно на Лидевай за неблагодарността на днешните тийнейджъри и за гибелта на добрите обноси, а Лидевай, обзета от истерия, му крещеше нещо на скорострелен холандски.

— Моля да извините бившата ми асистентка — каза той. — Холандският определено не е песен за ушите.

Огъстъс ме изведе от стаята, а после и навън, в превалящата пролетна утрин и сипещия се дъжд от брястови конфети.

При мен планът за светкавично отстъпление обикновено не сработваше, но този път успяхме да вземем на бърза ръка стъпалата, като Огъстъс държеше количката ми, след което поехме обратно към хотел „Философ“ по един неравен паваж от правоъгълни тухли. За първи път след онзи случай с люлките започнах да плача.

— Хей — обади се той, докосвайки кръста ми. — Всичко е наред. — Аз кимнах и изтрих лице с опакото на ръката си. — Той е гадняр. — Кимнах отново. — Аз ще напиша епилога — каза Гас. Това ме накара да заплача още по-силно. — Наистина — додаде той. — Ще го направя. Дори много по-добре от онзи пиян кретен. Мозъкът му е станал на швейцарско сирене. Даже не помни, че е писал книгата. Мога да напиша десет такива истории. Ще има много кръв, кураж и саможертва. „Всевластна скръб“ се изправя срещу „Цената на зората“. Ще ти хареса. — Продължих да кимам с фалшива усмивка и тогава той ме прегърна със силните си ръце, като ме придърпа към своите мускулести гърди, а аз понамокрих полото му, след което се свързах достатъчно, за да мога да говоря.

— Изхабих Желанието ти заради този негодник — казах аз заровила лице в гърдите му.

— Хейзъл Грейс. Признавам, че наистина изхаби единственото ми желание, но не го направи заради него. А заради нас.

Зад нас отекна чаткането на високи токчета. Обърнах се, беше Лидевай, която тичаше по тротоара в опит да ни догони със стичаща се по страните ѝ очна линия и изписан ужас на лицето.

— Може да отидем до къщата музей на Анне Франк — предложи тя.

— Никъде не отивам с онова чудовище — отвърна Огъстъс.

— Той не е поканен — каза Лидевай.

Огъстъс продължаваше да ме държи в обятията си, отпуснал ръка на лицето ми.

— Не мисля, че... — подхвана той, но аз го прекъснах.

— Трябва да отидем. — Все още се надявах да получа някои отговори от Ван Хутен. Но това не беше всичко. Оставах ми само още два дни в Амстердам в компанията на Огъстъс Уотърс. Нямах да позволя на един вкиснат старец да ги съсипе.

Лидевай караше раздрънкан сив фиат, чийто мотор боботеше весело като четиригодишно момиченце. Докато се движехме по улиците на Амстердам, тя каканижеше безкрайни и многословни извинения.

— Наистина съжалявам. Това е непростимо. Той е много болен — нареждаше тя. — Смятах, че срещата с вас ще му се отрази добре, като види, че работата му оказва въздействие върху живота на хората, но... толкова съжалявам. Чувствам се страшно неудобно. — Двамата с Огъстъс не казахме нищо. Аз се возех на задната седалка зад него. Промуших ръка между седалката и вратата на колата, търсейки ръката му, но не можах да я намеря. В това време Лидевай продължаваше: — Останах толкова дълго на тази работа, защото вярвам, че той е гений, и защото заплащането е добро, но напоследък Питър се превърна в чудовище.

— Сигурно доста се е замогнал покрай книгата — подхвърлих аз след кратка пауза.

— О, не, не, той е от фамилията Ван Хутен — отвърна тя. — През седемнайсети век негов прадядо открил как да смесва какаото с вода. Някои потомци на фамилията се преселили много отдавна в

Съединените щати и Питър е един от тях, но след написването на книгата се върна в Холандия. Той е позор за великите си предци.

Моторът нададе рев. Лидевай смени скоростите и се стрелна нагоре по един мост.

— Причината е в състоянието — продължи тя. — Състоянието го е направило толкова жесток. Иначе не е лош човек. Но днес — когато каза всички тези ужасни неща — просто не можах да повярвам на ушите си. Много съжалявам. Наистина.

Наложи се да паркираме на една пресечка от къщата музей на Анне Франк и докато Лидевай се редеше на опашката за билети, аз седнах облегната на едно малко дръвче и се загледах в къщите лодки, закотвени в канала „Принсен-храхт“. Огъстъс стоеше прав до мен и описваше кръгове с количката ми, като просто наблюдаваше въртящите се колела. Искаше ми се да седне до мен, но знаех колко трудно ще му бъде да седне и още по-трудно после да се изправи.

— Добре ли си? — погледна ме той.

Аз свих рамене и увих ръка около прасеца му. Въпреки че това беше изкуственият му крак, не отдръпнах ръката си. Той сведе поглед към мен.

— Искях да... — започнах аз.

— Да, знам — отвърна той. — Изглежда, животът не е фабрика за желания.

Това ме накара да се усмихна вяло.

Лидевай се върна с билетите, ала тънките ѝ устни бяха свити от притеснение.

— Няма асансьор — каза тя. — Много съжалявам.

— Няма нищо — отвърнах аз.

— Но стълбите са прекалено много — обясни тя. — При това стръмни.

— Няма нищо — повторих аз. Огъстъс понечи да каже нещо, ала аз го изпреварих. — Спокойно. Ще се справя.

Обиколката започна с документален филм за евреите в Холандия, нацистката инвазия и семейство Франк. После се качихме горе в къщата на канала, където Ото Франк е въртял своя бизнес. Стълбите бяха изпитание и за двама ни с Огъстъс, но аз се чувствах изпълнена

със сили. После разглеждах дълго прословутата библиотека, превърнала се в скривалище за Анне Франк, семейството ѝ и още четирима души. Библиотеката беше полуоткрехната и зад нея се виждаше още по-стръмно стълбище, достатъчно широко да побере само един човек. Наоколо беше пълно с посетители и аз не исках да задържам процесията от хора, но тогава Лидевай се обади:

— Ще ви помоля да проявите търпение — и аз започнах да се изкачвам, Лидевай носеше количката подире ми, а Гас беше най-отзад.

Имаше четиринайсет стъпала. Не можех да спра да мисля за хората зад мен — предимно възрастни, говорещи на всевъзможни езици, — изпитвах неудобство, чувствах се като привидение, което всява едновременно утеха и страх, но най-сетне се изкачих горе, озовавайки се в една призрачно празна стая, и се облегнах на стената, като мозъкът повтаряше на белите ми дробове: „Няма нищо, няма нищо, успокойте се, всичко е наред“, а белите ми дробове отвърщаха: „О, боже, ще си умрем тук“. Отначало не видях Огъстъс да се задава по стълбите, но накрая той се появи, избърса чело с опакото на ръката си, пфу, и каза:

— Ти си шампион.

След като няколко минути стоях облегната на стената накрая успях да стигна до съседното помещение, което Анне бе делила със зъболекаря Фриц Пфефър. То беше тясно и празно, без никакви мебели. Нищо не подсказваше, че някой е живял тук, като изключим снимките от списания и вестници, които Анне бе залепила на стената.

В помещението, където са живели Ванкелови, извеждаше друго стълбище — с осемнайсет стъпала и доста по-стръмно от предишното, по своята същност една поразкрасена най-обикновена стълба. Когато застанах в подножието ѝ и погледнах нагоре, си помислих, че няма да се справя, само че знаех, че единственият изход беше нагоре.

— Да се връщаме — обади се Огъстъс зад гърба ми.

— Добре съм — отвърнах тихо. Знам, че беше глупаво, но чувствах, че ѝ дължа поне това — че го дължа на Анне Франк, — защото, за разлика от мен, тя е умряла, стояла е кротко в тази къща със спуснати щори, постъпила е точно както трябва и въпреки това е умряла, така че бях длъжна да изкача тези стъпала и да видя остатъка от света, в който е живяла в годините преди идването на Гестапо.

Започнах да се катеря нагоре, като пълзях по стъпалата като малко дете — отначало бавно, за да мога да дишам, а после все по-бързо, защото знаех, че не мога да дишам, и защото исках да стигна до върха, преди дробовете ми да са отказали. Притъмня ми пред очите, когато най-сетне се доვлякох догоре, след всички тези дяволски стръмни осемнайсет стъпала. Стоях на върха на стълбището полуослепяла и замаяна, а мускулите на ръцете и краката ми крещяха за кислород. Строполих се облегната на една страна, задъхвайки се от влажните хрипове в гърдите ми. На стената над мен беше закачена празна стъклена кутия и аз се втренчих през нея в тавана, полагайки усилия да не припадна. Лидевай клекна до мен с думите:

— Вече сме горе, няма повече.

Аз кимнах. Смътно си давах сметка за хората, които се бяха насъбрали и ме гледаха разтревожено; за Лидевай, която говореше тихичко на различни езици с групата посетители; за Огъстъс, който се бе надвесил над мен и ме галеше по главата, отмятайки косата ми на една страна.

След доста време Лидевай и Огъстъс ми помогнаха да се изправа на крака и тогава установих какво съхраняваше стъклената кутия: следи от молив по тапета, проследяващи израстването на децата през периода, в който са живели тук, сантиметър по сантиметър до момента, в който са спрели да растат.

След това напуснахме помещенията, в които са живели семейство Франк, но не и музея: намирахме се в дълъг тесен коридор със снимки на всички обитатели на тази къща и надписи към тях, които обясняваха кога, къде и как са намерили смъртта си.

— Единственият член на семейството, преживял войната — каза Лидевай, говорейки за Ото, бащата на Анне. Гласът ѝ беше приглушен, сякаш се намирахме в църква.

— Но всъщност това, което е преживял, не е никаква война — обади се Огъстъс. — А геноцид.

— Така е — съгласи се Лидевай. — Не знам как е възможно да продължиш напред без семейството си. Наистина не знам. — Докато четях за всеки от седмината починали, си мислех за Ото Франк, простил се с ролята на баща, с жена си и двете си дъщери — изгубил бе всичко, с изключение на един дневник. В края на коридора имаше огромна книга, по-дебела от речник, съдържаща имената на сто и три

хиляди души от Холандия, загинали по време на Холокоста. (Едва пет хиляди от депортираните холандски евреи, гласеше един надпис, бяха оцелели. Пет хиляди Ото Франковци.) Книгата беше разтворена на страницата с името на Анне Франк, но това, което наистина ме впечатли, бяха вписаните отдолу четирима Ароновци с фамилията Франк.

Четирима. Четирима души с името Арон Франк, останали без свой музей, историческо признание и хора, които да скърбят за смъртта им. Тогава взех решението да помня и да се моля за четиримата Ароновци, докато съм тук. (За разлика от някои хора, аз не изпитвах нуждата да вярвам в съществуването на един справедлив и всемогъщ Бог, за да се моля.)

Щом стигнахме до края на помещението, Гас спря и ме попита:

— Добре ли си?

Аз кимнах.

После той махна с ръка към снимката на Анне и каза:

— Най-лошото е, че е била на косъм от това да оцелее. Загинала е само няколко седмици преди свободата.

Лидевай се отдалечи на няколко крачки от нас, за да погледа документалния видеоматериал, и когато двамата с Огъстъс влязохме в съседното помещение, аз улових ръката му. В тази стая с островърх таван бяха изложени някои писма, които Ото Франк бе написал до различни хора по време на продължилото месеци наред търсене на дъщерите му. На един екран на стената течеше видеозапис на Ото Франк. Той говореше на английски.

— Дали има останали живи нацисти, които да намеря и да предам на съда? — попита Огъстъс, докато, приведени над витрините, четяхме писмата на Ото и унилите отговори, че никой не бе виждал децата му след освобождението.

— Мисля, че всички са измрели. Но не мога да се съглася, че нацистите упражняват монопол върху злото.

— Имаш право — отвърна той. — Ето какво ще направим, Хейзъл Грейс: двамата с теб ще обединим сили, ще сформираме инвалидно дуо на доброволчески начала и ще кръстосваме света, отстранявайки неправдите и защитавайки слабите и застрашените.

Въпреки че това беше неговата, а не моята мечта, аз също я прегърнах. Все пак той беше прегърнал моята.

— Безстрашието ще бъде тайното ни оръжие — отвърнах аз.

— Историите за нашите подвизи ще се разказват, докато по света има хора — допълни той.

— Но дори след това роботите ще се сещат за нас, припомняйки си нелепата саможертва и състраданието на хората.

— И ще се присмиват с металическия си смях на безразсъдния ни кураж — продължи той. — Но нещо в железните им сърца ще ги кара да копнеят за живот и смърт като нашите: да живеят и умрат като герои.

— Огъстъс Уотърс — промълвих аз и го погледнах, като си мислех, че не можеш да целунеш някой в къщата музей на Анне Франк, но после ми хрумна, че самата Анне Франк сигурно бе целувала все някого тук, в тази къща, и че вероятно би била щастлива домът ѝ да се превърне в място, където младите и неизлечимо болни хора могат да дадат израз на любовта си.

— Трябва да призная — долових гласа на Ото Франк, който говореше на развален английски от видеозаписа, — че бях много изненадан от дълбочината в размишленията на Анне.

Тогава се целунахме. Пуснах количката с кислорода и поставих ръка на тила му, а той ме прихвана за кръста и ме накара да се изправам на пръсти. Когато разтворените му устни срещнаха моите, усетих, че се задъхвам по един нов и пленителен начин. Заобикалящата ни реалност се изпари и за един странен миг почувствах, че харесвам тялото си; изведнъж осъзнах, че това съсипано от рака нещо, което години наред бях влачила със себе си, си струва усилията, струва си тръбичките в белите дробове и интравенозните системи, и постоянното физическо предателство на туморите.

— В такива моменти изобщо не приличаше на Анне, която познавах като своя дъщеря. Почти никога не изваждаше на показ скритите си чувства — говореше Ото Франк.

Целувката продължаваше сякаш цяла вечност, докато Ото Франк не спираше да разказва зад гърба ми:

— Заради близките си отношения с Анне в заключение ще кажа, че повечето родители всъщност изобщо не познават децата си.

Осъзнах, че очите ми са затворени, и тогава ги отворих. Огъстъс се взираше в мен със сините си очи, които никога не бяха били толкова близо до лицето ми, а зад него хората стояха наредени в нещо като

полукръг. Сигурно бяха ядосани, помислих си аз. Ужасени. Тези тийнейджъри с техните хормони се натискат на фона на видеозаписа, от който звучеше разстроеният глас на един бивш баща.

Отдръпнах се от Огъстъс, а той ме целуна лекичко по челото, след което забих поглед в кецовете си „Чък Тейлър“. Тогава всички започнаха да ръкопляскаат. Всички тези възрастни хора започнаха просто ей така да ни аплодират, а един от тях дори нададе вик „Браво!“ с европейски акцент. Огъстъс се поклони с усмивка. А аз се засмях и направих лек реверанс, което бе посрещнато с нов изблик на овации.

После заслизахме надолу, като пропуснахме останалите хора да минат преди нас, и точно преди да стигнем до кафето (слава богу, един асансьор ни отведе на приземния етаж до магазина за сувенири), видяхме няколко страници от дневника на Анне Франк, както и непубликуваната ѝ книга с цитати. Книгата беше разтворена на една страница с цитат от Шекспир: „Кой толкова твърд е, че да е напълно устойчив на съблазни?“ — беше написала тя.

Лидевай ни закара обратно до хотел „Философ“. Навън ръмеше и водата бавно се просмукваше в нас, докато стояхме на тухления тротоар.

Огъстъс: Сигурно искаш да си починеш.

Аз: Добре съм.

Огъстъс: Добре. (Пауза.) За какво мислиш?

Аз: За теб.

Огъстъс: Какво за мен?

Аз: „Не знам кое да избира:/ красотата на казаните думи/ или красотата на премълчаните мисли,/ песента на коса/ или просто онова след нея“.

Огъстъс: Боже, звучиш толкова секси.

Аз: Може да отидем в твоята стая.

Огъстъс: Чувал съм и по-лоши идеи.

Напъхахме се заедно в тесния асансьор. Всяка повърхност, в това число и подът, беше покрита с огледала. Щом затворихме вратата, старата кабина заскрибуца бавно на път за втория етаж. Бях изморена, потна и нервна от това, че изглеждам и мириша ужасно, но въпреки

това го целунах в този асансьор, след което той се отдръпна от мен, посочи към огледалото и каза:

— Виж, Хейзъл до безкрайност.

— Едни безкрайности са по-необятни от други — изрекох с провлачен глас, имитирайки Ван Хутен.

— Какъв кретен — каза Огъстърс, докато асансьорът се изкачваше, сякаш цяла вечност до втория етаж. Най-сетне кабината спря рязко и той избута огледалната врата. Ала преди да я отвори докрай, той потрепна от болка и за миг отпусна силата на захвата си.

— Добре ли си? — попитах аз.

След кратка пауза той каза:

— Да, да, просто вратата е малко тежка.

После я избута още малко, за да я отвори докрай. Пропусна ме да мина първа, разбира се, но тъй като не знаех в коя посока да поема, останах пред асансьора и той също остана там с изкривено от болка лице, така че попитах отново:

— Добре ли си?

— Просто съм поизгубил форма, Хейзъл Грейс. Всичко е наред.

Продължавахме да стърчим по средата на коридора, тъй като той не се решаваше да поеме към стаята си, а аз и бездруго не знаех къде се намира тя, но усещането за тази патова ситуация ме накара да осъзная, че той се опитва да намери извинение, за да не спи с мен, че не биваше изобщо да го предлагам, че бях постъпила просташки, с което бях отблъснала Огъстърс Уотърс, който стоеше там и ме гледаше с немигащ поглед, опитвайки се да измисли учтив повод, за да излезе от тази ситуация. И тогава, сякаш след цяла вечност, той каза:

— Намира се малко над коляното, където костта изтънява и накрая остава само кожа. Има грозен белег, който прилича на...

— Моля? — попитах аз.

— Кракът ми — отвърна той. — Просто искам да си подготвена, в случай че го видиш или...

— О, я се стегни — казах аз и направих двете крачки, които ме деляха от него. Целунах го силно, притискайки го към стената, и после продължих да го целувам, докато той ровеше за ключа от стаята си.

Добрахме се до леглото и въпреки че свободата на движенията ми бе ограничена значително от кислорода, аз успях да се претърколя върху него, след което свалих ризата му и усетих аромата на потта под ключицата му, когато прошепнах, прилепила устни към кожата му:

— Обичам те, Огъстъс Уотърс — а тялото му се отпусна под моето, когато ме чу да произнасям тези думи. Той протегна ръце и се опита да свали тениската ми, само че тя се замота в тръбата на кислородната бутилка. Засмях се.

— Как се оправяш с това всеки ден? — попита той, докато аз освобождавах тениската от тръбите. Изведнъж ми хрумна идиотската мисъл, че розовото ми бельо не подхожда на лилавия сутиен, като че момчетата изобщо забелязваха подобни неща. След като се пъхнах под завивките, събух джинсите и чорапите си, а после се загледах в успокояващия танц на чаршафите, докато Огъстъс сваляше първо джинсите, а после и крака си.

Лежахме по гръб един до друг, напълно скрити под завивките, и тогава аз протегнах ръка към бедрото му и я прокарах надолу към чукана на крака му и плътната, набраздена от белези кожа. Обхванах за миг чукана с ръка. Той потръпна.

— Боли ли? — попитах аз.

— Не — отвърна.

Той се обърна на една страна и ме целуна.

— Толкова си горещ — казах аз, без да отдръпвам ръката си от крака му.

— Започвам да си мисля, че имаш фетиш към ампутирани крайници — отвърна той, като продължаваше да ме целува.

Засмях се.

— Имам фетиш към Огъстъс Уотърс — поправих го аз.

Цялата тази работа се оказа пълната противоположност на онова, което бях очаквала — всичко стана много бавно, търпеливо и тихо, като не беше нито твърде болезнено, нито твърде разпалено. Имаше известни затруднения с презерватива, но не успях да видя точно какви. Но за сметка на това нямаше изпотрошени табли. Нито пък крясъци. Честно казано, това беше най-дългото време, което сме прекарвали заедно, без да говорим.

Чак след това, когато лежах, отпуснала глава на гърдите на Огъстъс и слушах как бие сърцето му, той каза:

— Хейзъл Грейс, буквално не мога да си държа очите отворени.

— Неправилна употреба на думата буквално — отвърнах аз.

— Напротив — каза той. — Просто съм изморен.

После обърна глава на другата страна, а аз продължавах да лежа притиснала ухо към гърдите му и слушах как белите му дробове потъват в ритъма на съня. Малко след това станах от леглото, облякох се, намерих бланките на хотел „Философ“ и му написах любовно писмо:

„Скъпи Огъстъс,
ДЕВСТВЕНИЦИ<– 17— годишни момчета с един
крак.

Твоя,
Хейзъл Грейс“

[1] Рене Магрит(1898–1967) е белгийски художник, един от основните представители на сюрреализма. — Б.ред. ↑

[2] Рудолф Ото (1869–1937) е немски теолог, чийто основен труд е „Идеята за божественото“. — Б.ред. ↑

ТРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

На другата сутрин последния ни пълен ден в Амстердам, заедно с мама и Огъстъс извървахме половината пресечка от хотела до „Фонделпарк“, където намерихме едно кафене, сгушено в сенките на Холандския национален филмов музей. Седнахме сред дантелената сянка на един огромен орех, поръчахме си лате — което, обясни сервитьорът, холандците наричали „сбъркано кафе“, защото в него имало повече мляко, отколкото кафе — и преразказахме на мама срещата ни с великия Питър ван Хутен. Разказахме историята от смешната ѝ страна. Убедена съм, че човек има избор по какъв начин да разказва тъжните истории, и ние избрахме смешния: Огъстъс, седнал изгърбен на стола, се престори на несловоохотливия, завалящ думите Ван Хутен, който не може да стане от стола си; аз пък се изправих, за да изиграя себе си как се държа нахакано и агресивно и крещя: „Ставай, дебел грозен старец!“.

— Наистина ли го нарече грозен? — попита Огъстъс.

— Играй си ролята — отвърнах аз.

— Не съм грозен. Ти си грозотията с тези тръби в носа.

— А ти си страхопъзльо! — измърморих аз и Огъстъс се разсмя, излизайки от роля. Тогава седнах отново и разказахме на мама за къщата музей на Анне Франк, като премълчах единствено за целувката.

— После върнахте ли се да дразните Ван Хутен? — попита мама.

Преди да съм успяла да се изчервя, Огъстъс отвърна:

— Не, през останалото време киснахме в едно кафене. Д.? Хейзъл ме забавляваше с диаграмите на Вен^[1]. — Тогава той ме погледна. Боже, беше толкова секси.

— Звучи забавно — отвърна мама. — Слушайте, мисля да се поразходя. А вие двамата ще имате време да си поговорите — додаде остро тя, обръщайки се към Гас: — А по-късно може да се разходим с лодка по канала.

— Ами, добре — казах аз. Мама мушна една банкнота от пет евро под чинийката си, целуна ме по главата и ми прошепна: — Обичам- обичам- обичам те — в което имаше два пъти повече „обичам“ от обикновеното.

Гас посочи с ръка към сенките на клоновете, които се пресичаха и разделяха на цимента.

— Красиво е, нали?

— Да — отвърнах аз.

— Чудесна метафора — измърмори той.

— Нима? — попитах аз.

— Негативното изображение на нещата от живота, които се събират, а после се разделят — обясни той. Пред нас преминаваха стотици хора — едни тичаха, други караха велосипеди, а трети — ролери. Амстердам беше град, създаден за движение и физическа активност, град, в който пътуването с кола не беше на почит и в който неизбежно се чувствах отхвърлена. Но, боже, каква красота — потокът, който се виеше около голямото дърво, една чапла, която клечеше неподвижно на самия ръб на канала, като си търсеше храна сред милионите брястови венчелистчета, носещи се във водата.

Само Огъстърс не забелязваше нищо. Цялото му внимание беше погълнато от движението на сенките. Накрая той каза:

— Мога да ги наблюдавам цял ден, но трябва да се връщаме в хотела.

— Има ли време? — попитах аз.

Той се усмихна тъжно.

— Само да можеше... — не довърши той.

— Какво има? — попитах аз.

Той кимна по посока на хотела.

Вървахме мълчаливо, а Огъстърс бе избързал с половин крачка напред. Страхувах се да го попитам дали има причина да се страхувам.

В психологията съществува едно такова понятие, наречено „Пирамида на потребностите на Маслоу“. Общо взето, този тип, Ейбрахам Маслоу, е известен с теорията си, че първо трябва да бъдат задоволени едни потребности, преди да възникнат други. Пирамидата изглежда ето така:

img:{vinata_v_nashite_zvezdi_piramida.JPG}

Щом нуждите от храна и вода на един човек бъдат задоволени, той преминава към следващата група потребност под общото название „сигурност“, а после към следващата и така нататък, но най-важното е, твърди Маслоу, че докато физиологичните потребности не бъдат задоволени, човек не може дори да помисля за сигурност или за социални потребности, да не говорим за „самоусъвършенстване“ което започва в мига, в който човек започва да се занимава с изкуство, да мисли за етическите норми, за квантовата физика и прочее.

Според Маслоу аз бях закотвена на второто ниво на пирамидата, тъй като не можех да изпитам сигурност заради здравословното си състояние и следователно не можех да се стремя към любов, уважение, изкуство и всичко останало, което, разбира се, са пълни врели-некипели — защото вътрешната потребност да създаваш изкуство или да се отдаваш на философски размишления не изчезва просто ей така, когато се разболееш. Просто тези потребности претърпяват трансформация заради болестта.

Така че според пирамидата на Маслоу аз бях по-малко човек от останалите и, както изглежда, повечето хора бяха на едно мнение с него. Но не и Огъстъс. Преди вярвах, че е в състояние да ме обича, защото навремето той също е бил болен. Сега обаче ми хрумна, че болестта му може да не е останала в миналото.

Влязохме в стаята ми, „Киркегор“. Седнах на леглото, като смяхах, че Гас ще дойде при мен, само че той се сви в прашното кресло в ъгъла. Ама и това кресло. На колко години ли беше? На петдесет?

Докато го гледах как изважда цигара от пакета и я мушва между устните си, усетих как топката, заседнала на гърлото ми, се втвърдява. Той се облегна назад и въздъхна:

— Малко преди да постъпиш в Интензивното, започнах да чувствам болка в бедрото си.

— Не — отроних аз. Обзе ме пристъп на паника.

Той кимна.

— Тогава влязох в болница, за да ми направят ПЕТ скенер. — Той млъкна. Извади цигарата от устата си и стисна зъби.

Голяма част от живота ми бе преминала в опити да не плача пред хората, които обичам, така че знаех добре какво прави Огъстъс в този момент. Просто стискаш зъби. Гледаш нагоре. Казваш си, че ако те видят да плачеш, това ще ги наскърби, а ти ще бъдеш само една голяма мъка в живота им, и затова не бива да го допускаш, не бива да плачеш — казваш си всички тези неща, докато гледаш в тавана, а после преглъщаш, въпреки че гърлото ти отказва да се свие, поглеждаш човека, който те обича, и се усмихваш.

Той стрелна към мен кривата си усмивка и каза:

— Светнах като коледно дърво, Хейзъл Грейс. Гръдният ми кош, лявото бедро, черния дроб — навсякъде.

Навсякъде. Думата увисна за миг във въздуха. И двамата знаехме какво означава това. Изправих се, като повлякох цялото си тяло и количката по килима, който беше по-стар, отколкото Огъстъс щеше да бъде някога, коленичих на пода до креслото, отпуснах глава в скута му и го прегърнах през кръста.

Започна да ме гали по косата.

— Толкова съжалявам — обадох се аз.

— Извинявай, че не ти казах — отвърна той със спокоен глас. — Майка ти сигурно знае. Досещам се от начина, по който ме гледа. Предполагам, че майка ми й е казала. Но аз трябваше да кажа на теб. Беше толкова глупаво. И егоистично.

Но аз, разбира се, знаех защо не ми беше казал — по същата причина, по която не исках той да ме вижда, докато бях в Интензивното. Не можех да му се сърдя дори за миг и сега, когато се оказваше, че обичам една граната, изведнъж си дадох сметка колко глупаво е било да се опитваш да предпазя останалите от моето собствено неизбежно избухване — не можех да разлюбя Огъстъс Уотърс. И не исках.

— Не е честно — казах аз. — Животът е дяволски нечестен.

— Животът — отвърна той — не е фабрика за желания. — И тогава той се пречупи, но само за миг, риданието му отекна глухо като гръмотевичен тътен, който не е последван от светкавица — ужасната ярост, която аматьорите в областта на страданието биха взели за проява на слабост. Тогава той ме притегли към себе, като лицето му, изпълнено с решимост, се оказа на сантиметри от моето. — Ще се

боря. Ще се боря заради теб. Не се тревожи за мен, Хейзъл Грейс. Ще се постарая още дълго да се навъртам наоколо, за да те дразня.

Започнах да плача. Но дори в този момент той прояви твърдост, като ме прегръщаше толкова силно, че виждах сухожилията на мускулестите му ръце, обвити около мен.

— Съжалявам — каза той. — Ще се оправиш. Всичко ще се оправи. Обещавам — промълви той и се усмихна с кривата си усмивка.

Когато ме целуна по челото, усетих от силните му гърди да се изтръгва едва доловима въздишка.

— Предполагам, че това е моята *хамартия*.

Когато го отведох до леглото и легнахме един до друг, той започна да ми разказва, че е започнал поддържаща химиотерапия, която е спрял за известно време заради пътуването до Амстердам, въпреки че родителите му били бесни. Опитвали се да го разубедят чак до онази сутрин, когато го чух да крещи, че тялото си е лично негово.

— Можеше да го отложим — казах аз.

— Не, това беше невъзможно — отвърна той. — И бездруго терапията не даваше резултати. Сама знаеш, че това е нещо, което се усеща.

Аз кимнах и казах:

— От това лечение няма никаква полза.

— Щом се прибера у дома, ще опитат нещо друго. Винаги имат по някоя нова идея.

— Така е — отвърнах аз, тъй като знаех какво е да бъдеш експериментален игленик.

— Само че те подведох, като те накарах да повярваш, че се влюбваш в някого, който е здрав — каза той.

— На твое място щях да постъпя по същия начин — свих рамене аз.

— Напротив, но не може всички да сме страхотни като теб. — Той ме целуна, след което лицето му се изкриви в гримаса.

— Боли ли? — попитах аз.

— Не. Просто... — Той дълго лежа, втренчил поглед в тавана, преди да продължи: — Харесвам този свят. Харесва ми да пия шампанско. Харесва ми да не пуша. Харесва ми начина, по който

холандците говорят холандски. И освен това... нямам кауза. Нямам за какво да се боря.

— Ще се бориш с рака — отвърнах аз. — Това е твоята кауза. Ще се бориш докрай — казах му аз. Въпреки че мразех, когато хората ме нахъсваха да се боря, сега правех същото с него. — Трябва да... да... живееш пълноценно днес. От този момент това е твоята война. — Презирах се заради тази евтина сантименталност, но какво друго можех да му предложа?

— Война ли? — попита пренебрежително той. — И с какво ще воювам? С рака ми. А какво е ракът ми? Ракът ми — това съм аз. Туморите са образувани от самия мен. Така, както е сигурно, че мозъкът и сърцето ми са образувани от мен. Хейзъл Грейс, та това е гражданска война с предопределен край.

— Гас — започнах аз, но нямаше какво да му кажа. Беше прекалено умен за утехата, която можех да му предложа.

— Добре — каза той. Въпреки че нищо не беше добре. А после додаде: — Ако отидеш в „Райксмузеум“, който много исках да посетя — но всъщност кого залъгваме, и двамата не можем да го направим. Преди да заминем обаче, разгледах сбирката на музея онлайн. Но ако можеше да отидеш, да се надяваме, че някой ден това ще стане, щеше да видиш портретите на много мъртви хора. Щеше да видиш Исус на кръста, щеше да видиш и един тип, когото намушкват във врата, както и хора, загиващи в морето или в битка; изобщо цяла процесия от мъченици. Но нито едно дете, умряло от рак. И въобще никой, който се е споминал от чума, едра шарка или жълта треска, защото в болестта няма никакво величие. Няма смисъл. В такава смърт няма никаква чест.

Ейбрахам Маслоу, запознай се с Огъстъс Уотърс, чието екзистенциално любопитство засенчва многократно това на неговите сити, обичани и здрави събратя. Докато повечето хора водят напълно безсмисления живот на ненаситни консуматори, Огъстъс Уотърс разглежда дистанционно сбирката на „Райксмузеум“.

— Какво? — попита след малко той.

— Нищо — отвърнах аз. — Аз просто... — Не можах да довърша изречението, защото не знаех как. — Просто те обичам толкова много.

Той се усмихна с половин уста, докато носът му беше на сантиметри от моя.

— Чувствата са взаимни. Предполагам, че не мога да искам от теб да забравиш и да не се държиш с мен, сякаш умирам.

— Не мисля, че умираш — отвърнах аз. — А просто си пипнал лек рак.

Той се усмихна. Малко черен хумор.

— Возя се на скоростното влакче, което отива само нагоре — каза той.

— За мен ще бъде дълг и привилегия да се возя редом до теб по целия път нагоре — отвърнах аз.

— Дали ще бъде нелепо да се опитаме да правим секс?

— Няма какво да се опитваме — отвърнах аз. — Просто да го направим.

[1] показва всички възможни логически връзки в дадена група елементи. — Б.пр. ↑

ЧЕТИРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

По време на обратния полет на двайсет хиляди стъпки над облаците, които бяха на десет хиляди стъпки над земята, Гас каза:

— Навремето смятах, че би било забавно да живееш върху облак.

— Да, все едно да живееш на някой от онези надуваеми батуты, само че завинаги.

— Но после, в прогимназията, преподавателят ни по естествени науки, господин Мартинес, попита кой от нас си е фантазирал, че може да живее сред облаците, и всички вдигнахме ръце. Тогава обаче господин Мартинес ни обясни, че там горе, в облаците, скоростта на вятъра била двеста и петдесет километра в час, а температурата — трийсет градуса под нулата, че нямало никакъв кислород и сме щели да умрем за броени секунди.

— Явно е бил много мил човек.

— Мен ако питаш, Хейзъл Грейс, специалността му беше да разбива на пух и прах детските мечти. Може би смяташ, че вулканите са жестоки? Кажи това на десетте хиляди пищящи трупа от Помпей. Може би все още вярваш, че този свят има поне зрънце магия? Грешиш, всичко около нас е съставено от бездушни молекули, които се удрят безразборно една в друга. Може би се тревожиш кой ще се грижи за теб, в случай че родителите ти починат? И би трябвало, защото за нула време ще се превърнат в храна за червеите.

— Блажени са невежите — отвърнах аз.

По пътеката се зададе стюардеса, която питаше шепнешком:

— Напитки? Напитки? Напитки? Напитки?

Тогава Гас се наведе над мен и вдигна ръка.

— Ще може ли малко шампанско, ако обичате?

— Имате ли двайсет и една? — попита недоверчиво тя. Аз наместих демонстративно накрайниците в носа си. Тогава стюардесата се усмихна и погледна към мама, която спеше. — И тя няма да има нищо против?

— Разбира се — отвърнах аз.

Накрая тя напълни две пластмасови чашки с шампанско. Болнични облаги.

После двамата с Гас вдигнахме тост.

— За теб — каза той.

— За теб — отвърнах аз, допирайки чашата си до неговата.

Отпихме. Звездите не блестяха толкова ярко като онези в „Орание“, но въпреки това ставаше за пиене.

— Знаеш ли — подхвана Гас, — Ван Хутен беше прав за всичко.

— И така да е, нямаше нужда да бъде такъв гадняр. Не мога да повярвам, че е измислил бъдеще за хамстера Сизиф, но не и за майката на Анна.

Огъстъс сви рамене — изведнъж, сякаш се отнесе нанякъде.

— Добре ли си? — попитах го.

Той поклати глава едва доловимо и каза:

— Боли.

— Гърдите ли?

Той кимна. Стискаше ръце в юмруци. После щеше да опише чувството, сякаш еднокрак дебелак с ток на ботуша е забил пета в гърдите му. Прибрах табличката на гърба на предната седалка и се наведох напред, за да изровя хапчетата от раницата му. Той глътна едно с шампанското.

— Добре ли си? — попитах отново.

Гас седеше до мен, като свиваше и отпускате юмруци, докато чакаше лекарството да подейства — лекарството, което не премахваше болката, а само я отдалечаваше от него (и от мен).

— Изглеждаше, сякаш е нещо лично — изрече Гас тихо. — Сякаш го е яд на нас. Ван Хутен, имам предвид. — Той изпи остатъка от шампанското си на няколко глътки, скоро след което заспа.

Баща ми чакаше в сектора за получаване на багажа, застанал сред всички онези костюмирани шофьори на лимузини, които държаха табелки с фамилиите на своите пътници: ДЖОНСЪН, БАРИНГТЪН, КАРМАЙКЪЛ. Татко също държеше табелка. „МОЕТО ПРЕКРАСНО СЕМЕЙСТВО“ — гласеше тя, а отдолу беше добавено: „И ГАС“.

Щом го прегърнах, той се разплака (разбира се). В колата двамата с Гас започнахме да му разправяме за случилото се в

Амстердам, но казах на татко за Гас едва когато се прибрахме вкъщи, и закачена за Филип, седнах заедно с него да погледаме американска телевизия, докато хапвахме американска пица от салфетки, постлани в скута ни.

— Болестта на Гас се е върнала — казах аз.

— Да, знам — отвърна той, след което се обърна към мен и допълни: — Научихме от майка му, преди да заминете. Съжалявам, че не ти е казал. Аз... наистина съжалявам, Хейзъл. — Последва дълго мълчание. Шоуто, което гледахме беше за едни хора, които се опитваха да изберат коя къща да си купят. — Докато ви нямаше, прочетох „Всевластна скръб“ — рече накрая татко.

— Супер — обърнах се аз към него. — И какво мислиш за нея?

— Не беше лоша. Въпреки че не я разбрах напълно. Все пак не бива да забравяш, че съм специализирал биохимия, а не литература. Ще ми се да имаше край.

— Да — отвърнах аз. — Не си само ти.

— Освен това е леко мрачна — додаде той. — И пораженческа.

— Ако под пораженческа имаш предвид честна, тогава съм съгласна.

— Не мисля, че в пораженческото отношение има нещо честно — възрази татко. — Не мога да го приема.

— Искаш да кажеш, че за всяко нещо си има причина и след време всички ще отидем на небето, където ще свирим на арфи и ще живеем в просторни имения.

Татко се усмихна. Той ме прегърна с една ръка, притегли ме към себе си и ме целуна отстрани по главата.

— Хейзъл, не знам в какво вярвам. Смятах, че възрастните знаят в какво вярват, само че опитът ми не го доказва.

— Да, добре — отвърнах аз.

После отново ми каза, че съжалява за Гас, след което продължихме да гледаме шоуто, онези хора най-сетне си избраха къща, докато татко все още ме прегръщаше с една ръка, и тъкмо когато започнах да се унасям, въпреки че още не исках да си лягам, изведнъж той каза:

— Знаеш ли в какво вярвам? В колежа посещавах курс по математика, наистина страхотен курс по математика, ръководен от една дребна възрастна жена. Един път, когато говореше за бързите

трансформации на Фурие, тя спря по средата на изречението и каза: „Изглежда, понякога вселената иска да бъде забелязана“.

Ето в какво вярвам. Вярвам, че вселената иска да бъде забелязана. Смятам, че вселената приема радушно всяка проява на интерес и възнагражда интелекта, отчасти защото иска хората да обърнат внимание на нейната красота. И кой съм аз, една нищожна пращинка в историята на света, за да казвам на вселената, че тя — или представата ми за нея — е преходна?

— Мисля, че си доста умен — казах след кратко мълчание.

— А аз мисля, че доста те бива в комплиментите — отвърна татко.

Следобед на другия ден отидох с колата до дома на Гас, където ядох сандвичи с фъстъчено масло и желе с родителите му, а после им разказах за Амстердам, докато Огъстъс спеше на дивана във всекидневната, където бяхме гледали „В като вендета“. Виждах го добре от кухнята: лежеше по гръб, извърнал глава на другата страна, с включена интравенозна система. Атакувах рака с нов коктейл от химикали: два химиопрепарата и един протеинов рецептор, за които се надявах, че ще успеят да унищожат онкогените в рака на Гас. Обясних ми, че бил късметлия, задето участвал в този експеримент. Късметлия. Една от съставките ми беше позната. Идеше ми да повърна, само като чуех името й.

Скоро след това дойде Исак, придружен от майка си.

— Здравей, Исак, това съм аз, Хейзъл от групата за взаимопомощ, а не твоята зла бивша приятелка. — Щом майка му го доведе при мен, аз станах от кухненския стол и го прегърнах — в отговор той също ме прегърна силно, но едва когато успя да се ориентира къде точно се намирам.

— Как беше в Амстердам? — попита той.

— Страхотно — отвърнах аз.

— Уотърс — додаде той. — Къде си, братле?

— В момента спи — отвърнах аз със сподавен глас. Исак поклати глава, а всички наоколо мълчаха.

— Гадост — обади се Исак след секунда. Майка му го придружи до стола, който беше издърпала за него. Накрая той седна.

— Още мога да бия слепия ти задник на „Каунтъринсърджънс“ изрече Огъстъс, без да се обръща към нас. Лекарството забавяше леко говора му, но само до скоростта, типична за повечето хора.

— Аз пък съм сигурен, че всички задници са слепи — отвърна Исак, след което разпери ръце във въздуха, търсейки майка си. Тя го подхвана и му помогна да се изправи, след което го заведе до дивана, където Гас и Исак се прегърнаха малко непохватно. — Как се чувстваш?

— Имам вкус на желязо в устата. Като изключим това, летя със скоростното влакче, което отива само нагоре — отвърна Гас и Исак се засмя. — Как са очите ти?

— А, отлично — отвърна Исак. — Единственият проблем е, че не са на главата ми.

— Това беше яко — каза Гас. — Не че искам да се фукам, но цялото ми тяло е превзето от рака.

— И аз това чух — промълви Исак, полагайки усилия да се овладее. Тогава започна да търси опипом ръката на Гас, но намери само бедрото му.

— Съжалявам, но съм зает — отвърна Гас.

Майката на Исак донесе два кухненски стола и двамата с него седнахме до Гас. Аз взех ръката на Гас и започнах да описвам кръгове на мястото между палеца и показалеца му.

Възрастните се оттеглиха в мазето, за да изразят взаимното си съчувствие или нещо такова, оставяйки ни сами във всекидневната. Малко след това Огъстъс обърна глава към нас — действието на лекарството преминаваше бавно.

— Как е Моника? — попита той.

— Изобщо не съм я чувал — отвърна Исак. — Нито ми е изпращала картички или имейли. Имам една машина, която ми чете имейлите. Направо е супер. Мога да променя пола и акцента на гласа и още какво ли не.

— Значи, ако ти изпратя някой порно разказ, машината ще може да ти го прочете с гласа на стар германец?

— Точно така — отвърна Исак. — Въпреки че мама все още ми помага с настройките, така че задръж една-две седмици с немското

порно.

— Не ти е писала дори да попита как си? — обадох се аз. Бях стъписана от тази чудовищна несправедливост.

— Пълно радиомълчание — отвърна Исак.

— Невероятно — казах аз.

— Вече не мисля за това. Сега и бездруго нямам време за приятелка. В момента се уча как да живея като слепец, а това е занимание на пълен работен ден.

Гас отново извърна глава от нас и втренчи поглед през прозореца, гледащ към задния двор. След това затвори очи.

Междувременно Исак ме попита как съм — отвърнах, че съм добре, — след което ми каза, че в групата за взаимопомощ имало ново момиче с невероятно секси глас, и затова трябвало да отида, за да му кажа дали тя също е секси. В този миг Огъстъс изтърси ни в клин, ни в ръкав:

— Не може просто ей така да прекъснеш всяка връзка с бившия си приятел, след като са извадили очите от проклетата му глава.

— Само едно от... — започна Исак.

— Хейзъл Грейс, имаш ли четири долара? — попита Гас.

— Ами, да — запънах се аз.

— Отлично. Кракът ми е под масичката за кафе — каза той, след което се изправи до седнало положение и се примъкна до ръба на дивана. Подадох му протезата; той я пристегна на мястото ѝ с бавни движения.

Помогнах му да се изправи, след което подадох ръка на Исак и го поведох сред мебелите, оказали се изведнъж досадно препятствие, и тогава осъзнах, че от много години насам аз бях най-здравият човек в стаята.

Аз бях зад волана. Огъстъс се взе до мен. А Исак седеше на задната седалка. Спряхме пред една бакалия, откъдето по настояване на Огъстъс купих една дузина яйца, докато двамата с Исак ме чакаха в колата. След това Исак ни упъти по памет до дома на Моника — една наглед ужасно стерилна двуетажна къща, намираща се недалеч от Еврейския общински център. Нейният яркозелен „Понтиак файърбърд“ от деветдесетте години на миналия век клечеше на алеята на широките си гуми.

— Там ли е? — попита Исак, щом усети, че спирам.

— И още как — отвърна Огъстъс. — И знаеш ли как изглежда, Исак? Като всичките ни глупави мечти, взети заедно.

— Тя вътре ли е?

Гас завъртя бавно глава и погледна към Исак.

— На кого му пука къде е тя? Не сме тук заради нея. А заради *теб*. — Тогава Гас взе кутията яйца в скута си, отвори вратата и прехвърли крака на улицата. След това отвори вратата на Исак и в огледалото видях как му помага да излезе от колата, като двамата се опираха един на друг в областта на раменете, а надолу телата им се разделяха подобно на склучени за молитва ръце, чиито длани не могат да се докоснат.

Спуснах надолу прозорците и останах да гледам от колата, тъй като вандалските прояви ме караха да се чувствам нервна. Двамата направиха няколко крачки към колата, след което Гас отвори кутията и подаде едно яйце на Исак. Исак го хвърли, пропускайки целта с цели двайсет метра.

— Малко наляво — посъветва го Гас.

— Да хвърлям или да се целя малко наляво — кое от двете?

— Цели се наляво. — Исак завъртя рамене. — Още наляво — каза Гас. Исак се засили отново. — Да. Отлично, хвърлай по-силно. — Гас му подаде още едно яйце, Исак метна и него, като яйцето описа висока дъга във въздуха и се разби върху леко полегатия покрив на къщата. — Право в десетката!

— Наистина ли? — попита Исак развълнувано.

— Не, метна го на около десет метра над колата. Постарай се да хвърляш силно, но ниско. И малко по-надясно в сравнение с последния път. — Исак се пресегна и сам си взе едно яйце от кутията в ръцете на Гас. Хвърли го и уцели единия от задните стопове на колата. — Да! — възкликна Гас — Да! ЗАДЕН СТОП!

Исак взе още едно яйце, но го хвърли твърде надясно, после още едно, този път твърде ниско, и още едно, улучвайки задното стъкло. После уцели с три поредни удара багажника на колата.

— Хейзъл Грейс — провикна се към мен Гас. — Направи снимка, за да може Исак да я види, когато изобретят роботизирани очи.

Набрах се нагоре и седнах на мястото на спуснатия прозорец, опряла лакти на покрива на колата, след което направих една снимка с мобилния си телефон: Огъстъс, ухапал в устата си незапалена цигара,

държи над главата си полупразната розова кутия за яйца с очарователна крива усмивка на лицето. Другата му ръка лежи праметната върху раменете на Исак, чиито слънчеви очила гледат малко встрани от камерата. А зад тях жълтъците на яйцата се стичат на вадички по стъклото и бронята на зеления „Файърбърд“. И на заден фон една врата, която се отваря.

— Какво, за бога... — подхвана една жена на средна възраст миг след като камерата щракна, но спря по средата на изречението.

— Госпожо — отвърна Огъстъс и кимна към нея, — колата на дъщеря ви току-що претърпя заслужен обстрел с яйца от един сляп джентълмен. Моля да се приберете и да затворите вратата, защото в противен случай ще бъдем принудени да повикаме полицията.

След кратко колебание майката на Моника затвори вратата и се скри вътре в къщата. После Исак метна последните три яйца едно след друго, след което Гас го поведе обратно към колата.

— Ето, видя ли, Исак, ако им отнемеш — пред нас има бордюр — чувството за невинност пред закона, ако ги накараш да си помислят, че извършват престъпление дори само с присъствието си — още няколко крачки — в крайна сметка колите им биват оплескани с яйца, а обърканите, изплашени и смутени собственици се връщат отново — дръжката на вратата е точно пред теб — към своето тихо и безрадостно ежедневие. — След това Гас заобиколи колата отпред и се паркира до мен. Вратите бяха затворени и аз дадох газ, но едва след няколкостотин метра осъзнах, че карам по задънена улица. Направих обратен завой и профучах отново покрай къщата на Моника.

Това беше последната снимка, която му направих.

ПЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Няколко дни по-късно родителите на Гас и моите родители, както и ние двамата с Гас седяхме наредени около масата в трапезарията на семейство Уотърс и похапвахме пълнени чушки на покривка, която според бащата на Гас е била използвана за последен път през миналия век.

Татко: Емили, това ризото...

Мама: Е просто превъзходно.

Майката на Гас: О, благодаря. С удоволствие ще ти дам рецептата.

Гас, който опитва и преглъща: Основното качество на тази храна е, че не прилича на нищо от онова, което ядохме в „Орание“.

Аз: Напълно съм съгласна, Гас. Колкото и да е вкусна, тази храна няма нищо общо с „Орание“.

Мама: Хейзъл.

Гас: Има вкус на...

Аз: Храна.

Гас: Именно. Има вкус на храна, която е отлично приготвена. Но вкусът ѝ не е, как да се изразя по-деликатно...?

Аз: Сякаш Господ е превърнал рая в петстепенно меню, поднесено заедно с няколко искрящи топки ферментирала, пенлива плазма, а в това време около масата ти до самия канал навред се стеле пелена от съвсем истински цветни венчелистчета.

Гас: Добре казано.

Бащата на Гас: Имаме много странни деца.

Татко: Добре казано.

Около седмица след тази вечеря Гас се озова в Спешното отделение с болка в гърдите, приеха го през нощта, а на другата сутрин аз отидох с колата до „Мемориъл“ и го посетих в стаята му на четвъртия етаж. Не бях стъпвала в „Мемориъл“ от онзи път, когато бях

дошла да видя Исак. Тук нямаше стени, боядисани в жизнерадостни и ярки основни тонове, нямаше поставени в рамка рисунки на кучета, каращи коли, каквито могат да се видят в Детската болница. Съвършената стерилност на това място ме изпълни с носталгия към наивните небивалици за щастливи деца, които можеш да чуеш в Детската болница. „Мемориъл“ беше толкова функционална. Тя беше нещо като хранилище. Прематориум.

Щом вратите на асансьора се отвориха на четвъртия етаж, зърнах майката на Гас, която крачеше насам-натам из чакалнята и говореше по мобилния си телефон. Тя затвори набързо, прегърна ме и предложи да вземе количката ми.

— Няма нужда — отвърнах аз. — Как е Гас?

— Изкара тежка нощ, Хейзъл — каза тя. — Сърцето му работи прекалено усилено. Трябва да намали физическото натоварване. От сега нататък ще бъде само в инвалидна количка. Започва и ново лекарство, което би трябвало да помогне за болката. Сестрите му пристигнаха току-що.

— Добре — отвърнах аз. — Може ли да го видя?

Тя ме прегърна с една ръка и стисна рамото ми. Почувствах се странно.

— Хейзъл, знаеш, че те обичаме, но в този момент искаме да останем само хората от семейството. Гас е на същото мнение. Нали разбираш?

— Да, разбирам — отвърнах аз.

— Ще му кажа, че си идвала.

— Добре — отвърнах. — Мисля да остана за малко да почета.

Тя пое обратно по коридора натам, където беше той. Наистина разбирах, но въпреки това ми липсваше и не можех да се отърва от мисълта, че може би това беше последният ми шанс да го видя, да се сбогувам с него. В чакалнята имаше само един кафяв килим и столове с кафява тапицерия. Поседнах за малко в едно широко кресло, затъкнала с крак количката с кислорода. Бях с кецовете „Чък Тейлър“ и тениската с надпис „Това не е лула“, които носех преди две седмици в онзи късен следобед, посветен на диаграмата на Вен, а той нямаше да ги види. Започнах да разглеждам снимките в телефона си — един

обърнат наопаки калейдоскоп на последните няколко месеца, който започваше с онзи кадър пред къщата на Моника, където беше заедно с Исак, и завършваше с първата му снимка, която бях направила по време на онази разходка до „Странните кости“. Струваше ми се, че оттогава е изминала цяла вечност, сякаш двамата с него бяхме преживели своето кратко, но безкрайно завинаги. Едни безкрайности са по-необятни от други.

Две седмици по-късно бутах количката на Огъстъс в художествения парк на път за „Странните кости“ заедно с цяла бутилка извънредно скъпо шампанско и кислородния контейнер в скута му. Шампанското беше подарък от един от лекарите на Гас, който с лекота успяваше да внуши на докторите да се разделят с едни от най-хубавите бутилки шампанско от колекцията си и да ги отстъпят на две деца. Накрая седнахме, Гас в своя стол, а аз на влажната трева, толкова близо до „Странните кости“, колкото успях да избутам количката. Посочих му децата, които се подстрекаваха едно друго да прескочат от гръдния кош на раменната кост, а в отговор Гас каза нещо достатъчно силно, за да мога да го чуя въпреки глъчката:

— Последния път приличах на едно от онези деца. А сега приличам на скелета.

Пихме от хартиени чаши с картинки на Мечо Пух.

ШЕСТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Един най-обикновен ден с Гас, който се намираше в последната фаза на болестта си.

Отидох у тях по пладне, след като вече бе изял и повърнал закуската си. Момчето, което ме посрещна на вратата в инвалидната си количката, вече не приличаше на онзи мускулист красив младеж, който се взираше втренчено в мен в групата за взаимопомощ, но при все това кривата усмивка, незапалената цигара и живите яркосини очи бяха още там.

Обядвахме заедно с родителите му на масата в трапезарията. Сандвичи с фъстъчено масло и желе и аспержи, останали от снощи. Гас не хапна нищо. Попитах го как се чувства.

— Превъзходно — отвърна той. — Ами ти?

— Добре. Какво прави снощи?

— Спах много. Искам да ти напиша продължение, Хейзъл Грейс, но през цялото време се чувствам толкова изморен.

— Можеш да ми го разкажеш — предложих аз.

— Ами, продължавам да държа на анализа си за Мъжа от страната на лалетата отпреди срещата с Ван Хутен. Той не е мошеник, но не е и толкова богат, за колкото се представя.

— Ами майката на Анна?

— За нея все още имам колебания. Търпение, бързачке. — Огъстъс се усмихна. Родителите му не обелваха нито дума и не откъсваха поглед от него, сякаш искаха да се насладят докрай на шоуто на Гас Уотърс, докато беше все още в града. — Понякога ми се иска да напиша мемоари. И тези мемоари ще ми помогнат да остана в сърцата и спомените на публиката ми, която ме боготвори.

— Защо ти е публика, която да те боготвори, когато имаш мен? — попитах аз.

— Хейзъл Грейс, за човек с моето обаяние и физическа привлекателност е лесно да покори хората, с които се среща. Но да накараш едни непознати да се влюбят в теб... ето в *това* е номерът.

Аз подбелих очи.

След обяда излязохме в задния двор. Все още се чувстваше достатъчно добре, за да бута сам количката си, като дърпаше миниатюрните колелца, прекарвайки по този начин предните колела над прага на вратата. И въпреки всичко си оставаше атлетичен, надарен от природата с такова чувство за равновесие и бързи рефлексии, които дори изобилните упойващи вещества не можеха да притъпят напълно.

Родителите му останаха вътре, но когато поглеждах към трапезарията, се убеждавах, че не откъсват очи от нас.

Известно време поседяхме мълчаливо, след което Гас каза:

— Понякога ми се иска да имам като онази люлка.

— Люлката от задния ми двор?

— Да. Чувството ми за носталгия достига такива размери, че съм в състояние да страдам за люлка, която задникът ми никога не е докосвал.

— Носталгията е страничен ефект от рака — отбелязах аз.

— Не, носталгията е страничен ефект на смъртта — поправи ме той. Над нас вятърът духаше и разперените сенки на клоните образуваха различни шарки по кожата ни. Гас стисна ръката ми. — Хейзъл Грейс, имаме хубав живот.

Влязохме вътре, щом стана време за лекарствата му, които приемаше в комбинация с течна хранителна добавка, вливана през стомашна сонда — малка пластмасова тръбичка, която изчезваше в корема му. За известно време той притихна, изпаднал в унес. Майка му настояваше да поспи, но той посрещна предложението ѝ с упорито клатене на главата, и затова го оставихме да поседи малко на стола, потънал в полусън.

Родителите му гледаха старо домашно видео на Гас и сестрите му — те бяха приблизително на моята възраст, а той беше на около пет. Тримата играеха баскетбол на алеята пред една непозната за мен къща и въпреки че Гас беше толкова мъничък, той дриблираше така, сякаш е

роден с топката, и тичаше в кръг около сестрите си, които се заливаха от смях. За първи път го виждах да играе баскетбол.

— Бил е добър — казах аз.

— Трябваше да го видиш в гимназията — отвърна баща му. — Приеха го в отбора още в първи курс.

— Може ли да слеза долу? — измърмори Гас.

Майка му и баща му засмъкнаха инвалидния стол надолу по стълбите заедно с Гас вътре в него — столът подскачаше толкова силно, че би било опасно, ако думата опасност не бе изгубила уместност — след което ни оставиха сами. Двамата легнахме под завивките, той по гръб, а аз на една страна, облегнала глава на костеливото му рамо, попиваща с кожата си топлината, която се излъчваше през полото му, преплела крака с неговия единствен истински крак и отпуснала ръка на бузата му.

Когато лицата ни се доближиха толкова, че носовете ни се докосваха и виждах само очите му, изобщо не личеше, че е болен. След като се целувахме известно време и легнали един до друг, слушахме едноименния албум на *The Hectic Glow*, накрая сме заспали просто ей така — една сложна плетеница от изкуствени тръби и тела.

Когато се събудихме, подредихме армадата от възглавници така, че да можем да се разположим удобно на ръба на леглото и да играем на „Каунтъринсърджънс 2: Цената на зората“. Бях страшно некадърна, разбира се, но тази моя некадърност му беше от полза: това му даде възможност да загине красиво, да изскочи на пътя на снайперския куршум и да пожертва живота си заради мен или да убие караула, който иначе щеше да ме застреля. Как само ликуваше, че ме е спасил.

— Няма да убиеш приятелката ми, Международен терорист със съмнителна националност, не и днес! — крещеше той.

После ми хрумна да инсценирам задавяне и така да му дам възможност да приложи върху мен техниката на Хаймлих. Това може би щеше да му помогне да се освободи от страха си, че не е успял да посвети нито живота, нито смъртта си на някое по-висше благо. Но после си представих как той не успява да приложи техниката на Хаймлих заради липсата на физическа сила и как ще трябва да му

разкрия, че всичко е било само един фарс, да не говорим за чувството на взаимно унижение.

Дяволски трудно е да запазиш достойнството си, когато изгряващото слънце грее твърде ярко в гаснещите ти очи — ето какви мисли не ми даваха мира, докато двамата с него преследвахме лошите сред руините на един несъществуващ град.

Накрая се появи баща му, който завлече отново котката на горния стаж. До вратата, точно под един лозунг кураж, на който пишеше, че „приятелите остават завинаги“, аз коленичих на пода и го целунах за лека нощ. След това се прибрах у дома и вечерях с родителите си, оставяйки Гас да изяде (и повърне) собствената си вечеря.

А после погледах телевизия и си легнах.

Събудих се.

А по пладне отново отидох у тях.

СЕДЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

Една сутрин, месец след завръщането ни от Амстердам, отидох с колата до дома му. От родителите му разбрах, че все още спи на долния етаж, след което почуках силно на вратата на мазето и влязох вътре.

— Гас? — повиках го аз.

Тогава чух, че бълнува нещо неразбираемо. Беше се напикал. Почувствах се ужасно. Нямах сили дори да го гледам. Успях само да извикам на родителите му, след което се качих горе, докато те почистят.

Когато се върнах долу, той се разбуждаше бавно от въздействието на приспивателните за поредния мъчителен ден. Наредих възглавниците, за да можем да играем на „Каунтъринсърджънс“, седнали на голия, незастлан матрак, но той беше толкова изморен и отнесен, че играеше не по-добре от самата мен и не минаваха дори пет минути, без да ни убият. Но в тази смърт нямаше нищо героично, а само безразличие.

Почти не разговарях с него. Искаше ми се едва ли не да забрави за присъствието ми и в същото време се надявах, че не си спомня как съм открила момчето, което обичам, да лежи в собствената си урина. Надявах се, че ще ме погледне и ще каже: „О, Хейзъл Грейс. Кой вятър те довя тук?“.

Но за жалост помнеше всичко.

— С всяка изминала минута осъзнавам все по-ясно значението на думата *унижение* — заяви той накрая.

— Повярвай ми, Гас, аз също съм се напикавала в леглото. Какво толкова.

— Преди — започна той и пое дълбоко въздух — ти ме наричаше Огъстъс.

— Знаеш ли — обади се той след малко, — може би е детинско, но винаги съм смятал, че некрологът ми ще се появи във всички вестници и че хората ще искат да чуят историята на живота ми. Винаги съм имал тайното усещане, че съм специален.

— И това наистина е така — отвърнах аз.

— Знаеш какво имам предвид — каза той.

Не, не знаех. Просто не разсъждавах по същия начин.

— Пет пари не давам дали „Ню Йорк Таймс“ ще напише некролог за мен. Искам ти да го направиш — заявих аз. — Обиждаш ме, като твърдиш, че не си специален, защото останалият свят не знае кой си. Нали аз знам.

— Не мисля, че бих могъл да напиша некролога ти — отвърна той вместо извинение.

Почувствах се страшно наранена.

— Искам само да ти бъде достатъчна, но това не е възможно. Аз никога няма да ти бъде достатъчна. Но това е всичко, което имаш. Имаш мен, семейството си и този живот. Това е твоят свят. Съжалявам, ако не ти харесва. Но проумей най-сетне, че ти няма да си първият човек, стъпил на Марс, няма да станеш звезда в Ен Би Ей, нито пък ще преследваш нацисти. Гас, погледни се само. — Той не отговори. — Не исках да кажа това... — запънах се аз.

— Напротив, искаше — прекъсна ме той. Понечих да се извиня, но той додаде: — Не, аз съжалявам. Ти беше права.

Нека просто да поиграем.

Така че просто започнахме да играем.

ОСЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

Събуди ме мелодията на телефона, който свиреше една песен на *The Hectic Glow*. Любимото парче на Гас. Значи, ме търсеше той — или някой, който използваше телефона му. Погледнах будилника: 2,35 сутринта. „Отишъл си е“, мина ми през ума и всичко в мен се срина.

От гърлото ми се отрони само едно дрезгаво „Ало?“.

Очаквах да чуя гласа на съсипан от мъка родител.

— Хейзъл Грейс — изрече Огъстъс неуверено.

— О, слава богу, че си ти. Здравей, здравей. Обичам те.

— Хейзъл Грейс, намирам се на една бензиностанция. Нещо не е наред. Трябва да ми помогнеш.

— Какво? Къде си?

— Близо до пистата на Осемдесет и шеста и „Дич“. Нещо стана със стомашната сонда и сега не знам как да я оправя...

— Ще се обадя на 91131 — отвърнах аз.

— Не, не, не, не, не, те ще ме закарат в някоя болница — Хейзъл, трябва да ме послушаш. Не се обаждай на 911, нито на родителите ми, иначе никога няма да ти простя, моля те, недей, просто ела, моля те, просто ела тук да оправяш проклетата сонда. Това е, боже, направих такава глупост. Не искам родителите ми да разбират, че съм избягал. Моля те. Лекарството е у мен; просто не мога да го инжектирам сам. Моля те. — Той плачеше. Никога не бях го чувала да хлипа така, освен онзи един-единствен път пред дома му, преди да заминем за Амстердам.

— Добре — отвърнах аз. — Тръгвам веднага.

Изключих АИБВ и сложих накрайниците на една кислородна бутилка в носа си, след което повдигнах бутилката и я поставих в количката, обух си маратонки в тон с розовото памучно долнище на пижамата ми и облякох една баскетболна тениска на „Бътлър“, която по-рано беше на Гас. Взех ключовете от чекмеджето в кухнята, където ги държеше мама, и оставих бележка, в случай че се събудят, докато ме няма.

„Отивам да видя Гас. Важно е. Не се сърдете.

Обичам ви, Х.“

Докато изминавах няколкото километра до бензиностанцията, се събудих достатъчно, за да се запитам защо Гас е излязъл от къщи посред нощ. Може би е имал халюцинации или пък е бил обсебен от мъченическите си фантазии.

Надух газта по Дич Роуд, като пресичах кръстовищата на жълто и карак прекалено бързо, отчасти, защото исках да стигна час по-скоро, и отчасти, защото се надявах полицията да ме спре, предоставяйки ми по този начин идеалното извинение да кажа на някой за умирация си приятел, закъсал на някаква бензиностанция, с нефункционираща стомашна сонда. Но наоколо не се появи никакъв полицаи, който да вземе решението вместо мен.

На паркинга имаше само две коли. Спрях до неговата. Отворих вратата. Осветлението в купето се включи.

Огъстър седеше на шофьорското място, покрит със собственото си повръщано и притиснал ръце към мястото, където сондата влизаше в стомаха му.

— Здравсти — смотолеви той.

— Божичко, Огъстър, трябва веднага да те заведем в някоя болница.

— Моля те, хвърли само един поглед.

От миризмата ми се повдигаше, но въпреки това се наведох напред, за да разгледам мястото точно над пъпа му, където сондата беше поставена по хирургически път. Кожата на корема му беше топла и силно зачервена.

— Гас, мисля, че мястото е инфектирано. С това няма да мога да се справя. Но защо си тук? Защо не си у дома? — Той повърна, като нямаше сили дори да извърне глава от скута си. — О, скъпи — промълвих аз.

— Исках да си купя пакет цигари — измърмори той. — Изгубих стария. Или просто са ми го взели. Не съм сигурен. Обещаха да ми

купят други, само че... исках да го направя сам. Да направя поне едно нещо сам.

Погледът му бе вперен право напред. Извадих безшумно телефона си и погледнах надолу, за да набера 911.

— Съжалявам — казах аз.

— Деветстотин и единайсет, от каква спешна помощ се нуждаете?

— Здравейте, намирам се на пистата на Осемдесет и шеста и „Дич“ и тук имаме нужда от линейка. Любовта на живота ми има стомашна сонда, която не функционира.

Той вдигна поглед към мен. Беше ужасно. Сърцето ми се късаше да го виждам такъв. Нямаше дори помен от стария Огъстъс Уотър с кривите усмивки и незапалените цигари — сега мястото му бе заето от едно отчаяно, лишено от достойнство човешко същество, което седеше свито под мен.

— Това беше. Вече ми е забранено дори да не пуша.

— Гас, обичам те.

— Защо не мога поне да бъда нечий Питър ван Хутен? — Той удари немощно по волана и звукът на клаксона се смеси с плача му. После отметна глава назад и погледна нагоре. — Мразя се мразя се мразя живота си мразя го ненавиждам се мразя този живот мразя го мразя го по дяволите искам просто да умра.

Според установените норми на жанра Огъстъс Уотър запази чувството си за хумор до самия край, не измени на куража си нито за миг и духът му продължи да се рее във висините подобно на горд орел, докато светът не се оказа тесен за неговата жизнерадостна душа.

Но това беше самата истина: една злочесто момче, което отчаяно копнееше да не е злочесто, което крещеше и плачеше, докато в кръвта му течеше отровата на една инфектирана стомашна сонда, която го поддържаше жив, ала не достатъчно жив.

Избърсах брадата ми, поех лицето му в ръце и коленичих близо до него, за да мога виждам очите му, които бяха все така живи.

— Съжалявам. Искане ми се да беше както в онзи филм с персийците и спартанците.

— На мен също — отвърна той.

— Но не е — казах аз.

— Знам.

— Тук няма лоши.
— Да.
— Дори ракът не е от лошите — той иска само да живее.
— Да.
— И ти ще си добре — казах му аз. Вече чувах сирените.
— Добре — отвърна той. Губеше съзнание.
— Гас, обещавай ми повече да не правиш така? Аз ще ти купя цигари, става ли? — Той ме погледна. Очите му блуждаеха в орбитите си. — Трябва да ми обещаеш.
Той кимна леко, след което затвори очи, а главата му се олюля.
— Гас — обадох се аз. — Остани с мен.
— Прочети ми нещо — каза той в мига, в който проклетата линейка изрева покрай нас. И докато ги чаках да обърнат и да ни намерят, започнах да рецитирам първото стихотворение, което ми дойде наум: — „Червената ръчна количка“ от Уилям Карлос Уилямс.

*„Толкова много зависи
от
една червена количка
с едно колело
полирана от дъждовна вода
край белите пиленца.“*

Уилямс е бил лекар. Звучеше ми като докторско стихотворение. Стихотворението свърши, а линейката все така се отдалечаваше от нас и аз продължих да го пиша в движение.

И толкова много зависи, говорех му аз, от синьото небе, надзъртащо сред клоните на дърветата над нас. Толкова много зависи от прозрачната сонда, излизаща от стомаха на момчето с посинелите устни. Толкова много зависи от този наблюдател на вселената.

В полусъзнание, той ме погледна и промърмори:

— А ти твърдеше, че не пишеш поезия.

ДЕВЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Прибра се от болницата няколко дни по-късно, този път с напълно и безвъзвратно изгубено честолюбие. Налагаше се да му дават още повече успокоителни, за да притъпят болката. И той се премести окончателно на горния етаж, на едно специално болнично легло, разположено до прозореца на всекидневната.

Това бяха дни на пижами и набола брада, на смотолевени думи и молби, на безконечни благодарности, които той отправяше към всеки и за всичко, което околните правеха за него. Един следобед той посочи вяло към коша за пране в ъгъла на стаята и ме попита:

— Какво е това?

— Кошът за пране ли?

— Не, онова до него.

— До него няма нищо.

— Това е последното късче от достойнството ми. Толкова е малко.

На другия ден влязох, без да звъня. Не искаха вече да използвам звънеца, за да не го будя. Сестрите му също бяха там със своите съпрузи банкери и трите си деца, все момчета, които се спускаха към мен и започваха да крискат „коя си ти коя си ти коя си ти“, като тичаха в кръг във вестибюла, като че ли белите им дробове бяха възобновяем източник на енергия. Вече бях виждала сестрите, но не и децата й техните бащи.

— Аз съм Хейзъл — представих се.

— Гас си има приятелка — изтърси едно от децата.

— Да, знам, че Гас има приятелка — отвърнах аз.

— И тя има цицки — подхвърли друго.

— Така ли?

— Това за какво ти е? — попита първото, като посочи количката с кислорода.

— Помага ми да дишам — обясних аз. — Гас буден ли е?

— Не е буден, спи.

— Той умира — обади се другото.

— Той умира — потвърди третото със сериозно изражение на лицето. За миг настъпи мълчание, но докато се чудех какво да кажа, едно от децата изрита друго и те отново се впуснаха в гоненица, препъвайки се едно в друго в отдалечаващо се към кухнята меле.

А аз се отправих към родителите на Гас в дневната и се запознах с неговите зетъве, Крис и Дейв.

Тогава полусестрите му, които познавах добре, се спуснаха да ме прегърнат. Джули седеше на ръба на леглото и говореше на спящия Гас със същия онзи тон, с който казваш на едно дете колко е очарователно:

— О, Гаси, Гаси, нашият малък Гаси, Гаси.

Нашият Гаси ли? Той да не е някаква вещ?

— Как си, Огъстъс? — казах аз, опитвайки се да послужи като модел за подобаващо поведение.

— Миличкият ми Гаси — обади се и Марта, надвесвайки се над него.

Започнах да се питам дали наистина спи, или просто е задействал помпата с болкоуспокояващото, за да се предпази от устрема на добронамерените си сестри.

След известно време той се събуди и първото, което каза, беше „Хейзъл“, което, трябва да призная, доста ме зарадва, сякаш и аз бях част от семейството.

— Навън — изрече той. — Може ли да излезем?

Всички се отправихме към вратата, като майка му буташе количката, а аз заедно със сестрите, зетъвете, баща му и племенниците вървахме подире им. Денят беше облачен, но тих и топъл, тъй като лятото бе започнало. Той носеше моряшка фланелка с дълги ръкави и долнище на анцуг. По някаква причина постоянно му беше студено. Поиска вода и баща му отиде да донесе.

Марта се опита да поведе разговор с Гас, като клекна до него и каза:

— Винаги си имал такива красиви очи.

Той кимна едва-едва.

Един от зетъвете положи ръка на рамото на Гас и каза:

— По-добре ли е на въздух?

Гас сви рамене.

— Искаш ли хапче? — попита майка му, присъединявайки се към кръга от клечащи около него хора. Аз отстъпих крачка назад и се загледах в децата, които се спуснаха напъряко през една цветна лека право към парчето зелена трева в задния двор. И тутакси захванаха една игра, която се състоеше в това да се хвърлят на земята.

— Деца! — извика вяло Джули.

— Мога само да се надявам — каза тя, обръщайки се към Гас, — че един ще станат като теб — сериозни и интелигентни млади мъже.

Идеше ми да повърна.

— Той не е чак толкова умен — казах на Джули.

— Тя е права. Работата е там, че повечето красиви хора са глупави, и затова аз надминавам очакванията.

— За всичко е виновен сексапилът му — казах аз.

— Да, понякога мога да бъда наистина ослепителен — отвърна той.

— И той наистина ослепи приятеля ни Исак — казах аз.

— Ужасна трагедия. Но мога ли да се скрия от тази убийствена красота?

— Не, не можеш.

— Това прекрасно лице е моето наказание.

— Да не говорим за тялото.

— Слушай, най-добре да не зачекваме темата за прелестното ми тяло. Не ти трябва да ме виждаш гол, Дейв. Защото в мига, в който Хейзъл Грейс ме видя гол, дъхът ѝ направо пресекна — каза той и кимна към кислородната бутилка.

— Добре, достатъчно — обади се бащата на Гас, след което изневиделица ме прегърна и целуна по главата. — Всеки божи ден благодаря на Господ за теб, хлапе — прошепна ми той.

И това беше последният хубав ден, който прекарах с Гас, преди онзи наистина Последен хубав ден.

ДВАДЕСЕТА ГЛАВА

Една от недотам противните норми на жанра за болното от рак дете е тази за Последния хубав ден, когато жертвата на рака неочаквано получава няколко часа, в които неумолимото влошаване достига до внезапен застой и за известно време болката става поносима. Проблемът обаче е в това, че няма как да знаеш, че последният хубав ден, който си преживял, е наистина твойт Последен хубав ден. В момента го приемаш само като още един хубав ден.

Бях си взела почивка от ежедневните посещения при Огъстърс, защото самата аз изпитвах леко неразположение — но нищо особено, само малко умора. Прекарала бях един мързелив ден и когато Огъстърс се обади малко след пет следобед, вече бях включена за АИБВ, която бяхме завлекли в дневната, за да мога да гледам телевизия с мама и татко.

— Здравей, Огъстърс — казах аз.

Отговори ми с онзи глас, в който се бях влюбила:

— Добър вечер, Хейзъл Грейс. Какво ще кажеш да се видим в Буквалното сърце на Исус около осем вечерта?

— Ами, добре.

— Отлично. И ако не те затруднява, подготви си прощално слово.

— Ъъъ — запънах се аз.

— Обичам те — каза той.

— И аз теб — отвърнах и тогава връзката прекъсна.

— Аз, ъъъ — заекнах отново. — В осем тази вечер трябва да бъда в групата за взаимопомощ. Извънредна сбирка.

Мама изключи звука на телевизора.

— Наред ли е всичко? — попита тя.

Погледнах я за миг с повдигнати вежди.

— Предполагам, че това е реторичен въпрос.

— Но защо е тази внезапна...

— Защото Гас има нужда от мен. Не се тревожете. Мога да карам. — Посегнах да изключи АИБВ, като си мислех, че мама ще ми

помогне, ала тя не го направи.

— Хейзъл — рече тя, — напоследък двамата с баща ти почти не те виждаме.

— Особено онези от нас, които работят по цяла седмица — добави татко.

— Той има нужда от мен — отвърнах аз, след като най-сетне успях сама да изключа апарата.

— Ние също се нуждаем от теб, хлапе — възрази татко, след което ме хвана за китката, като че ли бях двегодишна лудетина, която всеки миг ще се втурне на улицата.

— Е, татко, когато се разболееш от нещо смъртоносно, обещавам повече да си стоя у дома.

— Хейзъл — скара ми се мама.

— Нали точно вие настоявахте да излизам — сопнах се аз. Татко продължаваше да стиска ръката ми. — А сега искате той да умре, за да може пак да съм вързана за това място и вие да се грижите за мен, както преди. Само че аз нямам нужда от това, мамо. Нямам нужда от вас, както преди. Човекът, който има нужда от собствен живот, си ти.

— Хейзъл! — извика татко и стисна ръката ми по-силно. — Извини се на майка си.

Опитах се да издърпам ръката си, но той отказваше да ме пусне, а с една ръка беше невъзможно да поставя канюлата. Бях толкова бясна. Единственото, което исках, беше да мога да изхвърча от стаята като всеки нормален тийнейджър, да затръшна вратата, да надуя *The Hectic Glow* на уредбата и да напиша едно гневно прощално слово. Но не можех, по простата причина, че не можех да дишам.

— Канюлата — проплаках аз. — Имам нужда от нея.

Татко веднага пусна ръката ми и скочи, за да ми подаде кислород. Виждах вината в очите му, но въпреки това беше още ядосан.

— Хейзъл, извини се на майка си.

— Добре, съжалявам, само ме пуснете да отида, моля ви.

Не отговориха нищо. Мама продължаваше да седи, скръстила ръце на гърдите си, и отказваше дори да ме погледне. Малко след това аз се изправих и отидох в стаята си, за да напиша прощалното си слово за Огъстъс.

Мама и татко идваха на няколко пъти да почукат на вратата, но аз ги отпращах с думите, че съм заета с нещо важно. Отне ми цяла

вечност, докато реша какво искам да кажа, но дори тогава не бях напълно доволна от резултата. Малко преди да приключа, забелязах, че вече е 7,40, което означаваше, че дори да не се преобличам, пак ще закъснея, така че в крайна сметка облеклото ми се състоеше от бебешкосиньо памучно долнище на пижама, джапанки и тениската на Гас от университета „Бътлър“.

Излязох от стаята си, но когато се опитах да мина покрай тях, Татко ме спря:

— Не може да напускаш къщата без разрешение.

— Божичко, татко. Гас искаше да напиша прощалното му слово, разбрахте ли? А после ще си стоя вкъщи всяка проклета вечер.

Това най-сетне ги накара да мълкнат.

През цялото време, докато карах, не можах да се успокоя. Накрая завих зад църквата и паркирах на алеята с форма на полукръг зад колата на Огъстъс. Един камък с големината на юмрук държеше отворена задната врата на църквата. Влязох вътре с намерението да използвам стълбите, но после реших да изчакам древния раздрънкан асансьор.

Накрая вратите се отвориха и аз пристъпих отново в помещението за сбирки на групата за взаимопомощ с все така подредените в кръг столове. Ала единственото, което забелязах, беше слабият като привидение Гас в неговата инвалидна количка. Той се виждаше в мен от центъра на кръга. Стоял беше там в очакване вратите на асансьора да се отворят.

— Хейзъл Грейс — обади се той, — изглеждаш очарователно.

— Да, знам.

Тогава долових някакво шумолене в сумрачния далечен край на помещението. Исак стоеше зад една малка дървена катедра, която стискаше с две ръце.

— Искаш ли да седнеш? — попитах го аз.

— Не, ще произнасям прощално слово. Закъсня.

— Ти ще... аз... Какво?

Гас ми направи знак да седна. Аз придърпах един стол до него в центъра на кръга и той го завъртя с лице към Исак.

— Искам да присъствам на погребението си — обясни Гас. — Между другото, ще кажеш ли няколко думи за мен?

— Аз, хм, разбира се — отвърнах и отпуснах глава на рамото му. Протегнах ръце над облегалката на количката и го прегърнах. Той потръпна от болка. И аз го пуснах.

— Супер — отвърна той. — Надявам се да присъствам като призрак, но за всеки случай реших да организирам репетиция на погребението — не че искам да ви скапвам настроението, но тази идея ми хрумна днес следобед и тъй като сега се чувствам в сравнително добра форма, прецених, че по-подходящ момент няма да се намери.

— Но как влезе тук? — попитах аз.

— Ще повярваш ли, ако ти кажа, че през нощта оставят вратата отворена?

— Не — отвърнах аз.

— И така трябва. — Гас се усмихна. — Но все едно. Сигурно всичко това изглежда малко самодоволно.

— Хей, крадеш ми речта — обади се Исак. — В първата част обяснявам какъв самодоволен негодник си бил.

Засмях се.

— Добре, добре — отвърна Гас. — Имаш думата.

Исак прочисти гърлото си и започна:

— Огъстъс Уотърс беше един самодоволен негодник. Но ние му прощаваме. Но не защото, образно казано, имаше толкова добро сърце, колкото скапано беше истинското му, или защото знаеше как се държи цигара по-добре от всеки друг непушач в историята на човечеството, нито пък заради осемнайсетте му години, които трябваше да бъдат много повече.

— Седемнайсет — поправи го Гас.

— Да предположим, че ти остава още време, прекъсващ негоднико.

— От мен да го знаете — продължи Исак, — Огъстъс Уотърс приказваше толкова много, че би ви прекъснал дори на собственото си погребение. А колко предвзет беше само: мили боже, това момче не можеше дори да се изпикае, без да почне да разсъждава за многопластовите метафорични значения на човешките отпадъчни продукти. И тази негова суета: не мисля, че съм срещал по-привлекателен от него човек, който да е толкова наясно със собствената си физическа привлекателност.

Но едно ще ви кажа: когато учените на бъдещето позвънят на вратата ми с чифт изкуствени очи и ми предложат да ги изпробвам, директно ще им кажа да се пръждосват, защото не искам да виждам свят, в който него го няма.

В този момент вече плачех.

— А после, след този символичен жест, ще приема изкуствените очи, защото с тях вероятно ще мога да виждам през блузите на момичетата. Огъстъс, приятелю, на добър час.

Огъстъс кимна замислено, сви устни и накрая вдигна одобрително палци. А когато възвърна самообладанието си, каза:

— На твоє място бих изрязал онази част за надзъртането през блузите на момичетата.

Исак продължаваше да стиска катедрата с ръце. Започна да плаче. Забелязах, че раменете му се тресат, когато притисна чело към нея, а после изтърси:

— По дяволите, Огъстъс, да редактираш прощалното слово за собственото си погребение.

— Недей да ругаеш в Буквалното сърце на Исус — обади се Гас.

— По дяволите — повтори Исак, след което вдигна глава и преглътна. — Хейзъл, ще ми дадеш ли ръка?

Съвсем бях забравила, че не може сам да се върне в кръга. Изправих се, поставих ръката му на рамото си и бавно поехме към мястото до Гас, където бях седяла допреди малко. После се качих отново на подиума и разгънах листа, на който бях отпечатала прощалното си слово.

— Казвам се Хейзъл. Огъстъс Уотърс беше обречената любов на живота ми. Дватама с него преживяхме епична любовна история и започна ли да я разказвам, от мен ще остане само една локва от сълзи. Гас изпитваше същото. Изпитва го и сега. Няма да ви разкажа любовната ни история, защото — подобно на всички истински любовни истории — тя ще умре заедно с нас, което е в реда на нещата. Надявах се той да чете моето прощално слово, защото не бих искала никой друг... — Заплаках. — Как да сдържа сълзите си. Добре. Ей сега ще се съвзема. Добре.

Няколко пъти поех въздух, след което продължих да чета:

— Не мога да разкажа любовната ни история и затова ще говоря за математика. Не съм математик, но знаем едно: между 0 и 1 има

безкрайно много числа. Например 0,1, 0,12, 0,112 и така до безкрай. Но, разбира се, безкрайните множества от числа между 0 и 2 и между 0 и милион са много по-големи. Едни безкрайности са по-големи от други. Научихме това от един писател, когото и двамата харесвахме. Има дни, в които ме обзема негодувание срещу размера на моето безкрайно множество. Искam повече числа, отколкото най-вероятно ще получа, и Бог ми е свидетел, че искам за Огъстъс Уотърс повече числа, отколкото той получи. Но, Гас, любов моя, не мога да ти опиша колко съм признателна за нашата малка безкрайност. Не бих я заменила за нищо на този свят. За броени дни ти ми подари цяла вечност и затова съм благодарна.

ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

Огъстъс Уотърс умря осем дни след репетицията на погребението си, в Спешното отделение на „Мемориъл“, когато ракът, който беше образуван от него, спря работата на сърцето му, също образувано от него.

Той беше там с майка си, баща си и сестрите си. Майка му се обади в три и половина сутринта. Знаех, че си отива, разбира се. Говорила бях с баща му, преди да си легна, и тогава той ми каза: „Може би ще е тази нощ“, но при все това, когато грабнах телефона от масичката до леглото си и видях изписаните на екрана думи „Майката на Гас“, всичко в мен се преобърна. Тя плачеше в другия край на линията, каза ми, че съжالياва — аз също ѝ казах, че съжالياвам — и тогава ми обясни, че през последните няколко часа, преди да умре, Огъстъс е бил в безсъзнание.

Когато се появиха родителите ми с очакващо изражение в очите, аз само кимнах и те се отпуснаха взаимно в обятията си с чувство на споделен ужас, че един ден същата участ ще споходи и тях.

Обадих се на Исак, който започна да проклина живота, вселената и дори Бог, а накрая си зададе реторичния въпрос къде са проклетите трофеи, точно когато ти трябват, след което осъзнах, че няма на кой друг да се обадя, което беше най-тъжното. Единственият човек, с когото исках да поговоря за смъртта на Огъстъс Уотърс, беше самият Огъстъс Уотърс.

Родителите ми останаха в стаята ми цяла вечност, докато накрая не се съмна и татко попита:

— Искаш ли да останеш сама?

Аз кимнах и мама прошепна:

— Ще бъдем в съседната стая.

А аз си помислих: „Изобщо не се съмнявам“.

Беше кошмар. Всичко това. Всяка следваща секунда — по-непоносима от предишната. Постоянно ми идеше да му звънна, като се питах какво ще стане, ако отговори някой друг. През последните няколко седмици бяхме принудени да прекарваме времето си заедно в спомени, но това не беше нищо: сега удоволствието на спомените ми беше отнето, тъй като вече нямаше с кого да ги споделям. Имах чувството, че да изгубиш човека, с когото си създал тези спомени, означава да изгубиш самите спомени, сякаш само преди няколко часа нещата, които сме правели заедно, изглеждаха по-истински и по-значими.

Когато те приемат в Спешното, едно от първите неща, които те карат да направиш, е да оцениш болката си по скалата от едно до десет и по този начин взимат решение какви успокоителни трябва да използват и доколко неотложно е тяхното прилагане. Стотици пъти са ми задавали този въпрос през годините — помня един от първите, когато не можех да си поема въздух и имах чувството, че в гърдите ми бушува огън, чиито пламъци облизват вътрешността на ребрата ми, търсейки изход вън от тялото ми, тогава родителите ми ме заведоха в Спешното. Една сестра ме попита за болката и тъй като не можех да говоря, просто вдигнах девет пръста.

По-късно, след като ми дадоха успокоително, сестрата се появи отново и започна да гали ръката ми, докато измерваше кръвното ми налягане.

— Знаеш ли как разбрах, че си боец? — попита тя. — На десетката каза деветка.

Но това не беше съвсем вярно. Казах девет, защото исках да си запазя десетката за друг път. И ето я и нея, великата и страшна десетка, която ме връхлиташе отново и отново, докато лежах скована и сама в леглото си, забила поглед в тавана, а вълните ме блъскаха в скалите, след което ме повличаха обратно навътре в морето, но само за да ме запратят с удвоени сили в назъбеното лице на канарата, оставяйки ме да се нося по лице във водата, без да мога да се удавя.

Накрая набрах номера му. Телефонът му иззвъня пет пъти, след което се включи гласова поща. „Свързахте се с гласовата поща на Огъстъс Уотърс — изрече той с ясния глас, в който се бях влюбила. —

Оставете съобщение.“ После прозвуча сигналът. Глухият ефир на линията беше толкова зловещ. Искях отново да посетя онова неземно трето измерение, в което се пренасяхме заедно с него, когато говорехме по телефона. Чаках чувството да се завърне, ала напразно: глухият ефир на линията не беше никаква утеха и накрая затворих.

Извадих лаптопа от мястото му под леглото, включих го и влязох в неговата страница, където съболезнователните постове вече прииждаха. Последният гласеше: „Обичам те, братле. Ще се видим в отвъдното.“ ... написан от човек, за когото никога не бях чувала. Всъщност почти всички постове, които пристигаха със скоростта, с която успявах да ги прочета, бяха написани от хора, които изобщо не бях виждала и които той дори не беше споменавал — хора, които сега, когато той беше мъртъв, възхваляваха многобройните му достойнства, въпреки че — знаех това със сигурност — не бяха го виждали от месеци и не бяха положили никакво усилие да го посетят. Тогава се запитах дали и моята стена ще изглежда по същия начин, ако умра, или прекалено дългата ми изолация от училище и от живота изобщо щеше да ми спести тази широка проява на последна почит.

Продължих да чета.

„Вече ми липсваш, братле.“

„Обичам те, Огъстъс. Бог да те благослови и да бди над теб.“

„Ти си велик и ще живееш вечно в сърцата ни.“

(Последният пост направо ме вбеси, защото съдържахше намек за безсмъртието на онези, които го бяха надживели: ще живееш вечно в паметта ми, защото аз ще живея вечно! СЕГА АЗ СЪМ ТВОЯТ БОГ! И ТЕ ПРИТЕЖАВАМ! Мисълта, че няма да умреш, е още един страничен ефект на смъртта.)

„Ти беше страхотен приятел, братле, и съжалявам, че не се виждахме по-често, след като напусна училище. Обзалагам се, че вече играеш баскетбол в рая.“

Мога да си представя какъв анализ би направил Огъстъс Уотърс на последния коментар: Ако наистина ще играя баскетбол в рая, това

означава ли, че раят има реално местонахождение с истински баскетболни топки. И кой произвежда въпросните топки? Може би в рая има по-онеправдани от мен души, които работят в небесната фабрика за баскетболни топки, за да мога аз да играя баскетбол? Или може би всемогъщият Бог създава баскетболните топки от космическия вакуум? И дали този рай не се намира в някоя невидима вселена, където законите на физиката не съществуват, и ако е така, тогава защо, по дяволите, ще играя баскетбол, когато мога да летя, да чета, да се любувам на красивите хора около мен или нещо друго, което обичам да правя? Струва ми се, че представата ти за моето мъртво аз говори повече за теб самия, отколкото за човека, който бях приживе, или за това, което съм сега, каквото и да е то.

Родителите му се обадиха по пладне, за да ни съобщят, че погребението ще се състои след пет дни, в събота. Идеше ми да повърна, когато си представих църквата, пълна с хора, които смятат, че е обичал баскетбола, но въпреки това трябваше да отида, нали щях да говоря на службата. Щом затворих телефона, продължих да чета постове на стената му:

„Току-що научих, че Огъстъс Уотърс е починал след дълга борба с рака. Почивай в мир, приятелю.“

Давах си сметка, че скръбта на тези хора е искрена, и всъщност не бях ядосана точно на тях. Бях ядосана на вселената. И все пак имаше нещо, което наистина ме вбесяваше: получаваш всички тези приятели, когато вече не са ти необходими. Написах отговор на този коментар:

„Живеем във Вселена, която е посветена на това да създава и изкоренява съзнателно. Истината е, че Огъстъс Уотърс не почина след дълга борба с рака. Той почина след дълга борба с човешкото съзнание, превръщайки се в жертва — каквито ще бъдете и вие — на потребността на

Вселената да създава и унищожава всичко, което е възможно.“

Постнах съобщението и зачаках някой да отговори, като не спирах да презареждам страницата. Нищо. Коментарът ми се изгуби сред лавината от нови постове. На всички щял да има липсва толкова много. Всички отправяли молитви за семейството му. Тогава се сетих за писмото на Ван Хутен — писането не възкресява, то погребва.

По-късно отидох във всекидневната, за да погледам телевизия с родителите си. Не помня какво беше предаването, но по едно време мама ме попита:

— Хейзъл, има ли нещо, което можем да направим за теб?

Но аз само поклатих глава. А после заплаках отново.

— Кажи, какво да направим за теб? — настоя мама.

Свих рамене.

Но тя продължи да ме пита, сякаш би могла да стори нещо, докато накрая аз пропълзах по дивана и отпуснах глава в скута ѝ. Тогава татко дойде при нас и обгърна здраво краката ми, а аз обвих ръце около кръста на мама и тримата останахме така, докато бурята не премина.

ДВАДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

Щом пристигнахме, поседнах за кратко в стаята за поклонение — малко помещение с голи каменни стени от едната страна на олтара в църквата на Буквалното сърце на Исус. Две-трети от стаята, в която имаше около осемдесет стола, бяха запълнени, но останалата празна една трета биеше много повече на очи.

Известно време наблюдавах как хората се приближават до ковчега, който беше положен върху някаква количка, застлана с покривка. Всички тези хора, които никога не бях виждала, коленичеха или се навеждаха над него, поглеждаха го за малко, като може би плачеха или изричаха нещо, и накрая докосваха ковчега, вместо да докоснат него, защото никой не обича да влиза в досег със смъртта.

Родителите на Гас стояха до ковчега, като прегръщаха всички, които минаваха покрай тях, но щом ме видяха, те се усмихнаха и се приближиха. Изправих се и прегърнах първо баща му, а после и майка му, която ме притегли силно към себе си, притискайки плешките ми, какъвто навик имаше Гас. И двамата изглеждаха състарени — с хлътнали очи и увиснала кожа на изтощените им лица. Те също бяха достигнали края на бягането с препятствия.

— Той те обичаше толкова много — каза майка му. — Наистина те обичаше. Това не беше... не беше някакво хлапашко увлечение — додаде тя, сякаш не го знаех.

— Вас също много ви обичаше — отвърнах аз тихо. Не мога да го обясня, но да разговарям с тях, беше все едно да се нараняваме взаимно. — Съжалявам — додадох аз. След това поведоха разговор с родителите ми, който се изразяваше най-вече в сковано кимане и стиснати устни. Тогава вдигнах поглед към ковчега и тъй като там нямаше никого, реших да се приближа. Махнах канюлата от носа си, прекарах я над главата си и я подадох на татко. Искях да бъдем само аз и той. Взах малката си чантичка и поех по оставената между редиците столове пътека.

Разстоянието ми се стори ужасно дълго и през цялото време повтарях на дробовете си да мълчат, повтарях им, че са силни и че могат да се справят с това. Докато се приближавах, го виждах: косата му беше сресана наляво по начин, който би намерил за ужасяващ, а лицето му беше подпухнало. И все пак това беше Гас. Моят върлинест и прекрасен Гас.

Отначало исках да облека малката черна рокля, която бях купила за петнайсетия си рожден ден, погребалната ми рокля, само че вече не ми ставаше, и затова си сложих една най-обикновена черна рокля с дължина до коляното. Огъстъс беше със същия черен костюм с тесни ревери, с който се появи в „Орание“.

Щом коленичих, осъзнах, че бяха затворили очите му — разбира се, че ще ги затворят — и че никога повече нямаше да видя сините му очи.

— Обичам те в сегашно време — прошепнах аз, след което отпуснах ръка на гърдите му и продължих: — Добре, Гас, всичко е добре. Наистина. Всичко е добре, чуваш ли? — Не бях и не съм сигурна, че ме чуваше. Накрая се наведох към него и го целунах по бузата. — Добре — казах аз. — Добре.

Изведнъж си дадох сметка, че всички тези хора ни гледаха и че последния път, когато се целунахме в присъствието на такава многолюдна тълпа, беше в къщата музей на Анне Франк. Но в интерес на истината този път те не гледаха нас, а мен. Само мен.

Тогава отворих чантичката си и извадих отвътре кутия „Камел Лайте“. А после с бързо движение на ръката, което се надявах никой да не е забелязал, ги мушнах в тясното пространство между него и кадифената сребриста подплата на ковчега.

— Сега вече можеш да си запалиш — изрекох аз. — Нямам нищо против.

Докато му говорех, мама и татко се бяха придвижили до втората редица столове заедно с кислородната ми бутилка, така че не се наложи да вървя дълго. Щом седнах, татко ми подаде една кърпичка. Аз си издухах носа, нагласих тръбичките зад ушите си и поставих накрайниците на мястото им.

Смятах, че за същинската част на погребението ще се преместим в истинския олтар, само че службата се проведе в това тясно странично помещение — вероятно Буквалната десница на Исус, онази

част от кръста, към която е бил прикован. Тогава се появи пасторът, който застана зад ковчега, сякаш беше амвон, и започна да говори за храбрата борба на Огъстъс, за неговия героизъм пред лицето на болестта, който бил вдъхновение за всички ни, и тъкмо когато взе да ми писва, свещеникът додаде: „В рая Огъстъс ще бъде най-сетне изцелен и непокътнат“ — намеквайки, че отрязаният крак го прави по-малко завършен в сравнение с останалите, при което не можах да потисна въздишката на отвращение. Татко стисна крака ми малко над коляното и ме стрелна неодобрително с очи, но тогава някой от задната редица прошепна едва доловимо в ухото ми:

— Какъв смотаняк само, нали, хлапе?

Обърнах се назад.

Питър ван Хутен носеше бял ленен костюм, скроен по такъв начин, че да прикрива пълнотата му, сиво-синя на цвят риза и зелена вратовръзка. Имаше вид на човек, който се е пременил за колониална окупация на Панама, а не за погребение. Тогава пасторът каза:

— Нека да се помолим.

И докато всички останали сведоха глави, аз продължих да се вирам, зяпнала от изумление при вида на Питър ван Хутен. В следващия миг той прошепна:

— Трябва да се правим, че се молим. — И той също наведе глава.

Положих всички усилия да забравя за присъствието му и да се помоля за Огъстъс. Наложих си да се съсредоточа върху думите на пастора и да не поглеждам назад.

Тогава пасторът повика Исак при себе си, който изглеждаше много по-сериозен, отколкото на репетицията за погребението.

— Огъстъс Уотърс, който беше кмет на тайния град Кансервания, е незаменим — започна Исак. — Много хора биха могли да разкажат забавни истории с Гас, защото той беше наистина забавен, но аз ще ви разкажа една сериозна. В деня, след като ампутираха окото ми, Гас дойде в болницата. Бях спял, с разбито сърце и нямах желание за нищо, но тогава Гас влетя в стаята ми и извика: „Имам страхотна новина!“. А аз отвърнах: „Точно в момента не съм в настроение за твоята страхотна новина“, при което той ми каза: „Това ще искаш да го чуеш“, така че аз попитах: „Е, добре, каква е новината?“, а той заяви: „Предстои ти дълъг и хубав живот, изпълнен с много страхотни и гадни моменти, представи си само!“.

Исак не можа да продължи или може би това беше всичко, което бе написал.

След като един приятел на Гас от гимназията разказа няколко истории за неговите изключителни баскетболни умения и за безкрайните му достойнства като съотборник, пасторът каза:

— А сега ще чуем няколко думи от специалната приятелка на Огъстъс, Хейзъл.

„Специална приятелка ли?“ Сред публиката отекна приглушено хихикане и аз реших за всеки случай да поправа недоразумението, обръщайки се към пастора:

— С него бяхме гаджета.

Това накара хората да се разсмеят. И едва тогава започнах да чета предварително написаното прощално слово:

— В дома на Гас има един цитат, в който двамата с него намирахме голяма утеха: „Без болката не можем да познаем радостта“.

След това продължих да декламирам глупави лозунги за кураж, докато родителите на Гас, хванати ръка за ръка, слушаха прегърнати и кимаха при всяка моя дума. Стигнала бях до заключението, че погребенията са за живите.

Сестра му Джули също произнесе реч, службата завърши с молитва за единението на Гас с Господ и аз си спомних какво ми беше казал в „Орание“ — че не вярва в никакви имения и арфи, но вярва в съществуването на нещо с главно Н, така че докато се молахме, си представих, че в момента е някъде с главно Н, но въпреки това не можех да убедя сама себе си, че някога ще се съберем. Познавах твърде много починали хора. Знаех, че от сега нататък за мен времето ще тече много по-различно, отколкото за него — че подобно на всички хора в тази стая, аз ще продължа да трупам запаси от любов и загуби, но не и той. А за мен това беше най-голямата и истински непоносима трагедия: като всички неизброими починали хора той е претърпял необратимото превъплъщение от преследван от витаещи души във витаещ дух.

Тогава един от зетъвете на Гас донесе портативен касетофон и пусна едно парче, което Гас бе избрал сам — една тъжна и спокойна песен на The Nectic Glow, която се наричаше „Новият партньор“. А аз исках само да се прибера у дома. Не познавах почти никого от тези хора и в същото време усещах как малките очички на Питър ван Хутен

се забиват в беззащитните ми плещи, ала след края на песента трябваше да изчакам, докато всички се отбият при мен, за да ми кажат, че съм говорила прекрасно и че службата е била чудесна, което беше лъжа: все пак се намирахме на погребение. Кое то приличаше на всяко друго.

Тогава се събраха хората, които щяха да носят ковчега му — братовчеди, баща му, един чичо, приятели, които никога не бях виждала — и го понесоха към катафалката.

Когато тримата с мама и татко влязохме в колата, аз им казах:

— Не искам да ходя там. Уморена съм.

— Хейзъл — възрази мама.

— Мамо, там няма да има къде да седна, службата ще продължи цяла вечност и освен това се чувствам изтощена.

— Хейзъл, налага се отидем заради господин и госпожа Уотърс — настоя мама.

— Просто... — не довърших аз. По някаква причина се чувствах толкова малка на задната седалка на колата. Всъщност дори исках да бъда малка. Искаше ми се да бъда шестгодишно хлапе. — Добре — съгласих се накрая.

Известно време се взирах безцелно през прозореца. Наистина не исках да ходя. Не исках да гледам как го спускат вътре в земята на парцела, който бе избрал заедно с баща си, не исках да гледам как родителите му рухнат на колене върху влажната от росата трева и вият от болка, не исках да гледам как пианският търбух на Питър ван Хутен изпъва лепеното сако, не исках да плача пред тези хора, не исках да хвърлям пръст върху ковчега му и не исках родителите ми да стоят под това ясносиньо небе с падаща косо следобедна светлина, потънали в мисли за своя ден и своето дете, за моя парцел, за моя ковчег и за моята пръст.

Но аз сторих всичко това. Сторих всичко това и дори много повече, защото мама и татко чувстваха, че така трябва.

След като всичко свърши, Ван Хутен се приближи към мен и постави ръка на рамото ми.

— Може ли да ме закарате? — попита той. — Оставих колата под наем в подножието на хълма. — Аз свих рамене и в мига, в който

татко отключи колата, той отвори задната врата.

Щом влезе вътре, се наведе напред и каза:

— Питър ван Хутен — писател в пенсия и полупрофесионален негодник.

Родителите ми също се представиха. Той се здрависа с тях. Бях искрено изненадана, че Питър ван Хутен бе прелетял половината земно кълбо само за да присъства на едно погребение.

— Но как изобщо... — започнах аз, но той ме прекъсна.

— Използвах вашия проклет интернет, за да следя информацията за починалите в Индианаполис — Той бръкна под самото си и извади оттам бутилка уиски.

— И просто ей така си купихте билет и...

Но той ме прекъсна отново, докато развиваше капачката:

— Похарчих петнайсет хиляди за билет първа класа, но от финансова гледна точка съм достатъчно добре обезпечен, за да задоволявам прищевките си. Освен това питиетата по време на полета са безплатни. Ако си достатъчно амбициозен, можеш дори да излезеш на чисто.

Ван Хутен отпи голяма глътка от уискито, след което се наведе напред и предложи бутилката на баща ми.

— Ъ, не благодаря — отвърна татко.

Тогава Ван Хутен побутна бутилката към мен. И аз я взех.

— Хейзъл — обади се мама, само че аз развих капачката и отпих. Сега стомахът и белите ми дробове се чувстваха по един и същи начин. После върнах бутилката на Ван Хутен, който отпи жадно и каза:

— Е, *omnis cellula e cellula*.

— Какво?

— С твоя Уотърс си кореспондирахме известно време и в последното си...

— Какво, нима вече четете пощата от феновете си?

— Не, той ги пращаше у дома, а не чрез издателя. А и той не отговаря на определенията за фен. Той ме презираше. Но във всеки случай беше доста настоятелен, че ще получа опрощение за поведението си, ако дойда на погребението му, за да ти разкажа какво е станало с майката на Анна. И ето ме тук, а твоят отговор е: *omnis cellula e cellula*.

— Моля? — попитах отново.

— *Omnis cellula e cellula* — повтори той. — Всички клетки произлизат от клетки. Всяка клетка е родена от клетка, която също е родена от клетка. Животът произлиза от живот. Животът се ражда от живот, който ражда живот и така нататък.

Стигнахме до подножието на хълма.

— Е, добре — казах аз. Не бях в настроение за това. Нямаше да позволя на Питър ван Хутен да обсеби погребението на Гас. — Благодаря — казах аз. — Струва ми се, че това е подножието на хълма.

— Няма ли да поискаш обяснение? — попита той.

— Не — отвърнах аз. — Не ми е нужно. Мисля, че вие сте един жалък алкохолик, който ръси остроумия само за да привлече внимание, също като някое прекалено развито единайсетгодишно хлапе, и наистина ми е жал за вас. Но тъй като вече не сте човекът, написал навремето „Всевластна скръб“, няма как да измислите продължение, дори да искате. Все пак благодаря. Желая ви чудесен живот.

— Но...

— Благодаря за уискито — казах аз. — А сега излизайте от колата.

Изглеждаше унижен. Татко бе спрял колата и ние постояхме за минута под гроба на Гас, докато накрая Ван Хутен отвори вратата и мълчаливо си тръгна.

Докато се отдалечавахме, видях през задното стъкло на колата как той отпива от уискито и вдига бутилката към мен, сякаш отправя тост. Очите му бяха тъжни. Наистина ми дожаля за него.

Около шест часа най-сетне се прибрахме и аз се чувствах изтощена. Единственото, което исках, беше да си легна, само че мама настоя да хапна малко макарони със сирене, но поне ми позволи да се храня в леглото. Поспах няколко часа, включена за АИБВ. Събуждането беше ужасно, защото за един кратък момент на объркване имах чувството, че всичко е наред, и тогава настоящето ме връхлетя отново. Мама изключи АИБВ, а аз взех една кислородна бутилка и се помъкнах към банята, за да се измия.

Изучавайки се в огледалото, докато миех зъбите си, си мислех, че има два типа възрастни: едните бяха Питър ван Хутеновци — жалки същества, които живееха, за да нараняват. А другите бяха като

родителите ми, които обикаляха наоколо като зомбита, като правеха каквото е необходимо, за да продължат да обикалят наоколо.

Нито едната от тези две опции за бъдещето не ми се виждаше особено привлекателна. Имах чувството, че вече съм изпитала всичко най-чисто и хубаво на този свят, и започвах да си мисля, че ако смъртта не се бе намесила, любовта, която споделяхме двамата с Огъстъс, не би продължила задълго. „Така зората в утро се топи — пишеше поетът. — И златно нищо не стои“^[1].

Някой почука на вратата на банята.

— Заето — отвърнах аз.

— Хейзъл — обади се татко. — Може ли да вляза? — Не отговорих, но малко след това отключих вратата. Седнах на спуснатия капак на тоалетната чиния. Защо трябваше дишането да е толкова бреме? Татко застана на колене до мен. Той улови главата ми с ръце и я притегли в сгъвката на шията си.

— Съжалявам, че Гас умря — каза той.

Задушавах се леко в тениската му, но въпреки това беше приятно да те прегръщат така силно и да усещаш уютната миризма на баща си. Имах чувството, че е ядосан за нещо, което ми харесваше, защото аз също бях ядосана.

— Всичко е пълна гадост — каза той. — Осемдесет процента шансове за живот, а той да се окаже в останалите двацет? Пълна гадост. Той беше толкова умно хлапе. Мамка му. Просто не е честно. Но затова пък беше привилегия да го обичаш, нали?

Кимнах, все така заровила глава в тениската му.

— Това трябва да ти подсказва какво изпитвам към теб — додаде той.

Моят мил старец. Винаги знаеше какво да каже.

[1] Откъс от стихотворението „Notling Gold Can Stay“ на Робърт Фрост(1874–1963). — Б.ред. ↑

ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА

Няколко дни след това станах по обяд и отидох с колата до дома на Исак. Вратата ми отвори лично той.

— Майка ми заведе Греъм на кино — каза той.

— Трябва да измислим какво да правим — отвърнах аз.

— Какво ще кажеш за видеоигри за слепи?

— Да, за такова нещо си мислех и аз.

Няколко часа седяхме на дивана и говорехме на екрана, като си проправяхме път през невидимия лабиринт на пещерата, без да проблесне дори един лъч светлина. Най-забавната част от играта засега беше да се опитваме да въвлечем компютъра в хумористичен разговор:

Аз: Докосни стената на пещерата.

Компютърът: Докосваш стената на пещерата. Тя е влажна.

Исак: Оближи стената.

Компютърът: Не разбирам. Повтори.

Аз: Изчукай влажната стена на пещерата.

Компютърът: Опитваш се да скочиш. И си удрияш главата.

Исак: Не скачай. А чукай.

Компютърът: Не разбирам.

Исак: Слушай, от седмици съм в тази пещера, сам в тъмното, имам нужда от някаква разтуха. ИЗЧУКАЙ СТЕНАТА НА ПЕЩЕРАТА.

Компютърът: Опитваш се да ско...

Аз: Забий чатал в стената на пещерата.

Компютърът: Не раз...

Исак: Прави любов със стената на пещерата.

Компютърът: Не раз...

Аз: Добре де. Поеми по-левия коридор.

Компютърът: Поемаш по-левия коридор. Проходът се стеснява.

Аз: Пълзи.

Компютърът: Пълзиш в продължение на почти сто метра. Проходът се стеснява.

Аз: Легни по корем и пълзи.

Компютърът: Пълзиш по корем трийсет ярда. По тялото ти се процежда вода. Стигаш до купчина камъни, които блокират прохода.

Аз: А сега може ли да изчукам пещерата?

Компютърът: Не можеш да скочиш, без да се изправиш.

Исак: Не искам да живея в свят, в който Огъстъс Уотърс го няма.

Компютърът: Не разбирам.

Исак: Аз също. Пауза.

Той пусна дистанционното на дивана между нас и попита:

— Знаеш ли дали го е боляло?

— Предполагам, че се е борел за всяка глътка въздух — отвърнах аз. — Накрая изпадна в безсъзнание, но общо взето, да, едва ли е било голям купон. Умирането е кофти работа.

— Да — отвърна Исак, а след дълга пауза добави: — Просто ми се струва толкова нереално.

— Такива неща се случват постоянно.

— Изглеждаш ядосана — каза той.

— Да, така е — отвърнах аз.

Дълго време седяхме потънали в мълчание, в което нямаше нищо лошо, докато аз се връщах мислено към самото начало в Буквалното сърце на Исус, когато Гас ни каза, че се страхува от забравата, а аз му отвърнах, че се бои от нещо напълно естествено и неизбежно и че проблемът не е в самото страдание или в забравата, а в свършената безсмисленост на тези понятия и в жестокия нихилизъм на страданието. Тогаваше се сетих за думите на татко, че вселената искала да бъде забелязана. А това, което искаме ние, е да бъдем забелязани от вселената, да знаем, че й пука за нас, но не като събирателна идея за съзнателна форма на живот, а за всеки един от нас като индивиди.

— Нали знаеш, че Гас наистина те обичаше? — подхвърли Исак.

— Да, знам.

— Не спираше да говори за теб.

— Знам.

— Беше много досадно.

— На мен не ми беше досадно — отвърнах аз.

— Той даде ли ти онова нещо, което пишеше?

— Какво нещо?

— Продължение или нещо такова на любимата ти книга.

— Моля? — обърнах се аз към Исак.

— Каза, че пишел нещо за теб, само че не го биваше особено като писател.

— Кога ти го каза?

— Не знам. По някое време, след като се върна от Амстердам.

— По кое време? — настоях аз. Дали беше успял да го завърши? И ако е така, дали не беше още на компютъра му?

— Ами — въздъхна Исак. — Не помня. Веднъж говорихме за това точно тук. Той седеше ето там и разглеждаше машината ми за имейли — тъкмо бях получил имейл от баба ми. Мога да проверя на машината, ако ис...

— Да, разбира се, къде е тя?

Споменал беше за това преди месец. Един месец. Не от най-добрите в живота му, но все пак месец. Разполагал е с достатъчно време да напише поне *нещо*. Там някъде все още живееше частица от него. Трябваше да го намеря.

— Отивам до дома му — казах на Исак.

Забързах към минивана и поставих количката с кислорода на предната седалка. Запалих колата. От стереоуредбата гръмна някакъв хип-хоп ритъм и тъкмо когато се канех да сменя радиостанцията, някой започна да рапира. На шведски.

Обърнах се назад и нададох писък, щом зърнах Питър ван Хутен на задната седалка.

— Съжалявам, че те изплаших — надвика той лееция се от колоните рап. Почти седмица след това все още носеше костюма от погребението. Миришеше така, сякаш от порите му излизаше не пот, а алкохол. — Можеш да задържиш компактдиска — каза той. — Това е Spook, една от основните шведски...

— Аааааа! Разкарай се от колата ми! — Изключих уредбата.

— Доколкото знам, колата е на майка ти. Освен това не беше заключена.

— Боже мили. Разкарай се от колата, или ще се обадя на 911. Боже, какъв ти е *проблемът*?

— Де да беше само един — отвърна той. — Дойдох, за да се извиня. Беше напълно права, когато отбеляза, че съм просто един

жалък човечец, който е напълно зависим от алкохола. Имах една позната, която ме търпеше, но само защото ѝ плащах да се грижи за мен, но лошото е, че тя ме напусна и аз останах съвсем сам и неспособен да завържа приятелство дори срещу пари. Всичко това е самата истина, Хейзъл. Една малка част от нея.

— Добре — отвърнах аз. Речта му щеше да бъде много по-завладяваща, ако не заваляше толкова думите.

— Напомняш ми за Анна.

— На много хора напомням за най-различни хора — отвърнах аз. — А сега трябва да вървя.

— Карай тогава — каза той.

— Излез от колата.

— Не мога. Напомняш ми за Анна — повтори той.

В следващия миг аз включих на задна предавка и излязох от алеята. Не можех да го накарам насила да се махне, а и не беше необходимо. Просто щях да отида до дома на Гас, където родителите му щяха да го принудят да си тръгне.

— Сигурно знаеш коя е Антоанета Мео — подхвърли Ван Хутен.

— Не, не знам — отвърнах аз, след което включих уредбата и шведският хип-хоп гръмна отново, ала Ван Хутен надвикваше музиката.

— В най-скоро време тя може да се превърне в най-младата неизмъчвана светица, канонизирана някога от католическата църква. Имала същия вид рак, от който е страдал и господин Уотърс, остеосарком. Лекарите отстранили левия ѝ крак. Болката била неопишуема. Когато Антоанета Мео умираше от тази мъчителна форма на рака на крехката шестгодишна възраст, тя казала на баща си: „Болката е като плата: колкото е по-здрав, толкова по-ценен ще бъде“. Вярно ли е това, Хейзъл?

Не гледах директно към него, а към отражението му в огледалото.

— Не — надвиках музиката. — Това са пълни глупости.

— Но не ти ли се иска да беше вярно! — извика той в отговор. Спрях музиката. — Съжалявам, че съсипах пътуването ви. Но вие бяхте прекалено млади. Бяхте... — Той се разплака. Сякаш имаше право да скърби за Гас. Ван Хутен беше част от дългия списък с

опечалени хора, които изобщо не го познаваха — поредният закъснел вопъл на стената му.

— Изобщо не си съсипал пътуването ни, самодоволен негоднико. Изкарахме си дори страхотно.

— *Опитвам се* — каза той. — Кълна се, че *се опитвам*. — В този момент осъзнах, че Питър ван Хутен имаше починал близък в семейството си. Замислих се колко правдиво бе описал живота на болните от рак деца; за факта, че в Амстердам събра сили само да ме попита дали нарочно съм се облякла като нея; за гадния начин, по който се държеше към нас двамата с Огъстъс; за неделикатния му въпрос за връзката между силата на болката и нейната стойност. Той седеше на задната седалка и пиеше — един възрастен мъж, който не бе изтрезнявал от години. Спомних си един коментар, който ми се ще да не бях чувала: половината бракове приключвали заради смърт на дете. Погледнах отново към Ван Хутен. Карах по „Колидж“ и отбих зад колоната паркирали автомобили.

— Имал си дете, което е починало? — попитах аз.

— Дъщеря ми — отвърна той. — Беше на осем. И страданията й си ги биваше. Но никога няма да бъде канонизирана.

— Имала е левкемия? — Той кимна. — Също като Анна — додадох аз.

— Да, също като нея.

— Бил си женен?

— Не. Не и по времето, когато умираше. Бях станал непоносим доста преди да я изгубим. Хейзъл, скръбта не променя хората. А разкрива същността им.

— Живял ли си с нея?

— Не, не съм, въпреки че накрая я заведохме в Ню Йорк, където живеех тогава, за да я подложим на редица експериментални изтезания, които умножиха ужаса на оставиците й дни, без да умножат броя им.

След кратко мълчание го попитах:

— Предполагам, че книгата е била нещо като втори живот за нея, възможност да бъде тийнейджърка?

— Мисля, че имаш право — отвърна той, след което бързо допълни: — Предполагам, че си запозната с мисловния експеримент на Филипа Фут за казуса с трамвая^[1]?

— И тогава аз се появявам в дома ти, облечена също като момичето, в което си се надявал, че тя ще се превърне, и всичко това ти е подействало като шок.

— Един трамвай се носи неуправляемо по релсите — започна той.

— Не ми пука за твоя глупав мисловен експеримент — прекъснах го аз.

— Всъщност той е на Филипа Фут.

— За нейния също.

— Не можеше да разбере защо всичко това ѝ се случва — отвърна той. — Трябваше да ѝ кажа, че ще умре. Социалната ѝ работничка твърдеше, че така трябвало. Трябваше да ѝ кажа, че ще умре, и затова ѝ казах, че ще отиде в рая. Попита ме дали аз също ще бъда там, отвърнах ѝ, че няма, или поне не засега. Ами след време, попита ме тя, и тогава ѝ обещах, че много скоро ще бъдем отново заедно. Обясних ѝ, че там горе имаме много близки, които междувременно ще се грижат за нея. Попита ме аз кога ще дойда и отговорът ми беше: скоро. Преди двайсет и две години.

— Съжалявам.

— Аз също.

След малко го попитах:

— Какво стана с майка ѝ?

Той се усмихна.

— Все още си търсиш продължението, хитруша такава.

Аз също се усмихнах.

— Трябва да се прибереш у дома — казах му аз. — Откажи алкохола. Напиши още една книга. Заеми се с това, в което си добър. Малко хора имат твоя късмет да са толкова добри в нещо.

Той дълго време се взира в отражението ми в огледалото.

— Добре — отвърна накрая. — Да. Ти си права. Наистина си права. — Но въпреки това той извади полупразната бутилка уиски. След това отпи, завъртя отново капачката и отвори вратата. — Довиждане, Хейзъл.

— Всичко добро, Ван Хутен.

Той седна на бордюра зад колата. Докато гледах как фигурата му се смалва в огледалото за обратно виждане, той извади бутилката и за

миг ми се стори, че ще я остави на тротоара. Но тогава отпи дълга глътка.

Следобедът беше горещ, а въздухът — плътен и неподвижен, сякаш се намирахме в облак. За мен това беше най-лошият вид въздух и когато разстоянието от алеята до предната врата на дома му ми се стори безкрайно дълго, си казах, че всичко е от въздуха. Позвъних на вратата и майката на Гас ми отвори.

— О, Хейзъл — каза тя и ме прегърна през сълзи.

Накара ме да хапна заедно с нея и бащата на Гас малко лазаня със сини домати — предполагам, че доста хора им бяха надонесли храна.

— Как си?

— Той ми липсва.

— Да.

Не знаех какво да кажа. Искях просто да сляза долу и да потърся онова, което беше написал за мен. Освен това тишината в стаята ме караше да се чувствам неловко. Бих предпочела да разговарят помежду си, да се утешават взаимно или да се държат за ръце. Но те просто си седяха там и чоплеха от лазанята, без дори да се поглеждат.

— Раят е имал нужда от още един ангел — обади се баща му.

— Да, така е — отвърнах аз. Тогава в кухнята се изсипаха сестрите му заедно с техните палави деца. Станах да ги прегърна и двете и тогава се загледах в децата, които търчаха из кухнята с тази така необходима врява и оживление, като въодушевени молекули, които отскачаха една от друга и крещяха: „Ти беше, ти беше, не, аз бях, но тогава аз те пипнах, ти не успя да ме пипнеш, пропусна, да, но сега те пипам, не можеш, задник такъв, сега не играем“ „Даниел, не наричай брат си задник“ „Мамо, щом ми е забранено да използвам тази дума, защо тогава ти току-що я използва? Задник, задник“ — и тогава всички в хор: „Задник, задник, задник“ — и в този момент забелязах, че родителите на Гас се държат за ръце, което ме накара да се почувствам по-добре.

— Исак ми каза, че Гас е написал нещо, нещо за мен — обадох се аз. А децата продължаваха да припяват „задник, задник“.

— Може да проверим в компютъра му — предложи майка му.

— През последните седмици не го използваше толкова често — отвърнах аз.

— Да, вярно. Дори не знам дали го качихме горе. В мазето ли го оставихме, Марк?

— Нямам представа.

— Ами тогава — започнах аз — може ли да... — И кимнах към вратата на мазето.

— Ние още не сме готови за това — отвърна баща му. — Но ти можеш да слезеш, разбира се.

Слязох в мазето и заобиколих неоправеното му легло и двата геймърски стола пред телевизора. Компютърът беше още включен. Раздвижих мишката, за да го разбудя, и започнах да търся наскоро редактирани файлове. Нищо през последния един месец. С най-скорошна дата беше едно есе върху романа „Най-синьото око“ на Тони Морисън.

Може би беше писал на ръка. Пристъпих към библиотеката и започнах да търся нещо като дневник или тетрадка. Нищо. Прелистих неговия екземпляр на „Всевластна скръб“. Вътре нямаше нито една драскотина.

После се приближих към масичката до леглото. Най-отгоре до нощната лампа лежеше „Неумирацията Мейхем“, с подвито ъгълче на страница 138. Така и не бе успял да стигне до края.

— Жокер: Мейхем оцелява — изрекох на глас, в случай че ме чува отнякъде.

Тогава пропъльзах в неоправеното му легло и се увих в одеялото му като пашкул, обграждайки се с неговата миризма. Махнах канюлата от носа си, за да го усетя по-добре — вдишвах и издишвах аромата му, който постепенно започна да избледнява, когато в гърдите ми пламна пожар и вече изобщо не го долавях заради пристъпите на болката.

Тогава седнах в леглото, поставих канюлата на мястото ѝ и за известно време останах съсредоточена върху дишането си, след което отново се качих горе. На въпросителните погледи на родителите му отвърнах с отрицателно поклащане на главата. Децата профучаха покрай мен. А едната сестра на Гас — трудно ми е да ги различавам каза:

— Мамо, искаш ли да ги заведе в парка?

— Не, не, няма нужда.

— Има ли такова място, където може да е държал тетрадка или дневник? Болничното легло например? — Леглото рече го нямаше, върнато обратно на болницата.

— Хейзъл — започна баща му, — та ти всеки ден беше тук с нас. Скъпа, той не прекарваше много време сам. Знам, че ти се иска... на мен също ми се иска да има нещо. Но от сега нататък, Хейзъл, всички негови послания ще идват отгоре. — И той посочи към тавана, сякаш Гас витаеше точно над къщата. А може би наистина беше така. Не съм сигурна. Просто не усещах присъствието му.

— Добре — примирих се аз и обещах да ги посетя след няколко дни.

Никога вече не долових миризмата му.

[1] През 1967 г. американският философ Филипа Фут поставя морален кодекс, като дава пример с трамвай, който се движи с висока скорост по релсите. Водачът може единствено да го насочи от една линия към друга. На едната линия има петима работници, а на другата има един. И в двата случая някой ще бъде убит. Животът на един човек срещу живота на петима. — Б.ред. ↑

ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Три дни след това, на единайсетия ден от смъртта му, бащата на Гас се обади рано сутринта. Не вдигнах слушалката, защото още бях включена към АИБВ, но чух съобщението му веднага щом сигналът на телефона изписука.

— Здравей, Хейзъл, бащата на Гас е. Намерих, въъ, една черна тетрадка „Молескин“ на поставката за списания, която беше близо до болничното му легло — достатъчно близо, струва ми се, за да е могъл да я достигне. За жалост обаче в тетрадката няма нищо. Всички страници са празни. Но първите — може би три или четири — първите няколко страници са откъснати. Претърсихме цялата къща, но не успяхме да ги открием. Не знам какво друго бихме могли да направим. Но може би това са страниците, за които Исак ти е споменал. Както и да е, надявам се, че си добре. Всеки ден присъствах в молитвите ни, Хейзъл. Чао.

Три или четири откъснати страници от тетрадка „Молескин“, които не са вече в дома на Огъстъс Уотърс. Но къде може да ги е оставил? Скрил при „Странните кости“? Не, не беше в състояние да стигне до там.

Буквалното сърце на Исус. Може би ги е оставил там в онзи Последен хубав ден.

На другия ден тръгнах дващсет минути по-рано за групата за взаимопомощ. След това се отбих до дома на Исак, за да го взема, и двамата с него се отправихме към Буквалното сърце на Исус със спуснати прозорци на минивана и с новия албум на *The Hectic Glow*, който се лееше от тонколониите и който Гас никога нямаше да чуе.

Взехме асансьора. Придружих Исак до едно място в кръга на доверието, след което обходих бавно Буквалното сърце на Исус. Проверих навсякъде: под столовете, около трибуната, от която бях произнесла прощалното си слово, под масата за десертите, на таблото за съобщения, отрупано с рисунки на децата от неделното училище на тема Божията любов. Нищо. Освен дома му това беше единственото

място, където сме били заедно през последните дни, така че страниците или не бяха тук, или аз пропусках нещо. Може би ги беше оставил в болницата, но в такъв случай най-вероятно ги бяха изхвърлили след смъртта му.

Когато седнах на стола до Исак, бях останала съвсем без дъх и вместо да слушам вдъхновяващото слово на Патрик за неговото безатрибутие, се опитах да внуша на белите си дробове, че всичко е наред, че могат да дишат и че разполагат с достатъчно кислород. Бяха ми направили дренаж само седмица преди смъртта на Гас — наблюдавала бях как кехлибареножълтата течност се отцежда от мен по една тръбичка — а вече имах чувството, че отново са пълни. Бях толкова погълната от задачата да накарам дробовете си да дишат, че отначало не забелязах, когато Патрик изрече името ми.

— Да? — попитах аз, насочвайки вниманието си към него.

— Добре ли си?

— Добре съм, Патрик. Просто не ми достига въздух.

— Искаш ли да споделиш с групата някой спомен за Огъстъс?

— Искам само да умра, Патрик. Понякога не ти ли се иска просто да умреш?

— Да — отвърна Патрик без обичайната пауза. — Да, разбира се. А каква е причината да не искаш да умреш?

Замислих се. Дежурният ми отговор беше, че искам да остана жива заради родителите си, които ще бъдат съкрушени и сам-сами след смъртта ми, и не че не беше вярно, но това не бе всичко.

— Не знам — отвърнах накрая.

— Надяваш се състоянието ти да се подобри?

— Не — отвърнах аз. — Не е това. Наистина не знам. Исак? — прехвърлих аз топката. Уморила се бях да говоря.

Исак започна да говори за истинската любов. Не можех да им кажа какво мисля, защото щеше да прозвучи предвзето, но в действителност мислех за вселената, която иска да бъде забелязана, и за това, че трябва да се постарая да я забелязвам. Усещах, че имам дълг към вселената, който може да бъде изплатен единствено и само чрез моето внимание, и също, че имам дълг към всички починали и неродени хора. Общо взето, нещата, които ми каза татко.

До края на сбирката не се обадох повече. В заключение Патрик произнесе специална молитва за мен, а името на Гас беше добавено

към дългия списък на починалите — по четиринайсет за всеки от нас — и тогава ние обещахме да живеем пълноценно точно днес, след което заведох Исак до колата.

Когато се прибрах вкъщи, мама и татко седяха на масата в трапезарията, всеки пред лаптопа си, но в мига, в който влязох, мама затвори рязко капака на своя.

— Какво имаше на компютъра?

— Рецепти за антиоксиданти. Готова ли си за АИБВ и за „Следващия топ модел на Америка“? — попита тя.

— Първо ще отида да полегна за малко.

— Добре ли си?

— Да, само съм изморена.

— Добре, но трябва да хапнеш нещо преди...

— Мамо, изпитвам остра липса на апетит. — Направих крачка към вратата, само че тя ме спря.

— Хейзъл, трябва да хапнеш нещо. Съвсем мъничко пи...

— Не. Отивам да си легна.

— Напротив — отсече мама. — Оставаш тук. — Хвърлих поглед към татко, но той само сви рамене.

— Това си е моят живот — отвърнах аз.

— Няма да те оставя да умреш от глад само защото Огъстъс е починал. Така че ще вечеряш.

По някаква причина наистина ми бе дошло до гуша от всичко.

— Мамо, сега не мога да ям. Просто не мога. Разбра ли?

Понечих да мина покрай нея, но тя ме улови за раменете.

— Хейзъл, ще си изядеш вечерята. Трябва да останеш здрава.

— Не! — изкрещях аз. — Няма да си изям вечерята и не мога да остана здрава, защото не съм здрава. Аз умирам, мамо. И когато това се случи, ще останеш съвсем сама, защото вече няма да ме има, за да се суетиш около мен, вече няма да бъдеш майка и аз съжалявам за всичко това, но просто няма какво да направя, разбра ли?!

Съжалих за думите си в мига, в който ги изрекох.

— Значи, си ме чула.

— Какво да съм чула?

— Чу ли ме да казвам това на баща ти? — Очите ѝ се наляха със сълзи. — Чу ли ме? — Аз кимнах. — Божичко, Хейзъл. Толкова съжалявам. Сгреших, миличка. Това изобщо не е вярно. Казах го, защото бях отчаяна. Но всъщност не го вярвам. — Тя седна и аз седнах до нея. Тогава си помислих, че трябваше просто да хапна малко макарони заради нея, вместо да избухвам така.

— В какво вярваш тогава? — попитах аз.

— Докато някоя от нас е жива, аз ще продължа да бъда твоя майка — отвърна тя. — Дори да умреш...

— Когато — поправих я аз.

Тя кимна.

— Дори когато умреш, Хейзъл, аз ще продължа да бъда твоя майка. Никога няма да спра да ти бъда майка. Ти спря ли да обичаш Гас? — Поклатих глава. — Тогава как бих могла аз да спра да те обичам?

— Добре — отвърнах аз, а татко вече плачеше.

— Искам да имате свой живот — обадох се отново. — Страх ме е, че животът ви ще свърши и когато вече ме няма, по цял ден ще стоите тук, забили погледи в стените, и накрая ще поискате да сложите край на живота си.

След минута мама отвърна:

— Започнах един курс. Онлайн, към университета в Индиана. За магистърска степен по социални науки. Всъщност преди малко не преглеждах никакви рецепти за антиоксиданти; пишех курсова работа.

— Наистина ли?

— Не искам да смяташ, че мога да си представя света без теб. Но ако получа магистърска степен по социални науки, ще мога да консултирам семейства с проблеми или да водя групи за хора, борещи се с болест в семейството си, или...

— Искаш да кажеш, че ще станеш като Патрик?

— Е, не точно. Има най-различни социални дейности.

— Бояхме се да не се почувстваш изоставена — обади се татко. — Хейзъл, трябва да знаеш, че ние винаги ще бъдем до теб. И майка ти няма да ходи никъде.

— Но това е страхотно. Направо фантастично! — Вече се усмихвах. — Мама ще стане като Патрик. И ще бъде чудесен Патрик! Дори ще бъде много по-добра от самия Патрик.

— Благодаря ти, Хейзъл. Толкова много държах на подкрепата ти.

Аз кимнах. И заплаках. Толкова бях щастлива, че заплаках с истински сълзи на щастие за първи път от страшно много време насам, като си представях мама в ролята на Патрик. Това ме накара да се замисля за майката на Анна. От нея също би излязъл чудесен социален работник.

Скоро след това пуснахме телевизора, за да погледаме СТМА. Ала пет минути след това го спрях, защото имах толкова много въпроси към мама.

— Колко ти остава до завършването?

— Ако това лято замина за Блумингтън за една седмица, до декември ще съм завършила.

— И колко време си го пазила в тайна от мен?

— Една година.

— *Мамо.*

— Не исках да те нараня, Хейзъл.

Невероятно.

— Значи, докато съм била на училище, в групата за взаимопомощ или някъде другаде, ти през цялото време си...

— Да, пишех или четях.

— Но това е страхотно. Ако умра, искам да знаеш, че ще ти изпращам любовта си всеки път щом помолиш някого да сподели чувствата си.

Татко се засмя и каза:

— Аз също, хлапе.

Накрая все пак догледахме СТМА. Докато полагаше неимоверни усилия да не умре от скука, татко през цялото време бъркаше момичетата, като казваше:

— Тази харесваме ли я?

— Не, не. *Мразим Анастасия.* Но харесваме *Антония*, другата блондинка — обясни мама.

— Всички до една са високи и ужасни — отвърна татко. — Простете, че не мога да направя никаква разлика. — Татко се пресегна през мен и хвана ръката на мама.

— Ако умра, мислите ли, че ще останете заедно? — попитах аз.

— Какво? Хейзъл, миличка. — Тя потърси с ръка дистанционното и отново включи телевизора на пауза. — Какво те тревожи?

— Просто отговорете на въпроса ми.

— Разбира се. Разбира се, че ще останем заедно — отвърна татко. — С майка ти се обичаме и ако те изгубим, ще се борим с това заедно.

— Слава богу — казах аз.

— Кълна се в бога — додаде татко.

Погледнах към мама.

— Аз също се заклевам — съгласи се и мама. — Но защо изобщо се безпокоиш за това?

— Просто не искам да съсипя живота ви.

Мама се наведе към мен, зарови лице в рошавата ми коса и ме целуна по главата. А аз се обърнах към татко и казах:

— Не искам да се превърнеш в безработен жалък алкохолик или нещо такова.

Мама се усмихна и рече:

— Хейзъл, баща ти няма нищо общо с Питър ван Хутен. И ти знаеш най-добре от всички, че е невъзможно да се живее с болката.

— Добре тогава — отвърнах аз, след което оставих мама да ме прегърне, въпреки че не исках да ме прегръщат. — Добре, а сега можеш да го пуснеш. — Анастасия беше изритана. И тя изпадна в истерия. Беше страхотно.

Хапнах малко за вечеря — макарони с формата на папийонки и песто — и този път не повърнах.

ДВАДЕСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

На другата сутрин се събудих обзета от паника, защото бях сънувала, че се намирам в огромно езеро съвсем сама и без лодка. Изправих се, посегнах към АИБВ и тогава усетих ръката на мама.

— Добро утро. Добре ли си?

Сърцето ми биеше силно, но въпреки това кимнах утвърдително.

— Кейтлин те чака на телефона — каза мама. Посочих към АИБВ. Мама ми помогна да го изключа и ме закачи за Филип, след което поех мобилния телефон от ръката ѝ и казах:

— Здравей, Кейтлин.

— Искях само да те чуя — отвърна Кейтлин. — Да разбере как си.

— Благодаря, добре съм — промълвих аз.

— Това е ужасен късмет, скъпа. Просто прекалено.

— Да, знам — казах аз. Вече не се измъчвах с мисли за късмета си. Честно казано, изобщо не ми се говореше с Кейтлин, но тя продължи да протака разговора.

— Е, как беше? — попита тя.

— Когато приятелят ми умря ли? Ами, доста гадничко.

— Не — отвърна тя. — Да си влюбена.

— О! Ами, беше... беше хубаво да съм заедно с един толкова интересен човек. Двамата с него бяхме много различни и спорехме по хиляди въпроси, но той беше толкова интересен, нали разбираш?

— Уви, не разбирам. Момчетата, които познавам, са крайно безинтересни.

— Не че беше идеален или нещо такова. Изобщо не беше принцът от приказките. Понякога се опитваше, разбира се, но повече ми харесваше, когато не се занимаваше с тези глупости.

— Имаш ли албум с негови снимки и писма?

— Имам негови снимки, но писма никога не ми е писал. Освен няколко липсващи страници от една тетрадка, които може да са били за мен, но предполагам, че ги е изхвърлил или просто са се изгубили.

— Може да ги е пуснал по пощата?

— Не, вече щяха да са пристигнали.

— Тогава може да не са били за теб — каза тя. — Не искам да те потискам, но може би ги е написал за някой друг, след което ги е изпратил...

— *Ван Хутен!* — извиках аз.

— Добре ли си? Това кашлица ли беше?

— Кейтлин, обичам те. Ти си гений. Но сега трябва да вървя.

След това затворих телефона, претърколих се, извадих лаптопа от мястото му под леглото, включих го и написах имейл на lidewij.vliegenthart.

„Лидевай,

Мисля, че малко преди да умре, Огъстъс Уотърс е изпратил няколко страници от една тетрадка на Питър Ван Хутен. За мен е изключително важно някой да прочете тези страници. Разбира се, бих предпочела сама да ги прочета, но вероятно не са написани до мен. И все пак тези страници трябва да бъдат прочетени. Наистина трябва.

Ще можеш ли да ми помогнеш?

Твоя приятелка,
Хейзъл Грейс Ланкастър“

Отговори ми малко по-късно същия следобед.

„Скъпа Хейзъл,

Не знаех, че Огъстъс е починал. Това е много тъжна новина. Той беше един извънредно харизматичен млад мъж. Много съжалявам и ми е много мъчно.

Не съм говорила с Питър, откакто напуснах в деня, в който се запознахме. Сега тук е много късно вечерта, но утре сутринта веднага ще отида до дома му и ще го накарам да го прочете. Обикновено сутрин се намираше в най-добро разположение на духа.

Твоя приятелка,

Лидевай Флихентхарт

П.?П. Ще Взема приятеля ми с мен, в случай че се наложи да удържаме Питър.“

Чудех се защо в последните си дни е решил да пише на Ван Хутен, обяснявайки му, че ще получи прошка само ако ми даде моето продължение. Може би страниците от тетрадката бяха просто повторение на тази молба. Може би Гас се възползваше от предстоящата си смърт, за да сбъдне мечтата ми: продължението беше дреболия, за която да умреш, но и най-голямата възможност, с която разполагаше да осмисли живота си.

Тази вечер презареждах непрекъснато имейла си, след което поспах няколко часа и към пет сутринта започнах отново да го презареждам. Но отговор нямаше. Опитах се да погледам телевизия, за да отвлека вниманието си, но мислите ми постоянно се връщаха към Амстердам и си представях как Лидевай Флихентхарт и нейният приятел обикалят с колела из улиците на града, натоварени с налудничавата мисия да открият последната кореспонденция на едно мъртво момче. Колко забавно би било да подскачам на багажника на колелото на Лидевай Флихентхарт по павираната настилка на улиците, къдравата ѝ червена коса да се вее в лицето ми, да усещам миризмата на каналите и цигарения дим, да виждам всички онези хора, които, насядали пред кафенетата, пият бира и произнасят своите р-та и х-та по невъзможен за мен начин.

Изпитвах носталгия по бъдещето. Сигурно съм знаела още преди рецидива на болестта му, че с Огъстъс Уотърс няма да остареем заедно. Но мисълта за Лидевай и нейния приятел ме караше да се чувствам ограбена. Вероятно никога вече нямаше да зърна океана от десет километра височина — разстояние, от което е невъзможно да различиш нито вълните, нито корабите, а океанът прилича на велик и необятен монолит. Можех да си го представя. Можех също да извикам спомена за него. Но не можех да го видя отново и тогава ми хрумна, че сбъднатите мечти не могат да задоволят ненаситната амбиция на човека, защото мисълта, че всяко нещо може да бъде направено по-добре и отново, винаги ще ни преследва.

Сигурно това е вярно, дори да станеш на деветдесет — макар че завиждам на хората, които лично ще се убедят в този факт. От друга страна обаче, бях живяла два пъти повече от дъщерята на Ван Хутен. А какво ли не би дал самият той дъщеря му да бе умряла на шестнайсет.

Внезапно забелязах, че мама е застанала пред телевизора със сключени на гърба ръце.

— Хейзъл — каза тя с такъв сериозен глас, че се уплаших да не се е случило нещо лошо.

— Да?

— Знаеш ли какъв ден е днес?

— Не е рожденият ми ден, нали?

— Все още не — засмя се тя. — Четиринайсети юли, Хейзъл.

— Да не е твоят рожден ден?

— Не...

— Рожденият ден на Хари Худини?

— Не...

— Уморих се да отгатвам.

— *Денят на Бастилията!* — Тя показа ръцете си, като извади две пластмасови френски флагчета и ги размаха ентусиазирано.

— Звучи ми като нещо измислено. Също като *Деня за информираност за болестта холера*.

— Хейзъл, уверявам те, че в Деня на Бастилията няма нищо измислено. Знаеш ли, че преди двеста двамайсет и три години французите щурмували затвора, наречен Бастилия, за да се снабдят с оръжие, с което да извоюват свободата си?

— Уау — възкликнах аз. — Непременно трябва да отбележим тази паметна годишнина.

— По една случайност съм планирала пикник с баща ти в „Холидей парк“, който започва след малко.

Моята майка, която никога няма да спре да се старее. Опрях се с ръце на дивана и се изправих. С общи усилия скалъпихме надве-натри няколко сандвича и ги наредихме в една прашна кошница, която открихме в килера.

Денят беше почти прекрасен, най-сетне истинско лято в Индианаполис, топло и влажно — такова време, което след дългата зима ти напомня, че дори светът да не е бил създаден за хората, то ние сме създадени за света. Облякъл светлокафяв костюм, татко ни чакаше

на едно предвидено за инвалиди място на паркинга и пишеше нещо на преносимия си компютър. Той ни махна, докато паркирахме, след което ме прегърна.

— Какъв ден само — каза той. — Ако живеехме в Калифорния, всеки ден щеше да е така.

— Но тогава нямаше да ги забелязваш — отвърна мама. Въпреки че грешеше, реших да не я поправам.

Накрая разпънахме одеялото точно до Руините — онези странни римски руини под формата на четириъгълник, цопнати наскре една поляна в Индианаполис. Но това не са истински руини — представляват по-скоро скулптурна възстановка на римски руини, построени преди осемдесет години, само че бяха толкова занемарени, че неволно се бяха превърнали в съвсем истински руини. Ван Хутен щеше да ги хареса. Гас също.

Така че се разположихме в сянката на Руините и хапнахме нещичко за обяд.

— Искаш ли крем против изгаряне? — попита мама.

— Не — отвърнах аз.

Чувахме вятъра в листата и този вятър носеше виковете на децата, играещи на далечната площадка — децата, които се учеха как да живеят, как да се оправят в един свят, който не е бил създаден за тях, като засега се оправяха на една създадена за тях детска площадка. Татко забеляза, че наблюдавам децата, и каза:

— Мъчно ти е, че не можеш да тичаш свободно като тях ли?

— Да. Понякога. — Но не затова си мислех. Опитвах се да запечатам всичко наоколо: светлината върху рушащите се Руини, онова едва-що проходило детенце, открило пръчка в ъгъла на площадката, горчицата, която се извиваше върху сандвича с пуешко на неизтощимата ми майка, баща ми, който потупваше с ръка компютъра в джоба си, съпротивлявайки се на желанието си да го извади, един мъж, който хвърляше фризби, докато кучето му всеки път го догонваше, улавяше и връщаше обратно.

Коя съм аз, че да твърдя, че тези неща не са вечни? И с какво право Питър ван Хутен изтъква като неоспорим факт догадката, че трудът ни е нещо временно? Всичко, което знам за рая и за смъртта, е тук, в този парк: една изящна вселена, намираща се в непрекъснато движение, гъмжаща от рушащи се руини и крещящи деца.

Татко размахваше ръка пред лицето ми.

— Земята вика Хейзъл. Тук ли си?

— Извинявай. Да, какво има?

— Мама предложи да се отбием при Гас.

— Да, разбира се — отвърнах аз.

След обяда отидохме с колата до гробището „Краун Хил“ — последно място за покой на трима вицепрезиденти, един президент и Огъстърс Уотърс. Изкачихме се по хълма и паркирахме. Зад нас по Трийсет и осма улица ръмжеше върволица коли. Лесно намерихме гроба: най-новия от всички. Пръстта образуваше могила над ковчегу му. Все още нямаше надгробна плоча.

Нямах чувството, че той лежи тук, но въпреки това взех едно от глупавите френски флагчета на мама и го забучих в долния край на гроба. Случайните минувачи навярно щяха да решат, че е бил член на Френския чуждестранен легион или героично загинал наемен войник.

Отговорът на Лидевай най-сетне пристигна малко след шест следобед, докато гледах едновременно телевизия и видео на лаптопа. Веднага забелязах, че има четири прикачени файла, и въпреки че нямах търпение да ги отворя, устоях на изкушението и прочетох имейла.

„Скъпа Хейзъл,

Когато пристигнахме В дома тази сутрин, Питър беше пиян, което в известен смисъл улесни задачата ни. Бас (приятелят ми) отвличаше вниманието му, докато аз претърсвах чувала, в който държи писмата от феновете си, но тогава се сетих, че Огъстърс знаеше адреса му. На масата в трапезарията имаше голям куп с пощата, сред който бързо открих писмото. Отворих го, видях, че е адресирано до Питър, и го помолих да го прочете. Той отказа.

В този момент се вбесих, Хейзъл, но все пак не се разкрещях. Вместо това му казах, че заради починалата си дъщеря трябва да прочете това писмо, написано от едно починало момче, след което му го дадох, той го прочете

цялото от началото до края и каза: «Изпрати го на момичето и ѝ кажи, че нямам какво да добавя».

Не съм чела писмото, въпреки че няколко фрази привлякоха вниманието ми, докато преглеждах страниците. Прикачила съм ги тук, в този имейл, а после ще ти ги изпратя по пощата. Адресът е същият, нали?

Бог да те пази, Хейзъл.

Твоя приятелка,
Лидевай Флихентхар“

Кликнах с мишката и отворих четирите прикачени файла. Почеркът му беше ужасен — с неравни редове, вариращи по размер букви и променящ се цвят на химикалката. Писал беше писмото в продължение на много дни в различна степен на съзнание.

„Ван Хутен,

Аз съм добър човек, но калпав писател. А ти си калпав човек, но добър писател. От двамата ни ще излезе чудесен отбор. Не искам да те моля за услуги, но в случай че имаш време — а от това, което видях, останах с впечатлението, че е така, — се питах дали ще се съгласиш да напишеш прощално слово за Хейзъл. Нахвърлил съм някои бележки, но дали ще можеш да ги превърнеш в едно свързано цяло? Или поне ме посъветвай какво да променя.

Ето какво мисля за Хейзъл:

Повечето хора са обсебени от идеята да оставят следа след себе си. Някакво завещание, което да остане и след смъртта им. Всички искаме да бъдем запомнени. Аз също. А това, от което се боя най-много, е да не се превърна в поредната незапомнена жертва на вечната и безславна война срещу болестта.

Искам да оставя следа.

Само че, Ван Хутен, следите, които хората оставят след себе си, често се оказват белези. Да кажем, построяваш ужасен минимол, извършваш държавен преврат или се опитваш да станеш рок звезда и си мислиш:

«Сега всички ще ме запомнят», само че: а) хората не те помнят; и б) оставяш след себе си още повече белези. Превратът се превръща в диктатура. А минимолът се оказва пълен провал. (Е, може би не съм чак толкова калпав писател.

Само че идеите ми, Ван Хутен, са прекалено разпилени. Мислите ми са звезди, които не мога да събера в съзвездия.)

Ние сме като глутница псета, които маркират противопожарните кранове. Отравяме подпочвените води с токсичната си урина и маркираме всичко *наше* в жалките си опити да пребъдем и след смъртта. Не мога да спра да препикавам пожарните кранове. Знам, че е глупаво и безсмислено — особено безсмислено предвид сегашното ми състояние, — но аз съм само едно животно като всички останали.

Хейзъл е различна. Старче, тя стъпва леко.

Стъпва леко по земята. Хейзъл знае истината: вероятността да нараним вселената е не по-малка от тази да ѝ помогнем или пък нито едното, нито другото.

Хората ще кажат колко тъжно, че е оставила малък белег, че малцина са онези, които ще я помнят, и че е била обичана дълбоко, но не и нашироко. Но в това няма нищо тъжно, Ван Хутен. Това е триумфално. И героично. Не е ли тъкмо това истинският героизъм? Както казват докторите: най-важното е да не причинява вреда.

Истинските герои не са хората, които правят нещо; истински герои са хората, които *забелязват* нещата, обръщат внимание. Човекът, измислил ваксината срещу едрата шарка, всъщност не е измислил абсолютно нищо. Просто е забелязал, че хората, които имат сипаница, не се разболяват от едра шарка.

Когато светнах целия на *пет* скенера, аз се промъкнах в Интензивното отделение и я видях, докато беше още в безсъзнание. Просто тръгнах след една сестра с бадж и поседях десетина минути до нея, преди да ме хванат. Тогава си помислих, че ще умре, преди да успея да

й кажа, че аз също ще умра. Беше истински ад това неумолимо механизирано дърдорене на интензивната помощ. От гръдния й кош се процеждаше тъмна на цвят течност. Беше със затворени очи. Интубирана. Но ръката й все още беше нейната ръка, топла, с почти яркосини на цвят нокти — и аз я подържах в своята, като се опитвах да си представя света без нас двамата, и тогава, за една-единствена секунда, проявих достатъчно благородство, за да си пожелаая тя да умре, за да не научи никога, че аз също си отивам. Но после ми се прииска да имаме още време, за да можем да се влюбим. Предполагам, че желанието ми се сбъдна. Така оставих своя белег.

Тогава един санитар влезе в стаята и ми каза да си вървя, защото посещенията били забранени. Попитах го дали тя ще се оправи, а човекът ми отвърна: «Все още отделя вода». Пустинята е благословия, океанът — проклятие.

Какво друго? Тя е красива. Никога няма да се умориш да я гледаш. Нито пък се налага да се тревожиш дали не е по-умна от теб: защото със сигурност е така. Обичам я. Такъв късмет е, Ван Хутен, че я обичам. Защото, старче, нямаш право на избор дали да бъдеш наранен — сам можеш да избереш единствено кой да те нарани. Аз съм доволен от избора си. Дано и тя да е доволна от своя.“

Доволна съм, Огъстъс.

Наистина съм доволна.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.